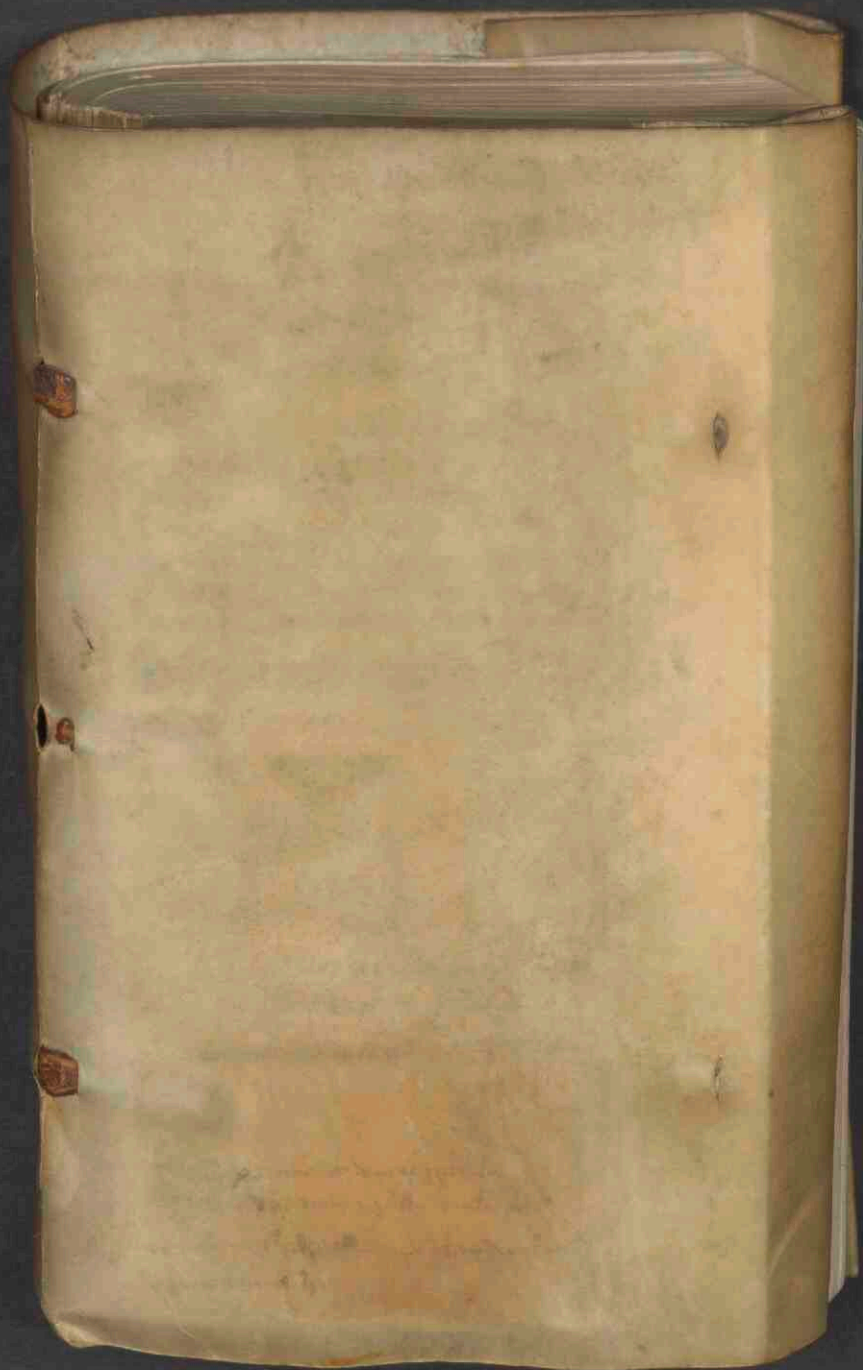

Scholae Christianae epigrammatum libri duo ex varijs Christianis poëtis decerpti, in usum adolescentulorum.

<https://hdl.handle.net/1874/420917>

**Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell
Huybert van Buchell (1513-1599)**

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

**This book is part of the Van Buchell Collection
Huybert van Buchell (1513-1599)**

More information on this collection is available at:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

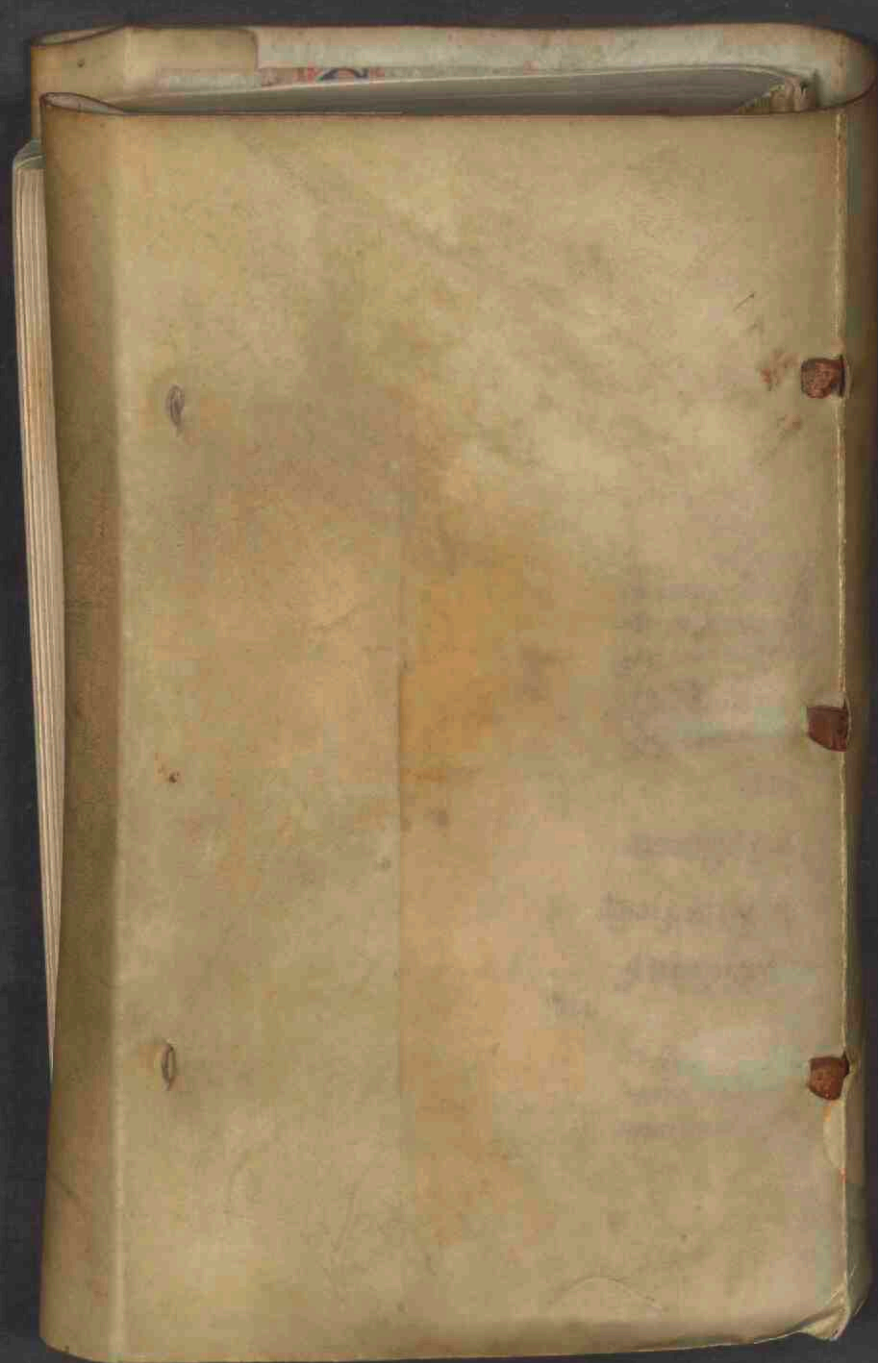
X. oct.

199

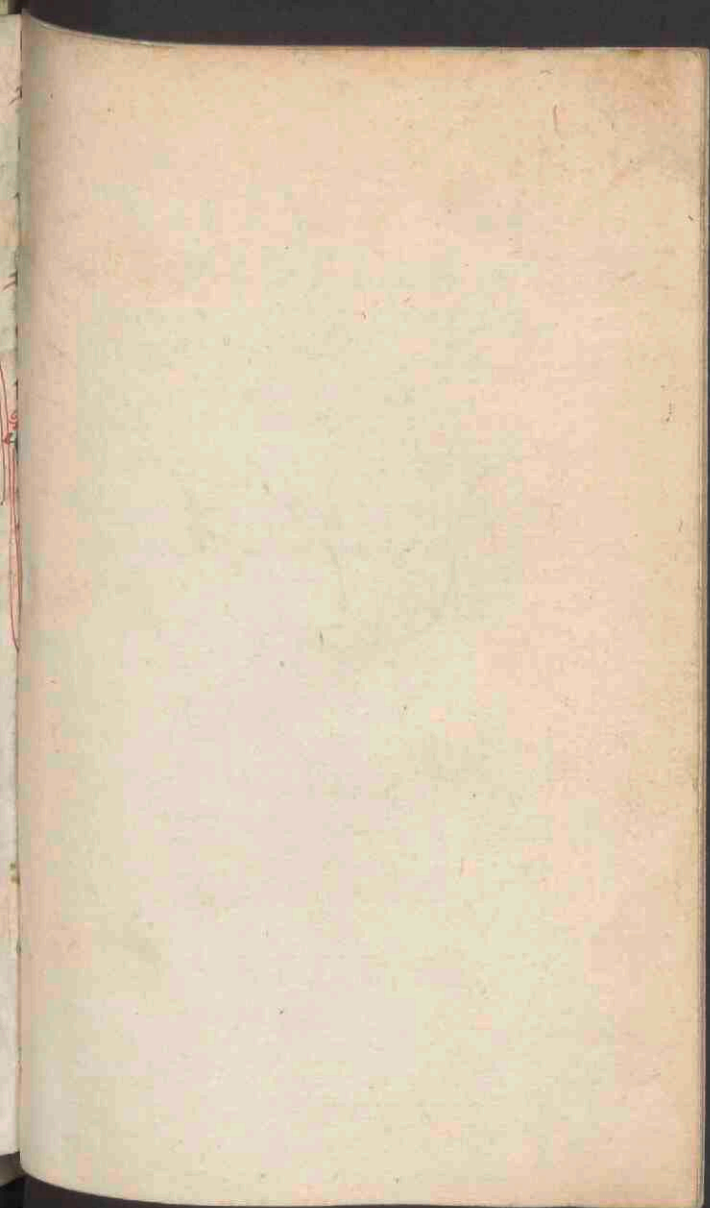
Et sic p[ro]uenit alie p[ro]p[ri]e sup[er] ag[ri]m adigit
significatio q[ui]bus p[ro]p[ri]e d[omi]ni p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e

Literarum q[ui]bus ut q[ui]er signa ead[em] p[ro]p[ri]e
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e

Conclusionar[um] & distan[ti]a
et ea q[ui] ex p[ro]p[ri]e m[un]di reddit u[bi] m[un]di

uo op[er]i p[ro]p[ri]e q[ui] ut d[omi]ni q[ui] aduce m[un]di ip[si]m
distan[ti]a p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e m[un]di q[ui] aducta s[un]t. 13^m
ut n[on] madat me labia p[ro]p[ri]e. 1 q[ui] t[em]p[or]e

Litterae Latinae
Octavo n°. 199.

190

N. 46. A.

SCHOLAE

CHRISTIANAE

EPIGRAMMATVM LIBRI DVO,

ex uarijs Christianis poëtis

*decerpti, in usum adole/
scentulorum.*

CHRISTVS,

Discite me primum pueri, atq; effingite puris

Moribus, inde piâs addite literulas.

ex dono Buchelij

BASILEAE

M. D. XXXIX.

AUTORES EX QVIBVS

hæc epigrammata desumpta.

D. Erasmus Roterodamus.

Thoma Morus.

Andreas Alciatus.

Faustus Andrelinus.

Platinus Platus.

Petrus Flores Hispanus.

Iacobus Montanus.

Pictorius.

Benedictus Iouius.

Laurentius Lippius.

Nicolaus Borbonius.

Ludouicus Biges.

Ianus Cornarius.

Othomarus Luscinus.

Lilius.

Buslidius, &c.

TYPÓGRAPHVS LECTORI. 9

Et tulit quidam uir exacti iur-
 O dicit, hos duos Epigram-
 matū libros, ut prælo, quod
 institui à nouo, caractere pulchro
 exciperem, iurās per sanctē, nihil uti-
 lius, iucundius & perfectius pueris,
 tam in scholis publicis, quàm in pri-
 uatis edibus, pponi & prælegi posse.
 Euolui cū ocium erat à typogra-
 phicis negocijs unam aut alteram pa-
 ginam, & id quod iam olim desidera-
 bam, repperi magna cū lætitiā, nem-
 pe ex Christianis poëtis ad uitę Chri-
 stianæ institutionem picturam ele-
 gantissimam. Senti hominis diligen-
 tiam, & intellexi quo cōsilio id laboris
 suscepisset. Optimo nemo dubi-
 tat. Christianus enim nihil nisi Chri-
 stianū, & præcipue ætati teneræ ab
 incunabulis tradendū, cū doctrina
 semel imbibita tenacissimè inhæreat.
 Et stultissimū est ad imitandum non
 ea quæ utilissima sunt proponere.
 Quid enim opus gentiliū Poëtarum
 scriptis (de obscœnis & turpibus lo-

quor) cū apud Christianos multo doctiore, uenustioraque habeas, in quibus & Christi doctrinā haurire, & uitæ honestatē discere examussim liceat. Habes, crede mihi, hīs in libris pias ad Christum preces, laudes natiuitatis, resurrectionis, & ascensionis Christi, de otio uitādo, de adulteribus, hypocritis, curiosis hominibus, de cruce nonnulla &c. Sed quid opus est uerbis in re manifesta, si emeris & legeris, certus sum institutū illud nō solū tibi probari, & amabius ulnis amplecti, sed etiā cōfido alios te instigaturū, ut similia Christianis scholis, aut in lucem edāt, aut si talī facultate careant, saltem innocuis pueris, quibus Christus manus imposuit, quosq; benedixit, ea proponant, quæ sancta, quæ pia, quæ Christiana sunt, ne adeo miserè obscœnis dictis & scriptis anima innocua commaculetur. Vale candidē lector, & meam operam ære tuo compensa.
Basileæ 1539. Mense Martio.

SCHOLAE CHRIS-

STIANAE LIBER PRIMVS EPI

grammatum ex doctissimis poetarū

monumentis excerptus.

Laudes Deo patri. Salm.

It nomen Domini Dei beatum

Per uoluentia secla seculorum:

Hic terram ex nihilo, polumq; fecit,

Et spissum leuis aëris uaporem,

Et lati maris æstuosa regna.

Quis laudem huic dare gloriamq; tanto

Castis artificio neget Camœnis,

Qui tam mirificè, fabreq; celsum

Multo sydere luminauit axem?

Solem, præsit ut aureus dici,

Lunam noctibus et creauit atris:

Iussit pennigero gregi uolari

Auras, æquora piscibus natari:

Ornauit sola qui colore rerum,

Fœcundans segetum uirore læto,

Herbarum simul, arborumq; luxu,

Necnon fontibus, amnibus, scatebris,

Fuso cœlitus imbuitq; rore?

Distinxit quoq; plana qui iugosis,

Valles collibus addidit supinis,

Concinnans positu pereleganti,

Ac quadrantibus admodum figuris
 Tractus, & spatia ampliora terræ?
 Quam terram uoluit creator idem
 Altricem esse hominum, atq; bestiarum,
 Quæ uires metuant potentiorum,
 Ipsis Adamidis, & obsequantur.
 Nimirum dedit hanc bonus colendam
 Humano generi, iubens ut esset
 Sancti homo memor usq; conditoris,
 Erectusq; polum uideret altum
 Illo lumina uerteretq; gratus,
 Unde diuitias suas haberet,
 Ex quo, si bene uiucret, rediret
 Adorans animo pio parentem.
 Tanta ergo memores benignitatisq;
 Dulci illi numero litentes omnes
 Laudum perpetui panegyristæ,
 Puro pectore dulciter canentes,
 Sit nomen Domini Dei beatum
 Per uoluentia secla seculorum

Ad Deum. Opt. Max. Borb.

Rerum magne pater, ter deus unicus,
 A eterno moderatus imperio, suis
 Quicquid tota capit machina finibus
 Exaudi deus optime
 Ad te per fugimus carmine supplici,
 Et uotum numeros offerimus pares,

Aspernare

STIANA, LIB. I.

A spernare minus uota precantium, &
Depromptas animo preces.

Pccati nimio pondere ledimur,
Iactamur tumido precipites freto,
His nos exonera sordibus impios,
Dulcem mitte Fauonium.

Durus semifero Petrus ab equore,
Et Paulus fidei buccina personans.
Surgunt incolumes, scœnora deserit
Matthæus domini sequens.

Pccatrix mulier soluitur improbis
Septem demonijs, in cruce proprium
Agroscit dominum munere spiritus
Præsentis moriens Latio.

Et nobis placidæ munera gratiæ
Elargire pater, nec sine perditam
Dammari sobolem, ne stygios lacus
Humanum subeat genus.

Quod mors illa tui commoda filij
Illumq; noua supplicium cruce
Prostrato rabidi lumine tartari
Umbris abstulit horridis.

CHRISTI pœna tui ne sit inutilis,
Ne fluxus maneat sanguis irritus,
Sed nos astriferum sanctus ad æthera
Recto tramite dirigit.

Ad deum patrem. Salm.

Nos per psalmographum, Deus, docemur,
Si quando crucient acerba mentem,
Pressuræq; graues, molestiæq;
Quas afferre solet caduca uita,
Inuadant caput undecunq; nostrum,
Ad te ut illico uentitemus ipsi,
Nomen solliciti tuum uocemus,
Rebusq; auxilium preccemur ægris.
Tum solatia defutura nunquam,
Venturum miseris leuamen abs te,
Et diuinitus obuium fauorem.
Hac spe, sancte Deus, parensq; rerum,
Huius conditor uniuersitatis,
Fretus, tum monitis pijs propheta
Ad te confugio, ac peto mearum
Affusus requiem molestiarum.
Qua tanto agmine in irruunt labentem,
Et me mole præmunt sua gementem,
Vitalis mihi ut ista uita non sit,
Ex hoc discupiam, et migrare seculo.
Nam ærumnis didici haud timere mortem,
Quocirca, ô miserator alme, supplex
Abs te uno opperior leuationem
Curarum grauium, tumultuumq;
Qui mentem assiduè anxiam fatigant.
Da quod deprecor, ô pater supreme,

Per te ut mœstitia leuatus omni,
 Laudes rite memor tuas frequentem
 His nostris lyricis, agamq; grates
 Auctori mihi redditæ quietis,
 Et te carmine prædicem perenni.
 Optati auxiliij, Deus, datorem

Ad Deum, Opt. Max. Borb.

A D te confugio supplex rex maxime regum,
 Ignea quo sola tela iubente cadunt.
 Qui deus omnipotens es, maximus, optimus, unus.
 Cuius & hoc mundi dextra gubernat opus.
 Solus inaccessi rutilans in culmine cœli,
 Fluctuagis radias stella serena uiris,
 Tu solus dubios per cæca pericula cursus
 Dirigis, & fractis nauibus unus ades.
 In medio quisquis fuerit pessundatus alto,
 Si tua suspiciat numina, saluus erit.
 Saluus erit, gaudes etenim præstare fauorem
 Semper in humanum mitior aura genus.
 Fer pater auxilium, & sortis miserere subactæ:
 Quicquid & à stygio traximus amne, laua.
 Da nobis animos puros, da pectora munda,
 Vincere da quot amant mundus, & ægra caro.
 Da stygij uarias superare satellitis artes.
 Da flagrare pio semper amore tui,
 Exaudi pater alme, iterumq; iterumq; precamur,
 Per Christi & nati flagra, crucemq; tui.

Ad Deum Maximum Op-
timum, Plat.

Omnipotens qui corda ducū ceu cuncta gubernas.
Vna eademq; patris natiq; aeterna potestas.
Respice me, per ego te supplex uiscera matris
Impolluta tuae, materna per ubera, perq;
Vulnera quina precor tua, per crudele piaculum
Perq; tuum in lucem reditum mirabile uisu,
Diuinosq; tuos caeli ad conuexa uolatus
Finem aliquē celeremq; malis pater optime nostris.
Da, merui grauiora ualent, mortalibus ullis
Si qua dari grauiora ualent, obnoxius ad te
Confugio, numenq; tuum exorabile posco
Iudicio ne me sistas, in iure cadendum
Est mihi, sit ueniae tantum locus, utere queso
Hac aeternae parens, tua si clementia cesset,
Quis te ferre queat, misereri, ignoscere, culpas
Est abolere tuum genitor, non obruis orbem,
Scruatamq; tuo pretioso sanguine gentem
Non perimis, quanquam sunt omnia plena, reorum
Ergo ades, atq; tuam pietatem funde super me,
Concessamq; mihi pro te nulliq; negatam,
Viuentum generi tot iam labentibus annis
Da libertatem, quam dux mihi quintus ademit
Insubrium saeuo me pridem carcere torquens.

Ad

Ad deum in graui afflictione. Salm.

Primulum qui me, Deus o, creasti,
Membra compingens genitricis aluo,
Atq; socunda niueo educaſti.

Lacte pupillæ.

Qui (quod eſt longe magis aſtimandum)

Me recens ortum typico lauacri

Fonte purgaſti, fidciq; ſancta

Luce nouaſti.

Pœclora affligat mea quantus angor,

Quoq; curarum male uoluar eſtu

Aſpicias, quanta cruciatuumq;

Mole laborem.

Hiſce uix poſſum ſuperreſſe pœnis,

Ni fatigatum releuare pergas,

Atq; opem mittas celerem coruſco

Lenis ab axe.

Integram quod ſpem poſſuiſſet in te

Poſt graues plagas patiens Iobus,

A malo tandem meruit leuari

Coelitus omni.

Nos id effuſis lachrymis precamur,

Opater rerum bone, ſancte, clemens:

Iam uel optato (tibi ſi uidetur)

Funere mergi.

Deus. Borbo.

VNus qui Deus eſt, hunc unum credimus eſſe

Quo ſine, quæ ſunt. ſunt ea facta nihil.

Ad Deum. Borb.

O Pater ô hominum Deus, et spes una, salusq;
 Quo sine quæ fiunt, sunt ea facta nihil:
 Qui regis humanæ tenuissimæ linteæ navis,
 Et pressam uentis undiuagamq; ratem:
 Sæuus ad infernas nos attrahit Auster abyssos.
 O Deus incertæ dirige puppis iter.

Ad omnipotentem Deum. Plan.

Quo nostri gemitus usq; dolor meus.
 Quem finem statues innumeris malis,
 Vis supreme pater me in tenebris mori.
 Tu concessa uagis æquora piscibus
 Mox sulcata uiris, tantus amor lucri,
 Ad prædonis opus, uotaq; temperas.
 Illum seminecem fluctibus erigis
 Indignante Noto cum reliquis tribus
 Mercatoris iter per iuga montium
 Vix signata cogis, cumq; pecunijs
 Artis incolumem reddis eum domi.
 Nemo tam reus est perpetuæ necis,
 Cui non aduenias, te modo clamitet.
 Vni tanta mihi gratia clauditur,
 Qui nullum inuenio carceris exitum,
 Noctes atq; dies te pater inuocans:
 Si te nulla mouent cum prece feruida,
 Quæ plene fidei uota pie damus.
 At matris miseræ cordolium meæ

Quæ se

Quæ se horis cruciat flebilis omnibus,
 Et germana tuo dedita numini
 S eruat uirgineum quæ tibi liliū
 H æc pro me assiduīs te precibus rogat
 T otius lachrymæ te moucant domus,
 Quæ spes in puero tot queritur suas,
 F atis innumeris funditus eijcit,
 S i quam par fuerat liberius loquor,
 D a rex omnigenum da ueniam precor
 V erbis improbulis, me minimus dolor
 D esleuisse potis quodq; caput potens
 D udum ex uaniloquo sacrilegum facit
 S i duri pateat ianua carceris
 Nemo te Platino feruidius colet.

Omnia diuina prouidentia recte regi,

Ad Seuerum. Biges.

N Octe micant stellæ, dubiam Tithonia lucem
 L ucebit: & certum clarus Apollo diem:
 N unc toto, nunc dimidio micat orbe: minūs ue
 Plūs ue: nec interdum Cynthia lumen habet.
 T erra immota sua ui pendet: & astra notantur:
 E t mare per certas it remeatq; uices.
 N ec modicæ ex parua fruges semente leguntur.
 H æc melius linum fert seges, ille fabas.
 P rorumpunt quandoq; iugis incendia fractis:
 H yberno frondes tempora laurus habet,
 I ndurat glebas, cogitq; liquefcere ceram.

Ignis: & elisa fulgura cote micant.
 Quid pluias lucente graues hyperione dicant?
 Magna quid è riuo flumina nata breui?
 Hæc ruit: illa nouo se profert insula dorso.
 Nascitur hoc animal, crescit id, illud obit,
 Falleris hæc fieri si casu & cætera credis,
 Cum causas habeant orta Seuere suas.
 Quis nitidos uestit squammoso tegmine pisces?
 Quis gemino alarum remige munit aues?
 An fortasse graues sunt nullo autore lapilli?
 Atq; calor flammis insitus, humor aquis?
 Si casu hæc ueniunt: cur nunq̄ est squammeus ales?
 Nec uerso plumas ordine piscis habet?
 Cur aqua nil siccatur: nihil humectatur ab igni?
 Ardua cur nullus tendit in astra lapis?
 Semper ubi immoto procedunt cuncta tenore:
 Nullam ibi uim uariis casus habere potest.
 Quicquid agit tantillum animal formica, supernæ est
 Legis: & à summo causa tonante uenit.
 Si qua cadunt homini uel leta uel aspera, noli
 Iudicio magni non tribuisse Dei.
 Nec moucant te, multa bonos quia sæpius angant,
 Quodq; mali ualeant, delictisq; fluant.
 Quos astutus amat genitor, tenet arctius: & quos
 O derit hos libito uiuere more finit.
 Sic salices, quia sunt steriles, nulla educat arte
 Rusticus, ast omni sedulitate pyros.

Vidi ego correctos nulli uim ferre leones,
Non castigatos saepe ferire canes.

Iudicium explorare Dei dementia summa est:

M. aior, ab hoc recte cuncta negasse regi.

In laudem Dei Opt. Max. Ode. Borb.

Christus humani generis misertus,
Perditum tandem reparauit orbem.

Et sua nostras ueniens fugauit

Luce tenebras.

Non uidet nemo quibus in salebris

Vsq; uersati sumus & uagati,

Tandiu fungi fuimus, nihilq;

Egimus omnes.

Ante hac caeci, ducibusq; caecis

Viximus: duri tamen & superbi,

Numinis laesi magis ut magisq;

Resceret ira.

Nil tenebamus nisi syllogismos

Arte contortos, uariosq; nodos,

Frigidas nugas, mera uerba, fumos,

Stercora, floccos.

Vulgus indoctum, stolidi sophista,

Barbari, crassi, scioli, loquaces,

Milites Orci, Pelagusq; plane

Flagitiorum

Tanta nullius memoratur cui

Seruitus, quanta sumus usq; pressi,

Hoc male

Hoc mali inuexit lupa purpurata,
Lerna malorum.

Totius reges proceresq; mundi
Subditos fecit sibi, poculoq;
Stravit erroris, triplici refulgens
Hydra tiara.

Inde doctrinis hominum subortis,
Languit uerus perijtq; cultus,
Litera sacrae quasi consepulta
Obticuerunt.

Impij passim populum nocabant
Vinculis legum, decimis, tributis,
Gens rapax, uecors, & amica uentris,
Perdita luxu.

Veritas ferro, rapidisq; flammis
Comprimebatur, fideiq; sermo:
Inter & sese grauius gerebant
Bella monarchæ.

Xaeis stabant simulachra templis,
Sacra dijs falsis, & item deabus:
Vnde diuersis uarijsq; sectis
Cuncta fremebant.

In statis poni pietas diebus,
In cibis certis, preculisq; coepta est:
Nuptijs mire uetitis libido
Foeda reuixit.

Ista iam uero cecidere monstra,

Et modis uirtus redit illa miris
 Illa, qua Christum dominum deumq;
 Credimus unum.

Artium passim studijs bonarum
 Iam senes iuxta iuuenesq; flagent,
 Atq; linguarum, uenit hoc ab alto
 Lumen olympo.

Seculum nunquam celebretur ullum
 Fastius tali, meliusq; nostro,
 Sermo pennatae sacer ille currit
 M ore sagittae.

Sunt adhuc quidam tamen inquinati,
 Ebrij mundo, uigilesq; laruae,
 Qui suis lucris metuunt, necantq;
 Vera locutos.

Hoc nihil mirum, fore nempe Christus
 Sape praedixit Deus ipse uatum
 Hareses, lites, odiumq; ueri,
 Et crucis hostes.

Noster hic o quam procul est ab illis
 Ante FRANCISCVS bene natus omnes:
 Rege quo sensim rediere terris
 Omnia leta.

Publicè doctos alit allicitq;
 Et scholam primus statuit trilinguem,
 Quo nihil certe, nihil instituto
 Pulchrius extat.

Hunc Dei donum ueneremur omnes,
 Tam pium regem precibus iuucmus,
 Ut diu regnet, sub eoq; felix
 Gallia uiuat.

Laus deo patri, dominoq; CHRISTO,
 Spiritu cuius bona cuncta fiunt,
 Adsit is nobis, fideiq; robur
 Augeat & spem.

Ode Dicolos, Distrophos, Altero uersu Heroico
 xametro. Altero Iambico Dimetro. De casa natali
 tia pueri Iesu, de q; paupere puerperio
 uirginis deiparae Mariae. Eras.

Ecquid adhuc ueterū sequamur spectacula rerum.
 Huc huc frequentes currite.
 Hæc casa, quæ lacera & stat agrestibus horrida cul
 Nouum dabit spectaculum. (mis)
 Quale nihil sæclis pro aui uidere uetustis,
 Nihil uidebunt posteri
 Hic cuius tonitru tellusq; tremiscit & æther,
 Teneris crepat uagitibus.
 Hic orbis magni moderator maximus infans
 Virginea mulget ubera.
 His ego non stabulis augusta palatia Romæ
 Feliciora iudicem.
 Non (operosa licet) Solomonia templa, nec auream
 Lydi tyranni regiam
 Salue clara domus, cæloq; beatior ipso
 Partus sacrati conscia.

Iure tibi Iouis inuideant Capitolia falsi,
 Diuis superba saxeis.
 Aegyptus sancta inuideat cunabula, monstris
 Finem datura turpibus.
 Nec minus apta deo es, quod hiantibus undiq; rimis
 Imbres & Euros accipis.
 Quod lodicis egens, rigidoq; incommoda sceno
 Fœtus rubentes excipis
 Talia nascentē decuere cubilia CHRISTVM, ut
 Qui dedocere uenerit
 Fastum, nullaq; non suadentem turpia luxum,
 Non hic renident purpurae,
 Sertā ue frondea, non imitantes fulmina tædæ,
 Non mensa sumptuosior,
 Nec strepit officijs domus ambitiosa, nec alti.
 Fouent puerperam thori.
 Pannosus iacet in duris præsepibus infans,
 Diuinus attamen uigor
 Emicat, & patrios uagitu dissipuit ignes,
 Sensere præsentem deum,
 (Quodq; licet) puero iumenta tepentibus auris
 Frigus decembre temperant.
 Vipilio calamis iisdem, quibus ante capellis,
 Agreste, sed pium canit.
 Aethereiq; chori uolitant cunabula circum,
 Ut mensibus uernis, apum

De generem simul ac populare examina regem-

Regi nouo, fauentibus.

Applaudant alis, sublimemq; agmine tollunt.

Sic turma coelitum duci.

Circumfusa suo, gaudens stupet, atq; iacentem

Pronis adorat uultibus,

Et natalitium sonat ad praesepia carmen.

Coniunx pudicus interim,

Fusus humi trepidus ueneratur alumnum.

Porro puella nobilis.

Pars bona spectaclis, ne fixis haeret ocellis,

Primumq; sese non capit.

Scq; suumq; stupens genitrix uirguncula partum

Nulli marito debitum.

At simul eiecit pietas materna stuporem,

Pradulce pignus corripit,

Ac modo porrectis prohibet uagire papillis,

Modo tepente frigidum

Blanda fouet gremio, paruisq; dat oscula labris.

Nunc pectori adprimit suo,

Nunc bleso teneros inuitat murmure somnos,

Amabilem inuicem modo.

Letam prole deo uideas gestire parentem

Prolem parente uirgine.

STIANAE, LIB. I.

22

De aduentu ac incarnatione Iesu
Chri. Ode Dicolos. Mont.

TOtis exul homo uiribus exili
Et castis animos imbue gaudijs,
Affert clarus opes nuncius arduas
 E cœli penetralibus.

Nil hoc orbis habet munere latius
Nil audit melius, nil uidet auctius
Quo postliminij iure uelut rato
 I ntercepta redit solus

Nostris ecce deus finibus aduenit
Puro sacrifici tegmine corporis
Velatus, nec herum sed facilem patrem
 S e præstare animis parat.

Quem nec terra capit, nec mare, nec polus
Semet uirginis ille recessibus
Claudens casta nouem limina mensibus
 Seruat more boni hospitis.

Incrementa glabris uiuida corporis
Sumit, præcipuo sanguine pascitur.
Et formosa diu sustinet affici,
 C æcis ora uaporibus.

Immensus spatio contrahitur breui,
Tempus quiq; creat tempore clauditur,
Cerni quiq; nequit conspicuo malæ
 Carnis lumine uisitur.

Rex tantus uoluit ponere purpuram

A c seruire iugum sceptriger aggredi,

Q uin congesta reis uerbera seruulis

T ergo supplice perpeti.

V nam ut querat quem pastor amabilis

N onaginta nouem per iuga montium

L inquit, nec refugit grato oneri deus,

A rmos subdere regios.

Q ui collapsa graui moenia turbine

V rbis perpetuae restituat, uenit

C essurus refuge ciuica seruulo

F irmis munera legibus.

O nostri generis maxima dignitas

Q ua toti superum iungimur ordini

E seruisq; malis reddimur inelyti

S umpto pignore filij.

Q uem uatum lachrimae, munera flaminum

M agnatumq; chorus peruigil omnium

O ptauere uenit, sine probablli.

C lausurus ueterem uiam.

E n iam rore madent largifluo poli

I usti insigne decus nubis opes cient,

E t soteria serax terra pijsimum

M iro germinat ordine.

Q ui legis grauidae Iudaico agmini

P ancheo tulerat uertice regulam,

E t spumosa maris terga diremerat,

A d nos munificus uenit.

STIANAE, LIB. I. 25

Qui frenare famem frugibus optimis
Et defecta queat pignora memphoeos
V i casta Cereris tollere peruigil

G naro pectore dux uenit.

Qui clausis foribus quas oriens uidet
I ntrat templi adytum sessile mystici,
Quod summo licuit non nisi principi

E n plebi uenit exuli.

S alue digna parens laudibus omnium,
Quos uel terra gerit, uel retinet polus,
Quam tanto locuples hospite gratia

P erfundit, sacrat, euehit.

E x te uera salus debilibus uenit,
P ros scriptis reditus, uitaq; mortuis
E t clausis refugæ carcere spiritus

L ibertas datur aurea.

P er te fons iterum gratiæ inobrutæ
P rimæ uæ sobolis, quem scelus improbum
S iccarat nimium flamine noxio,

L arga defluit imbrice.

I n te ius ininitum foederis est rati,
Quo nil mundus inops audiit altius,
E t sceptro renitet pax mera pristinum

R egni nacta decus sui.

S ub te pestiferum deprimitur caput
A nguis tanarij, collaq; candidis
A rctantur pedibus, ne furor intinuis

E niti quod auct queat.

D o te digna Dei nomine ciuitas,
C ertant scripta atrum pangere plurima,
N ec præclara tamen uirginea satis
V itæ munera prædicant.

A d te Christigenum tenditur omnium
F eruor, uita, salus, spes, amor & fides.
Q ui miro studio quicquid habent boni
A cceptum referunt tibi.

O uenter spacijs latior omnibus,
Q ui quem nulla capit portio plasmatis,
A dmittis, refoues, & paris integris
M undæ carnis honoribus.

H ic natura suis exul ab artibus.
T am præcelsa Dei numina non capit
H ic trux tartarei consilium ducis
A stu fallitur ultimo.

H inc diues rutila uis fidei emicat,
C ui phas mira alacri facta Dei sinus
C omplecti, & ualidis nisibus ingredi
D iuûm conciliabula.

H inc Cœlestis amor mirificam facem
A ugmentumq; sacro fomite contrahit
H inc spes fracta prius uiribus inditis
S ese ad sydera subrigit.

H inc uirtutum oritur fons saccr omnium,
E t uitæ specimen fertilis aureum

S anctorum eximios Christigenum choros

P raclaris decorat modis.

L ux ergo solymis edita gentibus,

S ummus rerum opifex in lare paupere,

A tq; intra modicæ mœnia Bethleem

O rbi quadrifido micat.

Q ui telluris opes ætheris & maris

P uigno claudit herus, fasciolis cubat

V inctus, cui bouis est mensa torcumatum

F œnum plumeolus torus,

P anni sunt trabecæ, purpura, murices.

S tramen diuitiæ, putor aromata,

A ula edes stabuli, uirgo quoq; & pater

R egis turba domestica.

S ceptrum est forma hominis, uerticis & decus.

V agitus cythara, gaudia lachrymæ,

L ac uictus, teneri corporis unguina,

L ymphæ balnea uirginis.

N ox, æstas & hyems cui bene seruiunt,

I s noctu atq; hyemis tempore nascitur,

V t mundi reprobet gaudia perdit,

E t uitam tetricam probet.

N on se tanta salus principibus uiris

Q uos mollis placido pluma fouet situ,

S ed pastorum aperit turbæ inopi, terit

Q uos fors dura laboribus.

P angunt angelici carmina spiritus,

Laus præcelsa Deo, pax homini datur,

Diuum luce noua nox fugit æmula

Solans uox abigit metum.

Toti orbi ingeritur letitiæ uigor,

Et mœroris onus pellitur intimi,

Cum soter canitur maximus omnium

Sorti ingratae hominum datus?

Ad cunas pretio diuitem prægraues

Pastores properant eximia fide,

Atq; illum aspiciunt, cernere quem salus

E t uita est placidissima.

Tanta fama rei per solymas tribus

Pastorumq; casas fit celeberrima,

Cūctorū immodicus corda mouet stupor,

Laus summo canitur patri.

Condit uirgineo singula pectore

Auctor mirifici germinis inclyta

Gesta & dicta, quibus magnificum exuli

T hesaurum paret ordini.

Hoc thesauro opus est astra uolentibus

Victorum ingenuo more supergredi

Celsam replet ubi maxima uiuido

V rbem lumine trinitas.

Ode Dicolos, Tetrastrophos: de Christi nati-
uitate, & eius actis. Borbon.

CV M dolo primi stygio parentes

Mortis in casses miseri ruiſſent,

Non duo

Non duo soli cecidere: totus

Concidit orbis.

Tum sera clausum triplici supernas

Limen ad sedes aditum negavit,

Impij tristes acherontis umbræ

Cuncta uorabant.

Intimos manes, tenebrasq; uastas,

Horridas tetri latebras auerni,

Multa de uitæ gremio recedens

Turba subibat.

Tum iugum legis subiit minacis,

Hinc timor mentes odiumq; legis

Cepit humanas, magis hinc magisq;

Noxia creuit.

Fleuit humanum genus, obstupente

Matre natura, ueniamq; facti

Protinus magnum querula tonantem

Voce poposcit.

Ipsæ de summa pater arce mœsti

Audiit iugem populi querelam,

Et suos, & quos uoluit cæthenis

Ditis ademit.

Filium Christum miserans quictas

Misit in terras, uterum pudicæ

Qui puer nono grauidum parentis

Mense reliquit.

Is ducis legem ueteris secundum

Saxeo fudit gladio cruorem,

Postea uiuo docuit fideles

Fonte renasci.

Qui quaterdenis Cererem diebus,

Nec tuos Euan latices recepit,

Mox & impurum Satanam ligatum

Trusit in imum.

Lumen aeternae fidei coruscum

Explicans, Orci patefecit artes,

Quoq; nos olim uetus ille serpens

Luserit astu.

Mortuis uitam, propriumq; cecis

Reddidit uisum, genus omne morbos

Atq; languores, furiasq; multis

Expulit aegris.

Inde Iudaea furiosus error

Perfidæ gentis, sibi quæ uidendo

Ante promissam malè sana lucem

Ferre nequiuit.

Innocens Christus trahitur, flagrisq;

Ceditur, paruo mage mitis agno:

Talis hæc nobis rescrauit altum

Victima cælum.

Hic salus nostræ pretiosa uitæ,

Hic sua cunctos anima redemit,

Hic in aeternam, dedit, ut queamus

Scandere lucem.

Ergo cui

Ergo cui laudes potius canamus,
 Quàm tibi nostro pie Christe regè,
 Te decent hymni, tibi debet omnem
 Mundus honorem.

Ad Deum tempore procel-
 loso. Salm.

Instanti prece te nimbipotens pater
 Obsecramus, uti rauca tonitrua,
 Fulgetrasq; micantes
 Sedes aëre turbido.

Hæc si confierent tempore debito,
 Terrorū incuterent attonitis minus:
 Sed dura instat hyems, &
 Iam Brumæ rigor appetit.

Iratam cohibe, summe deus, manum,
 Nec nos pro meritis plecte piaculis,
 At placabilis audi,
 Quos questus tibi fundimus.

Et si non redeat grata serenitas,
 Iucundusq; nitor luminis aurei,
 Propter tempus iniquum,
 Anni & frigida sydera:

Saltem composito turbine nubium,
 Tempestas placido mitior aëre
 Mollescat, neq; mentes
 Humanas quatiat pauor.

De cir/

De circuncisione ac impositione nomi-
nis Iesu. Monti.

VLget octauæ mera lux diei
F Quo puer diuis roseum cruorem

Carne præcisa mariti pudoris
Fudit abunde.

Gaudeat totus sine fine mundus,

Cuius æternam deus ob salutem.

Tectus humana specie madere

Sanguine amauit.

Qui caret neuro subit expiament,

Et rarus sentit uigor archiatri

Vulneris curam, licet omnis expers

Vulneris esset.

Læsa uagitum caro promit acrem,

Nec genæ possunt lachrymas tenere,

Dum quatit crebro genitus uerendum

Verbere pectus

Sanguis humanæ precium salutis

Quo nihil totum melius per orbem

Hac die primum datur affluentî

Munere nobis

Abluit tantus rea corda fletus

Labe depulsa geminæ mephitis,

Et cruor uasti diuturna mundi

Vincula soluit.

Nomen è coelis oriens Iesus

Maxima

STIANAE, LIB. I. 22 24

Maxima paruo ratione regi

Inditur, soter quia erat redempta

Plebe futurus.

Hoc inaudita est ope nomen usq;

Luce miranda celebriq; fama

Cuius immensum decus haut sat ulla

Carmina dicent.

Nomen hoc uitae nece reddit atros,

Promouet claudos, oculis tenebras

Demit, & tabo uiciata lepra

Corpora sanat.

Nomen hoc clausis iter expeditum

Auribus confert, mala uincla linguae

Soluit, & crudae metuenda febris

Caumata pellit.

Nomen hoc curuos regit, arefactis

Artibus promptum tribuit uigorem,

Et lacertoso spoliata motu

Membra reformat.

Nomen hydropis fugat hoc tumorem

Spiritus arcet refugos, & omne

Visu morbi genus à misella

Carne repellit.

Nomen hoc uires animo refundit,

Cum grauis mentem citat hora pugnae,

Et cauernosus truculenta Pluto

Spicula torquet.

Nomen

Nomen hoc confert ueniam scelestis,
 Gaudium iustis, patriam fugatis,
 Naufragis portum, pugiliq; amico
 Robur opertum.

Hoc nouis nomen replet ora linguis,
 Dipfadum uiuax superat ucnenum,
 Et famem dicto citius rotundit,
 Vimq; ferarum.

Nomen hoc imbres ciet, arua foetat
 Nobili uites grauidat liquore,
 Temperat coelum, & reprimit tremendas
 Acquoris iras.

Id loco nomen mouet arduarum
 Rupium moles, mare praestat iri,
 Annium cursus cohibet uagæq;
 Imperat auræ

Nomen hoc, haustum bene prouenire,
 Efficit uirus, rapidis furorem
 Ignibus tollit, subitisq; uertit
 Marmora gemmis.

Hæc preces nomen leuat, auget altas
 Gratia dotes, rata pacis affert
 Dona, mel profert animo, & rotundo
 Dat facem amori.

Nomen hoc uires olci salubris
 Continet, mundum quibus uniuersum
 Illitu sanet placido, & dolorem

Mitiget omnem.

Nomen hoc castum melos indit auri

Gustui nectar, uideus aroma

Naribus, puroq; canora adauget

Iubila cordi.

Nomen hoc Paulus Syriæq; præsul

Vrbis ignitus, quam auidis tulere

Cordibus, testis remanet beate

Gloria mortis.

Nomen hoc omnem sibi promeretur

Poplitem flecti, caput omne iusto

More summitti, manuumq; adiri

Suplici gestu

Nomen hoc solum dare sempiternam

Præualeat uitam, & rata ciuitatis

Iura supreme, ut cecinisse fertur

Clauiger heros.

Laus sit æternæ mera trinitati,

Quæ suam tanti facit usq; plebem

Nomine ut dio fuget omne leuum

Det bona cuncta.

In Epiphaniæ diem, atq; in uenerabilium Ma-
gnorū laudem, Ode tricolos, Elij.

Pleni renatæ festus adest dies

Sumni coruscus lumine principis

Vis unde diues gaudiorum

Spesq; uenit noua perduto orbi.

c illustro

I llustre sydus peruigiles Magos
 C unctorum heriles Christigenum duces
 P ræsepe uestigare Christi
 M unere perdocuit triformi.

B is senex dierum iam puer optimus
 E xplerat orbem, suxerat ubera
 I am saepe matris, & profusis
 S æpe genas lachrymis rigarat.

T um qua resurgit Sol uagus inclytam
 H eroes urbem mira adeunt fide,
 V bi sit rogant recenter ortus,
 Q ui diadema gerat uerendum:

D elapsa sese sydereæ facis
 V idisse dicunt munera coelitus,
 Q uæ regis aduentum supremi
 V aticinis radijs loquantur.

F rontem tyrannus contrahit efferam
 A d tam beati gaudia nuncijs,
 E t plebs pari languet dolore,
 D um procerum coeat caterua.

M ox per prophete multiformem turbam
 N atale Christi promitur oppidum
 M onstrant iter notum salutis
 N octe duces stygia sepulti.

P ræcelsa linquunt micenia tum Magi,
 E t regis ægri spurca palatia
 S tellæq; ductu præmeantis

Rura petunt sacra Bethlehemi.

Amplo Magorum pectora gaudio

Viso resultant sidere, nec capit

Vis mentium dei calorem,

Qui pia uota regebat intus.

Aedes subintrant stella ubi praesidet,

Flexisq; adorant poplitibus deum

Præsepis aut foeno cubantem

Virginis, aut gremio recliucm.

Ex inreclusis dona crumenulis

Thus, myrrhã & aurũ comiter offerũt,

Rebusq; diuersis loquuntur,

Quo fidei ualeant uigore.

Auro fatentur regis opes rati,

Et thure promunt flaminis infulas

Mortisq; legi destinatum:

Myrrhea per sacra rite signant.

O laudi dignos habere principes,

Quos pressa rerum nil facies mouet

Robusta quo minus potenter

Concorda fide tueantur ampla.

Sic Christianam firma domus fidem

Cui petra fundum dat residem decet,

Quam nec nothi furor citatus

Flumina nec moueant adacta.

Nocte insecuta sunt monitu angeli

Vitare iussi regna feri ducis,

Crudele qui nefas uerendi

In iugulum pueri parabat

Sic fraus latronis luditur impij,

Reges reuersi sic alia uia,

Docent quid agere sit salubre,

Quos tenet exilium misellis,

Nortem uoluptas attulit ebris,

Vitam laboris sobria ius parit,

Illic superbi habent ruinam,

Hic humiles animi resurgunt.

Ergo medullis pectoris omnibus

Lumen sequamur pensile cœlitus

Radios enim fundit perennes,

Atq; uiam reserat salutis.

Sit sempiterno maxima laus patri,

Qui luce tanta christigenum gregem

Dignatur, allicitq; sursum

Omnia fons ubi lucis implet.

De stella quæ magis apparuit
Salm.

Vis quantumlibet impius furensq;
Regem te neget esse Christe Regum?

Cui soli imperium, decus, potestas,

Soli gloria debeat omnis?

Diuino tener ore uagiebas

In præsepibus, imubæq; matris

Sugebas niuicum puer liquorem,

Paucis

P aucus cognitus, omniumq; egenus,
 S at notus tamen, omniumq; abundans,
 C ùm sudo emicuit repente cœlo
 S ydus, lumine splendidum sereno,
 Q uo Magi duce (sic deus monebat)
 E oi patria procul relictâ, in
 I udeam properant, recensq; natum,
 S qualientem & tuguri locum requirunt,
 V t te muneribus suis honorent,
 R egem significant & esse Regum
 A uro, thure, Arabæq; odore Myrrhæ.
 I llorum hæc tria nam fuere dona,
 Q uæ te regem, hominem, deumq; monstrant.
 P ost stellæ iubar aureum corusca,
 H æc post munera, Cœlitumq; uoces
 A uditas liquida canentum in æthra,
 E lufos Solymi dolos tyranni,
 Q uis quantumlibet impius, furensq;
 R egem te neget esse Christe Regum?
 V ni cui imperium, decus, potestas,
 V ni gloria debeatur omnis?

In Christi pueri oblationem in templum in die
 purificationis uirginis matris. Ode
 tricolos. Elij.

M Agnis aucta dies muneribus nitet,
 Q uam uirtus merita consecrat hostiæ,
 D um sacra puer edi

Infertur placidissimus

Nostræ lucis opes iam decies quater

Qui solem auricomum condidit, hauserat

Tum legem subit à se

Plebi iudaicæ datam.

Proles ætherei maxima principis

Ritu flaminibus paupere sistitur,

Cum promere parentum

Dantur cernua munera.

Pro casto Mariæ pignore scilicet

Castæ aptatur aues, turtur habes parem,

Aut quæ luce bimestri

Assunt forte columbula.

Eius iussa agitur lege redemptio.

Qui cunctos redimit, sanguine regio,

Cui lautissimus orbis

Ornatu triplici subest.

Hæc diuina auidis munera brachijs

Cœlesti Symeon flamine feruidus

Plus amplectitur auro,

Hac ode eulogium canens:

I amia sancte pater, morte adæ sine

Summe pacis iter, nam tua pignora,

Veræ dona salutis

Cerno, stringo, gero, osculor.

Hanc lucē populis ingeris omnibus,

Quæ cernant fide mirificum iubar,

Et

Et quo tramite querant

Vita gaudia perpetis.

His uates parili foemina spiritu

Sacris dat socias teste deo manus,

Quae post fata mariti

Longeuam uiduam egerat,

Haec adis Solymae ceu reses incola

Fructus aethereos opperientibus

Regis sceptrum pusilli

Votis pandit alacribus.

O quem tunc Symeon Annaq; nobilis

Persensere fauorem, quo fuit utraq;

Mens impleta uigore,

Et quo flammae numine

Non has lingua potes delicias canet,

Nec foecunda pari mens capiet sinu

Sola has nouit abunle

Fœlix experientia.

Christum quisquis auct tangere paruulum,

Et passis animi stringere brachijs,

Veros carpit amores,

Et symplegmata mystica.

Languescēt Cypriæ multifidae faces,

Et turpes fugient (haud mora) copulae,

Quin caelestibus armis

Cedent arma libidinum

Salue digne puer laudibus optimis,

Cum sis è pueris optimus omnium,

Nam uelamine carnis

Claudis panaretum decum.

Queris soliuagam pastor ouë bonus,

Illuc ut reuehas, semper ubi pater

Tecum & flamine regnat

Maiestate simillima.

De natiuitate Iesu Christi Ode Tricolos, Mont,

Eterna proles ætherei patris

ANostri figura corporis obsita

E ventre matris non recluso

Prodit, & auctor adest salutis.

Illesa prorsus uirginitas manet,

Nec sentit ullam conspicuus pudor

Iniuriam fœdi cruoris,

Et uacat ipse dolore partus.

Pangunt canoras angelici chori

Laudes, & hymnis ritè sonantibus

Regis noui cunas heriles,

Fasciolasq; breues honorant.

Currunt magistri lanigeri gregis

Admissa mundo gaudia perduto,

Cernunt uidere, per quem salus est

Remq; casas referunt per omnes.

Celsa corusci lampade syderis

Primi uocantur Christigenum duces,

Qui thure, myrrha & auro adorent

In stabulo positum tonantem,

Salue di

S alue dierum maxime, qui tulit
 Nobis tot aucto munera foenore
 Et exules sperare fecit
 Ad superas reditum phalanges.

Non posset unquam dignius euehi
 Natura nostri cernua corporis,
 Nec charitas uires stupendas
 Fortius insinuare mundo.

O uenter omni messe feracior,
 Tellure maior, latior aequore,
 Diffusior caelo patente,
 Et locupletior orbe toto.

Ex te bonorum prodijt omnium
 Fons ac origo, quicquid habent boni
 Opes cateruae Christianae
 Claustra tulere tui pudoris.

O foeta dio uiscera flamine
 In quis amicus plasmatis & Dei
 Fit nexus, & miro fauore
 Coelica consociantur imis.

Salue superni sancta caro ducis,
 Quae labis expers omne scelus necas,
 Orbem repurgas uniuersum,
 Atq; nutris animos piorum.

Qui te palato percipit intimo,
 Vitam salutis perpetuae capit,
 Angore nec famis praemctur

Dum globus aethereus manebit.

O digna summo patre benignitas,

O res perenni congrua filio,

O spiritus opus superni,

Conueniens bene charitati,

En ad salutem iam pater omnium

Optata dulcis ianua gratiae

Intrare phas est, & beatam

Tum sine fine tenere sortem.

De cruce Christi. Ode dicolos a Germania Euri
pidea trochaica hexastrophos. Monti.

Cruce aue praesignis arbor

Magna spes credentium,

Maximi sedes magistri,

Et tribunal iudicis,

Vnde pacis & salutis

Promitur sententia.

Transfugis confers asylum,

Et phaselum naufragis,

Mortuis uitam perennem,

Gaudiumq; tristibus,

Et profunda nocte pressis

Luminis ueri iubar.

Hoc tholo thesaurus ille

Quo nihil praestantius

Totus includebat orbis

En palam suffigitur,

Vt uirile

Vt uirile robur indat

Agmini certantium.

Hoc foro merces honestas

Rex supernus explicat

Purpuram fusi cruoris,

Vimq; nymphæ nobilis

Et beatæ carnis escam,

Arduamq; uictimam.

Hæc ualentis arma uitæ

Tela frangunt demonis

Mentium secreta cingunt,

Conferunt pacem ratam

Postquam fatum temporale

Dent beata gaudia.

De uisitacione Mariæ uirginis. Salu.

Pregnantem Helisaben senili in æuo,

Seri pondera uentris & gerentem,

Virgo maxima, uirginumq; princeps,

Sed iam plena deo uiri absq; tactu,

Scandens in iuga montium supina,

Inuisit studio uolens amico,

Nec dure extimuit uix salebras,

Nec decliua confragosa & altos

Anfractus nemorum ue, rupium ue,

Tante illi Helisabe est propinqua curæ.

Ipsam sed simulatq; uirgo limen

Gressu contigit auspiciore,

Cognitæ

Cognata obtulit & suae salutem:
 Qui materno utero latebat infans,
 Iam regi superum propheta sanctus,
 Quam exiret prius e parentis aluo,
 Gestu gaudia mobili indicauit,
 Et prolem coluit patris supremi
 Supplex gesticulatione honora,
 Parui corporis & tremente motu.
 Diuino sed anus refota flatu,
 Sancti ac numine spiritus repleta,
 Praesago haec meditatur ore, calamans:
 Vnde hoc? ut domini mei genitrix
 Ad me uentitet? has & intret aedes,
 Quae coeli artificem gerit corusci?
 Felix ante alias o una matres,
 Hebraei generis decus puella,
 Quod credis uolucris aetheris ministro
 Tam miracula magna pollicenti.
 In te perficientur, o beata,
 Quaecunq; alipotens satelles inquit,
 Dicta eius neq; sunt futura uana.
 Tunc maiore Deo excitata uirgo,
 Vbertim & supero calore foeta,
 Carmen composuit nouum, Deiq;
 Laude ingentia facta uexit alta:
 Toto pectore gratias & egit
 Regnatori hominumq;, caelorumq;:

Quod

Quod se ancillā humilem benigno ocello
 Respexisset, & illa contulisset,
 Quæ nulla est potis explicare lingua:
 Thesaurumq; bonis dedisset, olim
 Promissum Abrahamo, nepotibusq;
 Eius secula adusq; seculorum.

Ad Christum crucifixum.
 Borbonij.

In cruce te quoties nudum contemplor IESV
 Perfossū palmas & latus, atq; pedes,
 Despero miser, & clamo me fulmine dignum,
 Lignum tartarcos mille subire rogos:
 Nam tibi sum tanti pro causa doloris IESV,
 Plenus flagitijs, impietate grauis:
 Displiceo (breuiter) totus mihi, uiuere tædet,
 Sed tua uox animum recreat illa meum.
 Huc omnes ad me (uos qui peccastis) adeste,
 Vulneribus curo uulnera uestra meis.
 Quis tam ferreus est, quem uox non molliat ista?
 Quis præ lætitiâ temperet à lachrymis?
 Inuitas ex æquo omnes, nullosq; repellis,
 Promittisq; patris regna beata tui.
 Maxima promittis, sed quæ præstabis abunde,
 Nec quenquam falles, omnia nanq; potes.
 O nos felices per te seruator IESV.
 Nam tua mors nobis uita salusq; fuit.

Idem de

Idem de cruce domini.

Disce crucem quicumq; cupis caelestia regna,
 Qui cupis in Christo uiuere, disce crucem,
 Ventos, pauperiem, morbos, opprobria, pestes,
 Vim, solem, frigus, flagra, tributa, famem,
 Imposturam omnem, & leges à fraude profectas,
 Et reges magni saepe flagella Dei:
 Omnia ser patiens Christi; uocantis amore,
 Qui nil non nostri passus amore fuit,
 Hoc facere ut possis, uenerabile nomen I E S V
 Saepe uoca, praesens hic tibi semper erit.
 Crede mihi, haec hominem dignum constantia caelo
 Efficit, haec est crux cuiq; serenda pio:
 Haec Christi crux est, hanc qui contempserit, is se
 Mille malas speret commeruisse cruces.
 Christus in cruce pendens loquitur. Borb.
HVC me sydereo descendere fecit olympto,
 Hic me crudeli uulnere fixit amor:
 Langueo nec nostro quisquam illachrymatur amori,
 Quem nequeunt dira frangere iura crucis,
 Pungentem caput, & cerebrum gestare coronam,
 Cogit amor, cogit uulnera tanta pati.
 Felle sitim nostram & mixto satiauit aceto
 Mi pectus lata cuspide rupit amor.
 De me solus amor, de regum rege triumphat.
 Ille pedes clauis fixit & ille manus,
 Si cupis ergo animi mihi signa rependere grati,
 Dilige, pro cunctis sat mihi solus Amo.

De Christo

De Christo crucifixo. Pictor.

ME lege quisquis ades, si qua est tibi cura salutis,
 Si tua diuinus pectora tangit amor.
Ecce cruci affixum, quo cuncta mouente mouentur,
 Cuius cuncta bibunt fontibus, ecce sitit.
Qui fabricat brutis auibusq; scælia, pendens
 Nil sua quo ceruix sustineatur habet.
Est nudus, largitor opum, speciosior astris
 Liuet, & est iustus, uictima pro scelere.
Qui dat scepra, gerit de sentibus ecce coronam,
 Latrones inter gloria summa probro est.
Quiq; refrigerium est, ipse est solaminis expers,
 Et uitæ dominus, mortuus ipse iacet.
Hæc dixisse uelim, sed tu memor esto tot atq;
 Tanta tui causa sustinuisse Deum.

Ad dominum Iesum Chri-
 stum. Salm.

DV M modo adiutor mihi sis Iesu,
Et manum porgas opus inchoanti
Si quid affectem, studijs uel æquis
 Condere tentem:
Non, quid hostilis faciat, timebo,
Vis mihi, telis licet ipsa mille
Sæuiat, textu & solidata ahenis
 Induat arma.
Bruta discedat, moueât ue tellus,
Tristis & lethi speciem minetur,
 Corruant

Corruant montes, & aquis inundent

Flumina latis:

O rbe grassetur uiolentia pestis,
E t fames uexet populos acerba,
D irus infestas inimicet urbeis

Cæde Graduius:

H umidi sese cataracta cœli
P andat, & densi glomerantur imbres,
M ugiant uenti, cadat incitato

Grando rotatu:

H orreat pigra Boreas ab Arcto,
V stulent spicas nimie pruine,
A rdeant æstus, micet atq; crebris

I gnibus æther:

L ustra sylvarum latebrosa, cæcæ
E t uias seui teneant latrones,
N ec sit infestum per iter malignis

I re periclis:

N aufragum uexent pelagus procellæ,
T urbidis Cauris agitentur undæ,
E t suas frangi uideat pauescens

N auta carinas:

S i modo (ut dixi) Deus alme, mecum es,
S i tui obiectu clypei tegorq;
T utus ostendam medium dolosis

H ostibus unguem.

V lla nec lethi metuam pericla,

Te spei

T e spei plenus sed ubiq; nitar,
F orte munimen, stabilisq; rerum o,
C ardo mearum.

G entis Hebrææ miseratus asperam
S arcinam, & duros nimium labores,
Q uos iuebatur Pharaone quondam

F erre tyranno,

E xcitas Mosen: Duce quo exeuntes
A Phari terris, aliò recedunt:

C ùm tot insuetis trepida obstuperet
R egia monstris.

V t uia excedat pede turba sicco,
D iditur passim maris unda Rubri,
M ox aquæ rursus coeunt, ut equor
O bruat hostes.

P er manus mactas Amalechū inermes,
H æ crucis sed tum fuerant figura,
D eijcis pulsu sine machinarum
H ierichunta.

E ripis coeti ex utero prophetam,
E x senum cæcis laqueis Susannam,
L ambit insontes pueros, nec illis
O fficit ignis.

A ntè Getulæ bibulas arenas
T ethyos, coeli numerabo & astra,
Q uim tuæ possim memorare facta
G randia dextra.

d Christus

Christus ad unumquemq; Chri-
stianum. Dulich.

SVM uia, qua petitur directo tramite coelum:
Quur alia in coelum niteris ire uia?
Sum uerum, uanumq; nihil mea uerba loquuntur:
Quur uanis rebus, uanior ipse studes?
Sum quoq; uita meis longe certissima nunquam
Interitura, illam quur aliunde petis?

De resurrectione Christi. Ode tricolos.

Magno triumpho conspicuum diem
Christus sacrauit, Victor ut inclytus

Auctore mortis compedito

I nduit auricomum decorem.

Direpta sedes tartaræ domus.

M entes piorum funditus crute,

A bstersus imber lachrymarum,

R eddita lux miseris benignè.

I ngente Samson robore præditus

G azæ refractis scædifragæ seris

E uadit in montis cacumen

H ostibus attonitis stupore.

M undo informi paret homo nouus

V ite perennis spem omnibus ingerens,

Q uos mortis æterna catena

N exibus impediit uetustis.

Haud matre quicquam uirgine letius

T ellus habebat, quàm iurare aureo

Primana

STIANAE, LIB. I. 31

Primam reuifit sol renascens

Trititiae tenebris fugatis.

O qua piorum gaudia mentium,

Et qua uiciffim proloquia accita.

Quae mutui aspectus uenustas

Gratia quanta noui decoris

Narrat triumphum filius huberem,

Et preffa nigrae fceptra tyrannidis,

Limbunq; captiuis inanem

Et ducis arma rei fubaeta.

Replet fuprema pectora uirginis

Rerum profatu diuite grandium

Permittit ofculis iugari

Stigmata figna rati trophaei.

Exinde amicis dulciter omnibus

Lucem corufci corporis exhibet,

Ac nube mœroris remota

Visere folem animis dat alium.

Aftans fepulchri pro foribus fagri

Post terga cernit Magdalis hoc iubas

Dum credit hortulanum, & eius

Prona pedes cupit ofculari.

Fit nunciatrix mirifica ad uiros

Victoris uncti mortis & obruta

A postola fortita nomen

Iuge decus muliebri honori.

Hinc Petrus ardēs, hūc fimul undecim

da Videre

Videre solem, quiq; fide arida

Miranda tarde admisit acta

Tangere uulnus hians iubetur,

Audent stupentes figere foeminae

Deuota plantis oscula candidis

Herentq; humi, donec cupitam

Accipiant benedictionem.

Diuces magister fit comes hinc uia

Charasq; mentes gnauiter erudit,

Dum scripta uatum pandit alta,

Distribuitq; cibum salutis.

Asso cibatur pisce, fauo addito,

Illustrat acri pectora spiritu,

Legis sacrae nodos resoluit,

Explicat & grauidos prophetas.

Prædam profundi squamigeram lacus

Donat trahentes diuite gratia,

Septemq; comiuis uidendas

Exhibet oris opes sereni.

Emptas fideli tradit oues Petro

Ausu ferendi probra crucis dato,

Et singulari dote fultum

Selegit ex alijs ephœbum.

Hæc sancta paschæ gaudia nobilis

Hæc fusa mundo munera perditio

Himentium fructus bonarum,

Hæc pietatis opes honustæ.

Saluete

Saluete donis tempora maximis
 Ditata, & horis inclyta mysticis,
 Dum sub decem quater diebus
 Conficis numerum sacri orbis.
 Laus trinitati sit pia maxime,
 Quae cuncta nutu condidit, ac rato
 Iam lucis aeternae decore
 Coelicolas amicit coruscos.

De resurrectione domini. Salm.

SI quis peritus carminis artifex,
 Cui phœbus artē, cui dederit modos,
 Cuiq; ora Permessō fluenti
 Proliuerint faciles cancenæ:
Plectris eburnis & fæde tinnula
 Christi beatam cantet Anastasin:
 Nam mole conclusus sepulchri
 Morte prius domita reuixit.
Non ille lethes flumine lurido,
 Non fumigantis carcere tartari,
 Canis ue latratu redire
 Est uetitus superas ad auras.
Nam cū catenis mille adamantinis
 Plutona nigrum tum grege noxio
 Vinxisset, umbras & piorum
 A piceo eripuisset antro,
Fusca Barathri regrediens domo,
 Corpus resumpsit sarcophago abditū,

Seseq; multo augustiorem
Obtulit inde suis uidentum,
Phoenicis instar, qui strue cinnami
Densa crematus, myrrhae et Orontidis,
Aetate suprema priorem
Incolumis renouat iuuentam.
Christum nitenti lumine floridum,
Debentem, et atræ nil Lachesi amplius
Vidcre multi, quâ iugoso
Porrigitur Galilæa tractu.
Vt uicta mors est interitu illius,
Sic restituta est eius Anastasi
Amissa nobis ante uita,
Tartaridum Imperio subacto.

In ascensione domini ad Iacobum Daunium
 Villanouanum, Salm.

ERgò ne summi progenies Dei
Luce hac recessu nubiuage aethera
Sublimis ascendit coruscum, &
Ad patriam remeauit aulam?
Cœli secaret cœrula corpore
Cum glorioso raptus in ardua,
Cinxere confertim magistrum.
Aligeræ reducem cateruæ.
Olim uetustas garrula sic suum
Tranasse uentos Mercurium leues
Finxit, reportantem profunuli

Iussa

Iussa Iouis, per inane sudum.
 Atqui ut uolucres Spirituum chori
 Immensa caelo gaudia in aureo
 Gaudent, reducentes ad axem
 Plausibili Dominum triumpho,
 Et festa leti iubila funditant,
 Quod Christus acta re bene, & hostibus
 Omnino Cocyti subactis,
 Scandat ouans, operæq; comp os.
 Sic orbe nostro tunc lachrymabilis
 Apostolorum turba fidelium,
 Ceu principe amisso sedebat,
 Sæq; animis cruciabat aegris.
 Ne mœsta flentes tundite pectora,
 Fidi ministri, ne ue premat dolor
 Internus afflictos, quod æthram
 Christus adit, sola & ima linquit.
 Non ille non uos deseret orphanos,
 Vestri ue curam proijciet, uelut
 Oppressus ingenti ueterno,
 Immemor aut comitum suorum.
 Vestris superne mentibus indita
 Omnes nouabit lux Paracletica,
 Firmabit aduersumq; seuos
 Quod fragile & trepidum tyrannos.
 Cum patre fasces imperio pari,
 Ac sempiternæ sceptrâ potentie

S ortitus humanos in omnes,
 E t solio residens honoro,
 A b axe summo respicit infima,
 A c nos tuctur sollicitudine
 E x omnis attenta, eripitq;
 P ronior à grauibus periclis.
 A e quena proles patris Olympici,
 A luo integellæ uirginis ædita,
 V t liberares nos ab Orco,
 H uc ades, & miserere nostri.
 D auni solemus talia barbito,
 S i feriamur, psallere cantica,
 C ùm festa lux fulget, iubentq;
 P ontifices populum ociari.

De Christi ascensione Ode tricolos.

Christi celsa monet gloria maximi,
Qua cœlos petijt, multifidum melos
Toto pangere nisu,
Et rem tollere laudibus.
 V astato stygij principis atrio
 P redæ uictor ouans liquit ut inferos
 Q uadraginta diebus
 F irmat magnificam fidem.
 T ardos ingenio, cordeq; debiles
 V nda perpetui fontis inebriat
 V atum scripta recludit,
 E t se uiuere comprobat.

Restabat

R estabat per opus, grande, nouum, potens
 R ebus mirificis debita clausula,
 A tq; ut par erat aptus
 C œpto terminus ordini.

E rgo auctus duplici uictoriens stola
 H eroumq; nitens agmine libero
 A scendit per inane
 V i cœlum propria petens.

N ubes obsequitur, tractus & aeris
 M ulto præbet iter lumine pendulum,
 S candentiq; elementa
 C œdunt cuncta locum Deo.

O dæ multiformes angelicæ tubæ
 P romuntur liquidum rite per æthera,
 E t per iúbila grates
 F unduntur merita deo.

I ngens spirituum turba fit obuiam,
 Q uis nam est iste rubra ueste canentium
 T ectus, quemq; uenustat
 T extu purpura luteo.

Q uis tanto gradiens robore, nostraq;
 T anto regna petens numine quem inclytus
 T anto miles honore
 S tipat, prosequitur, præit.

Q ui ueram populis iustitiam loquor,
 T orcularq; meis triste laboribus
 P ridem solus obiui,

Dum respergerer undiq;

Miris unanimes rebus Apostoli

Intendunt auide, & magnificum ducent

Visu, cordibus, ore

Deducunt socialiter.

Toto quicquid habent pectore uirum

Cum uiso pariter ritè leuant hero

Sic diuortia donant

Quod uisus uetuit dari.

Hinc spes nostra bono prouchitur gradu,

Castam præcipuus nutrit amor facem

Et conclaue decorum

Audens ingreditur fides.

Demonstrata uia est à duce maximo,

Qua turbæ pateat transitus exuli

Ad promissa perennis

Olim gaudia patriæ.

Mirum obscura decus consequitur caro

Tantis aucta bonis, fultaq; dotibus

Dum cælos super omnes

Cunctis præuehitur choris.

Summi dextra patris diuite fulgidum

Ornatu propius destinat huic thronum,

Et uim iudicis amplam

Concessu tribuit rato.

Sic natura meris nostra bonis cluit,

Et sic perpetuis fulget honoribus.

N e quis

Ne quis mole supine

Se uitæ præmat improba.

En dignis placidi iam patris asidet

O rator folio, quem miscet malo

Gentis pondere pressæ

Causam quiq; agit omnium.

Nil tanto poterit non dare filio

Maiestate cluens largiflua pater,

Cuius uiscera tota.

Non obis iugiter affluunt.

In laudes igitur te properè excita

O plebs lota boni sanguine principis.

Quam tanti facit usq;

Clementissima trinitas.

Non est auricomæ sub face lampadis

Gens te nobilior, sanctior, altior,

Cui tanto deus adsit

Omnis munere gratiæ.

Ergo laude tuo instrue filios,

Diuiniq; operis uim grauidam doce,

Ne promissa animorum

Ingratos fugiat salus.

Fac nulla hora uacet, nulla uacet dies

Celsi laude patris, lingua, manus, gula,

Et præcordia mentis

Huic sint dedita muneri.

Quo post exilium lugubre temporis

Fusis

F usis digna queas præmia laudibus,
V ltra scœnus herile
N ancisci sine termino.

De ascensione domini. Salm.

Q uodam discipulis loco gregatis
Q ua sese Gallilæa pandit, atq;
C liuis molliter editis tumescunt,
A d palatia patris alta Christus
A scensurus, & aureos penates,
I nmixus tereti infit hæc oliuæ
A d patrem ut remeam meum, necesse est,
D ilecti comites, breuiq; uadam
A d clarã (fueram unde missus) æthram,
S ed uos tempore post deinde paruo
A scendetis item, sequeminiq;
V estrum (nec mora longior) magistrum.
H æc uobis quoniam renuntiantur,
M entem tristities repleuit ægram,
E t me illuc (iudeo) doletis ire,
Q uo summus uocat arbiter, parensq;
M œret flebilis appetente partu
P rægnans, & quatitur graui dolore,
I llam infans ubi nasciturus urget,
A t postquàm mulier soluta partu est,
P ressuræ memor haud recentis ultra,
Q uod uenit superas puer sub auras,
E t dulci domus est adaucta foetu.

Sic

Sic uos pectore qui sedetis egro,
 Impenseq; abitu meo doletis,
 Pœnarum furij tyrannicarum
 Affligimini, amara multa nec non
 In mundo interea anxij feretis,
 At lætabitur inuicem ipse mundus,
 Insultans capiti nihil merentum.
 At qui in gaudia sempiterna uertet
 Vestra hæc mœstities, & anxitudo,
 In risum lachrymæ molestiores,
 Formidabitis amplius nec artes
 Regum sæuitias, satellitum ue,
 Aut quicquid fera machinatur ira.
 Verum hæc ut patientius ferantur,
 Contra instantia roboreminiq;
 Et fraudes hominumq; demonumq;
 In uestras paracletus ille sanctus
 Mentis cœlitus influet, dabitq;
 Omnem uincere posse diritatem.
 Et quæ dixero cunq; apertiora, ac
 Vobis enucleatiora reddet,
 Cœlesti instituens rudes Camœna.
 His dictis dolor omnium quieuit,
 Et spes addita uocibus magistri.

Despiritus sancti missione. Ode Saphica. *Moss.*

Diuces immensi bonitas parentis
 Spiritum è cœli pluit arce sanctum.

Et

Et ratam monstrat bene charitatem

Munere tanto.

Miserat chari decus ante nati

Qui pia seruos nec liberaret

Et daret uoto sua profluente

Viscera nobis.

Panderat miris opulenta rebus.

Dona per uastum pater ipse mundum

Vim sui rotam faciens amoris

Visere cunctos.

Dia restabat placidi ueniret

F lamini uirtus & opes honestæ,

Dura ieiunæ quibus interiret

Mentis egestas.

Ergo confessus rutilum paterni

Filio digne solium tenente

Spiritus fructu grauis ex perenni

Labitur arce.

Dissilit nubes resono fragore,

Pægrauæ cœlum strepitu remugit

Et repentino trepidat pauore,

Gens recucita.

Pærua tum plebis schola Christianæ

Aedibus sacrum celebrabat unis

Et precum celso numerosa patri

Dona litabat.

Spiritus illuc uehementis ardor

Tendit,

Tendit, & toto trepidante Iuda

Fammeis lectæ replet ora plebis

Cordâq; linguis.

Clausa panduntur loca, legis altæ

Et recluduntur sacra uerba uatum,

Fitq; momento Petrus acer uno

Rhetor & heros.

Optimus doctor rudium uirorum

Non eget quouis spatium morarum

Cui cor occulto tetigisse lapsu

Est docuisse.

Degener pessum metus it, labascit

Mæror, abscedit procul omnis error,

Visq; laxatur taciturna iussum

Vocis in usum.

Spes uiget, magno flagrat igne dia

Charitas, floret fidei ampla forma,

Atq; uirtutum chorus omnis aucto

Gaudet honore.

Ignæ uocis tuba uasta multam

Exciet plebem, ueteriq; ritu

Permouet misso patulum salutis

Limen adire.

O quid augmenti calor hausit intus

Dum frequentatur cibus ille summus

Mystici panis, roscôq; plenus

Sanguine potus.

Q quid

O quid effecit sacer ille status,
 Cuius ad nutum cor iners adaucta
 Merce ditatur, sterilisq; tanto
 Lingua uigore.

I lle dum moles fabricatur orbis
 Se tulit supra chaos impeditum,
 Vt sua posset redimire quodq;
 Sede creatum.

I lle prægnantum phyliras librorum.
 Copia abstrusi locuplete sensus
 Sancit, & miro replet ora fructu
 Cordaq; uatum.

I lle dimisso scelerum reatu
 Cernui scedos animi recessus
 Gratia purgat scelere, domumq;
 Tum sibi reddit.

I lle uitali sacrat usq; rore
 Dona lustralis ueneranda lymphæ,
 Quæ uelut rubri maris unda cunctos
 Enecat hostes.

I lle conceptus tribuit uerendos
 Virgini matri, ut nec onus pudori
 Ferre iacturam neq; claustra posset
 Lædere partus.

I lle delecti synodum popelli.
 Viuidam reddit, regit atq; soetat
 Ac uelut uitæ, sobolis frequenti

P almitē ditat.

I lle uictores necis irrogatæ
M artyres fecit, sophiamq; doctis
R obur inuictæ fidei magistris

I ndidit ille.

I lle foemellas superare sexum,
E t uoluptatum uada præterire
F lammeo illapsu docuit fidemq;
Morte sacrare.

I lle uirtutum sator optimarum,
M uneris lux inclyta, septiformis
F ons aquæ uiuæ, paraclētus ægris,
E t pater orbis.

I lle fax almæ rata charitatis,
Q ua calent fortes animi, cauentq;
Q uæ caro, mundus, stygiusq; demon
S picula torquent.

I lle signorum locuples patrator,
E t Dei perpes digitus supremi,
Q uo uenenati malesuada technæ
P ellitur anguis.

H ic sacer nexus patris atq; nati
I re processu parili ex utroq;
C reditur, comparq; tenere regnum,
E t decus æquum.

H unc dari nobis sitienti uoto
S piritum illapsu petimus benigno,

e Qui

Qui suo infirmam solidet iuuetq̄;

R obore mentem.

Quo per hanc uitam miseram breuemq̄;

S orte transgressi placidos beatos

M aximi patris ualeamus usq̄;

Visere uultus.

Ad spiritus & potentias cœlestes. Salm.

V O S ego ô mentes ueneror beatæ

N ulla quas labes maculauit unquam,

I gneo quæ per liquidum uolatis

A ethera curru.

F ace terrena nihil inquinatæ,

A ureo solis radios nitore

V incitis, sanctum bibitisq̄; claro

N ectar olympo.

P atris æterni alipedes ministri

S unt quibus curæ populosa regna,

Quiq̄; mortales studio fouctis

V sq̄; benigno,

E ste custodes mihi, demonumq̄;

N oxias gnauī prohibete fraudes,

C um deo rixis inimicat & nos

Quicquid acerbis.

M urmure horrendo quoties tonabit,

I gnibus crebris polus & micabit,

G randinem à nostris triuidumq̄; fulmen

P ellite fundis.

PRoles uera Dei, cunctisq; antiquior annis,
Nunc genitus qui semper eras, lucisq; repertor,
Antè tuæ matrisq; parens: quem misit ab astris
Aequæuus genitor, uerbiq; in semina uisum
Virgineos habitare sinus, & corporis arcti
Iussit inire uias, paruaq; in sede morari,
Quem sedes non ulla capit, qui lumine primo
Vidisti, quicquid mundo nascente crearas.
Ipsè opifex, opus ipse sui, dignatus iniquas
Aetatis sentire uices, & corporis huius
Dissimiles perferre modos, hominemq; subire,
Vt possis monstrare deum, ne lubricus error,
Et decepta diu uarij solertia mundi,
Pectora tam multis sineret mortalia seclis
Auctorem nescire suum, te conscia partus
Mater, & attoniti pecudum sensere timores.
Te noua sollicito lustrantes sydera uisu,
In cœlo uidere prius: lumenq; secuti,
Inuenere magi: tu noxia pectora soluis,
Elapsasq; animas in corpora functa reducis,
Et uitam reamare iubes. Tu lege recepti
Muneris, ad manes penetras, mortisq; latebras
Immortalis adis. Nasci tibi nam fuit uni
Principium, finisq; mori: sed nocte refusa,
In cœlum, patremq; redis, rursusq; perenni
Ordine, purgatis adimis contagia terris

Tu solus, patrisq; comes, tu spiritus insons,
 Et toties unus, tripliciq; in nomine simplex.
 Quod nisi pro cunctis aliud, quis credere possit
 Te potuisse mori, poteras qui reddere uitam?

Precatio ad Christum. Mycil.

Sic tua coelestes metuunt sic numina manes,
 Sic celebrant omnes nomen ubiq; suum.
 Aspice ut in dubijs uersemur Christe periclis,
 Imminet, atq; omni nititur hostis ope.
 Nam sua quando iterum credit se posse parare
 Imperia, & prisca sceptrata tenere manu.
 Quos non ille dolos, quas non excogitat artes?
 Aut quod non animo concipit ille malum?
 Illic in medijs committit praelia campis,
 Hic laqueos tanta callidus arte premit.
 Et quocunq; etiam referas oculosq; pedes ue,
 Instat, & aduersas occupat ante uias.
 Lumina nec somnum capiunt, nec membra quietem,
 Ille, malum, noctes excubat, ille dies.
 Nec secus, ac pelago si qua est sine remige puppis
 Fertur, & emissis fit noua praeda notis,
 Sic tua progenies, nullo prohibente uagamur,
 In nos certatim uentus & unda ruunt.
 Ab bene sub priscis currebant patribus anni,
 Cum genus in uerbo credidit omne tuo.
 Tunc neq; diuitia, neq; amor regnabat habendi,
 Parebant uni pectora sancta Deo.

Hostis

Hostis erat tenuis, raræq; ad prælia uires
 Tranquilla quiuis pace quietus erat,
 Nunc male cum longis perierunt omnia seclis,
 Spreta iacet pietas, spreta iacetq; fides.
 Nunc pudet esse bonos, nunc est male uiuere uirtus,
 Nunc quicquid facias turpiter, omne decet.
 Scilicet hæc rerum series, ea gloria mundi, est
 Heu mihi, quis finis temporis huius erit?
 Atq; ea cum spectat, qui nobis imminet hostis,
 Ocia mihi lentum ducere posse putem?
 Concipit imperium, & regni sibi firmat habenas,
 Inhiat & præda, ceu lupo, ille sue.
 Forsitan & merito patimur nunc omnia nostro,
 Et ueniunt factis præmia digna suis.
 Sed tu cui cælum, cui pontus, & æthera seruit,
 Arbitrio cuius mensis & annus eunt.
 Aspice nos oculis (quibus aspicias omnia) blandis
 Et nos è tantis erue Christe malis.
 Assere nam pence est te solum cuncta potestas,
 Assere nate patris uindice iussa manu.
 Ipse uides hostis quos cogat ad arma cohortes,
 Has nisi tu uincas, uincere nemo potest.
 Ergo fer auxilium, & tandem res accipe fessas,
 Quassatis pelago portus & aura ueni.

Ad Christum dominum, Salm.

Q uanta in gementes commiseratio,
 Rex Christe regum maxime, sit tua,

Quo prosequaris nos fauore,
 Iudicio est Galilea Nais
 Dum pergis illuc, oppida patriæ
 Charæ peragrans, en uiduæ unicus
 Forte efferebatur dolato
 Filius ad tumulum pheretro.
 At pone mater flebilibus sequens
 Ferit profundum questibus æthera
 Quod nulla sit soli superstes
 Ac miseræ soboles relicta.
 Commotus illis tu querimonijs
 O Christe, sisti sandapilam iubes,
 Vesillo paret, ciuiumq;
 Turba refert glomerata gressum.
 Exangue corpus protinus alloquens,
 Hæc pauca dixisti: Surge agedum puer
 De mortis obscuræ tenebris,
 In superas rediuiuus auras.
 Egressa uix dum uox fuerat tua,
 Somno ille cū mox ceu riguo excitus,
 Recludit intentos ocellos,
 Redditur attonitæq; matri.
 Clamore coetus letifico strepit
 Laudantium te Christe salutifer,
 Pa remq; summum, qui dedisset
 Te populo Solymo prophetam.
 At qui orba nullas si mulier preces
 Fundens,

Fundens, euntem te tamen impulit
Mœrore lugubri, eius atro
Vt sobolem eriperes ab Orco,
Sperare quid fas, alme parens, eos
Qui nocte Numen, quiq; die tuum
Flentes & affusi, uocando
Sollicitant prece continenti?
Voces eorum mitis inaudies,
Durisq; præsens rebus opem ferēs,
Perire permittes nee unquam
Spes quibus es, bone Christe, tota.

Christo optimo. Big. 5.

Salue Christe tuæ genitor, filiq; parentis,
Cui neq; principium est, cui neq; finis erit.
Quicquid conspicitur, nequeunt quæcunq; uideri
Numinis imperio facta fuere tui.
Impia tartarci fregisti limina regni
Passus ob humanum uulnera quina genus.
Quæ rogo sic nostras urant sine fine medullas,
Inq; tuam firment, sic mea corda fidem,
Vt mihi segnities, Venus, ira, superbia, liuor,
Crimine auaritiæ dissiliatq; gula.

Ad deum Christum. Salm.

Christe nostrorum scelerum expiator,
Arce qui summi ueniens olympi,
Sumis humanos utero pudicæ
Virginis artus,

Quiq; flagranti studio, atq; amore

A ctus, euersi generis ruinam

Vt resarcires, cruce fers in alta

Lugubre fatum.

F lecte clementes oculos ab astris

N unc ad has terras miserans, precamur,

N ec sinas iussis tua posthaberi

Verba prophanis.

Qui legi sacram historiam, ministros

I am uetent Dæmon sibi suscitauit,

Quiq; linguarum pretiosa culpent

Dona tuarum.

O rtus Europæ est Ebroinus alter,

Vt necem, & seuos minitetur ignes,

A lter in Christi famulos furit trux

Rictiouarus.

O pie uindex & adesse causæ,

E t uelis tantos cohibere motus,

D e tuis ne uictor agat triumphum

L e gibus Orcus.

C elticæ pubis manibus Catullus

T ritior ne sit, teneriq; Strozæ

Quàm sacer Moses, Solymiq; sancta

C armina regis.

Quamq; flammati monumenta Pauli,

Quàm Syrus Lucas, & apostolorum

P aginæ, unde uber pietatis, unde est

Vita

Vita perennis.

Tanta mortales miserós ue uersat
 Cæcitas? cingunt tenebræ'ue tantæ?
 Seu mage inferni dolus, & nefandæ
 Principis artes?

Somnia ut malint mera, præferantq;
 Entheis quidam Domini libellis
 Fabulas, glandes & edant reperto
 Munere frugum?

Hunc ab insanis animis furorem
 Exigens, rerum pater alme, cæcas
 Rore cœlestis Sophiæ salubri
 Imbuere mentes.

In na'alem domini. Borb.

SOL hodie mundo cunctis præclarior astris
 Exoritur Christus, diuina luce coruscans:
 Ecce Palestini quem præcinuère Prophetæ.
 Filius ille Dei casto de uirgine aluo
 Factus homo egreditur: procul ô uos ite profani,
 Ite procul famosa iuuant quos numina stupris,
 Qui sceleratorum colitis simulacra deorum,
 Qui regem & dominum cœlo terraq; potentem
 Creditis esse Iouem, atq; immittere fulmina terris,
 Verus adest dominus cœli, terræq; marisq;,
 Subdita cui paret tam uasti machina mundi.
 Hic hominẽ inducere, & moribundũ sumere corpus,
 Versariq; homines inter, deus, atq; malorum

Flagra pati, inuidiamq; suae & ludibria gentis,
Horrendamq; crucem doluit, nostramq; necauit
Morte sua mortem, summo hostia grata parenti.
Surgite mortales uos qui dormitis, & almum
Hunc animis uestris finite illucescere solem.

In natalem Christi. Mycil.

Feruida iam summo consistit uertice bruma,
Et reuocat gelidas uersus Apollo tuas.
Incipiunt sacri Iani properare calendae,
Dicite Io patres, dicite Io pueri.
Ecce iterum magni caelo natalis Iesu
Voluitur è niueis lux memoranda notis.
Illa dies alto uidit descendere caelo,
Vita pro nostra qui moriturus erat.
Illa dies hominem uidit de uirgine nasci
Qui regit has terras, qui regit astra deus.
Saluae festa die, omnem celebranda per orbem
Sydera dum caelum, dum uelut annis aquas.
At tu chare puer, hominum seruator & author,
Respice seruatos sanguine Christe tuo.
Ac nos qui trahimur per tot discrimina rerum
Aspice, & in tantis auxiliare malis.
Vndiq; nos tentat, nos undiq; territat hostis,
Quo non perueniat, nullus in orbe locus.
Omnibus ille dolis, atq; omni nititur arte,
Ille potens fraude est, uiribus ille potens.
Nulla salus miferis, tu sola atq; unica spes es

A d te confugimus, ser miseratus opem.

P er, te qui talem nobis genuere parentes

P er, quibus exempti uulnera morte sumus.

D a nostris animis pacem, da Christe quietem,

N ostraq; tranquillo numine corda regas.

Ad dominum Christum. Salm.

C hriste confusæ medicina mentis,

D ulcet solamen, requies amica,

S uauius nomen teneris Sicanae

F loribus hyblæ,

M ole noxarum coopertus atra,

Q uo gemens ibo ueniam peccatum?

M e nisi occurrens miserum sereno

L umine cernas?

F lectibus quantum mouere nostris,

Q uamq; sis erga facilis dolentes,

L atro testetur, mulierq; odorum

Q uæ tulit unguen.

H æc in obscenis habitare lustris

S ueta, uulgarat meretrix pudorem,

M ultus at stricto iugulatus illi est

E nse uiator,

S ed tamen uerbis utriusq; flexus,

E t prece effusa, ueniam dedisti,

O pater clemens, oneroso & ambos

F asce leuasti.

M aius ad nullum specimen tuorum est

Munerum

Munerum, quàm quòd truce fixus alta,
S ponte in humani generis salutem

F unera persers.

I lla mors quanti docet aestimemur,
Quam sit exundans Charitum tuarum

C hriste fons in nos, roscio redemptos
S anguinis imbre.

Gratias ergo tibi agi decebit,

Quandiu nostros animabit artus

A ura, & affectu meritas profundo

D icere laudes.

In noctem natalis domini nostri I E S V CHRIV

S T I αὐτοχελιασι. Borb.

N vbila diffugiant, clarum micet undiq; cœlum,
E mittant radios sydera pulchra suos,

H anc decet egregio præcellere lumine noctem,

Q ua Christum uerum lumine in orbe dedit,

I n qua factus homo est de uirgine natus Iesus,

S eruator mundi, filius ille dei,

N atus homo est, homines omnes ut seruet Iesus,

Q ui sol iustitiæ dicitur, atq; deus.

O bstupuit natum tulerat quem uentre pudico

A nte pedes mater uirgo iacere suos,

H æc breuibus pannis perstringere mollia membra,

A dmouit teneris ubera casta labris.

P rotinus angelici sonuere per aëra cantus,

Et

E t pastorali tibia pulsa manu.

I pse bonus coniunx sceno præsepia munit,

S cilicet illa deo culcitra prima fiat.

C um boue procubuit (dictu mirabile) asellus

S pirans, & calido sedulus ore fouens.

O nox ô totum splende formosa per orbem,

T uq; sequens atra sis sine nube dies.

Qui puer est natus nobis, is crimina mundi

T ollit, spes hominum, pax, uia, uita, salus.

De uotis suis ad dominum Christum.

Salm.

C OE LI potetem quid dominum ardui

M ætrinus orat? quid prece seruida

S upplex ad aras, cernuusq;

P oscit, humi genibusq; repens?

N on saltuosæ sceptræ Britannicæ,

Quantasq; Crassus Romulides opes

P ossidet, aut gemmis onustum

P ontificis diadema summi.

N on ante fuscæ gestet ut insolens

M e lictor olim, non ut arem iugis

B is mille arenosus rapaci

Quos dirimit Liger amne campos.

C ensus auitos Fors quibus obtulit

D imensa cornu diuite, gaudeant,

Quæ Belua, quæq; Andes tulerunt

V ina bibunt, castiaq; fragrent.

Sparsa

S parsâ recubant molliter in rosa,
P ascantur escis & saliaribus,
M e mensa delectetq; frugi,
M e cicorea, & alant oliuæ.
F rui hisce paucis ô mihi sobrio
R ex Christe dones, præterea pia
C u n mente tranquillam senectam,
S uauiseni cupidamq; plectri.
I nde, ut, dedisti quos mihi liberos
D ulci ex marita, moribus optimis
O rrientur, ut te corde toto
S uspiciant, dominum Deumq;

Ad Christum oratio. Pict.

N Ostras CHRISTE preces benignus audi
N osti qua teneor necessitate.
E t desiderium meum sub imo
C ernis pectore: non peto superbas
C roesi diuitias, nec eminentes
D octrinæ cathedras, ualensq; corpus,
N ec quicquid gemino nitet sub axe,
S ed tantummodo posco uulnerari
D iuina mea corda charitate.

Præcatio Christiana, ἐκ τῆς εὐαγγελ-
 λοίου. Borb.

O pater omnipotens, clariq; habitator olympi,
L audetur merito nomen honore tuum,

Adueniat

Adueniat regnum, tua sit rata ubiq; uoluntas,
 Fiat, & in terra sicut in arce poli.
Da nobis hodie panem, & nos exime noxa,
 Vt ueniam nostris hostibus usq; damus.
Nec sine tentando Stygius nos opprimat Erro,
Fac animas nostras ut mala nulla ligent.

Precatio dominica asclepiadis com-
 prehensa. Salin.

Qui cælos habitas omnipotens pater,
Sit sanctum usq; tuum nomen amabile,
Promissa adueniant secla fidelibus,
Terris iussa homines sic peragant tua,
In cælo illa facit cœtus ut aliger,
Nos diuina hodie pasce bonis dape,
Et nostris uitijs parce, uti parcimus
Illis, quorum opera ledimur hostibus.
Tentando neq; nos destituas malis,
Sed pellas opifer cuncta pericula.

Precationis dominicæ paraphrasis.
 Duch.

Rerum summe parens, rerum summe arbiter idem,
Summus sit noster laus tua sancta scopus.
In nobis regnes, istum usq; colentibus orbem,
In te regnemus, regno in olympiaco.
Que uis, hæc tam eadem faciamus pectore toto,
Quam nutu paret cœlica turba tuo.

illum

Illum hodie nobis ubertim suffice panem,
 Qui corpus, qui animam quoque die satiet.
 A quibus opprimimur, ueluti dimittimus illis,
 Dimittas nobis debita nostra reis.
 In nos uasfrices Cacadæmonis improba cauti,
 Ne tendat laqueos, neu struat insidias.
 Quod si nos malis tentando probare, rogamus
 Ne succumbamus, summe parens, oneri

Christus loquitur. Borb.

A Er, terra, fructum, sylua, mons, ignis, olympus
 Omnia transibunt, sed mea uerba manent.

Præcatio Christianorum. E Græco suo
 Borbonij.

V T tua pertingat penetretque præcatio cœlum,
 Corde sit ex puro, sit breuis, atque frequens.

Miracula Christi. Claud.

A ngelus alloquitur Mariam, quo præscia uerbo
 Concipiat, salua uirginitate deum.

Dant tibi Chaldei prænuncia munera regis,
 Mirram homo, rex aurum, suscipe thura deus.

Permutat lymphas in uina liquentia Christus,
 Quo primum facto se probat esse deum.

Quinq; explent panes, pisces duo, millia quinq;
 Et deus ex paruo plus superesse iubet.

Editus ex utero cæcus noua lumina sensit,
 Et stupet ignotum se meruisse diem.

Lazarus è tumulo, Christo inclamante resurgit,
 Et dicit

Et dura mortis lex resoluta perit.

Nutantem quatit unda Petrum, cui Christus in alto,

Et dextra gressus firmat, & ore fidem.

Exanguis Christi contingit foemina uestem,

Sat cruor in uenis, fit medicina fidis.

Iussus post multos graditur paralyticus annos,

(Mirandum) lecti portitor ipse sui.

Ad dominum Christum. Salm.

FAustis ortu aubus Christe salutifer,

Humani generis praesidium, ac decus,

Qui cum patre potens, anteq; tempora

Regnas aethere lucido,

Demisit genitor propitiabilis

Te quondam e superis sedibus infimas

Ad terras, uti uim Tartaridum efferram

Letho comprimeres tuo.

Te summo pietas deuocat a polo,

Et nostri speciem sumere corporis

Cogit, dexter opem quò pereuntibus

Sic mortalibus afferas.

Enixa est mulier nescia te uiri

In terra Dagonon Bethlemiotica,

Testatur tuguri semirutu specus

Partum uirginis aureum.

Cunctos Adamidas fraus Acherontica

In mortis laqueos truserat horrida,

Vnde efferre pedem uiribus haeterus

f Nulli

Nulli esset proprijs datum.

Fuso sponte tua tu nisi sanguine

Placasse genitorem in cruce pendulus

Et felici obitu Diuus Olympica

Intrasses penetrata.

Iam frenata nigri gens Hercibi fera

Se claustris latitans occultit igneis,

Horrendumq; fremit, ferrea & impijs

Rodit uincula dentibus.

Pictæ syderibus iam incola grex plage,

Felices animæ, coetus & aliger

Te jetera uocant, te dominum colunt,

Et laudes celebrant tuas.

Tellus omnigenis Dædala floribus,

Spumosis pelagus mobile fluctibus,

Aer dulcisonus alitibus, tuo

Morem ultro imperio gerunt.

Sit laus Christe tibi, sit sine termino

Florens perpetuis gloria seculis,

Cū patre, atq; sacro flamine, quos pijs

Tres unum esse deum ratum est.

De sacro sancto nomine Iesu,
Borbonij.

Avditur quoties uenerabile nomen IESV,
Inclinat quicquid spirat in orbe caput,

Terra genu flectat, coelum, mare, tartarus ingens,

Omnis & extollat lingua canatq; deum.

Soli Christo, qui est Alpha & Omega, honor & gloria. Faust.

Prima rudimenti supremaq; litera Graij,
Danda uni est dexter gloria **CHRISTE** tibi.

Ad Dominum Iesum Christum.
Borbonij.

Predita uero
Lumme **CHRISTE**
Sydera nutu
Cuncta gubernans,
Mitis ab alto
Culmine coeli,
Aspice uota,
Crimina pelle,
Confer honestam
Ducere uitam:
Fac tua fiat
Sancta uniuersas,
Alta beati
Gaudia coetus,
Visere praesta.
Duc ubi sancto
Nectaris usus
Vescitur omnis
Turba tuorum,
Sic tibi puro
Carminis laudes
CHRISTE canemus.

De Christo seruatore. Claud.

Christe potens rerum redeuntis conditor aui,
Vox summi, sensusq; dei, quem sudit ab alta
Mente pater, tantiq; dedit consortia regni.
Impia tu nostræ domuisti crimina uitæ,
Passus corporea mundum uestire figura,
Affariq; palàm populos hominemq; fateri,
Quemq; utero inclusum Mariæ, mox numine uiso
Virginci tumuere sinus, innuptaq; mater
Arcano stupuit compleri uiscera partu,
Auctorem paritura suum, mortalia corda
Artificem texere poli, mundiq; repertor,
Pars fuit humani generis, latuitq; sub imo
Pectore, qui totum latè complectitur orbem,
Et qui non spatijs terræ, non æquoris unda,
Nec capitur cœlo, paruos confluit in artus.
Quin & supplicij nomen, nexusq; subisti,
Vt nos subriperes lecto, mortemq; fugares,
Morte tua, mox æthereas euectus in auras
Purgata repetens, letum te luce parentem
Augustum foueas, festis ut sepe diebus
Annua sinceri celebret ieiunia sacri.

Ad Christum precatio. Mycill.

Ipse creator omnium.
Mortalium & uiuentium
Qui pro reatu innoxius
Nostro dedisti sanguinem.

Et

Et corpus humanum tibi
 Sumpsisti, ut essemus pares
 Tecum in tui regno patris
 Lucis coheredes nouæ.
 Da mitis obsecro deus
 Ne nostra nos præceps ruant
 Commissa male, sub tartara
 Vbi nos dolor, & perennis, &
 Cruciatu æternus manet,
 Vbi perpetua mors imperat,
 Et dira regna possidet.

In psalmos. Philip.

Si qua dei tangit puram reuerentia mentem
 Et iusto Christi nomen honore colis
 Si quo res è fonte fluunt, quod omnia numen.
 Et regit & seruat, cernere mente soles.
 Hæc puer illius ueneranda oracula disce
 I esseæ quondam quæ sonuere fides,
 Illius ut Mosi per saxa gloria uisa est,
 Panditur hoc etiam carmine, crede puer.

Psalmi cxlj. paraphrasis. Salm.

Clamans uoce mea Deum uocabo,
 Atq; affusus humi precabor illum,
 Effundens etenim meas querelas,
 Exponam, quibus angar, opprimarq;
 Vrgentum stimulis molestiarum.
 Nam cum mœstitia grauatus essem,

Et me conficerem graui dolore,
 Notum illi meum iter fuitq; & ista
 Infontem omnia pertulisse uidit.
 Aduersarius interim dolosus
 Abscondit laqueum mihi, & latentes
 Ibam qua infidias uia tetendit,
 In patrem aspiciens modo hanc, modo illam,
 Si qui essent propè, neminem uidebam
 Qui me agnosceret, aut iuuare uellet,
 Proin clausum effugium mihi putabam,
 Cure cui mea uita cum nec esset,
 Nec qui assis faceret meos labores,
 Ergo uociferans, fatebor in te
 Omnem spem esse meam, atq; portionem,
 Vllam nec mi aliam inter esse uiuos,
 Clamose deus obsecrationi
 Attendas, quoniam impotenter angor,
 Et cum uiribus antecedit hostis,
 Insultetq; ferociens minori,
 Eius me eripe de manu trementem.
 Duro è carcere, nexiliq; neruo
 Hanc educ animam malis onustam,
 Vt nomen celebret tuum canendo,
 Et grates tibi debitas agendo,
 Id si des mihi, nec sinas inultum,
 Iustorum pia me corona cinget,
 Et sese lateri canentis addet.

Ad P. Crusellium, paraphrasis psalmi
cxxxvj. Duch.

Viribus humanis nulla est ecclesia, talem
S olius Christi est edificare domum.

A edificatam autem nisi Christus seruet eandem,
I nnixa humanis corruet auxilijs.

Vanum, ac insanum est, Cruselli, abrumpere somnos,
Q uam reseret purum Lucifer ante diem.

Te quamvis curæq; catenatiq; labores,
A nxia te quamvis sollicitudo premat,

Ni fauor aut etiam cœlestis numinis aura
A spiret, sunt hæc omnia uana nimis.

Post Christi somnum, longamq; absentiam, habebunt
M ercedem hæredes, regna beata poli.

Heredes sancto similes ardore sagittis,
Q uæ Scythicis acta uiribus astra petunt.

His uero satians mentemq; animumq; sagittis,
A eterni quæ sunt mystica uerba patris,

Hostilem insultum non formidauerit usquam,
Q uum ueniet tenebris mors adoperta caput.

Ex psal. cxix. In æternum domine permanet uerbum tuum.
Præconium diuini sermonis, ut rarus & uerus sit, quodq; cre
dentibus & expectantibus opem diuinitus, bonaq;
promisit deus, eueniant impijs mala. Philip.

Sermo tuus nunquam pater occidit irritus, & non
S pem fallit mentis, destituit ue pie.

Nulla potest unquam tua dicta abolere uetustas

Sic durat uerbo condita terra tuo,

Quodq; indefesso cursu caelum omne pererrat,
 Et sol formosum fertq; refertq; diem.
 Descripsere uices illi tua iussa, uiamq;
 S cruat enim uerbum, cuncta regitq; tuum.
 Penè ego crudeli modo eram hosti præda futurus,
 V itaq; in æternam noctem abitura fuit,
 Ni tua uox animam fugientem sola teneret,
 Quæ te adfirmat opem ferre solere pijs.
 Hæc me tela inter fidutia texit & enses
 Addidit, & iures hæc medicina nouas.
 N ulla tui nobis uenient obliuia uerbi.
 N ec meriti fugiet gratia uana tui.
 E t fidum miseris partum uerbum esse canemus.
 N am sermone tuo reddita uita mihi est.
 N os tua cura sumus, rerum pater optime, teq;
 Nos custode uno fidimus atq; duce.
 C ætera deficiunt nobis solatia, quare
 N os tua defendat dextera queso pater.
 E cce tuum contra populum gens impia ferrum
 S trinxit, & aduersus te gerit arma deus.
 S ed uires hominum tua uincunt dicta minasq;
 C ætera prætereunt, sed tua dicta manent.

De legis diuinæ, & sacrarum literarum
 maiestate. Salm.

Q uanta maiestas, Deus alme, legis
 Q uis tua, testis Theopompus olim,
 V era confictis aliquando miscens,

Sacra prophanis:

Nempe dum quædã temere ille transfert

In suos libros, plagiariusq;

Sancta suppilat monumenta patrum

Abramidarum:

Mox in autorem cadit ira uindex,

Qui graui mentem quatitur furore,

Donec agnoscat, ueniamq; culpæ

Flagitet ultro.

Tuq; diuinam Theodecte passus

Ante uindictam pereunte uisum,

Quod modos texens tragicos, sacris es

Ausus abuti:

Quod tuis nugis hagiographorum

Dia scriptorum, ac ueneranda sensa,

Non times miscere, repente dulces

Perdis ocellos.

Nec tibi uisus redijt prius, quam

Somnij spectris, monitus fuisses,

Vt fatereris scelus, apprecatus

Lumina reddi.

Quæ tibi clemens reparauit alti

Aetheris rector facinus gementi,

His sed exemplis facile erudimur,

Quid sit agendum.

Sancta nimirum temerare uanis

Fabulis mysteria, idem uidetur,

Ac rosam urticae, lolijsq; si quis
Lilia iungat.

In decalogum Philip. Melan.

Diuino praecepta puer si prodita ab ore
Et facies casto pectore iussa Dei.

Ipse pater uitae cursum moderabitur omnem,
Nec fortuna tibi saeva nocere potest.

Ex Esaiæ capite xlviii. Salm.

Haec clamat resonans Esaiæ tuba,
Dum quæ grata deo sint sacra commonet.

Ipsos Abramidas, & quibus hostijs
Placari ille amet explicat.

Non ieiunia, ait, uestra mihi placent
Israële sati, se quibus opprimit

Vnusquisq; die, sobrius arida

Affligitq; animam fame:

Nec sacci Cilicum, nec cineres pia

Aspersi capiti sunt mihi munera:

Pugno percutere, & ledere proximos

Vobis prona licentia est.

Haec sint quæ placeant ô Solymi magis,

Presbis fasciculos soluite prægraues,

Euita e dolos, nec studio impio

Lites nectite litibus.

Panem frangite, si forte quis esurit,

Nec non uestra uagos ducite in atria:

Nudos contegite, & ne sit egentium

O uobis

O uobis caro risui.

Ecœlo dominus talia agentium

Fortunabit opus, lux & eis erit,

Qualis mane nouo phosphorus igneis

Exurgens radijs nitet.

Numeri vi. precatio Philip.

Optime Christe tuæ quæso benedicito turba,
A tq; inter uitæ seu pericla tege.

Te dabis ut cernat uere esse patremq; Deumq;

Certa uenit nobis, si miserere, salus,

Placatumq; animum, uultusq; ostende paternos

Prospera q; eueniant cuncta fauore tuo.

De serpente pensili, quo Christus
figurabatur. Salm.

Educti Isacida Niliaco solo,

Exuta implacidi compede principis,

Errabant Arabum longa per auia,

A c frugum steriles locos.

Illos orta lues cum miserabilis

A fflatu colubrorum exitio daret,

Passim tabificis corpora morsibus

Languerent pereuntium:

Dux Moses subitis attonitus malis,

Cœlo orauit opē, summa & in arbore

Suspendi colubrum iussit aheneum,

Quo ægri lumina figerent,

Morsu quotquot erant exitibili

Tacti,

Tacti, anguem illum oculis uix bene pensilem
 S ignarant, miseris & cruciatibus
 I am praesens aderat quies.
 S erpens mirificis ille salutifer
 S anans lesa modis corpora, Christus est
 Q ui morbos releuat suspicientium
 S ublimi trabe pendulus.
 S i quis tartareis pressus ab hostibus
 D eplorata gerit pectore uulnera,
 S i quem flagitijs pernicialibus
 V ita lesit iniquitas.
 S ursorum lignum oculos tollat ad arduum,
 P romptam & speret opem credulus indidem,
 I lli, nulla mora, & de trabe lignea
 E xpectata aderit salus.

Carmen de Epiphania domini.
 Prudent.

Q uicumq; Christum quaeritis,
 O culos in altum tollite,
 I llic licebit uisere
 S ignum perennis gloriae.
 H aec stella, quae solis rotam
 V incit decore, ac lumine,
 V enisse terris nunciat
 C um carne terrestri deum.
 N on illa seruit noctibus,
 S equita lunam menstruan,
 Sed sola

Sed sola cœlum possidens,

Cursum dierum temperat.

Arctoa quamuis sydera

In se retortis motibus

Obire nolint, attamen

Perunq; sub nimbis latent.

Hoc sydus æternum manet,

Hæc stella nunquam mergitur,

Nec nubis occursum abditæ

Obumbrat obductam facem.

Tristis cometa intercitat,

Et si quod astrum Sirio

Feruet uapore, iam dei

Sub luce destructum cadat.

En Persici ex orbis sinu,

Sol unde sumit ianuam,

Cernunt periti interpretes

Regale uexillum Magi.

Quod ut refulsit, ceteri

Cessere signorum globi,

Nec pulcher est ausus suam

Conferre flammam lucifer.

Quis iste tantus, inquit,

Regnator, astris imperans,

Quem sic tremunt cœlestia,

Cui lux, & æthra inseruiunt?

Ilustre quiddam cernimus,

Quod

Quod nesciat finem pati,
 Sublime, celsum, interminum,
 Antiquius coelo, & Chao.

Hic ille rex est gentium,
 Populiq; rex Iudaici,
 Promissus Abrahae patri,
 Eiusq; in ævum semini.

Aequanda nam stellis sua
 Cognovit olim germina,
 Primus sator credentium,
 Nati immolator unici.

Iam flos subit Davidicus
 Radice Iessæ editus,
 Sceptriq; per uirgam uirens,
 Rerum cacumen occupat.

Exin sequuntur perciti
 Fixis in altum uultibus,
 Qua stella sulcum traxerat,
 Claramq; signabat uiam.

Sed uerticem pueri supra
 Signum pependit imminens,
 Prona q; submissum face
 Caput sacratum prodidit.

Videre quod postquam Magi,
 Eoa promunt munera,
 Stratiq; uotis offerunt

Thus, myrrham, & aurum regium

Agnosce

Agnosce clara insignia
 Virtutis ac regni tui
 Puer ô, cui trinam pater
 Prædestinavit indolem.
 Regem, deumq; adnunciant,
 Thesaurus, & flagrans odor
 Thuris Sabæi, ac myrrheus
 Pulvis sepulchrum prædocet.
 Hoc est sepulchrum quo Deus
 Dum corpus extingui sinit,
 Atq; id sepultum suscitât,
 Mortis refregit carcerem.
 O sola magnarum urbium
 Maior Bethlem, cui contigit
 Ducem salutis cœlitus
 Incorporatum gignere.
 Altrice te summo patri
 Hæres creator unicus,
 Homo ex tonantis spiritu,
 Idemq; sub membris Deus.
 Hunc & prophetis testibus,
 Idemq; signatoribus,
 Testator, & sator iubet
 Adire regnum, & cernere.
 Regnum quod ambit omnia
 Dia, & marina, & terrea
 A solis ortu ad exitum,

Et tartara, & cœlum supra,

Audit tyrannus anxius

A desse regum principem,

Qui nomen Israël regat,

Teneatq; David regiam.

Exclamat amens nuncio,

Successor instat, pellimur,

Stelles, id est, ferrum rape,

Perfunde cunas sanguine.

Mas omnis infans occidat,

Scrutare nutricum sinus,

Interq; materna ubera

Ensem cruentet pugio.

Suspecta per Bethlem mihi

Perperarum est omnium

Fraus, nequa furtim subtrahat

Prolem uirilis indolis.

Transfigit ergo carnifex

Mucrone destrieto furens

Effusa nuper corpora,

Animasq; rimatur nouas.

Locum minutis artibus

Vix interemptor inuenit,

Quo plaga descendat patens,

Iuguloq; maior pugio est

O barbarum spectaculum,

Inlisa ceruix cautibus

spargit

Spargit cerebrum lacteum,
 Oculosq; per uulnus uomit:
 Aut in profundum palpitans,
 Mersatur infans gurgitem,
 Cui subter arctis faucibus,
 Singultat unda & halitus.
 Saluete flores martyrum,
 Quos lucis ipso in limine
 Christi insecutor sustulit,
 Cui turbo nascentes rosas.
 Vos prima Christi uictima,
 Rex immolatorum tener,
 Aram ante ipsam simplices
 Palma, & coronis luditis.
 Quid proficit tantum nefas?
 Quid crimen Herodem iuuat?
 Vnus tot inter funera
 Impune Christus tollitur.
 Inter coeui sanguinis
 Fluenta, solus integer
 Ferrum, quod orbabat murus,
 Partus sefellit uirginis.
 Sic stulta Pharaonis mali
 Edicta quondam fugerat,
 Christi figuram praefrens
 Moses, receptor ciuium.
 Cautum & statutum iusserat,

Quo non liceret matribus.

Cum pondus alui absolueret,

Puerile pignus tollere.

Mens obstetricis sedula

Pic in tyrannum contumax,

Ad spem potentis gloria

Furata seruat paruulum.

Quem mox sacerdotem sibi

Assumpsit orbis conditor,

Per quem notatam saxeis

Legem tabellis traderet.

Licet ne Christum noscere

Tanti per exemplum uiri?

Dux ille caeso Aegypto

Absoluit Israël iugo.

At nos subactos iugiter

Erroris imperio graui,

Dux noster hoste saucio

Mortis tenebras liberat.

Hic expiatam fluctibus

Plibem marino in transitu

Repurgat undis dulcibus,

Lucis columnam praefereus.

Hic praeliante exercitu,

Passis in altum brachijs,

Sublimis Amalech promit

Crucis quod instar tunc fuit

Hic nempe Iesus uerior,
 Qui longa post dispendia,
 Victor suis tribulibus
 Promissa soluit iugera.
Qui ter quaternas deniq;
 Resluentis amnis alueo
 Fundauit, & fixit petras,
 A postolorum stemmata.
Iure ergo se Iudae ducem
 Vidisse testantur Magi,
 Cum facta priscorum ducum
 Christi figuram pinxerint.
Hic rex piorum iudicum,
 Rexere qui Iacob genus,
 Domineq; rex ecclesiae,
 Templi & nouelli, & pristini.
Hunc posteri Effraim colunt,
 Hunc sancta Manasse domus,
 Omnesq; suspiciunt tribus
 Bissena fratrum semina.
Quin & propago degener
 Ritum sequuta inconditum,
 Quaecunq; dirum feruidis
 Baal caminis coxerat.
Fumosa auorum numina
 Saxum, metallum, stipitem,
 Resum, dolatum, sectile,

I n Christi honorem deserit.
 Gaudete quicquid gentium est,
 Iudæa, Roma, & Græcia,
 A egypte, Thrax, Persa, & Scythæ,
 Rex unus omnes possidet,
 Laudate uestrum principem,
 Omnes beati, ac perditæ,
 Viui, imbecilli, ac mortui,
 I am nemo posthac mortuus.

Quid paucis orandus deus.
 T. Morus.

D A bona siue rogere deus, seu nulla rogere,
 E t procul à nobis mala quæq; petentibus aufer
 E t mala siue petare nega, seu nulla petare.

Laudes Dei esse prædican-
 das. Salm.

Q Vis domini casto præconia prædicat ore,
 P uraq; conscientia?
 C antores quoniam tales desyderat, & qui
 T erre stre nihil spirent graues,
 C alcato at penitus uitæ mortalis amore
 A b axe solo pendeant,
 F identer, si quos tellus habet ulla uenite,
 C hristoq; gratulamini
 D e lemorum turbis, de fracto tartaro ouanti
 M ortisq; uictis nexibus:
 I lli quandoquidem uestra illi grata futura est

Tales

Tales amanti, cantio.

Sed nemo properat, nemo ad sacraria pergit,
Premente culpa conscius.

Quid faciendum igitur? nobis ne idcirco tacendum,
Nec de loquendum numine?

Insontes si te laudent modo summe redemptor,
Mente & nitentes integra,

Plurima desertis cernetur aranea phanis,
Nec conueniet ecclesia,

Vt tibi sancta canat festo modulamina ritu,
Fibrasq; laxet supplices.

Angustis igitur sint ne omnia muta sacellis,
Nec conuilescat plebs tua:

Da ueniam pater, & uitiorum pondus iniquum
(Peccasse nanq; poenitet)

Exonera, dioq; animos spiramine purgans,
Hymno canendo idoneos

Effice nos, nam quos tua cunq; charismata lustrant,
Eos innocentes ducere,

Et dignos, sua qui letis concentibus ora
Laudes resoluant in tuas.

De diuite & Lazaro.
Salm.

Quidam diues erat murice lucido,
Indutusq; togis corpora byssinis,
Et conuiuia magnis
Crebro sumptibus apparans:

Eius pauper adit Lazarus atria,
 A cuiectum rogicans uestibulo se det
 Aerumnosus, & omni
 Ex parte ulceribus scatens,
 Contemptim famuli respiciunt fores
 Ante ipsas miserū, nec dape subleuant,
 Ast illi ulcera lingunt
 Certatim placidi canes.
 Longo non ita post tempore contigit,
 Vt diues Barathri trusus ad infima
 Diro funere abiret,
 Altum at pauper ad athera.
 Cū diues medijs ignibus aestuans
 Sursum cerneret ad coelicolū thronū,
 Vidit Lazarum in Abra
 Sancto compositum sinu.
 Tunc rumpens querula uoce silentium,
 Isthæc pauca refert: Mittere Lazarum
 Huc ad me ocys, oro,
 Solatum genitor uelis:
 Et diris quoniam torqueor ignibus,
 Atq; urgente siti siccus in ardeo,
 Fac gutta ille uel una
 Vt linguam mihi refrigeret.
 Hæc sed Nachorides aspera retulit,
 Immane est nimium te inter, & hunc chaos,
 Nec transire uicissim

Hinc ad uos superis licet.

S ortis disparibus nunc rationibus,

E t uersa uice, fors omnia tristia,

R ursum Lazarus alto

G audet gaudia in æthere.

T u tantum esto memor, uita superfuit

D um concessa, toris te genialibus

O blectasse, sed altis

H unc fleuisse inopem malis.

Christiani hominis institutum. Eras. Ad Gal. v. ualet in Christo
fides, quæ per dilectionem operatur.

F I D E S.

Credo. Primus articulus.

C Onfitor patrem ore pio, uenerorq; fideli
M ente deum patrem, uel nutu cuncta potentem.

H unc, qui stelligeri spatiosa uolumina cœli,

E t solidum omniparæ telluris condidit orbem.

Et in Iesum. II.

E Ius item gnatum Iesum, cognomine Christum,
Q uem dominum nobis agnoscimus ac ueneramur.

Qui conceptus. III.

H Vnc Maria afflatu diuini numinis aluo
C oncepit uirgo, peperit purissima uirgo.

Passus sub Pontio IIII.

E T graue supplicium immeritus damnante Pilato
P ertulit, infami suffixus in arbore mortem

O ppetijt, tumulatus homo est, claususq; sepulchro,

I nterea penetrat populator ad infera regna.

Tertia die, V.

MOx ubi tertia lux moesto se prompserat orbi,
Emersit tumulo, superas rediuiuus in auras.

Ascendit, VI.

INde palam aetheream scandit sublimis in arcem,
Illic iam dexter patri assidet omnipotenti.

Iterum uenturus est, VII.

Idem olim rediturus, ut omnem iudicet orbem,
Et uiuos pariter uitaq; ac lumine cassos.

Credo in spiritum sanctum, VIII.

TE quoq; credo fide simili sperabile numen
TH alitus afflatusq; Dei sacer, omnia lustrans.

Sanctam ecclesiam, IX.

ET te confiteor sanctissima concio, qua gens
Christigena arcano nexu coit, omnis in unum
Corpus, et unanimes capitur, sociatur IESV.
Hinc propitium nescit, sed habet communia cuncta.

Remissionem peccatorum, X.

HOc equidem in coetu sancto peccata remitti
Credo, uel ijs sacro fuerint qui fonte renati.
Vel qui diluerint ultro sua crimina fletu.

Carnis resurrectionem, XI.

NEc dubito, quin exanimata cadauera sursum
In uitam redeant, animas sortita priores.

Vitam aeternam, XII.

VTraq; pars nostri corpusq; animusq; deinceps
Iuncta simul, uitam ducent sine fine percipiem.

SACRA

Sacramenta VII.

Hoc quoq; persuasum est ecclesia mystica septem
Munera dispensat, quae sacramenta uocantur,
 Hinc uariae dotes, & gratia plurima menti
 Caelitus inferitur, si quis modo sumpserit apte.

Ordo I.

Ordine nanq; sacro, confertur sacra potestas,
 Vt fungare ministerijs, Christo auspice sanctis,

Matrimonium. II.

Munere coniugij nati hunc prodimus in orbem,
 Vsq; adco pulchri, pulcherrima portio mundi.

Baptismus. III.

Munere baptismi longe felicius ijdem (mur,
 Quã prius in te Christe renascimur, atq; noua,

Confirmatio. IIII.

Deinde in amore Dei, nos confirmatio sacra
 C onstabilit, mentemq; inuictò robore durat.

Eucharistia V.

Mysticus ille cibus (Græci dixerè synaxin)
 Qui panis uiniq; palàm sub imagine Christum
 I psum præsentem uerè exhibet, intima nostri
 Viscera, coelesti saginat, & educat esca,
 I nq; deo reddit uegetos, & reddit adultos.

Poenitentia. VI.

Si quem forte deo capitalis reddidit hostem
 N oxia, continuo metanea medebitur illi.
 R estituet lapsum, rescissaq; scœdera rursus
 S arciet, offensi placabit numinis iram

Commissi modo peniteat, pigeatq; nocentem,
I s; uolens peragat praescripta piamina culpa.

Vncto. VII.

V Nguinis extremi munus nos munit, et armat,
M igrantemq; animam per summa pericula, tuto
T ransmittit patriæ, & superis commendat euntem.

Amor Dei.

H Acc est indubitata fides, cui pectore certo
N ixus, amabo patrē super omnia cunctipotentē,
Q ui me condideritq; & in hunc perduxerit orbem.
R ursus amore pari dominū complectar I E S V M,
Q ui nos asseruit, pretioq; redemit amico.
S piritum item sanctum, qui me sine fine benigno
A fflatu fouet atq; animi penetralia ditans
D otibus arcanis, uitali recreat aura.
A tq; hic ternio sanctus, & omni laude serendus,
T oto ex corde mihi, tota de mente, supremis
V iribus, obsequio, meritoq; coletur honore
H unc unum reuerbor, & hoc semel omnis in uno
S pes mea figetur hoc omnia metiar uno,
H ic propter sese mihi semper amabitur unus.
P ost hunc haud alia ratione, ac nomine charus
I pse mihi fuero, nisi quatenus omnis in illum
I lle mei referatur amor, fontemq; reuisat.

Fuga Peccati.

C Vlpam praeterea fugiam pro uiribus omnem,
P racipue capitale tamen uitauero crimen,
Q uod necat, atq; a i nam letali uulneret ictu.

Superbia

Superbia, Inuidia, Ira.

NE fastu tumeam, ne uel liuore maligno
Torquear, aut bili rapiar seruente, cauebo.

Gula, Luxuria, Pigrinia.

NE uel spurca Libido, uel in satiabilis aluus
Imperet, enitar, ne turpis inertia uincat.

Auaritia.

NE nunquam saturanda fames me uexet habendi
Plus satis ut cupiam fallacis munera mundi.

Fuga malorum hominum.

IMproba pestiferi fugiam commertia cœtus
Omnia summo animi conatu, proq; uirili.

Studium pietatis.

ATq; huc incumbam neruis ac pectore toto,
Ut magis atq; magis superet mihi gratia uirtus,
Augefcâtq; piæ diuina scientia menti.

Oratio.

ORabo, sup̄ erosq; precum libamine puro
Placare adnitar, cum tempore sedulus omni,
Tum uero eximie, quoties lux festa recurret.

Frugalitas uictus.

FRugales epula semper, mensæq; placebit
Sobria mundities, et auari nescia luxus.

Ieiunium.

Seruabo reuerens, quoties ieiunia nobis
Indicit certis ecclesia sancta diebus.

Mentis custodia.

Sancta uti sint mihi secreta penetralia mentis.
Ne quid eo subeat scœdum ue nocens ue studebo.

Lingua

Linguae custodia.

NE temere iuret, ne unquam mendacia promet,
Turpia ne dictu dicat mea lingua, cauebo.

Manus custodia.

AFurto cohibebo manus, nec ad ulla minuta
Viscatos mittam digitos, & si quid ademptum
Cuiquam erit, id domino properabo reddere iusto.

Restitutio rei forte repertae.

ID quoq; restituum, si quid mihi forte repertum est
Me pones haud patiar prudens aliena morari.

Amor Proximi.

NEc secus atq; mihi sum charus, amabitur omnis
Proximus est autem (ni fallor) proximus ille.

Quisquis homo est, ac sic ut amor referatur amici
In CHRISTVM, uitamq; piam, ueraq; salutem.

Huic igitur fuerit quoties opus, atq; necesse
Sedulius officio corpusq; animumq; iuuabo,
Vt mihi succurri cupiam si forsitan egerem.

Id tamen in primis praestabo utriq; parenti,
Per quos corporeo hoc nasci mihi contigit orbe,

Tum praecptori, qui me erudit, instituitq;
Morigerus fuero, ac merito reuerebor honore,

At rursusq; dulcisq; scholae, studijq; sodales
Semper (uti par est) sincero amplectar honore.

Assidua confessio.

SI quando crimen fuero prolapsus in ullum,
Protinus enitar, pura ut confessio lapsum
Erigat, ac iusta tergatur noxia poena.

Sumptio

Sumptio corporis Christi in uita.

AST ubi sacrati me ad corporis atq; cruoris
AC œlestes epulas pietasq; diesq; uocabit
Illotis manibus metuens accedere, pectus
Ante meum, quanta cura, studioq; licebit
Purgabo maculis, uirtutum ornabo nitelis.

Morbus.

Porro ubi fatalis iam terminus ingruit æui,
PExtremamq; diem iam morbus adesse monebit,
Mature sacramentis me armare studebo,
Atq; his muneribus, quæ ecclesia sancta ministrat
Christigenis, reteget confessio crimina uitæ
Sacrifico, sumam **C**H**R**I**S**T**I** uenerabile corpus

Mors.

Quod si uicina propius discrimina mortis
QVrgebunt, supplex accersam qui mihi rite
Oblinat, ac signet sacro ceromate corpus,
Atq; his præsidijs armatus, sic uti dignum est.
Christicola, forti ac fidenti pectore, uita
Decedant, bonitate dei super omnia fretus.

De diuo Ioanne baptista Luc.
 primo. Salm.

ECce pelliti stata sacra uatis
Rite conuerso recoluntur anno,
Ignibus plebes hilarata festis
Compita lustrat.
More solenni sibi quisq; cingit
Florea crines nitidos corona,

Ducit

Ducit & letas celeri per artem

Orbe choreas.

Nuntius summi uolucer Tonantis

Quippe praedixit Gabriel futurum,

Vate ut exultent oriente multi

Lucis in oras.

Iam parens annos Steriles uterq;

Egerant, rara pietate iusti,

Spes super seris fuerat nec ulla

Prolis habenda:

Cum dei iussu ueniens olympo

Aliger, spondet sobolem seni, qui

Parte tunc aris patrijs Sabaea

Thura cremabat.

Credidit sed nil senior ministro

Regis aeterni, fieri potis sit

Quo modo id quarens, subito loquela

Perdidit usum.

Interim magni genitrix Iesu

Visitat cognatam uterum ferentem,

Gaudio exultans puer ipse in aluo

Christon adorat.

Editus uix dum fuerat, parenti

Redditur muto sua uox, canuntur

Ore presago reditura fausti

Secula regni.

Hinc puer uaste latebras eremi

Intrat,

Intrat, insanos fugitans honores,
 Melle syluestri, fluuioq; sola
 Pascitur unda.

Regna caelorum bibulis arenis
 Prædicans, uillis amicitur hirtis,
 Inq; spem uitæ melioris omnes
 Flumine tingit.

Nota Iordanis uada dum frequentat,
 Lustrat & plebem docilem liquore,
 Eius est dextra quoq; lotus ingens
 Aetheris autor.

Quod tuum carpit, Galilea, uoce
 Libera regem, thalamisq; iunctam
 Fratris abduci uiolenter esse
 Clamat iniquum.

Truditur fœdi tenebras in atras
 Carceris, mox huic precibus puellæ
 Regiæ collum secuit cruentus.
 Ense satelles.

Christus hunc præfert alijs prophetis,
 Neminemq; ipso genitum fatetur
 Esse maiorem, mulier uiro quæ
 Plena tulisset.

Sit patri, nato pariterq; sacro
 Flamini æternum decus, & potestas,
 Tantus est quorum datus iste terris
 Munere uates.

De Herode & Herodiade.

T. Mor.

Coram Herode Herodiadis dum filia saltat,
Dum quo debuerat displicuisse placet,

Ebrius affectu rex coniugis, ebrius illo

Fortuna luxu, prae tereaq; mero

Opta ait ò uirgo, dabitur, iuramus, huius

Dimidium regni poscere si libeat.

Impia suggestu scelerate filia matris.

Inquit, Baptista da precor ergo caput:

Dona petis uirgo (si saltatrix uirgo est)

Quae uix sustineas cernere dona petis.

Ofunesta parens, ò natae dira nouerca.

Saltare, atq; homines quam iugulare, doces

Rex dolet, & tristis concedit, nempe coactus

Iuris iurandi religione sui

O regem fidum, sed tunc tantummodo fidum,

Maius perfidia est quam scelus, ipsa fides.

De diui petri uinculis solutis

Salm.

Fratrem Ioannis gladio necarat
Sæuus Herodes, laqueisq; Petrum,

Vt satis plebi faceret cruenta,

Vinxerat arctis,

Cum dies essent, quibus Azymorum

Ascitur panum recutitus esu,

Publicè plecti neq; Petrus illo

Tempore posset.

Detinebatur

Detinebatur tenebris in atris,
 Militum cinctus numero frequenti,
 Azymis hinc quò propera peractis
 Morte periret.

Interim cœlo ueniens ab alto
 Nocte iam multa domini minister
 Alipes, uerbis grauidum sopore
 Excit amicis.

Surge age ô, dixit, Petre surge, uestes
 Indue, & furis caligas repone:
 Me ducem ut pugnans nihil, hæsitans ue
 Inde sequare.

Hæc uidebantur noua spectra diuo,
 Clara lux intus subito refulsit,
 Atq; cesserunt tenebræ, & tremendus
 Carceris horror.

Corruit custos tremefactus omnis,
 Cardine emoti patuere postes,
 Eius è palmis cecidere duræ
 S ponte catenæ.

Præuium gressu uolucrum secutus,
 Ferrea euasit loca tetra porta:
 Sospitem in uico stupuitq; sese
 Nomine recto.

Mox ubi ad sese rediens profatur:
 Nunc Christi famulum affuisse,
 Qui me ab Herodis feritate sancto
 Numine texit.

Quiq; frustratus Solymos, & urbem,
Morte ab instanti me inopinus aufert.

Liberatori tibi Christe sit salus

O mne per eum.

Ad Christianos. Borb.

Q Vos coelestis amor, quos optima numina tangunt,
Syncera Christum semper adite prece:

Credite, si quid opis petitis, nihil ille negabit,

Credite, eo in solo vita beata sita est.

Et per eum ad patrem accessū nos semper habemus,

Nobis cum & pacis spiritus arra manet.

Vitæ puritati studendum. Salm.

C Vm sit dulce deo placensq; sacrum
Non mactatio cruda uictimarum,

Non fusus vituli cruor, uel agni

Viuo in cespite, thusculi uel usti

Fundens Arabios accerra fumos,

Laudum at redditio frequens, et hymnus,

Nec non actio crebra gratiarum,

Et morum integritas, nitorq; uitæ,

Affectusq; animo pio profectus

Rerum erga dominū, omniumq; placentem.

Quo, queso, ruitis furore adacti

Mortales? agitis quid hæc inepta,

Quæ nec ethnica gens patrauit olim?

Votis friuola neclitisq; uota

Ad diuum simulachra eburneorum,

Ritas

Ritus nescio quos secuti aniles.
 Formari deus ætheris supremi
 Humanis digitis nequit, nec urget
 Cælo effingier, atq; penicillo,
 Sculpi marmore, uel colore pingui,
 Nec factis manibus sedere templo,
 Si saltem Stephani audienda uox est,
 Sed gaudet magis mentibus bonorum,
 Successuq; animi sibi dicati,
 Quam templis habitare marmoratis.
 Est accommoda (non negamus) edes
 Cogendis sacra coetibus piorum,
 Ipsi laudibus & Deo canendis,
 Suggestu, & quoties gregate ab alto
 Sancta est contio factitanda plebi,
 Atq; Euangelium palam explicandum.
 At si quis putet æde sumptuosa,
 Auri pondere, dentibus uel Indis,
 Aut fabra statuis manu dolatis
 Tam gaudere Deum, & perinde flecti,
 Ac uirtutibus, innocentiæq;
 Longè fallitur, & uia (quod aiunt)
 Tota errat. Quoniam dei uoluntas
 Humanis nisi mentibus reposita est,
 Ut gratissima, singularis intus
 Ni dilectio proximi caleseat,
 Frustra, frustra adæamus alta templa,

S acratissimas colamus aris,
 P anthea & digitis tribus minutim
 P leno thuscula uasculo friemus,
 A ccensissq; crememus omne flammis
 O dorum genus, ac fragrantiarum.
 N amq; est dulce deo placensq; sacrum
 L audum redditio, frequens & hymnus,
 E t noxis nihil inquinata uita.
 H ac qui eadem intulit in sacram, litauit.

De Christianis. Ex apologo Ter-
tull. Borb.

S emisses homines prius uocati
 S fædo nomine & impio fuerunt
 S armentaria secta Christiani,
 S æua tanta lues iniquitatis,
 T anta Roma fuit malignitate,
 V t prosternere membra pullulantis
 D iuinæ fidei, labore multo
 S udaret, rapidis iniqua flammis.
 I llos ira dedit, crucis tremendæ
 M ultos supplicio, furens procella
 P lures obruit æquoris profundi:
 A t nil profuit improbis fideleis
 A dfecisse malis, caput superbum
 C onstatura fides, probata, firma,
 T ollit, subleuat, erigit, triumphat.

Ad uerbi

Ad uerbi diuini concionatores, Salm.

O Sacerdotes quibus incruenta
V ictima offertur Triadi colenda,

Qui salutari populum fidelcm

P ascitis esca.

V os supergressi pietate cedros,

Quæ iugis alti Libani uirescunt,

C reditas Christi pecudes salubri

F ruge fouetis.

A lma facundo reseratis ore

V erba domini placiti, sacrasq;

P anditis leges, quibus ipsa cœli

I tur ad asira

I nter ut stellas rosus minores

L ucifer fulget radijs coruscis,

P rimulum aurora tenebras fugante

N octis opacas.

S ic honestorum probitate morum

C æteros omnes supereminetis,

F onte præbentes sitienti ouili

F lumina largo.

Quæ sitim extinguunt animæ bibacis,

P ota, & in uitam saliuunt perennem,

V nde ab actæis merito uocantur

N omine nectar.

P endet à uestro studiosa nutu

T urba, deposcens alimenta uerbi,

Ne pio intenti & uigiles labori

P arcite, quæso

V os manet cælo rutilo ferenda

T exta odoratis uiolis corona,

Quæ nihil marcens senio, per omne

F loreat æuum.

Quàm pedes pulchri Dominū canentiū?

E t propagantum documenta uitæ

S accharo albenti magis & Sicano.

D ulcia melle?

H isce pax lætis animis fouetur,

H isce mens festa fruitur quiete,

S ternitur nec non iter ad futuram

M olle salutem.

Fidei Christianæ egregia descriptio. Borb.

E Græco suo.

I Nconcuſſa fides cælum morientibus offert,

S cilicet eſt in nobis opus illa dei.

Ex Diuo Paulo, de carne & ſpiritu.

Borb.

E S T caro ſpiritu contraria, ſpiritus illi,

C onueniunt nunquam ſpiritus atq; caro.

In Dominicam præcem. Meditatio ualde pia &

Chriſtiana. Bigis.

Q Vid rogo ſiderei potui dominator olympi,

I n natum recipi promeruiſſe tuum?

C ur ſeruum tanto rex dignareris honore?

Scrutarî

S crutari humana quis ratione queat
 C um referas te summa citi colere atria mundi
 I nuuis, ut tantum dona superna petam.
 S cilicet astrorum dominum terrena rogarim,
 Quae plerumq; hominem precipitare solent:
 S ed qua spe, aut quali coelestia fronte precari
 A usum de fragili uas ego uile luto?
 E uhoe certa mihi datur hinc fiducia, cum te
 O mnibus esse patris conficere loco.
 P ræcipuis igitur petimus super omnia uotis,
 V t tuus in cunctis semper ametur honos:
 N am si res aliqua ipsarum bonitate creatas
 D iligimus, poteris cui satis ipse coli?
 I psa etenim es bonitas, & ut optimus ipse creasti
 C uncta bona, & durent in bonitate facis.
 E rgo nihil tua respiciens opera, ut tibi nullo
 D ebita reddatur gloria sine precor
 Q uodq; mea intersit, me dirige, qua tibi maior
 C rescat honos, uel si me styga adire uelis.
 N il queror, en adsum, licet id me duriter angat,
 Q uod te in tartareo carcere nullus amat.
 C um tamen æternum tota ui mentis in æuam
 S it desiderium te coluisse meum.
 S ic tua sese homines clementia fundat in omnes,
 C urrat & ad ueram gens aliena fidem,
 I amq; tuum mandans regnum aduentare flagellis
 P arce per inuictæ signa uerenda crucis.

Quod si malueris poena affecisse nocentes,
 Quod placet hic supera sicut in arce iube.
 Nam si uno angelicæ grauiter cecidere cateruæ
 Flagitio è summis ima sub antra polis,
 D edecet an scelerum plenos, dignosq; sub orco
 S upplicio, hic aliquod nos subiisse malum?
 P erde pecus, subuerte casas, atq; obrue natos,
 V iuaq; fac scateant corpora uermiculis,
 L audari te malo mea ob dispendia, quàm quis
 I n requie tantum murmuret esse reum.
 V t prius ergo tuos optaui gratus honores,
 F as ita sit nostrum dehinc cupiisse bonum.
 N on ego diuitias Croesi, non robur Achillis
 P osco, nec Aonijs congrua pleetra sonis.
 D a precor, ut liceat, qui uiuus ab æthere fulsit
 P erpetuo nobis tempore pane frui,
 O hominum tandem scelicia pabula, quando est
 H uius ab aduentu nostra renata salus.
 C uncta prius densis fuerant immersa tenebris,
 O ptatum nobis attulit iste iubar.
 C umq; suo tunc pane carens humanus obiret
 S piritus, æternos nunc habet inde dies.
 H unc mandet, uesci quicumq; salubriter optat,
 N on secus ac animo præmeditante crucem
 V tq; salutari bene digerat ordine, plangat
 C orde sui opprobrijs compatiante ducis.
 E ius & exemplo (quod perficit omnia) uitam
Transfigat

Transigat, & lata non amet ire uia.
 Quod ne delictis cunctanter agamus honusti,
 Crimina nostra tuo sanguine Christe laua.
 Heu quoties luxu, quàm sepe cupidine fama
 Quàm misere lesi te pede, uoce, manu.
 Sed quotus est dolor inde tamẽ meus? obsecro, mecũ
 Mortis agas recolens præmia sola tue
 Nos etiam rabidis ueniam damus hostibus, & ne
 Quàm cupiunt, renuas ferre rogamus opem.
 Quod reliquum est, concede simul, ne carnis amore
 S eu mundi, inceptum destituamus iter.
 A uastroq; rudes erebi Ioue protege sensus.
 M eq; prius uiuam quàm male, queso neca.

Ad doiuum Stephanum Prothomartyrem. Salm.

VNE de septem eximijs ministris,
 Qui cibos sanctis uiduis parabant,
 Deq; communi stipe suggerabant
 Fercula mensis,
 Ante collegas animosus omnes,
 Spiritu uocem stimulante sancto
 Exeris, Christi domini deiq;
 Numina fassus.
 Angeli fulsit retulantis instar
 Tum tua illustri facies colore,
 Mane uel qualis rubicunda claro.
 S tella Diones.

Turba Scribarum furijs adacta,
Et sacerdotum proceres, & omnis
Vrbis Hebraeae populus minantur

F unus acerbum.

Vinctus in latum, mora nulla, campum
Duceres, muros Solymae urbis extra,
S eruat exutas iuuenisq; Saulus

Nomine uestes.

Saxeo fontum lapidatus imbri,
Bile certatim rabida furentum,
Stas, ut inuictus pugil, in patentis

Aequore campi.

Aureum hinc uertens oculos ad axem,
Patris ad dextram Dominum intueris,
Obscrasq; illum pius, ut cohorti

Pareat iniquae.

Obrutus iactu lapidum fragoso,
Spiratum & iam iam positurus oras,
In suam ut lucem miserans Iesus

Transferat illum.

Haec preces uix dum fuerant peractae,
Cum foris summi patefacta olympi
Spiratum admisit uolucrem, perenni

Luce beandum.

Magne certator, fideiq; protor
Martyr, impostum tibi nomen aptum est
Caelitus, Gratia Stephanus coronari

Numine

Nomine signat.

Compos & primæ merito coronæ
Factus, audacter præiens in hostes,
Quoq; pergendum famulis Iesu
 Tramite monstrans.

Sint ut affecti grauiore quidam
Forſitan poena, tamen indicasti
Ipsæ qua primus ratione palma
 Posset haberi.

Expostulatio Iesu cum homine suapte culpa
pereunte. Bras.

Cum mihi sint uni bona, quæ uel frondæ tellus,
 Vel olympus ingens continet,
Dicite mortales, quæ uos dementia cepit?
 Hæc aucupari ut undecuis
Malitis, quàm de proprio deposcere fonte,
 A deo benigno, & obuio?
Mendacesq; iuuet trepido, miseroq; tumultu
 Umbras bonorum persequi?
Pauca me, qui sum ueræ largitor & autor
 Felicis, expetant?
Forma rapit multos, me nil formosius usquam est,
 Formam ardet hanc nemo tamen.
Suspiciunt ceras, antiquaq; stemmata multi.
 At me quid est illustrius?
Ut qui sim genitore deo deus ipse profectus,
 Genitrice natus uirgine.

Vnde

Vnde fit, ut mecum uix gestiat unus & alter
Affinitatem iungere?

Maximus ille ego sum cœliq; soli q; monarcha,
S eruire nobis cur pudet?

Dives item, & facilis dare magna, et multa roganti.
R ogari amo, nemo rogat

S' unq; uocorq; patris summi sapientia, nemo
M e consulit mortalium.

I pse ego sum ætherei splendorq; decusq; parentis,
M e nemo stupet, aut suspicit

S um firmus iuxta, ac iucundus amicus amico,
M e pariter, ac meas opes.

Candidus atq; lubens charis impertio, nemo hanc
A mbit necessitudinem

S um uia qua sola cœli itur ad astra, tamen me
T erit uiator infrequens.

C ur tandem ignarum dubitat mihi credere uulgus.
A eterna cum sim ueritas?

P ollicitis cur stulte meis diffidere perstas?
C um sit nihil fidelius?

A uitor ad hæc uite quum sim unicus, ipsaq; uita.
C ur sordeo mortalibus?

L ux ego sum, cur huc uertunt sua lumina paucis?
D ux, cur grauantur insequi?

V iuendi rectè certissima regula solus,
A liunde formas cur petunt?

I pse ego sum solus uera, & sine felle uoluptas,

Quid

Quid est quod ita fastidiosus?

Vnica pax animi, quin huc deponitis ægri

Cur edaces pectoris?

Si benefacta truces etiam meminere leones,

Riferuntq; beluæ uicem,

Respondere feri merito didicere dracones,

Si meminit offitij canis,

Si redamant aquilæ, redamant delphines amantem,

Cur effracior feris?

Me me non redamas homo? cui semel omnia feci,

Quem condidi, quem sanguine

Afferui proprio, propriæq; à morte recepi

Dissendio uitæ uolens.

Si bos agnoscit dominum, si brutus asellus

Agnoscit altorem suum.

Cur me solus homo male gratus, nosse recusas?

Et conditorem, & uindicem?

Vnus ego hic tibi sum cunctorum summa bonorum?

Quid est quod extra me petas?

Quorsum distraheris per tot dispendia grassans

Laboriosa inertia?

Sum placabilis, & pronus miserescere, quin hoc

Miser ad asylum confugis?

Idem iustus & implacabilis ultor iniqui,

Cur non times offendere?

Corpus ego, atq; animum nutu sub tartara mitto,

Nostri metus uix ullum habet.

Proinde

P roinde mei desertor homo secordia si te
 A dducet in mortem tua,
 P ræteritum nihil est, in me ne reijce culpam,
 M alorum es ipse autor tibi.
 N am quid adhuc superest: si te neq; prouocat ardens
 S uiq; prodiga charitas,
 O bis marmoreum pectus, neq; mitigat unquam
 A dzo perfusa benignitas,
 S i neq; tantarum uel spes certissimi rerum
 E xpergefâcit, & allicit.
 S i neq; tartareæ cohibet formido gehennæ,
 N ec ullus admonet pudor.
 I mmo si durant magis hæc, adduntq; stuporem,
 T am multa, tamq; insignia,
 V t facile immanesq; seras, chalybemq; petr.amq;
 R igore uicto molliant.
 Quid faciat pietas, quibus artibus abstrahat ultro
 D euota morti pectora?
 I mitum seruare, nec est mentis, puto, sanæ,
 E t patria prohibet æquitas.

ACTII SYNCERI SANNAZARII

de morte Christi Domini ad mortales lamentatio.

I quando, magnum mirati surgere solem
 S O ceano, & toto flammâs diffundere cœlo,
 C ertatimq; suo terras ambire meatu
 N octuagam Phœben præinctam cornibus aureis,
 A eternosq; astrorum igneis, cœliq; micanteis
 Scintillare

S cintillare oculos, aliquem dare iura putastis,
 A tq; polo regnare hominum, rerumq; parentem,
 Cui mare, cui tellus, cui pareat arduus aether,
 Cuncta supercilio qui temperet, hunc simul aegri
 M ortales (si uestra dolor prae cordia tangit)
 A dspicite immitti traiectum pectora ferro,
 P ectora, foedatasq; manus, perfusaq; tabo
 O ra, cruentatumq; caput, crimeisq; reuulsos,
 A dspicite, & plenos lachrymarum fundite riuos.
 H eu scelus, heu crudele nefas, iacet altus olympi
 R ector, & amisso torpent elementa magistro.
 Q uin etiam uacuum adsueto sine pondere coelum
 N utat, & ipsa suum quaerunt solia aurea regem.
 Q uem diuersa procul seuo cum crimine tellus
 I gnotum populis caput, & miserabile corpus
 S uslinet, exanguemq; sinu complectitur artus
 E t tremefacta, grauis testatur murmure questus.
 T estatur Sol ipse suum sub nube dolorem
 I am latitans, atraq; notans ferrugine frontem.
 T u quoq; deformemq; genas, pallentiaq; ora
 C ontegis, inferiasq; tuo das Luna Tonanti,
 A uratum flauo tondens de uertice crinem,
 E t lachrimas uda fundens in nocte tepenteis.
 N ec minus abruptis fama est exisse sepulchris,
 P erq; uias errasse nouis simulachra figuris,
 E xcitasq; umbras, medias ululasse per urbis
 S ub noctem, & notos questu impleuisse penateis.

Quid

Quid? non & pelagi rabies ad tollere fluctus
 Immanis uisa est: monteisque; euoluere aquarum,
 Dieictura urbeis, terrasque; haustura profundo?
 Cum simul & caput uadissonis emersus ab antris
 Cæruleus triton rauco super æquora cornu
 Constreperet, nauitasque; horrenda uoce moneret,
 Natura cecidisse patrem, regemque; deumque;
 Hæne manus uasti iunxerunt fœdera mundi?
 Harũ opus est, quodcumque; iacet, quodcumque; mouetur?
 Quicquid ubique; parens rerum Natura gubernat,
 Frugiferens tellus, fœtumque; animantibus æquor,
 Vitalisque; aër, atque; ignibus æthra coruscis?
 Et nunc (proh facinus quantum potuere nocentum
 Flagitia) immisissis dant peruia uulnera clauis,
 Luenteisque; atro fœdant squallore lacertos.
 Heu caput indignum spinis, uenerandaque; cœlo,
 Et toties clara stellarum impexa corona
 Cæsaries, heu pectus hians, conuulsaque; dira
 Barba manu, tunsisque; artus, & frigida membra.
 Vos ne pedes cœlum premere, et uaga sidera sueti,
 Fulgenteisque; domos superum, sublimia tecta,
 Tam seua immanis perpessi cuspidis ictus,
 Et terram, & duras sparsistis sanguine cauteis?
 Nec trepidat mens cæca hominum? quæ tanta tenacti
 Durities in corde riget? num nigra uidetis
 Tartara, tot claris hominum uiduata trophæis,
 Desertasque; in nocte domos, & tristia regna?

Fellicisque;

F elicisq; animas letum Paena cauentis
 P one sequi regem, & caelo incedisse serenos?
 Quid si non tantos subiisset sponte labores,
 H umanamq; sua pensasset morte salutem
 I lle sator rerum, & summi mens certa parentis,
 Q ui nutu ingentis mundi moderatur habenas?
 V t tandem intactos picea Phlegethontis ab unda
 P ost obitum aeternae donaret munere lucis,
 I n partemq; suorum operum, regniq; uocaret:
 T antus amor generis seruandi, & gloria nostri.
 Q uare agite, ex animis mortales pellite uestris,
 S i quid adhuc manet antiqua de sorde relictum,
 M endaceisq; deos, & detestanda priorum
 S acra profanatis tandem detrudite ab aris.
 I mbuat effuso terram nec sanguine taurus,
 N ec miser ille suae diuisus ab ubere matris
 I gnotos agnus balet super hostia cultros.
 V iuat ovis, uiuat quicquid sub sole creatum est.
 M entem, animumq; deo, non thura, aut exta parate:
 H as illi pecudum fibras, haec reddite dona.
 C ernitis, ut pronum flectat caput? ut pia pandat
 B rachia? & ingratis uocet ad sua uulnera gentes?
 O blitasq; uiae moneat meminisse relictæ,
 S cilicet amplexus non reiecturus amicos?
 A t uos obtusas ignari auertitis aureis,
 I nselix genus, & seuæ ludibria mortis,
 N ec, quanta à tergo iam instent tormenta, uidetis.

T empus erit, cum uestra illum commissa notantem,
 M ultatamq; reos, altaq; in nube sedentem
 A dfficietis: & horrentis tremor opprimet artus.
 N ec iam ferre oculos flammaram ardore coruscas,
 A ut timidos acie uultus contendere contra
 A udebit quisquam sibi conscius. Ibit in igneis
 T urba nocens, fonteisq; exoluet corpore poenas.
 P allenteisq; aeternum anneis, uastasq; lacunas
 C ocyti colet, & furias horrescet hianteis,
 A tq; animum monitis non intendisse pigebit.
 T unc uos exacta capient mala tedia uitae
 E xperteis coeli, atq; aura sub nocte profunda,
 I nq; caput trifidos nequicquam optabitis igneis,
 E t frustra erectas tolletis ad aethera palmas.
 Q uos superum coetus, & fortunata piorum
 A gmina uix lachrymis poterunt spectare retentis,
 I nuidiae stimulis, dirisq; ultricibus actos.
 E rgo uitaleis miseri dum carpitis auras,
 D um compos mens ipsa sui est, dum certa facultas,
 D um ratio, tempusq; sinunt, simul ite frequentes,
 I te pij, ueniam factis exposcite uestris,
 I te animos purgare, Orciq; inhibete rapinas:
 E t tandem patrio mentem conuertite caelo.
 S ic rex ille hominum uacui spoliator Auerni,
 O blitus scelerum, cognatae stirpis amore,
 P romissiq; memor, menteis intrabit amicas.
 V estraq; posthabitis recolet praecordia templis.

Postq;

Po stq; tot exhaustos uitæq; obitusq; labores,
 I llo quo pluiias, quo pellit nubila uultu
 A blutos labe excipiet, letusq; reponet
 S ydereos inter proceres, sanctumq; Senatum,
 S ub pedibusq; dabit stellantia cernere claustra.

In Christo omnis salus.
 Borbon.

C Vr homo te letum formidine terret inani?
 Q uod nemo effugiet, cur id inepte paues?
 S i Christum ex animo credis tot uulnera passum,
 Tot flagra, tot colaphos, probra, necemq; crucis,
 (H æc etenim Christus tulit ipse ut uiuere posses,
 V t tua mens ueteri libera lege foret.)
 O homo, si ex animo credis solum esse salutem
 S pemq; tuam Christus, iustitiamq; tuam,
 C ur fugis optandam lucem, certamq; quietem?
 Q uam qui promisit, omnia solus habet?
 C ur adeo mundi huius opes miraris & umbras?
 T eq; tui demens exoculauit amor?
 H æc mors nil aliud quàm ueræ ianua uitæ,
 I nteritus carnis, finis amanda mali:
 F elices animæ, membra & felicia, gaudent
 C oniungi capiti principioq; suo.
 C ur igitur nunc te piget isto corpore solui,
 A eternum ut uiuas? hem quid inepte paues?

De Martyribus & tyrannis, qui eos
cruciauerunt. Salm.

D Vra qui causa fidei tulistis,
D I uffa spernentes furiosa Regum,
V os ad infantes statuas, & ara
 Muta uocantum,
Q uois fuit pluris pietas, salusq;
P luris aeterni monitus magistri,
Q uam facultates fragiles, & huius
 Gaudia uitae,
F ine cum Christus ueniet dierum,
A equus ut iudex hominum acta tandem
A estimet, fructus meritos & uni
 Cuiq; rependat,
S tabitis contra pauidos tyrannos
M ente constanti, & minitante uultu,
Q ui mala uestros rapuere seui
 Bile labores,
T unc enim pressi horribili timore,
E t statu rerum subito stupentes,
I ngement mcesti, & grauium labescunt
 Mole dolorum.
R isimus ne istos aliquando, dicent,
A nte cum starent timidi tribunal?
V itam eorundem reputauimus ne
 Effe furorem?
Q ui uidebantur sine honore nobis,

En dei Natos numerantur inter,
 Sors & illorum rutilo perennis
 Floret olympo.

Profuit nobis quid opes habere?
 Quid magistratus gerere eminentes?
 Quid ue corrafi mala uis auaris
 Contulit auri?

Quid uel illectans animos uoluptas?
 Vel latus cinctum comitum cateruis?
 Vel metum uulgo incutiens corusco
 Ense satellites?

Hæc repentino periere casu,
 Ceu solet pruna moriente fumus,
 Quæq; ithur eo uolat acta cornus
 Parthica neruo.

Iudices frustra hæc miseri querentur
 Fata post, fundo Barathri sepulti,
 Martyrum quod se roseo impiarint
 Sanguine fontes.

Sera damnatis nimis at querela
 Tunc nihil pœnas releuabit acres
 Flentibus, longum furias peracti
 Nequiter æui.

Benedictio mente. Philip.

His epulis donisq; tuis benedicite Christe
 Vt foueant iussu corpora fessa tuo
 Non alit in fragili panis modo corpore uitam,
 Sermo tuus uitæ tempora longa facit.

Confecratio Menſe. Borb.

O Deus appoſitis adponendisq; precamur,
Et nobis placido numine dexter, ades.

Gratiæ. Borb.

Quas agimus Grates læta pater accipe fronte,
Qui nobis larga das alimenta manu.

Te colimus, te rex ueneramur maxime regum,
Gloria quem ſolum, quem decet omnis honos.

De ſacra Euchariftia. Salm.

Gratias princeps tibi ſempiternæ
Hiſce pro donis agimus libenter,

Quando cœleſtis pretioſa uitæ

A zyma præbes.

Ergo mortalis, ſcelerumq; cœno

Oblitus, corpus Domini uerendum

Sumit, eiſdemq; fruitur ſacro

Sanguine felix?

Charitas nulla memoranda lingua,

Se poli nobis dominator offert,

Nil quod humana daret ille genti

Maius habebat.

Exprimens omnis generis ſaporem

Manna deſertis Arabum ſuebat,

Miſſe & Hebræos aluere quondam

Cœlitus eſcæ.

Inclyti Moſis feriente uirga,

Vitreos fundit latices crepido

Scrupea,

S crupea, illimis aquulis silexq;

T acta scaturit.

I am datur cunctis ciuibus angelorum,

P otus & praesens scelera expiare,

Qui quidem fluxit Crucis è trabali

S tipite sanguis.

C eterum Hebraei dapibus superne

N auseant missis, saturiq; uoces

I mpias iactant, inopina sed mox

V ltiio sauit.

P roinde nos omni studio cauere

A ddecet, ne qui cibus est salutis,

V ertat in damnum, subitaq; fiat

C ausa ruinae.

O brutum qui se uitijis fatetur,

E t dolet, spondens meliora posthaec,

H unc salutarem datur in medelam

D ia Synaxis

P erfidus rursus, facinusq; mente

D estinans praua, sibi sumit atrum

T oxicum, & recta miser astuosum

T endit ad Orcum.

P erpetis nobis alimenta uitae

C onferas sancto pater alme pastu,

S upplicum & culpas cruor immolati

A bluat agni.

Ad animam exhortatio. Borb.

Plange anima infelix, pendentemq; aspice Christū,
Et madidis oculis in cruce cerne deum.

Plange anima, atq; oculos in flumina magna resolu

Pro te factus homo sustinet ista deus.

Quinq; per innocuum perpeffus uulnera corpus,

En monstrat dextrum sanguineumq; latus.

En pedibus fixis ulnisq; expectat apertis

Oscula, demissum porrigit ecce caput.

De doctoribus sacris enoluendis, Salm.

Entheo noctes equidem, diesq;

Percitus uera pietatis Oestro,

Atq; inardescens alacri perennis

Lucis amore.

Nenias uatum ueterum canoras

Quicquid & mendax Helicon ministrat,

Desero, fons, & pede quem caballus

Fecerat ales.

Ad tuas me res bone Christe uerte,

Vt sacris libris animum saginem,

Quos laborarunt studiosa patrum

Turba piorum

Ille sermonis Rhodanus Latini,

Pistonum, qui olim fuit urbe presul,

Ille praecellens tibi Nazianzum

Pastor alumnus.

Cappadox

Cappadox & tu Basili, tot asperis
 Aste pro causa fidei procellis,
 Tuq; quem miris Cypriane tollunt
 Laudibus Aphri.

Qui tuos ciues moderatus Hippon,
 Tot libros scripsit pietatis ergo,
 Insubrum antistes, decus urbiumq;
 Dalmaticarum.

Tuq; cui dulci fluit ore sermo
 Lacteus, dignum datur unde nomen,
 Christianorum Cicero ob disertam
 Credite linguam.

Iam mihi magno studio legendi
 Estis, ut uerae documenta uitae
 Hauriam à uobis, animumq; pascam
 Fruge salubri.

Vt maris lata regione nauti, &
 Disciplinarum pelago sacrarum,
 Vestra luce scat Pharos, ac coruscum
 Suggestat ignem.

Vela iam magno sinuosa Ponto
 Pandimus, uastas & aramus undas,
 Tu ratis clauum rege Christe, & Euros
 Mitte secundos.

Seruire Deo. Piæ.

P Aule tuam arboribus frondes ornantibus aulam
 Hyberno incipiunt frigore decidere.

Sic ne amens fueris, credas id ut esse dolendum!

Non minor uxoris flere obitum furor est,
 Vtraq; iactura est, paruo reparabilis ære,
 Si tamen uxorem perdere damna putas
 Consortis post fata, hominem seruire tonanti
 Possè manu atq; animo liberiore, lucrum est.

De pugna carnis & spiritus. Salm.

Spiritus carnem superare gliscit,
 Spiritum contra caro concupiscit,
 Semper hos inter uiolenta pugna, &
 Acre duellum est.

Spiritus sancti, Deus, igne nostrum
 Vre cor, renes simul & salaces,
 Corpore ut casto & tibi seruiamus
 Pectore mundo.

Arma contra diabolum. Piã.

Duersus Stygij dolos tyranni
A Que sint arma petis Mari doceri,
 Thorax est tumido carcere fastu.
 Cassis, ceu sibi proximis adesse.
 Scutum, castificam tenere mentem.
 Lorica est animo pati sereno,
 Cum fortuna graui furit flagello.

De sancto Barptolemao Apostolo.
 Salm.

Festa lux fulsit, mihi iuncte sacro
 O chorus nexu pietatis almæ,

Ritè

Ritè dicamus bona uerba diuo

B arptolemeo.

I lle regali generosus ortu,

I nduit pictas Phrygia arte uestes,

Quarum Hydaspæis uariata fulsit

F imbria gemmis.

M os uiro centum uicibus per omnes

S upplici luces dominum precari,

A tq; centenos genibus reflexis

D icere psalmos.

I gneis postquam saccr ille linguis

S piritus mentes docuit suorum,

S parsa diuersas & Apostolorum

T urba per urbes.

T ransit Euphratem, rapidumq; Tigrim,

Quiq; descendens Scythico nouemplex

C aucaaso, ingenti secat amne regna

I ndica, Gangem.

R egis hic natam Polemi furentem,

D emonumq; actam truculenter Oestro

anat, atq; hostem sua cogit ire in

T artara furnum.

C redidit Christo facile inde Princeps

C um domo tota, liquidis lymphis

V erticem lotus, docili salutem

M ente recepit.

I nuidet frater Polemi, inq; diuum

Sauicus

S auiens eius cute nudat artus,
 M ox & immiti caput, heu, uerendum
 Abstulit ense.
 E xitu hoc uitæ petit alta martyr
 R eigna cœlorum, superasq; sedes,
 A ethiops artus positos in auro, &
 S uspicit Indus.

Addium Macarium monachum
 Aegyptium. Salm.

A Ntè cum pastor Macari fuisses,
 E t gregem circa Mariæ paludem
 P asceres, ludens socium coæuum
 F orte necasti
 M ox metu pœnæ fugis à superba
 V rbe Alexandri, celebriq; Nilo,
 S ole ad exustos rapido, & carentes
 F rugibus agros.
 T unc fuit cordi tibi solitudo,
 A tq; sub dio tribus asper annis
 M ansitas, duro ut tenera ipse firmes
 M embra labore.
 C onstruis posthæc tegetem pusillam,
 R upis exese sterili angiportum,
 Q uinq; quam lustris habitas, colendo
 N umen olympi.
 O agis summo quoties tonanti
 G ratias felix homicida, quod te

Ille colit

Ille collapsum ad meliora uitæ

Pensa uocasset?

S ponte non certe est tibi facta cædes,

P ræbuit causam tamen, ut dicares

C astus ætatem Domino æstuosas

Inter archas.

Languidos illic tenuatus artus

O b famem uires, animiq; robur

E xeris contra Stygij dolosas

Principis artes,

N am triumphatus tibi, identidemq;

A d suum iussus remeare Auernum,

D ixit, ò ne me Macari rogantem

Sancte fatiges.

I uris hoc Christus famulo fideli

C ontulit, nec tantum ea te secuta est

V is, sed à morbis homines leuasti

Sæpius egros.

P ost tot ac tantos moriens labores,

I am senex cæli repetis penates,

E t choro iunctus fruëris perenni

Luce piorum.

Carmen omni hora Aurel. Prud.

D A puer plectrum, choreis

V t canam fidelibus,

Dulce carmen, & melodum,

Gesta Christi insignia,

Hunc camæna nostra solum

P angat

P angat, hunc laudet lyra.
 C hristus est, quem rex sacerdos
 A d futurum protinus
 I nfulatus concinebat
 V oce, chorda, & tympano,
 S piritum caelo influentem
 P er medullis hauriens.
 F acta nos etiam probata
 P angimus miracula,
 T estis est orbis, nec ipsa
 T erra, quod uidit, negat,
 C omminus deum docendis
 P roditum mortalibus.
 C orde natus ex parentis
 A nte mundi exordium,
 A lpha & O mega cognominatur,
 I pse fons, & clausula
 O mnium, quae sunt, fuerunt,
 Q uaeq; post futura sunt.
 I pse iussit, & creata,
 D ixit ipse, & facta sunt,
 T erra, caelum, fossa ponti,
 T rina rerum machina,
 Q uaeq; in his uigent sub alto
 S olis, & lunæ globo.
 C orporis formam caduci,
 M embra morti obnoxia

Induit,

I nduit, ne gens periret
 P rimo plasti ex germine,
 M erferat quem lex profundo
 N oxialis tartaro.
 O beatus ortus ille,
 V irgo cum puerpera
 A edidit nostram salutem,
 F ata sancto spiritu,
 E t puer redemptor orbis
 O s sacratum protulit.
 P fallat altitudo coeli,
 P fallant te omnes angeli,
 Q uicquid est uirtutis usquam
 P fallat in laudem Dei,
 N ulla linguarum filescat,
 V ox & omnis consonet.
 E cce quem uates uetustis
 C oncinebant seculis,
 Q uem prophetarum fideles
 P aginae spondederant,
 E micat, promissus olim,
 C uncta collaudent eum.
 C antharis infusa lymphæ
 F it salernum nobile,
 N untiat uinum minister
 E sse promptum ex hydria,
 I pse rex sapore tinctis

Obstupefcit

Obstupescit poculis.
 Membra morbis ulcerosa,
 Viscerum putredines
 Mando, ut abluantur, inquit,
 Fit ratum quod iusserat,
 Turgidam cutem repurgant
 Vulnerum piamina,
 Tu perennibus tenebris
 Iam sepulta lumina
 Inlinis limo salubri,
 Sacri & oris nectare
 Mox apertis, hac medela
 Lux reducta est orbibus.
 Increpas uentum furentem
 Quod procellis tristibus
 Vertat æquor fundo ab imo,
 Vexet & uagam ratem,
 Ille iussis obsecundat,
 Mitis unda sternitur.
 Extimum uestis sacrate
 Furtim malier attigit,
 Protinus salus secuta est,
 Ora pallor deserit,
 Siftitur riuus, cruore
 Qui fluebat perpeti,
 Exitu dulcis iuuentæ
 Raptum ephēbum uiderat,

Orba quem mater supremis

Funerabat fletibus:

Surge dixit. ille surgit,

Matri & astans redditur.

Sole iam quarto carentem,

Iam sepulchro absconditum

Lazarum iubet uigere

Reddito spiramine,

Fœtidum iecur reductus

Rursus intrat halitus.

Ambulat per stagna ponti,

Sunna calcat fluctuum,

Mobilis liquor profundi

Pendulam præstat uiam.

Nec fatiscit unda sanctis

Pressa sub uestigijs.

Suetus antro bustiali

Sub catenis frendere,

Mentis inops efferratis

Percitus furoribus

Profilit, ruitq; supplex

Christum adesse, ut senserat.

Pulsa pestis lubricorum

Milleformis demonum,

Corripit gregis suilli

Sordida spurcamina,

Sæq; nigris mergit undis,

h Fit pecus

F it pecus lymphaticum,
 F ert qualis ter quaternis
 F erculorum fragmina,
 A ffatim referta iam sunt
 A ccubantum millia
 Q uinq; panibus peresis,
 E t gemellis piscibus.
 T u cibus panisq; noster,
 T u perennis suauitas,
 N escit esurire in æuum,
 Q ui tuam sumit dapem,
 N ec lacunam uentris implet,
 S ed fouet uitalia.
 C lausus aurium meatus,
 E t sonorum nescius,
 P urgat ad præcepta Christi
 C rassa quæq; obstacula,
 V ocibus capax fruendis,
 A c susurris peruius.
 O mnis egritudo cedit,
 L anguor omnis pellitur,
 L ingua fatur, quam ueterna
 V inxerant silentia.
 G estat & suum per urbem
 L etus eger lectulum.
 Q uin & ipsum, ne salutis
 I nferi expertes forent,
 Tartarum

T artarum benignus intrat,

F racta cedit ianua,

V ectibus cadit reuulsus

C ardo dissolubilis

I lla prompta ad inruentes,

A d reuertentes tenax,

O bice retrorsum pulso

P orta reddit mortuos

L ege uersa, & limen atrum

I am recalcandum patet.

S ed Deus dum luce fulua

M ortis antra inluminat,

D um stupentibus tenebris

C andidum præstat diem,

T ristia squalentis æthræ

P alluerunt sydera.

S ol refugit, & lugubri

S ordidus ferrugine

I gneum reliquit axem,

S eq; moerens abdidit,

F ertur horruisse mundus

N octis æternæ chaos.

S olue uocem mens sonoram,

S olue linguam mobilem,

D ic trophæum passionis,

D ic triumphalem crucem,

P ange uexillum notatis,

Quod refulget frontibus.

O nouum cæde stupenda

Vulneris miraculum,

Hinc cruoris fluxit unda,

Lympha parte ex altera,

Lympha nempe dat lauacrum,

Tum corona ex sanguine est.

Vidit anguis immolatam

Corporis sacri hostiam,

Vidit & fellis perusti,

Mox uenenum perdidit,

Saucius dolore multo

Colla fractus sibilat.

Quid tibi, profane serpens,

Profuit rebus nouis

Plasma primum perculisse

Versipelli astutia?

Diluit culpam recepto

Forma mortalis Deo.

Ad breuem se mortis usum

Dux salutis dedit,

Mortuosq; olim sepultos

Vt redire insuesceret,

Dissolutis pristinatorum

Vinculis peccaminum.

Hunc patres, sanctiq; multi

Conditorem præuium

Iam reuertentem secuti,
 Tertio demum die
 Carnis indumenta sumunt,
 E q̄; bustis prodeunt.
 Cerneret coire membra
 De fauillis aridis,
 Frigidum uenis resumptis
 Puluerem tepescere,
 Ossa, neruos, ac medullas
 Glutino cutis tegi.
 Post ut occasum resoluit
 Vitæ, & hominem reddidit.
 Arduum tribunal alti,
 Victor ascendit patris,
 Inelytam cœlo reportans
 Paffionis gloriam.
 Maeste iudex mortuorum,
 Maeste rex uiuentium,
 Dexter in parentis arce
 Quid uis uirtutibus
 Omnium uenturus inde
 Iustus ultor criminum.
 Te senes, & te iuuentus,
 Paruulorum te chorus,
 Turba matrum, uirginumq̄;
 Simplices puellulae,
 Voce concordet pudicis

Perstrepant concentibus.

Fluminum lapsus & undae,

Littorum crepidines,

I mber, aestus, nix, pruina,

Sylua, & aura, nox, dies,

O mmbus te concelebrent

S eculorum seculis.

Carmen ante somnum.

Prudent.

Ades pater supreme

Quem nemo uidit unquam,

P atrisq; sermo Christe,

E t spiritus benigne.

O trinitatis huius

V is una, lumen unum,

D eus ex Deo perennis,

D eus ex utroq; missus.

Fluxit labor diei,

R edit quietis hora,

B landus sopor uicissim

F effos relaxat artus.

Mens aestuans procellis,

C urisq; sauciata

T otis bibit medullis

O bliuiale poclum.

Serpit per omne corpus

L ethæa uis, nec ullum

Miseris

Miferis doloris ægri
 Patitur manere sensum.
 Lex hæc data est caducis,
 Deo iubente membris,
 Ut temperet laborem
 Medicabilis uoluptas.
 Sed dum pererrat omnes
 Quies amica uenas,
 Pectusq; feriatum
 Pacat rigante somno.
 Liber uacat per auras
 Rapido uigore sensus,
 Variasq; per figuras
 Quæ sunt operta cernit.
 Quia mens soluta curis,
 Cui est origo coelum,
 Purusq; fons ab æthra
 Iners iacere nescit.
 Imitata multiformes
 Facies, sibi ipsa fingit
 Per quas repente currens
 Tenui fruatur actu.
 Sed sensa somniantum
 Dispar fatigat horror
 Nunc splendor intererrat,
 Qui dat futura nosse.
 Plerunq; dissipatis

Mendax imago ueris
Animos pauore moestos
Ambage fallit atra.
Quem rara culpa morum
Non polluit frequenter,
Hunc lux serena uibrans
Res edocet latentes.
At qui coinquinatum
Vitijs cor impiauit,
Lusus pauore multo
Spetics uidet tremendas.
Hoc patriarcha noster
Sub carceris catena
Geminis simul ministris
Interpres adprobauit,
Quorum reuersus unus
Dat poculum tyranno,
Ast alterum rapaces
Fixum uorant uolucres.
Ipsum deinde regem
Perplexam somniantem,
Nouit famem futuram
Clausis cauere aceruis.
Mox præsul ac tetrarches
Regnum per omne iussus
Sociam tenere uirgam,
Dominæ resedit aule.

O quam

O quàm profunda iustis
 Arcana, per soporem
 A perit tuenda Christus,
 Quàm clara, quàm tacenda,

E uangelista summi
 F idissimus magistri,
 Signata quæ latebant
 Nebulis uidet remotis.

I psalmi tonantis agnum
 De cæde purpurantem,
 Qui consciuum futuri
 Librum resignat unus.

Huius manum potentem
 Gladius perarmat anceps,
 Et fulgurans utrinq;
 Duplicem minatur ictum.

Quæsitior ille solus
 A nimeq;, corporisq;
 Ensisq; bis timendus
 Prima, ac secunda mors est.

I dem tamen benignus
 Vltor, retundit iram,
 Paucosq; non piorum
 Pasitur perire æuam.

Huic inclytus perenne
 Tribuit pater tribunal,
 Hunc obtinere iussit

Nomen, supra omne nomen.
 Hic præpotens cruenti
 Extinctor Antichristi,
 Qui de furente monstro
 Pulchrum refert trophæum.
 Quam bestiam capacem,
 Populosq; uorantem,
 Quam sanguinis charybdim,
 I oannes execratur,
 Hæc nempe, quæ sacratum
 Praferre nomen ausa,
 I mam petit gehennam,
 Christo perempta uero.
 Tali sopore iustus.
 Mentem relaxat heros,
 Ut spiritu sagaci
 Cælum peragret omne.
 Nos nil incremur horum,
 Quos creber implet error,
 Concreta quos malarum
 Vitiat cupido rerum.
 Sat est quiete dulci
 Fessum fouere corpus,
 Sat si nihil sinistrum
 Vane minentur umbræ.
 Cultor dei memento
 Te fontis, & lauacri

Rorem

Rorem subisse sanctum,
Te chrismate innovatum.

Fac cum uocante somno

Castum petis cubile

Frontem, locumq; cordis

Crucis figura signet.

Cruce pellit omne crimen,

Fugiunt crucem tenebræ,

Tali dicata signo

Mens fluctuare nescit.

Procul ô procul uagantur

Portenta somniorum,

Procul esto pernicaci

Prestigiator astu.

O tortuose serpens,

Qui mille per Mæandros,

Fraudesq; fluxuosas

Agitas quieta corda.

Discede, Christus hic est,

Hic Christus est, liquefce,

Signum, quod ipse nosti,

Damnat tuam cateruam.

Corpus licet fatiscens

Iaceat recline paulum,

Christum tamen sub ipso

Meditabimur sopore.

De resurrectionis dominicae die

Carmen. Lactan.

Saluae festa dies toto uenerabilis auro,
Qua deus infernum uicit, & astra tenet,
Tempora florifero rutilant distincta sereno,
Et maiore poli lumine porta patet.
Altius igniuomum solem caeli orbita ducit,
Qui uagus oceanas exit, & intrat aquas.
Armatus radijs elementa liquentia lustrans
Hac in nocte breui tendit in orbe diem.
Splendida sincero producunt aethera uultu,
Lætitiâq; suam sydera clara probant.
Terra ferax uario fundit munuscula cultu,
Cum bene uernarit, reddit & annus opes.
Mollia purpurcum pingunt uiolaria campum,
Prata uirent herbis, & micat herba comis.
Paulatim subeunt stellantia lumina florum,
Floribus arrident gramina cuncta suis.
Semine deposito late seges exilit aruis,
Spondens agricolæ uincere posse famem.
Caudice deserto lachrymat sua gaudia palmes,
Vnde merum tribuat, dat modo uitis aquam,
Cortice de matris tenera lanugine surgens
Preparat ad partum turgida gemma sinum.
Subq; hyemis tempus foliorum crine refuso,
Iam reparat uiridans frondea tecta nemus.
Mista salix, abies, corylus, filix, umbrus, acer, nux,
Plaudit

P laudit queq; suis arbor amœna comis.
 C onstructura fauos apis hinc alucaria linquens,
 F loribus instrepitans poplite mella rapit.
 A d cantus reuocatur auis, que carmine clauso
 P igror hyberno frigore muta fuit.
 H inc philomela suis attemperat organa cannis,
 F itq; repercusso dulcior aura melo.
 E cce renascentes testatur gratia mundi,
 O mnia cum domino dona redisse suo.
 N anq; triumphanti post tristia tartara Christo,
 V ndiq; fronde nemus, gramina flore fauent
 L egibus inferni oppressis, super astra meantem,
 L audent rite deum lux, polus, arua, fretum.
 Q ui crucifixus erat, Deus ecce per omnia regnat,
 D antq; creatori cuncta creata precem.
 M obilitas anni, mensum, lux alma dierum,
 H orarum splendor, stridula cuncta fauent.
 H inc tibi sylua comis, plaudit quoq; campus aristis,
 H inc grates tacito palmite uitis agit,
 H inc tibi nunc auium resonant uirgulta susurro,
 H as inter nimio passer amore canit,
 C hriste salus rerum, bone conditor, atq; redemptor,
 V nica progenies ex deitate patris.
 I rrecitabiliter manans de corde parentis,
 V erbum subsistens, & patris ore potens.
 A equalis concors, socius, cum patre coæuus,
 Q uo sumpsit mundus principe principium.

A ethera suspendis, sola congeris æquora fundis,
 Quæq; locis habitant, quæ moderata uigent
 Qui genus humanū cernensmersum esse profundo,
 Vt hominem eriperes, es quoq; factus homo.
 Nec nostro tantum uoluisti è corpore nasci,
 Sed caro, quæ nasci pertulit atq; mori.
 F ueris exequias patris nouus autor, & orbis,
 I ntra mortis iter dando salutis opem.
 T ristia cessarunt infernæ uincula legis,
 E xpauitq; chaos luminis ore premi.
 D epereunt tenebræ Christi fulgore fugatæ,
 A eternæ noctis pallia crassa cadunt
 S ollicitam sed redde fidem precor, alma potestas.
 T ertia lux redijt, surge sepulte meus,
 N on decet ut uili tumulo tua membra tegantur,
 N on precium mundi uilia saxa premant.
 I ndignum est, cuius clauduntur cuncta pugillo,
 V t tegat inclusum rupe uetante lapis.
 L intea tolle precor, sudaria linque sepulchro,
 T u satis es nobis, & sine te nihil est.
 S olue catenatas inferni carceris umbras,
 E t reuoca sursum quicquid ad ima ruit.
 R edde tuam faciem, uideant ut secula lumen:
 R edde diem, qui nos te moriente, fingit.
 S ed plane implesti remeans pie uictor olympum,
 T artara pressa iacent, nec sua iura tenent.
 I nferus insaturabiliter caua guttura pandens,

Qui

Qui raperet semper fit tua præda Deus.
 Eripis in numerum populum de carcere mortis.
 Et sequitur liber, quo suus autor abis.
 E uomit absorptam pauide fera bellua plebem,
 Et de fauce lupus subtrahit agnus oues.
 Hinc tumulū repetens post tartara carne resumpta,
 Belliger ad coelos ampla trophæa refers.
 Quos habuit poenale chaos, iam reddidit iste,
 Et quos mors peteret, hos noua uita tenet.
 Rex sacer ecce tui radiat pars magna trophæi,
 Cum puras animas sacra lauacra beant.
 Candidus egreditur nitidis exercitus undis,
 Atq; uetus uitium purgat in anne nouo,
 Fulgentes animas uestis quoq; candida signat,
 Et grege de niueo gaudia pastor habet,
 Ad dicitur hac felix concors mercede sacerdos,
 Qui dare uult domino dupla talenta suo.
 Ad meliora trahens gentili errore uagantes,
 Bestia ne raperet munit ouile Dei,
 Quos prius Eua nocens infecerat, hos modo reddit.
 Ecclesiæ pastor ubere lacte sinu.

Aufonij Pæonij Eidyliæ, uersus in dominicam
 resurrectionem.

Sancta salutiferi redeunt solennia Christi,
 Et deuota pij celebrant iciunia Mystæ,
 At nos æternum cohibentes pectore cultum.
 Intemperatorum uim continuamus honorum.

Annua

A mnia cura sacris, iugis reuerentia nobis.
 M agno pater rerum, cui terra, & pontus & aër,
 T artaraq; & picti seruit plaga lactea coeli,
 N oxia quem scelerum plebs tremit, almaq; rursum
 C oncelebrat uotis animarum turba piarum,
 T u breuis hunc aui cursum, celeremq; caduca
 F inem animæ donas aeternæ munere uitæ.
 T u mites legum monitus, sacrosq; prophetas
 H umano impertis generi, seruas q; nepotes
 D eceptum miseratus Adam, quem capta uenenis
 I mplicuit socium blandis erroribus Heua.
 T u uerbum pater alme tuum, natumq; deumq;
 C oncedis terris totum, similemq; paremq;
 E x uero uerum, uiuaq; ab origine uiuum,
 I lle tuis doctus monitis hoc addidit unum,
 V t super æquoreas nabat qui spiritus undas,
 P igræ immortali uegetaret membra lauacro.
 T rina fides, autore uno, spes certa salutis,
 H unc munerum iunctis uirtutibus amplectendi
 T alem terrenis speciem spectatur in oris
 A ugustus genitor geminum sator augustorum.
 Q ui fratrem natumq; pio complexus utrumq;
 N umine partitur, regnum neq; diuidit unum,
 O mnia solus habens, atq; omnia dilargitus.
 H os igitur nobis trina pietate uigentes
 R ectores terræ, placidos coeliq; ministros
 C hriste apud aeternum placabilis asserere patrem.

Carmin de passione domini. Lactant.

Quisquis ades, medijsq; subis in limina templi,
Siste parum, insontemq; tuo pro crimine passum
Respice me, me conde animo, me in pectore serua.
Ille ego, qui casus hominum miseratus acerbos,
Huc ueni, pacis promissa interpret, & ampla
Communis culpæ uenia, hic clarissima ab alto
Reddita lux terris, hic alma salutis imago.
Hic tibi sum requies, uia recta, redemptio uera,
Vexillumq; Dei, signum & memorabile fari.
Te propter, uitamq; tuam sum uirginis aluum
Ingressus, sum factus homo, atq; horrentia passus
Fuera: nec requiem terrarum in sinibus usquam
Inueni: sed ubiq; minas, sed ubiq; labores.
Horrída prima mihi in terris magalia Iudæ
Hospitia in partu, sociæq; fuere parenti.
Hic mihi fusa dedit bruta inter inertia primum
Arida in angustis præsepibus herba cubile.
In Pharijs primos uixi regionibus annos.
Herodis regno profugus, reliquosq; reuersus
Iudæam, semper ieiunia, semper & ipsam
Pauperiem extremam, & rerum interiora secutus.
Semper egens monitis humana salubribus alma
Ingenia ad studium probitatis aperta salubri
Plurima doctrinæ iniungens miracula, quare
Impia Hierusalem rabidis exercita curis
Inuidiæ, seuisq; odijs, & cæca furore,

I Insonti

I n fonti est poenis letalibus ausa cruentam
 I n cruce terribili mortem mihi querere, quae si
 L atius ipse uelim distinguere, siq; per omnes
 I re iuuat gemitus, mecum & sentire dolores:
 C ollige consilia, insidiās ue, mei; nefandum
 S anguinis innocui precium, & simulata clientis
 O scula, & insultus, & seuē iurgia turbae:
 V erbera praeterea, et promptas ad crimina linguas.
 F ige animo & testes, & caeci infanda Pilati
 I uditia, ingentemq; humeros, & seissa prementem
 T erga crucē, atq; graues horrēda ad funera gressus
 N unc me nunc uero desertum extrema secutum
 S upplicia, & dulci procul à genitrice leuatum
 V ertice ad usq; pedes me lustra, en aspice crines
 S anguine concretos, & sanguinolenta sub ipsis
 C olla comis, spinisq; caput crudelibus haustum,
 V ndiq; diua pluens uiuum super ora cruorem,
 C ompressos speculari oculos, & luce carentes,
 A fflictasq; genas, arentem suspice linguam
 F elle uenenatam, & pallentes funere uultus,
 C erne manus clauis fixas, tractosq; lacertos,
 A tq; ingens lateri uulnus, cerne inde fluorem
 S anguinem, fossosq; pedes, artusq; cruentos.
 F lecte genu, lignumq; crucis uenerabile adora
 F lebilis, innocuo terramq; cruore madentem
 O re petens humili, lachrymis suffunde subortis,
 E t me nonnunquam deuoto in corde, meosq;

Fer monitus: sectare meæ uestigia uitæ.
Ipsaq; supplitia inspiciens, mortemq; seueram
Corporis innumeros memorans animiq; dolores,
Disce aduersa pati, & propriæ inuigilare saluti.
Hæc monumenta tibi, si quando in mente iuuabit
Voluere, si qua fides animo tibi ferre meorum,
Debita si pietas, & gratia digna laborum
Surget, erunt ueræ stimuli uirtutis, eruntq;
Hostis in insidias clypei, quibus acer in omni
Tutus eris, uictorq; seres certamine palmam.
Hæc monumenta tuos si labilis orbis amicos
Auertent sensus, fugiente decoris ab umbra
Mundani efficiant, ne spe captatus inani,
Mobilis occiduis fortunæ fidere rebus
Auseris, aut uitæ sperare fugacibus annis.
Sed te nimirum, sic ista caduca uidentem
Secula, & exutum patriæ melioris amore
Orbis opes, rerumq; usus, & uota priorum,
Moribus extollens sacris, uitæq; beatæ
Spe, duras inter pœnas, te rore fouebunt
Cœlesti pactiq; boni dulcedine pascent,
Purpuream donec post ultima fata relicto
Corpore, sublimes animam reuocabit ad auras.
Gratia magna tibi nunc omnem exuta laborem,
Angelicos tunc læta choros, aciesq; beatas
Sanctorum inspiciens, æternæ pacis amœna
Perpetuo felix mecum regnabit in aula.

Carmen ante cibum. Aur. Prud.

O Crucifer bone luci sator,
 Omniparens pie, uerbigena,
 Edite corpore uirginco
 Sed prius in genitore, potens,
 Astra, solum, mare quam fierent.

Huc nitido precor intuitu,
 Flecte salutiferam faciem,
 Frons serenus, & irradiata,
 Nominis ut sub honore tui
 Has epulas liceat capere.

Te sine dulce nihil domine,
 Nec iuuat ore quid appetere,
 Pricula ni prius, atque cibos
 Christe tuus fauor imbuerit,
 Omnia sanctificante fide.

Fercula nostra deum sapiant,
 Christus & influat in pateras,
 Seria, ludicra, uerba, iocos,
 Denique quod sumus, aut agimus
 Trina superna regat pietas.

Hic mihi nulla rose spolia,
 Nullus aromate fragrat odor,
 Sed liquor influit ambrosius,
 Nectareamque fidem redolet
 Fusus ab usque patris gremio.

Sperne camœna leues ederas,

Cingere

Cingere tempora quis solita es.

Sertaq; mystica dactylico

Texere docta, liga strophio.

Laude Dei redimita comas.

Quod generosa potest anima,

Lucis, & aetheris indigena

Soluere dignius obsequium,

Quam data munera si recinat

Artificem modulata suum?

Ipse homini quia cuncta dedit,

Quæ capimus dominante manu,

Quæ polus, aut humus, aut pelagus

Aëre, gurgite, rure creant,

Hæc mihi subdidit, & sibi me.

Callidus inlaqueat uolucres

Aut pedicis dolus, aut maculis,

Inlita glutine corticeo

Vimina plumigeram seriem

Impediunt, & abire uetant.

Ecce per æquora fluctuagos

Texta greges sinuosa trahunt.

Piscis item sequitur calamum,

Raptus acumine uulnifico

Credula saucius ora cibo.

Fundit opes ager ingenuas,

Diues aristiferae segetis,

Hic ubi uitea pampineo

B rachia palmitē luxuriant,
P acis alumna ubi bacca uiret.

H æc opulentia Christicolis
S eruit, & omnia suppeditat.
A bsit enim procul illa fames
C ædibus ut pecudum libeat
S anguineas lacerare dapes.

S int fera gentibus indomitis
P randia, de nece quadrupedum
N os oleris coma, nos siliqua
F octa legumine multimodo
P auerit innocuis epulis.

S pumea mulctra gerunt niueos
V bere de gemino latices,
P erq; coagula densa liquor
I nsolidum coit, & fragili
L ac tenerum premitur calatho.

M ella recens mihi Cecropia
N ectare sudat olente fauus,
H æc opifex apis aërio
R ore liquet, tenuiq; thymo,
N exilis inscia connubij.

H inc quoq; pomiferi nemoris
M unera mita proueniunt,
A rbor onus tremefacta suum
D eciduo grauis imbri pluit,
P uniceosq; iacit cumulos.

Quæ ueterum tuba, quæ ue lyra
 Flatibus incita, uel fidibus,
 Diuitis omnipotentis opus,
 Quæq; fruenda patent homini,
 Laudibus equiparare queat?

Te pater optime mane nouo,
 Solis & orbita cum media est,
 Te quoq; luce sub occidua
 Sumere cum monet hora cibum,
 Nostra Deus canet armonia.

Quod calet halitus interior
 Corde quod abdita uena tremat,
 Pulsat & incita quod resonat
 Lingua sub ore latens caueam,
 Laus superi patris esto mihi.

Os igitur tua sancta manus
 Cessante composuit madido,
 Effigiem meditata suam.
 Vtq; foret rata materies,
 Flauit & indidit ore animam.

Tunc per amœna uireta iubet
 Frondicomis habitare locis.
 Ver ubi perpetuum redolet,
 Prataq; multicolorata latex
 Quadri fluo celer anne rigat.

Hec tibi nunc famulentur ait,
 V sibus omnia dedo tuis,

Sed tamen aspera mortifero
 Stipite carpere poma ucto,
 Qui medio uiret in nemore.

Hic draco perfidus indocile
 Virginis inlicit ingenium,
 Ut socium maleuada uirum
 Mandere cogeret ex uctitis,
 Ipsa pari peritura modo.

Corpora mutua nosse nefas,
 Post epulas inoperta uident
 Lubricus error & erubuit,
 Tegmina suta parant folijs,
 Dedecus ut pudor occulcret.

Conscia culpa Deum pauitans
 Sede pia procul exigitur.
 Innuba foemina quae fuerat,
 Coniugis excipit imperium,
 Foedera tristia iussa pati.

Autor & ipse doli coluber
 Plectitur improbus, ut mulier
 Colla trilinguia calce terat,
 Sic coluber muliebri solum
 Suspicit, atq; uirum mulier.

His ducibus uitiosa dehinc,
 Posteritas ruit in facinus,
 Dumq; rudes imitatur auos,
 Fasq; nefasq; simul glomerans

Impia crimina morte luit.

*Eccē uenit noua progenies
Aethere proditus alter homo,
Non luteus, uelut ille prius:
Sed Deus ipse gerens hominem,
Corporeisq; carens uitijs.*

*Fit caro uiuida sermo patris,
Numine quem rutilante grauis
Non thalamo, neq; iure tori,
Nec genalibus inlecebris
Intemerata puella parit.*

*Hoc odium uetus illud erat,
Hoc erat aspidis atq; hominis
Digladiabile disidium,
Quod modo cernua foemineis
Vipera proteritur pedibus.*

*Aedere nanq; deum merita
Omnia uirgo uenena domat
Tractibus anguis inexplicitis
Virus inermē piger reuomit,
Gramine concolor in uiridi.*

*Quæ feritas modo non trepidat,
Territa de grege candidulo?
Impaudas lupus inter oues
Tristis obambulat, & rabidum
Sanguinis immemor os cohibet.*

Agnus enim uice mirifica

l 5 Ecce leo

E cce leonibus imperitat,
 E xagitantq; truces aquilas
 P er uaga nubila, perq; notos
 S ydere lapsa columba fugat.

T u mihi Christe columba potens
 S anguine pasta cui cedit auis,
 T u niueus per ouile tuum
 A gnus hiare lupum prohibes,
 S ub iuga Tigridis ora premens.

D a locuples deus hoc famulis
 R ite precantibus, ut tenui
 M embra cibo recreata leuent,
 N eu piger immodicis dapibus
 V iscera tensa grauet stomachus.

H austus amarus abesto procul,
 N ec libeat tetigisse manu
 E xitiale quid, aut uctitum,
 G ustus & ipse modum teneat,
 S ospitet ut iecur incolume
 S it satis anguibus horrificis,
 L iba quod impia corporibus
 A h miseram peperere necem.
 S ufficiat semel ob facinus
 P lasma dei potuisse mori.

O ris opus, uigor igneolus
 N on moritur, quia flante deo
 C ompositus, superoq; fluens

De folio patris artificis,
Vim liquidæ rationis habet.

Viscera mortua quinciam
Post obitum reparare datur,
Eque suis iterum tumulis
Parsca renascitur effigies
Puluereo cocunte situ.

Credo equidem, neque uana fides,
Corpora uiuere more animæ,
Nam modo corporeum memini
De phlegethonte gradu facili
Ad superos remeasse deum.

S pes eadem mea membra manet,
Quæ redolentia funereo
Iussa quiescere sarcophago
Dux parili rediuius humo
Igneæ Christus ad astra uocat.

Carmen post cibum. Prud.

Pastis uisceribus, ciboque sumpto
Quem lex corporis imbecilla poscit,
Laudem lingua deo patri rependat,
Patri, qui Cherubim sedile sacrum,
Necnon et Seraphim suum supremo
Subnixus folio tenet, regitque
Hic est, quem Sabaoth deum uocamus
Expers principij, carensque fine,

Rerum

Rerum conditor, & repertor orbis.
 Fons uitæ liquida fluens ab arce,
 Infusor fidei, sator pudoris,
 Mortis perdomitor, salutis autor.
 Omnes quod sumus, aut uigemus indeſt,
 Regnat ſpiritus ille ſempiternus
 A Chriſto ſimul & parente miſſus.
 Intrat pectora candidus pudica,
 Quæ templi uice conſecrata rident,
 Poſtquam combiberint deum medullis.
 Sed ſi quid uitij, doluæ naſci
 Inter uiſcera iam dicata ſenſit,
 Ceu ſpurcum, refugit celer ſacellum.
 Tetrum flagrat enim uapore craſſo
 Horror conſcius æſtuante culpa
 Offenſumq; bonum nigræ repellit.
 Nec ſolus pudor, innocensq; uotum
 Templum conſtituunt perenne Chriſto
 In cordis medijs ſinu, ac reſeſſu.
 Sed ne crapula ferueat cauendum eſt,
 Quæ ſedem fidei cibus reſertam
 Vſq; ad congeriem coarctet intus.
 Parcjs uictibus expedita corda
 Infuſum melius deum receptant,
 Hic paſtus anime eſt, ſaporq; uerus.
 Sed nos tu gemino ſouens paratis,
 Artus atq; animas utroq; paſtu

Confirmas

C onfirmas pater, ac uigore complex,
 S ic olim tua præcluens potestas,
 I nter raucifonos situm leones
 I llapsis dapibus uirum refouit.
 I llum fusile numen execrantem
 E t curuare caput sub expolita
 A cris materia nefas putantem.
 P lebs diræ Babylonis, ac tyrannus
 M orti subdiderant, feris dicarant,
 S æuis protinus haustibus uorandum.
 O semper pietas, fidesq; tuta,
 L ambunt indomiti uirum leones,
 I ntaclumq; dei tremunt alumnum.
 A stant comminus, & iubas reponunt,
 M ansuescit rabies, fameq; blanda.
 P rædam rictibus lambit incruentis.
 S ed cum tenderet ad superna palmas,
 E xpertumq; sibi deum rogaret,
 C lausus iugiter, indigensq; uictu.
 I ussus nuncius aduolare terris,
 Q ui pastum famulo daret probato,
 R aptim desiluit obsequente mundo.
 C ernit forte procul dapes inemptas,
 Q uas messoribus Abbauc propheta
 A gresti bonus exhibebat arte.
 H uius cæsarie manu prehensa,
 P lenis sicut erat grauem canistris
 Suspensus

S uspensum rapit & uehit per auras.
 T um raptus simul ipse, praediditq;
 S ensim labitur in lacum leonum,
 E t quas tunc epulas gerebat, offert.
 S umas letus ait, libensq; carpas
 Q ue summus pater, angelusq; Christi
 M ittunt liba tibi sub hoc periculo
 H is sumptis, Danielus excitauit
 I n coelum faciem, ciboq; fortis
 A men reddidit, alleluia dixit.
 S ic nos muneribus tuis refecti,
 L argitor deus omnium bonorum
 G rates reddimus et sacramus hymnos.
 T u nos tristifico uelut tyranno,
 M undi scilicet impotentis actu
 C onclusos, regis, & feram repellis.
 Q ue circumfremit, ac uorare tentat,
 I nsanos acuens furore dentes,
 C um te summe deus prececur unum.
 V examur, prenumur, malis rotamur,
 O derunt, lacerant, trahunt, laceffunt,
 I uncta est supplicijs fides iniquis.
 N ec desit tamen anxijis medela,
 N am languente trucis leonis ira,
 I llapse superingeruntur aescæ,
 Q uas si quis sitienter hauriendo
 N on gustu tenui, sed ore pleno,

Internis uelit implicare uenis.
 Hic sancto satiatus ex propheta,
 Iustorum capiet cibos uirorum,
 Qui fructum domino metunt perenni.
 Nil est dulcius ac magis saporum,
 Nil quod plus hominem iuuare possit,
 Quam uatis pia praecipientis orsa.
 His sumptis licet insolens potestas
 Prauum iudicet, inrogetq; mortem.
 Impasti licet inruant leones,
 Nos semper dominum patrem fatentes,
 In te Christe deus loquemur unum,
 Constanteq; tuam crucem feremus.

Praecatio matutina ad omnipotentem
 Deum. Auf.

Omnipotens, quem mente colo, pater unice rerum
 Ignorate malis, & nulli ignote piorum.
 Principio extremoq; carens, antiquior aeo,
 Quod fuit aut ueniet, cuius formamq; modumq;
 Nec mens complecti poterit, nec lingua profari,
 Cernere quem solus, coramq; audire iubentem
 Fas habet & patriam propter considerare dextram
 Non genito conditore Deus, qui fraude superbi
 Offensus populi gentes in regna uocauit,
 Stirpis adoptiuæ meliore propage colendus,
 Cernere quem licuit proauis, quo numine uiso
 Et patrem uidisse datum, contagia nostra

Qui

Qui tulit, & diri passus ludibria leti
 Esse iter eterne docuit remeabile uite.
 Nec solam remeare animam, sed corpore toto
 Cœlestes intrare plagas, & inane sepulchri
 Arcanum uacuis ad opertum linquere terris.
 Nate patris summi, nostroq; salutifer æuo,
 Virtutes patrias genitor cui tradidit omneis,
 Nil ex inuidia retinens plenusq; datorum
 Pande uia precibus, patriasq; hæc perfer ad aures.
 Da pater inuictam contra omnia crimina mentem,
 Vipereumq; nefas nocituri auerte ueneni,
 Sic satis antiquam serpens quod prodidit Heuam
 Deceptumq; adiunxit Adam, nos fera nepotum
 Semina ueridicis ætas, prædicta prophetis
 Vitemus laqueos, quos letifer implicat anguis.
 Pande uiam, qua me post uincula corporis ægri
 In sublime feram, puri qua lactea cœli
 Semita uentose superat uaga nubila lune,
 Qua proccres abiere pij, quaq; integer olim
 Raptus quadriiugo penetrat super æthera curru
 Helias, & solido cum corpore præuius Enoch.
 Da pater æterni speratam luminis auram
 Si lapides non iuro deos, unumq; uerendi
 Suspiciens altare sacri, libamina uite
 Intemerata fero, si te dominiq; deiq;
 Unigeni cognosco patrem, mystumq; duobus,
 Qui super æquoreas uolitabat spiritus uidas.

Da genitor ueniam, cruciataq; pectora purga.
 Si te non pecudum fibris, non sanguine fuso
 Quero, nec carnis numen coniecto sub exitis,
 Si scelere abstineo errori ipse obnoxius, & si
 Opto magis quàm fido bonus purusq; probari,
 Confessam dignare animam, si membra caduca
 Execror, & tacitum si poenitet, altaq; sensus
 Formido excruciat, tormentaq; sera gehemæ
 Anticipat, patiturq; suos mens saucia manes.
 Da pater hæc nostro fieri rata uota precatu,
 Nil metuam, cupiamq; nihil, satis hoc reor esse,
 Quod satis est, nil turpe uelim, nec causa pudoris
 Sim mihi, nec faciam cuiquã, quæ tempore codem
 Nolim facta mihi, nec uero crimine ledar,
 Nec maculer dubio, paulum distare uidetur
 Suspectus uereq; reus, male posse facultas
 Nulla sit, & bene posse adsit tranquilla potestas.
 Sim tenui uictu atq; habitu, sim carus amicis,
 Et semper genitor sine uulnere nominis huius.
 Non animo dolcam, non corpore, cuncta quietis
 Fungatur membra offitijs, nec saucius ullis
 Partibus amissum quicquam desideret usus.
 Pace fruar, securus agam, miracula terræ
 Nulla putem, suprema mihi cùm uenerit hora
 Nec timeat mortem bene conscia uita, nec optet.
 Purus ab occultis cum te indulgente uidebor,
 Omnia despiciam, fuerit cum sola uoluptas

Iudicium sperare tuum, quod dum sua differt
 Tempora, cunctaturq; dies, procul exige saeuum
 Infidiatorem blandis erroribus anguem.
 Hæc pia, sed mæsto trepidantia uota reatu
 Christe apud æternum placabilis asserere patrem
 Saluator deus, ac dominus, mens, gloria, uerbum,
 Filius ex uero uerum de lumine lumen,
 Aeterno cum patre manens, in secula regnans,
 Consona quem celebrat modulato carmine plebes,
 Et ressonsuris ferit æra uocibus Amen.

Carmen ieiunantibus accommodum
 Aurel. Prud.

O Nazarene dux Bethlem, uerbum patris,
 Quem partus alui uirginalis protulit,
 Adesto castis Christe parsimonijs,
 Festumq; nostrum rex serenus accipe
 Ieiuniorum dum litamus uictimam.
 Nihil hoc profecto purius mysterio,
 Quo fibra cordis expiatur uiuidi,
 Intemperata quo domantur, uiscera
 A ruina, patrem ne resudans crapulam
 Obstrangulate mentis ingenium premat.
 Hinc subiugatur luxus, & turpis gula,
 Vini atq; somni degener socordia,
 Libido sordens, inuerecundus lepos,
 Variæq; pestes languidorum sensuum,
 Arcam subactæ disciplinam sentiunt.

Nam si licenter diffluens potu, & cibo,
 I ciua rite membra non coërceas,
 S equitur, frequenti marida oblectamine,
 S cintilla mentis ut tepescat nobilis,
 A nimusq; pigris stertat ut precordijs.

F renentur ergo corporum cupidines,
 D eterfa ut intus emicet prudentia,
 S ic excitato perspicax acumine,
 L iberq; statu laxiore spiritus
 R erum parentem rectius precabitur.

H elias tali creuit obseruantia
 V etus sacerdos, ruris hospes aridi,

F ragore ab omni quem remotum & segregem
 S preuisse tradunt criminum frequentiam,
 C asto fruente Syrtium silentio.

S ed mox in auras igneis iugalibus,
 C urruq; raptus euolauit prepeti,
 N e de propinquo sordium contagio
 D irus quietum mundus afflaret uirum,
 O lim probatis inelytum ieiunijs.

N on ante cœli principem septemplex
 M oses tremendi fidus interpretis throni
 P otuit uidere, quàm decem recursibus
 Q uater uolutis sol peragrans sydera
 O mni carentem cerneret substantia.

V ictus precanti solis in lachrymis fuit,
 N am flendo pernox, irrigatum puluerem

Humi madentis ore pressit cernuo,
 Donec loquentis uoce perstrictus dei,
 Expauit ignem non ferendum uisibus.
Ioannes huius artis haud minus potens.
 Dei perennis præcucurrit filium
 Curuos uiarum qui retorsit tramites,
 Et flexuosa corrigens dispendia,
 Dedit sequendam calle recto lineam.
Hanc obsequelam preparabat nuncius
 Mox affuturo construens iter Deo,
 Cliuosa planis, confragosa ut lenibus
 Conuerterentur, ne ue quicquam deuium
 In lapsa terris inueniret ueritas.
Non usitatis ortus hic natalibus,
 Oblita lactis iam uiecto in pectore
 Matris tetendit serus infans ubera,
 Nec ante partu de semili effusus est,
 Quam prædicaret uirginem plenam deo.
Post in patentes ille solitudines,
 Amictus hirtis bestiarum pellibus,
 Stetis ue tectus, hispida & lanugine,
 Secessit, horrens inquinari, & pollui
 Contaminatis oppidorum moribus.
Illic dicata parcus abstinentia
 Potum, cibumq; uir seueræ industriæ
 In usq; serum respuebat uesperum,
 Parum locustis & fauorum agrestium

Liqueore pastum corpori suetus dare.
 Hortator ille primus, & doctor noue
 Fuit salutis, nam sacro in flumine
 Vt etrum pietas lauit errorum notas,
 Sed tincta postquam membra defecauerat
 Cælo resurgens influebat spiritus.
 Hoc ex lauacro labe dempta criminum,
 Ibant renati non secus quam si rudis
 Auri recocta uena pulchrum splendeat,
 Micet metalli siue lux argentei,
 Sudum polito prænitens purgamine.
 Referre prisca stemma nunc ieiunij
 Libet, fideli proditum uolumine,
 Vt diruendæ ciuitatis incolis
 Fulmen benigni mansuetum patris
 Pie repressis ignibus pepercerit.
 Gens insolenti præpotens iactantia
 Pollebat olim, quam fluentem nequiter
 Corrupta uulgo soluerat lasciuia,
 Et inde bruto contumax fastidio,
 Cultum superni negligebat numinis.
 Offensa tandem iugis indulgentiæ
 Censura, iustis excitatur motibus,
 Dextram perarmat rhompheali incendio,
 Nimbo crepantes, & fragosos turbines
 Vibrans, tonantum nube flammæ quatit.
 Sed pœnitendi dum datur diecula,

- S i forte uellent improbam libidinem,
 V teresq; nugas condomare, ac frangere.
 S uspendit ictum terror exorabilis,
 P aulumq; dicta substitit sententia.
 I onam prophetam mitis ultor excitat,
 P enae imminentis iret ut praeuuncius,
 S ed nosset ille cum minacem iudicem
 S eruare malle, quam ferire, ac plectere,
 T ectam latenter uertit in Tharsos fugam.
 C elsam paratis pontibus scandit ratem,
 V do reuincta fune puppis soluitur.
 I tur per altum, fit procellosum mare,
 T um causa tanti quaeritur periculi,
 S ors in fugacem missa uatem decidit.
 I ussus perire solus è cunctis reus,
 C uius uoluta crimen urna expresserat,
 P raceps rotatur, & profundo immergiur,
 E xceptus inde beluinis faucibus,
 A lui capacis uiuus hauritur specu.
 T ransmissa raptim praeda, cassos dentium
 E ludit ictus, in eruentam transuolans
 I mpune linguam, ne retentam mordicus,
 O ssam molares dissecarent uuidi,
 O s omne transit, & palatum praeterit.
 T ernis dierum, ac noctium processibus
 M ansit serino deuoratus gutture,
 E rratat illic per latebras uiscerum,

Ventris recessus circumibat tortiles
Anhelus, extis intus aestuantibus.

Intactus exin tertiæ noctis uice,
Monstri uomentis pellitur singultibus,
Qua murmuranti sine fluctus frangitur,
Salsosq; candens spuma tundit pumices,
Ructatus exit, seq; seruatum stupet.

In Niniuitas se coactus percito
Gressu refcedit, quos ut increpauerat
Pulenda Censor imputans ob probria,
Impendat, inquit, ira summi uindictis
Vrbemq; flamma mox cremabit, credite

Apicem deinceps ardui montis petit,
Visurus inde conglobatum turbida
Fumum ruinae, cladis & dira struem,
Tectus flagellis multinodi germinis
Nato & repente persfruens umbraculo.

Sed moesta postquam ciuitas uulnus noui
Hauit doloris, heu supremum palpitat
Cursant per ampla congregatim moenia
Plebs, & Senatus, omnis aetas ciuium,
Pallens iuuentus, eiulantes foeminae.

Pacem frementem publicis ieiunijs
Pacare Christum, mos edendi spernitur
Glaucos amictus induit monilibus
Matrona demptis, proq; gemma, & serico
Crinem fluentem sordidus st argit cinis.

Squalent recincta ueste pullati patres,
 Setasq; plangens turba sumit textiles,
 Impexa uillis uirgo bestialibus,
 Nigrante uultum contegit uelamine,
 Iacens harenis & puer prouoluitur.
 Rex ipse Chios aestuantem murices
 Lana reuulsa dissipabat fibula
 Gemmas uirentes, & lapillos sutiles,
 Insigne frontis exuebat uinculum
 Turpi capillos impeditos puluere.
 Nullus bibendi, nemo uescendi memor,
 Ieiuna mensas pubes omnis liquerat,
 Quin & negato lacte uagientium
 Fletu madescunt paruulorum cunulae,
 Succum papillae parca nutrix denegat.
 Reges & ipsos claudit armentalium
 Sollers uirorum cura, ne uagum pecus
 Contingat ore rorulenta gramina,
 Potum strepentis ne ue fontis hauriat,
 Vacuis querelae personant praesepibus.
 Mollitus his, & talibus, breuem deus
 Iram refrenat, temperans oraculum,
 Propter^r sinistrum, prona nam clementia
 Haud difficulter supplicem mortalium
 Soluit reatum, fatq; fauorix silentium.
 Sed cur uetustae gentis exemplum loquor?
 Pridem caducis cum grauatus aribus

Iesus, dicato corde ieiunauerit,
 P remuncupatus ore qui prophético
 E manuel est, siue nobiscum Deus.

Qui corpus istud molle naturaliter
 Captumq; laxo sub uoluptatum iugo,
 Virtutis arcta lege fecit liberum,
 Emancipator seruiantis plasmatis,
 R egnantis ante uictor & cupidinis.

Inhospitali nanq; secretus loco
 Q uinis diebus octies labentibus,
 Nullam ciborum uindicauit gratiam,
 F irmans salubri scilicet ieiunio
 V as appetendis imbecillum gaudijs.

M iratus hostis posse limum tabidum
 T antum laboris sustinere, ac perpeti,
 E xplorat arte sciscitator callida
 D eus ne membris sit receptus terreis,
 Sed increpata fraude, post tergum ruit.

H oc nos sequamur quisq; nunc pro uiribus,
 Q uod consecrati tu magister dogmatis
 T uis dedisti Christe sectatoribus,
 V t cum uorandi uicerit libidinem,
 Late triumphet imperator spiritus.

H oc est quod atri liuor hostis inuidet,
 Mundi poli q; quod gubernator probat,
 A ltaris aram quod facit placabilem,
 Q uod dormientis excitat cordis fidem,

Quod limat agrum pectorum rubiginem,
 Perfusa non sic anime flamma extinguitur,
 Nec sic calente sole tabescunt niues,
 Ut turbidarum scabra culparum seges
 Vanescit almo trita sub ieiunio,
 Si blanda semper misceatur largitas.
 Est quippe & illud grande uirtutis genus,
 O perire nudos, indigentes pascere,
 Opem benignam ferre supplicantibus,
 Vnam, paremque sortis humane uicem,
 Inter potentes atque egenos ducere.
 Satis beatus quisque dextram porrigit,
 Laudis rapacem, prodigam pecuniam,
 Cuius sinistra dulces factum nesciat,
 Illum perennes protinus complent opes,
 Ditatque fructus foenerantem centuplex.

Ex Esaiæ cap. xlvij. B. rb.

Hæc sunt Esaiæ clamantis uerba propheta,
 Cum docet haud quæuis sacra placere deo,
 Et monet Abramitas populos, non quolibet esse
 Munera, placari se quibus ille uelit.
 Vestra mihi non sunt, inquit, ieiunia cordi,
 Quid premitis sicca corpora uestra fame?
 Non cineres capiti aspersi, non horrida sacci
 Tegmina sunt Cilicam munera grata mihi:
 Ledere quem fratres sit prona licentia nobis,
 O Solymi, at quæ sunt discite grata magis.

Soluite

Soluite onus pressis, nec litibus addite litos,

Nec damnum cuiquam, nec fabricate dolos.

Si cui deest quod edat, miserantes frangite panem,

Atq; in uestra hominem ducite tecta uagum.

Contegite & nudos, inopem ridere caute,

Talia sunt quae uult uester, amatq; Deus.

Talia qui curant, cedent feliciter olim

Omnia, & è caelo lux orietur eis.

Qualis mane nouo, formosum & amabile sydus,

Exurgens puro Phosphorus igne micat.

Carmen posticiuium. Aur. Prud.

Christe seruatorum regimen tuorum,

Mollibus qui nos moderans habenis,

Leniter frenas, faciliq; septos

Lege cocceos.

Ipsè cum portans onus impeditum

Corporis, duros tuleris labores,

Maior exemplis, famulos remisso

Dognate palpas.

Nonna submissum rotat hora solem,

Partibus uix dum tribus euolutis,

Quarta deuexo superest in axe

Portio lucis.

Nos breuis uoti dape uindicta

Soluimus festum, fruimurq; mensis

Adfatim plenis, quibus imbuatur

Prona uoluptas.

T antus aeterni fauor est magistri

D octor indulgens ita nos amico

L aetat hortatu, leuis obsequela ut

M ulceat artus.

A ddit & nequis uelit inuenusto

S ordidus cultu lacerare frontem,

S ed decus uultus, capitisq; pexum

C omat honorem.

T erge iciunans, ait, omne corpus,

N eue subducto faciem rubore

L uteus tingat color aut notetur

P allor in orc.

R ectius leto tegimus pudore

Q uicquid ad cultum patris exhibemus,

C ernit occultum Deus, & latentem

M unere donat.

I lle ouem morbo residem gregiq;

P erditam sanat male dissipantem

V ellus adfixis uepribus per hirtæ

D euiæ syluæ.

I mpiger pastor reuocat, lupisq;

G estat exclusis humeros grauatus,

I nde purgatam reuehens aprico

R eddit ouili.

R eddit & pratis, uiridiq; campo

V ibrat implexis ubi nulla lappis

S pina, nec germen sudibus perarmat

C arduus horrens.

Sed frequens palmis nemus, & reflexa

Vernat herbarum coma, tum perennis

Gurgitem uiuis uitreum fluentis

Laurus obumbrat.

Hiscæ pro donis tibi fide pastor,

Seruitus quæ nam poterit rependi?

Nulla compensant pretium salutis

Vota precantum.

Quamlibet spreto sine more pastu

Sponde confectos tenuimus artus,

Tæq; contemptis epulis rogemus

Nocte, dieq;.

Vincitur semper minor obsequentum

Cura, nec munus genitoris æquat,

Frangit & cratem luteam laboris

Grandior usus.

Ergo ne limum fragilem solute

Deserant uires, & aquosus albis

Humor in uenis dominetur, ægrum

Corpus eneruans.

Laxus ac liber modus abstinendi

Ponitur cunctis, neq; nos seuerus

Terror impellit, sua quæq; cogit

Velle potestas.

Sufficit quicquid facias uocato

Numinis nuto prius, inchoare,

Sive tu mensam renuas, cibumq;

Sumere tentes.

A nnuat dexter deus, & secundo
 P rospberat uultu uelut hoc salubre
 F idimus nobis fore, quod dicatas
 C arpimus escas.

S it bonum supplex precor, & medelam
 C onferat membris, animumq; pascat
 S parsus in uenas cibus obsecrantum
 C hristicolarum.

Ad diuum Michaellem, & an-
 gelos. Salu.

R Egis aeterni celeres ministri,
 L ucidas qui peruolitis auras,
 N ubium tractus rapida secantes
 O cyter ala.

V os nec Eous superarit Euris,
 M edicæ pernix neq; uis sagittæ,
 A polo terras quoties ad imas
 T enditis alto.

A nte gemmatum domini tribunal
 I ugiter stantes, celebri corona,
 F unditis diuum melos & sacrarum
 C armina laudum.

C ura mortales miseros iuuandi
 S ape uos contra Stygiæ tyrannum
 S edis armauit, Piceos & Orci
 Egit in hostes.

T ecq; præsertim sacer ô Michael,

Ense quem stricto metuit minantem
 Cerberus, quamuis uomat hic trisauci

Ore uenenum.

Dæmonum delusa dolis uetustas,
 Filium Maie blaterauit olim,
 Aurea huc manes tenues & illuc

Ducere uirga.

Tu Dei interpret bonus, & minister,
 Corpore emissas animas olympo
 Siftis, & diri tegis à rapaci
 Ungue leonis.

Tu uoluntatis domini uerendæ
 Organum, pollens hominumq; custos,
 Qui salutari clypeo retundis
 Hostica tela.

Tu crucis signo demütum draconem
 Deicis summa regione cæli,
 Signifer pugnax, supera q; fulgens
 Gloria turba.

Vos supernates Genij, triforme
 Quotquot ambitis statione numen
 Perpeti, à cura uigili fideles
 Cingite coctus.

PROSPERI

PROSPERI AQVI-
TANICI EPISCOPI REGINENSIS
ex sententijs S. Augustini Epigram-
matum liber, utilissima doctrina ad
Christianæ uitæ institutio-
nem refertus.

VM sacris mentem placet exercere
loquelis,
Cœlestiq; animum pascere pane
iuuat:

Quosdam, ceu prato, libuit decerpere flores,
Distingctisq; ipsos texere uersiculis,
Vt proprias canerent epigrammata singula causas,
Et pars quæq; suo congrueret titulo.
Nec nostrum hoc opus est, sed ab illo sumitur hic ros,
Qui siccam rupem fundere iussit aquas.
Vt quod in affectum cordis, pietate magistra,
Venerit, hoc promat carmine leta fides.

Quæ sit uera innocentia.

Innocentia uera est, quæ nec sibi, nec alteri no-
cet. Quoniam qui diligit iniquitatem, odit ani-
mam suam. Et nemo non prius in se, quam in
alterum peccat.

PERfectè bonus est, & uerè dicitur insons,
Nec sibi, nec cuiquam, quod noceat faciens.
Nam quicumq; alium molitur ledere, primum

ipsum

Ipsū se iaculo percutiet proprio.

Et, cū forte animum non sit secuta facultas,

Non dubium in cordis uiscere uulnus habet.

Nec fugit infecti sceleris mens praua reatum,

Cui nimis hoc solum, quod uoluit, nocuit.

De hominibus diligendis.

Sic diligendi sunt homines, ut eorum non diligantur errores: quia aliud est amare, quod facti sunt: aliud est odise, quod faciunt.

Natura quisquis propriae non spernis honorem,

In quocunq; hominum, quæ tua noscis, ama.

Sic tamen, ut prauos uitet concordia mores

Nullaq; sint pacis foedera cum uitijs.

Nanq;, quod artificis summi fecit manus, unum est,

Quæq; autore bono condita sunt, bona sunt.

Diuinum in nullo figmentum despiciatur,

Sola malis studijs addita non placeant.

De uera æternitate.

Vera æternitas, & uera immortalitas non est, nisi in deitate. Trinitatis: cui, quod est esse, perfectum est: quia natura initio carens, incremento non indigens, sicut nullum finem, ita nullam recipit mutabilitatem. Creaturæ etiam illæ, quibus Deus æternitatem dedit, uel daturus est, non penitus omnis finis alienæ sunt: quia non sunt extra commutationem dum illis finis est, & temporalis institutio, & localis mortio, & ipsa in augmentum sui facta mutatio.

Aeternus uerè est solus Deus omnicreator,

Vita in se uiuens permanet esse, quod est.

Hoc pater, hoc uerbū patris, hoc est spiritus almus,

Quorum

Quorum natura est una, eademq; trium.
 Non coeptum, aut auctū, nō huic mutabile quicq; est,
 Quod subeat leges temporis, aut numeri.
 Virtus præteritis prior, ulteriorq; futuris,
 Nil recipit uarium, nil habet occiduum.
 Nam quas, ut uoluit, rerum sapientia fecit,
 Multis uita quidem est præstita perpetua.
 Sed quodcunq; potest sese amplius, aut minus esse,
 Quodam fine, ipsi quod fuerat, moritur.
 Sic nihil æternum, quod commutabile factum est,
 Quod cunctis superest, semper idem deus est.

De patientia Dei.

Patientia Dei uera est, qua parcit contemptus, parcitq;
 negatus, & magis uult uiram peccatoris, quam mortem.
 Eruditio est pœnitentiis, & oblatio correctionis. Nec
 ulla ipsius opera misericordie uacant, quando homini
 & indulgentia consulit & flagello.

M Vltima diu summi differt patientia regis,
 Suspendens æqui pondera iudicij.
 Et, dum plectendis parcit clementia factis,
 Dat spatium, quo se crimine purget homo.
 Deniq; committunt homines mala crimina semper,
 Dat spatium, ut pereant crimina, non homines:
 Verberare nonnunquam castigans corde paterno,
 Nec cito consumant saeva flagella reos.
 Sic pietate Dei terrarum non uacat orbis,
 Et nihil est, quod nos non trahat ad ueniam:
 Cùm rex saluandis ipsa quoq; consulit ira:
 Ut curet medicus uulnera uulneribus.

De uitione Dei.

Diuina bonitas ideo maxime irascitur in hoc seculo,
ne irascatur in futuro; & misericorditer adhibet tempo-
ralem seueritatem, ne æternam iuste inferat ultionem.

Cum Deus exerta peccantes uerberat ira,
Vt norint homines, quid mereantur, agit.
Nam, dum mortalis peraguntur tempora carnis,
Auxilium miseris ipsa flagella ferunt.
Et uindicta breuis sic noxia crimina fuit,
Ne sine fine habeat debita poena reos.

De uera Dei laudatione.

Vera confessio est benedicens, quum idem sonus est
& oris, & cordis: bene autem loqui, & male uiuere ni-
hil est aliud, quam sua se uoce damnare.

Laus uera in dominum depromitur ore precantis,
Si quæ uoce fluunt, intima cordis habent.
Non prodest cuiquam solis bona dicere uerbis,
Ni pia mens habeat, quod bene lingua sonat.
Nam fari recte, miserum est, & uiuere prauè,
Damnata nota malum regula iustitiæ.

De uirtute charitatis.

Charitas Dei & proximi, propria, & specialis uirtus
est piorum, atq; sanctorum: quum cæteræ uirtutes & bo-
nis & malis possint esse communes.

Plurima sanctorum bona sunt communia multis,
Et quiddam recti constat inesse malis.
Sed pia pars summæ tendens uirtutis ad arcem,
Omne operum meritum uincit amore Dei:
Quo pariter quemcunq; hominum sic diligit, ut se,

Hoc optans alijs, quod cupit ipse sibi.

Vnde istis geminis uirtutum qui caret alis,
Cœlorum ad regnum, non habet, unde uolet.

De doctrina apostolica.

Doctrina apostolica tam salubris, tamq̃ uitalis est, ut
pro capacitate utentium neminem sui relinquat exortē.
Quia siue sint paruuli, siue magni, siue infirmi, siue for-
tes, habent in ea & unde astantur, & unde fatientur.

EXuret Deus ut tetra caligine mundum,
Doctrinæ accendit lumen apostolicæ:
Quæ nullis animis, nullis non congruit annis,
Lacte rigans paruulos, pane cibans ualidos,
Non tempus, non sexus huic, non causa resistit.
Omnes curat, alit, iustificat, uegetat.
Sumite quæ magnæ apposuit sapientia mensæ,
Et uarijs pasci discite delitijs.
Quarum pars, totum est epulū, quo quisq; iuuatur,
Inde capit uitam, quam parit una fides.

De quærendo Deum.

Deum querens, gaudiū quærit; sic ergo quærat, ut nō
in se, sed in domino gaudeat. Accedendo enim ad Deū,
illuminatur ignorantia, & corroboratur infirmitas, data
sibi & intelligentia, qua uideat, & charitate qua seruat.

SCire Deum cupiens, gaudere, & uiuere querit,
Si uerum & summum norit amare Deum,
Cui tribuat, quicquid recte sapit, optat, agitq;
Et sine quo carnis gloria puluis erit.
Non ergo in quoquam sua munera deserit autor,
Perq; suum dominus se manifestat opus.

Inq; illis

Inq; illis habitat diues penetrabilibus hospes,
 Quæ gaudent hoc se, cuncta quod ipse dedit.

De fastidio spiritali.

Sicut corpori noxium est, corpoream escam non posse percipi,
 Pererita animæ periculosum est, spirituales delicias fastidire.

VT perdunt propriam mortalia corpora uitam,
 Si nequeunt escas sumere corporeas:

Sic animæ, nisi delitijs rationis alantur,
 Dum uerbi æterni pane carent, pereunt.

Nam quid erit, quod dira procul fastidia pellat,
 Cum seipso refugit mens saturare Deo?

De malorum & bonorum finibus.

Nonnunq̄ multi sunt, qui a. nō esse tendunt. Quid enim
 tam obnoxium paucitati, q̄ quod est debitū perditioni?

ESSE deo uerū, & propriū est, cui quisquis adhaere
 Aeterni in regni lumine semper erit. (ret,

Nam, qui iustitiam spernunt, non esse laborant,
 Inq; nihil tendunt, & nihil esse queunt.

Non ergo illorum poterit pars multa uideri,
 Quorum in sanctorum nullus erit numero.

Sed uerè magni, & multi sine fine manebunt,
 In Christo, quorum gloria perpes erit.

De tranquillitate ultionis.

Non concupiscit deus poenā reorum, tanq̄ saturari desiderās
 ultione. Sed quod iustū est, cum tranquillitate decernit, & recta
 uoluntate disponit, ut etiā mali non sint inordinati.

Nulla deum oblectat miserorum poena reorum,
 Nec scelerum uindex ira mouet placidum,
 Omnipotentis enim recta, & tranquilla uoluntas,
 Quicquid decerni conuenit, hoc statuit.

Vt nullis pateat regis censura querelis,
Cum iuste accipiet debitus ordo reos.

De bono intellectu.

Bonum intellectum habet, qui, quod faciendum recte intelligit, facit. Alioqui talis est sine opere intelligentia, qualis est sine timore sapientia: quum initium sapientiae sit timor domini.

Scriptorum domini plenè uidet omne profundum,
Implet qui factis cognita uerba pijs,

Nam nimis ascensu doctrinae deuius errat,

Si, quæ curauit scire, fugit facere.

De requie adhuc in carne uiuentis.

Habet iam in hac uita requiem suam anima, quæ de morte in delictatis exempta est: & non ab operibus iustitiæ, sed ab iniquitatis se abstinet actione. Vt uiuens Deo, & mundo mortua, in huius militat: & mansuetudinis placida tranquillitate requiescat.

Est & in hac uita requies multis data sanctis,
Quorum animas mundus non tenet occiduus:

Quos desiderijs nullis peritura fatigant,

Et quibus omne bonum est Christus, & ois honor:

Vtuntur terra, ut caelo, fugientia temunt:

Quod credunt, quod amant, quod cupiunt, Deus est.

De uouendo Deo.

Quisquis bene cogitat, quid Deo uoueat, & quæ uota persoluat, seipsum uoueat, & reddat. Hoc exigitur, hoc debet: imago Cæsaris, reddatur Cæsari: imago Dei, reddatur Deo. Sed sicut ut dendū est, quid, & cui offeras: ita etiā considerandū est, ubi offeras. Quia ueri sacrificij extra catholicā ecclesiā locus non est.

Quid uoueat domino, quisquis bene corde uoluit,
Ipsum se totum præparet, & uoueat.

Maior enim offerri nequit hostia mentis in ara,

Nec Christi ex templo suauior exit odor,

Quam

Quam cum homo castorū profert libamina morū,
 Et de uirtutum munere sacra litat,
 Sic tamen, ut norit, qui reddit uota tonanti,
 V num diuinis cultibus esse locum.
 In toto mundo, quem uera ecclesia præbet,
 Et sine quo nullum iustitiæ est meritum.

De iustitia & gratia.

Dux sunt retributiones iustitiæ, quæ aut bona pro bonis, aut mala redduntur pro malis. Tertia est retributio gratiæ, quæ per regenerationem remittuntur mala, & retribuantur bona: at ueritas. Illam autem impiorum retributionem, qua pro bonis mala restituit, Deus nescit: qui nisi retribuere bona pro malis, non essent, quibus retribuere bona pro bonis.

Iustitiæ merces gemina est, uel cum bona rectis,
 Uel prauis dignè cum mala restituit.

Saluatricem autem cunctorum gratia Christi

Non pensans meritum, diluit omne malum:

Credentesq; omnes renouans baptisate sacro,

Dat bona, que propter det meliora bonis.

De supernæ patriæ ciuibus.

Omnis, qui ad supernam pertinet ciuitatem, peregrinus est mundi: & dum temporali utitur uita, in patria uiuit aliena: ubi inter multa fallacia, & multa illecebrosa Deum nosse, & amare paucorum est, quibus præceptum domini sit lucidum illuminans oculos, ut nec in Dei, nec in proximi charitate fallantur.

Cœlestē ad patriā in Christo redimente uocatus,
 Vitam labentis temporis hospes agit:

Dumq; ad promissam requiem non per sua tendit,

Mundane patitur multa pericula uia:

Quæ nunc obsessa aduersis, nunc plena secundis,

Aut frangit trepidos, obligat aut dubios:

I nter quos laqueos currentem ad gaudia uitæ

N on capiet mundus, cui uia Christus erit.

De carnis cupiditate uincenda.

Nemo est, cuius animum corruptibile corpus, & inhabitatio terrena non aggraueat. Sed annitendum est, ut cupiditates carnis, spiritus uigore superentur: & interior homo, qui sibi semper sentit resisti, semper se diuino expectet auxilio adiuari.

N Vlla anima est, quæ non mortali carne grauetur,

N ec quæ corporea conditione gemat.

S ed confirmare inuvalidam, & frenare rebellem,

L egitimum, & proprium est mentis opus dominæ.

Q uæ uis naturæ, ut moderamine temperet æquo,

E t subdat sceptris noxia quæq; suis.

A uxilium à domino, & uires petat, ut ualeat se

V incere, nec sensus incitet ipsa suos.

N am nullus famulæ poterit compescere motus,

[N i fuerit Christi semper amore potens.

De angusta uitæ uia.

Angusta est uia, quæ ducit ad uitã. Et tamen per ipsam, nisi dilatato corde non curritur: quia iter uirtutum, quo gradiuntur pauperes Christi, amplum est fidelium spei, etiam si arcum sit infidelium uanitati.

A Rcta uia est, ueræ quæ ducit ad atria uitæ,

N ec recipit carnis gaudia mentis iter.

A mplis incedit spatijs terrena uoluptas,

Angusto uirtus limite celsæ petit.

E t tamen hi calles, quos mundi uana pauescunt,

Q uædam magnificis æquora sunt animis.

*Difficilis q̄; nimis per dura, per ardua gressus
Commendat fidci, quod tolerare iuuat.*

De præmio religionis Christianæ.

Hoc affectu, et desyderio colendus est Deus, ut sui cultus ipse sit merces. Nam, qui deū ideo colit, ut aliud magis, quam ipsum, promereatur, non Deum colit, sed id quod assequi concupiscit.

H *Ac desyderij Deus est pietate colendus,
Iustitiæ ut merces tota sit ipse Deus.*

*Nam sperans alio se munere posse beari,
Non, quod poscit, amat, sed quod habere cupit.*

De occultis non iudicandis.

De occultis cordis alieni temere iudicare peccatum est, et eum, cuius opera non videntur, nisi bona, reprehendere ex suspitione, iniquū est, cū eorū, quæ homini sunt incognita, solus deus sit iudex iustus, q̄ et inspector est uerus.

C *Ulpere in quoquā, quæ non sunt nota, malignū est
Præsertim, quæ sunt cognita, si bona sunt.*

*Non pateant faciles seuis rumoribus aures,
Quæ nescire iuuat, credere non libeat.*

*Linquantur secreta Deo, qui, si quid opertum est,
Inspicit, & nullis indiget indicijs.*

De adiutorio Dei.

Diuini est muneris, cum & recta cogitamus, & pedes nostros a falsitate, & iniustitia continemus. Quoties enim bona agimus, Deus in nobis, atq; nobiscum, ut operemur, operatur.

N *On dubie nostri Deus est & rector, & autor,
Cum toto affectu, quæ bona sunt gerimus.*

*Ex operum specie clarebunt intima cordis,
Qui ue hominis mentem spiritus intus alit.*

Sanctus enim sanctos facit, & de lumine lumen

Exoritur, nullus fit bonus absq; Deo.

De passionibus sanctorum.

Iusto iudicio dei datur plerunq; peccatoribus optata potestas, qua sanctos ipsius persequantur, ut, qui spiritu dei iuantur, et aguntur, fiant per laborū exercitia clariores.

Quod plerunq; mali in sanctos seuire sinuntur,
Quodq; bonis prauis saepe nocere queunt,
 Absq; dei nutu non fit, qui corda suorum
 His etiam bellis glorificanda probat.

Crescunt uirtutum palmae, crescuntq; coronae,
 Mutantur mundi praelia pace dei.

De scientia boni.

Non est uera scientia boni, nisi ad hoc comprehendatur, ut agatur. Nō enim utiliter meditatatur legē Dei, qui laborat, ut memoria teneat, quod actione non implet.

Scit legem, docteq; tenet iussa omnipotentis,
 Qui, quod nouit, agens, diligit id, quod agit.
 Non satis est domini praeceptum uoluere lingua,
 Is meminit legis, qui memor est operis.

De amore legis.

Qui legē dei diligit, probat se in omnibus iniquis id, quod contra legem est, odisse, non homines.

Legem spernentes odit cum legis amator,
 Non homines odit, sed reprobat, quod agunt.

De scrutandis mandatis Dei

Mādata Dei scrutari, nisi quietā mens nō potest, ut ergo religio sum exerceatur studiū, abigēda sunt iurgia malignorū.

Scrutari legem possunt utcunq; quieti,
 Si mundi à strepitu libera corda uacent.
 Ut mens ergo pijs studijs intenta iuuetur,

Prælia diuinus carnea uincat amor.

Nam templum domini per sacra silentia crescit,

Et tacitæ fruatur non ruitura domus.

De proficiendo.

Nemo tam eruditus, nemo tam doctus est, qui superna illustratione non egeat. Non enim ita ulla diuinorum bonorum augmenta sufficiunt, ut non semper super sit, quod mens rationalis, et intelligendū desideret, et gerendum.

Doctrinæ domini penetralia tempore in isto
Ad plenum nulli peruia sunt homini.

Semper enim sanctis superest, quo crescere possint,

Et perfectorum gloria principium est.

Virtutem uirtus pariat, de lumine lumen

Prodeat, atq; omnis palma gradum faciet.

Nam cur non cupide mens querat, quæ Deus offert?

Cui, danda ut recte posceret, ipse dedit?

De duplici opere Dei.

Si omnes homines simul consideremus, quorum alij misericordia salui fiunt, alij ueritate damnantur: ueritatis uicæ domini, id est, misericordia & ueritas, suo flumine distinctæ sunt. Si autem solos sanctos intueamur, non discernuntur hæc uicæ domini. Individua enim ibi est, & a misericordia ueritas, et a ueritate misericordia: quia beatitudo sanctorum & de munere gratiæ est, et de retributione iustitiæ.

Omnibus in rebus geminum est opus omnipotentis,

Tantum iustitia est, quod gerit, aut pietas.

Quæ simul in terris descendunt lucis ab arce,

Ne cuiquam parti desit utrunq; bonum.

Et quoniam cuncti auxilio miserantis egemus,

Præcedit

Præcedit semper gratia iustitiam

Damnantem elatos, saluantem iustificatos,
Quos deus & donis auxerit, & meritis.

De obseruantia pacis.

Christianæ professionis est, pacificum esse, etiâ cum pacis inimicis, spe correctionis, non consensu malignitatis, ut si nec exemplum, nec cohortationē dilectionis sequantur, causas tamē non habeat, quibus odisse non debeant.

Moribus in sanctis pulchra est concordia pacis,
Cum multis unum conuenit, atq; placet.

Sed tantū hoc toleranda modo sunt foedera amoris,
Vt solis pax hæc sit tribuenda bonis.

In iustis etiam præstetur iusta uoluntas,
Nec quenquam spernant uota benigna hominem.

Non, ut amicitia uitij societur iniquis,
Ad sit, sed prauis ut medicina animis.

Que si pace sua non sedat turbida corda,
Nobis non possit, nostra perire quies.

De custodia dei.

Custodit nos dominus ab omni malo, non ut nihil patiamur aduersi, sed ut ipsis aduersitatibus animi non lædatur. Cum enim tentatio adest, sit quidam in id, quod nos impugnat, introitus, & cum hono sine, id est, sine uulnere anime, tentatio consumatur, ad æternam requiem de profundo temporalis laboris exiur.

Sæpe quidem dominus sic cuncta aduersa repellit,
Vt nullo attingi uulnere possit homo.

Sed mirabilior tunc est manus omnipotentis,
Illata afflictum cum mala non superant.

Laudetur custos uirtutem datus toleranti,

Intima corrumpat ne furor exterior.

Nam non certanti nulla est speranda corona,

Palmam, qua capitur gloria finis habet.

De Adiutorio Dei.

Ad cœlestis Hierusalem con sortium non ascendunt, nisi qui toto corde profitentur, nō proprij operis, sed diuini esse muneris quod ascendunt.

Cœlestem ad patriã tendens cognosce uocantem,

Cuius proueheris, si bene curris ope.

Nam si te uirtute tua ad cœlestia credis

Scandere, de superis pulsus ad ima cades.

De odijs mundi in Christianos.

Omnes qui in Christo uolunt pie uiuere, necesse est, ut ab impijs, & dissimilibus patiãtur opprobria, & despiciantur tanquam stulti, et insani, qui præsentiã bona perdant, et inuisibilia sibi, ac futura promittãt. Sed hæc despectio, & hæc irrisio in ipsos retorquetur, cū et abundãtia eorum in ægestatem, et superbia transierit in confusionem.

Impia pars mundi parti est infesta piorum,

Nec tolerare potest dissimiles animos,

Ridens nolentes opibus præsentiibus uti,

Sperantesq; sibi credita posse dari.

Sed spernenda hæc sunt populis opprobria sanctis,

Quæ stulte iaciunt corda aliena Deo.

Nam spes nostra ex hoc uisu fit certior omni,

Quod spondens, quicquid credimus, hoc Deus est.

De patientia fidelium.

Tota fidelium salus, tota patientiæ fortitudo ad eum, qui in sanctis suis est mirat illis, referenda est, quia nisi in illis Deus esset, furori impiorum fragilitas humana succumberet.

Cum constans anima aduersis non frangitur ullis,
 Et fidei uirtus intemerata manet,
 Non it inesse sibi dominum patientia fortis,
 Inq; eius domum, quod steterit, referat.
 Nam quod non cecidit, proprijs si uiribus optat,
 Hoc ipso, quo se stare putat, cecidit.

De obsequijs debitis.

Ita et a plebibus principes, & a seruis domini sunt serendi,
 ut sub exercitatione tolerantiae sustineantur tempora-
 lia, sperentur eterna. Auget enim meritum uirtutis, quod
 propositum non uiolat religionis.

Red dendum est, quicquid mundi bene postulat ordo,
 Propositumq; pie non uiolat fidei.
 Mitibus, & sanctis nulla est spernenda potestas,
 Aequum seruire est regibus, & dominis,
 Ut Christi famulis ad uerum prosit honorem,
 Dilixisse bonos, & tolerasse malos.

De toleranda uarietate mundana.

Recti corde de preceptis dei, & constitutionibus non que-
 runtur: quia iustum est equanimiter omnia accipi, quae
 iudicatus uoluit tolerari.

Dum mutabilium decurrunt tempora rerum,
 Dumq; suis mundis motibus atteritur,
 Restorum est aduersa pati, & tolerare modeste,
 Nec querula in quoquam uoce mouere Deum.
 Cuius iudicio nulli parceret iniquo,
 Et perpes iustos gloria suscipiet.

De ædificatione domus Dei.

Omnis sancti ædificij status, sicut Deo cooperante proficit, ita Deo custodiente consistit. Quomâ tunc utilis propositorum custodia est, cū spiritus Dei populo suo præsidet, & non solum greges, sed etiam ipsos dignatur custodire pastores.

D Vm lapides uiui pacis compage ligantur,
Inq; pares numeros conuenit una domus.

C laret opus domini, qui totam construit aulam

E ffectuq; pijs dat studium hominum,

Quorum perpetui decoris structura manebit,

Si perfecte autor protegat, atq; regat.

De æternis gaudijs.

Æternæ ciuitatis, æterna sunt gaudia, & stantium dierum perpes infinitas, nec uariabitur, nec labetur, quia incommutabili pace possidentur quorū omnium erit bonum, quod fuerit etiam singulorum.

Semper erunt, quod sunt, æternæ gaudia uitæ,

Gaudendi quoniam causa erit ipse Deus.

Nec uarios pariet motus diuersa uoluntas.

Vnum erit in cunctis lumen, & unus amor,

Inq; bonis summis posita experientia felix,

Nec uolet augeri, nec metuet minui.

De lege charitatis.

Lex Christi perfectio charitatis est, qua deus proximusq; diligitur, et per quam dicitur conditori legis, Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Bene enim expectat promissionem Dei, qui mādātum eius exequitur, nec frustra sperat parcendum peccatis suis, qui ignoscit alienis.

Verus amor Christi uera est custodia legis,
 Et mandata Dei complet amans homines,
 Quorum ignoscentes culpis sua crimina soluumt,
 Quodq; alijs tribuunt, hoc sibi prospiciunt.

Det peccatori ueniam peccator, & aqua
 Conciliet Dominum conditione sibi,
 Cuius iudicium de nostro examine pendet,
 Quod serimus, metimus, quod damus accipimus.

De iussionibus Dei.

Nihil Deus iubet, quod sibi proficit, sed illi cui iubet, Ideo
 uerus est Dominus, qui seruo non indiget, & quo seruus
 indiget.

Non ideo quicquam mandat Deus, ut sibi proficit,
 Nec serui officio uerus eget Dominus.

Cuius præceptis augetur, qui famulatur,
 Fitq; minor quisquis negligit imperium

Nam Deus omnipotens, simul omnitenensq; potestas
 Nil perdit proprium, nil capit occiduum.

Nunquã non habuit, quod habet, dans quicquid haberi
 Proderit, & sumens non nisi, quod dederit.

De temporali scientia,

Id quod in tempore nouũ est, nõ est nouũ apud Deum, qui
 condidit tẽpora, et sine tempore habet omnia, curæ suis
 quibusq; temporibus pro eorum uaria ætate distribuit.

Insoluitum si quid labentia tempora promunt,
 Hoc mirum mundus dicit, habetq; nouum.
 Sed rerum autori nullus non cognitus ordo est,
 Cernenti quicquid secula cuncta ferunt.

*Quae non incerto uoluunt magna agmina motu,
 Sed sub iudicio stantq; fluuntq; Dei.
 Vt nihil existat naturae in partibus ullis,
 Quod non ille suo temperet arbitrio.*

De prouidentia Dei.

*Mutabilium dispositionē immutabilis ratio Dei con-
 tiner, ubi sine tempore simul sunt, quae in temporibus
 non simul sunt: quia tempora non simul currunt.*

L *Ex aeterna Dei stabili regit omnia nutu,
 Nec mutat uario tempore consilium.
 Vt locis praesens simul est Deus omnibus unus,
 Sic rerum metas secum habet, & numeros.
 Nec serum, aut properū sibi sentit in ordine rerum,
 Cui cuncta assistunt acta, & agenda simul.*

De impunitate peccantium.

*Nihil est infelicius felicitate peccantium, qua poenalis
 nutritur impunitas, & mala uoluntas, uelut hostis interi-
 or, roboratur.*

Q *ui se peccatis gaudet feliciter uti,
 Infelix nimis est prosperitate sua.
 Dumq; capit miseros effectus praua uoluntas,
 A uera semper luce fit exterior,
 Sumens pestifera de consuetudine robur,
 Et sua complectens uincula mortis amor.
 Deficiant potius uana oblectamina mundi,
 Subdanturq; pio colla domanda iugo.
 Inq; putres fibras descendat cura medentis,
 Vt blandum morbum pellat amica salus.*

SCHOLAE CHR/

De legis litera.

Legis litera, quæ dicit non esse peccandum, si spiritus uiuificans desit occidit: scire enim peccatum facit potius, quæ cauere. Et ideo magis augeri, quæ minui: quia malæ concupiscentiæ etiã præuaticatio legis accedit.

Index peccati lex est, plectenda uctando,
 Quæ nisi cor mundet spiritus, interimit.
 Nullus enim est insons sola formidine pœnæ,
 Qui sanctum & iustum non amat imperium.
 Hunc tamen effectum non lex, sed gratia confert,
 Quodq; iubet legis littera uelle facit.

De lege & gratia.

Lex data est, ut gratia quæreretur: & gratia data est, ut lex impleretur. Neq; enim suo uitio non implebatur, sed uitio prudentiæ carnis: quod uitium per legem demonstrandum, per gratiam sanandum fuit.

Non seruit iussis legis prudentia carnis,
 Peccati stimulos nec superare potest.
 Sed quia mens anceps patitur mala corporis ægri,
 Querere diuinum cogimur auxilium.
 Lex igitur facit, ut poseatur gratia Christi,
 Ardua qua legis iussa queant fieri.
 Nec iam non ualeant carnales uincere sensus,
 Quos iustæ legis conditor ipse iuuat.

De promissione Dei.

Hoc promittit Deus, quod ipse facit. Non enim ipse promittit, & alius facit: quod iam non est promittere, sed prædicere. Ideo non ex operibus, sed ex uocante: ne ipsorum sit, non Dei: & merces non imputeur secundum gratiam, sed secundum debitum: atq; ita gratia iam non sit gratia.

Quod Deus omnipotens promittit, perficit ipse,
 Nec proprium externis uiribus implet opus.

Hinc

Hinc securâ fides sperat, quod credit, amatq;

Autorem, qui quod spondet, id efficiet.

Nam, si quæ dominus promittit, non operatur,
Sed solum humanum præuidet arbitrium:

Non hæc dona eius, sed sunt prædicta uocanda,
Ceu quisquam ex proprio sit bonus absq; Deo.

Quod quia non recipit pietas, ueroq; repugnat,
Gratia nos reparet, gratia iustificet:

Quæ sic in cunctis implet sua dona uocatis,

Vt quorum dux est, fiat & ipsa comes.

De fideiū culpâ, & infideiū bonis.

Sicut non impediunt ab æterna uita iustum quædam peccata
uenialia, sine quibus hæc uita non ducitur: sic ad salutem æter-
nam nihil profunt impio aliqua bona opera, sine quibus difficil-
lime uita cuiuslibet pessimi hominis inuenitur.

Vt quædam tenues maculæ in splendore piorum,

Maior uirtutum quas uæuat numerus,

Æternæ donis nequeunt obsistere uita,

Nec merita obscurat grandia culpa leuis:

Sic aliquid plerunq; boni pars impia gestat,

Magni mole mali quod facile obruitur.

Nec prodest quiddam recte sapuisse malignis,

Si uerum, & summum non coluere Deum.

Vna fides igitur, spes una est, atq; amor unus,

Quo fiat iustus, sitq; beatus homo.

Nam bona, quæ prauis naturæ ex dote supersunt,

Augent peccati pondera, non minuunt.

De malæ uoluntatis effectu.

Cum uoluntas mala potestatem accipit efficiendi quod cupit,

ex iudicio Dei uenit, apud quem non est iniquitas. Punit enim etiam isto modo, nec ideo iniuste, quia occulte. Ceterum iniquus puniri se ignorat, nisi quod manifesto supplicio senserit, nolens, quantum mali sit, quod perpetravit uolens.

Cum datur iniusto peccandi optata potestas,
 Vt mala mens, praeue quod cupit, efficiat,
 Ira Dei magna est, qua multos sic quoque punit,
 Vt quibus exultant, criminibus pereant.

Crescit enim occulte cum longo poena reatu,
 A usibus illicitis si nihil obstiterit.

Et magis, erranti ne parcant flagra, timendum est,
 Quam ne non fiat, quod uoluisse nocet.

De superbia.

Omnia uitia in malefactis tantummodo ualent, sola superbia etiam in recte factis cauenda est.

Omne genus uitij proprio tantum ualet actu,
 Et peccata suam quaeque gerunt speciem,
 Sola est innumeris armata superbia telis,
 Cui possunt uires, & bene gesta dare.

De impari usu Fortunae.

Interest plurimum, qualis sit usus, uel earum rerum, quae prospere dicuntur, uel earum, quae dicuntur aduersae. Nam bonus temporalibus nec bonis extollitur, nec malis frangitur. Malus autem ideo huiusmodi infelicitate punitur, quia felicitate contumptur.

In rebus mundi non idem est omnibus usus,
 Nec cuncti paribus cuncta ferunt animis.
 Namque bonos non blanda inflant, non aspera frangunt,
 Sed fidei inuictae gaudia uera iuuant.
 Terrae autem, & foeni breuiter florentis amator,
 Seu caret optatis, seu fruitur, miser est.

De morte Sanctorum

Mala mors putanda non est, quā bona uita præcesserit. Non enim facit malam mortem, nisi quod sequitur moriē. Non itaq; multum citandum necessario morituris quid accadat ut moriantur, sed moriendo ire cogantur.

Cuncta bonis profunt, quos & mors ipsa beatos
Efficit, ut sumant præmia principium.

Ille igitur finis malus est, quem poena sequetur,

Et qui perpetui porta doloris erit.

Non quo assumuntur lachrymæ, cunctiq; labores,

Vt ueteris pereant omnia signa mali.

De puritate quam non
perdit inuitus.

Ita non amittitur corporis sanctitas manente animi sanctitate, etiam corpore oppresso: sicut amittitur sanctitas corporis uiolata animi puritate, etiam corpore intacto.

Mens illæsa nihil uiolato corpore perdit,

Inuitam carnis uulnera non maculant.

Nec crimen facti recipit non mixta uoluntas,

Velle magis facinus, quàm tolerare nocet.

Sic autem ad cordis penetralia cuncta recurrunt,

Vt plerunq; animus sit sine carne reus,

Dum, quod ab intacto semotum est corpore, solus

Concipit, & tectis motibus intus agit.

De fortitudine tolerantia.

Maior animus merito dicendus est, qui uitam ærumnosam magis potest ferre, quàm fugere, & humanum iudicium, maximeq; uulgare, quod plerunq; caligine erroris inuoluitur, pro conscientia luce, ac puritate contemnere.

Qui ualet aduersis onerata ducere uitam,

Et tollerare magis uult mala, quàm fugere

Maioris multo est animi, quàm ferre pauescens

Indocti iniustum iudicium populi.

Mens etenim recta, & puri sibi conscia cordis

Hoc plus splendet, quo magis atteritur.

De humilitate iustorum.

Iustis quicquid malorum ab iniquis dominis irrogatur, non poena est criminis, sed uirtutis examen. Nam bonus etiam si feruiat, liber est. Malus autem etiam si regnat, seruus est, nec unius domini, sed quod est grauius, tot dominorum, quot uitiorum.

O Ppressis quoties iustis dominantur iniqui,

Non est puniti supplicium meriti.

Sed uirtus fidei sub tali examine crescit,

Nec seruale grauat libera corda iugum.

Solus peccator male seruit, qui licet amplo

Vtatur regno, sat miser est famulus,

Cum mens carnalis, nimium dominante tyranno,

Tot seruit sceptris, dedita quot uitijs.

De oblatione uotorum.

Nemo quicquam domino recte uoueret, nisi ab ipso acceperit, quod uoueret.

O Ptima uota Deo, quorum est dator ipse, uouentur.

Hoc sursum dignum est ire, quod inde uenit.

De essentia Deitatis.

Omnis substantia, quæ Deus non est, creatura est, & quæ creatura non est, Deus est. Nulla igitur differentia est in deitate trinitatis, quoniam quod Dominus est, Deus non est.

N Atura omnipotens una est, quæ cuncta creauit,

Et proprie quod sunt, omnibus esse dedit.

Quodq; Deo minus est, non est Deus, à patre natum

Verbum, & qui amborum spiritus est, Deus est.

Vna eademq; trium quoniam est essentia, quæ se
 Nunquam uel maior, uel minor esse potest.
 Quales nos diligat Deus.

Tales nos amat Deus, quales futuri sumus ipsius dono,
 non quales sumus nostro merito.

TAles à domino, quales formamur, amamur,
 Non quales nostris exitimus meritis
 Sanctificet, doceat, plantet, riget, excolat, ornet,
 Et sibi perpetuo quod placeat, faciat.
 Nam nihil est hominis, quod digne possit amari,
 Perficiat proprium ni bonus autor opus.

De intemporalis opere Dei.

Ordo temporum in æterna Dei sapientia sine tem-
 pore est, nec aliqua sunt apud illum noua, qui fecit, quæ
 futura sunt.

ARtifice in summo sine tempore temporis ordo est,
 Inq; Deo rerum non uariat series.

A eterno autori simul adsunt omnia semper,
 Cum quo in factorum est ordine, quicquid erit.

De principali rerum omni- nium causa.

Voluntas Dei est prima, & summa causa omnium corporali-
 um, spiritualiumq; motionum. Nihil enim sit uisibiliter, ac sen-
 sibiliter, quod non de inuisibili, atq; intelligibili summi impera-
 toris aula, aut iubeatur, aut permittatur secundum ineffabilem
 iustitiam præmiorum, atq; pœnarum, gratiarum, & retributionu-
 num in ista totius creaturæ amplissima quadam, immensaq;
 republica.

Pincipium Deus est mundi, quo cuncta mouentur,
 Et quæ permittit, uel iubet, autor agit.

Hinc mutabilium rerum immutabilis ordo,

A eterni seruit legibus artificis.

Inq; suos fines procedit quæq; uoluntas,

N ec uarijs meritis arbiter æquus abest,

Corda regens, uires tribuens, peccata remittens,

M itis subiectis, implacidus tumidis,

V t nec pœna malum quenquam, nec gloria iustum

S uscipiat, nisi cum laude, & honore Dei.

De finibus honorum malorumq;.

Vitæ uiam sequi uolens tutam, ne malis, quibus natura nostra scetet ab ineunte ætate, inescatur, uerbi domini diligens sit auditor, ex quo discet quid nam agendum, quid ue fugiendum sit. Et statim an deum supra omnia diligat, uel aliud quiddã experiatur, sicut in seipso quid nouus homo, quidq; uetus addiscet.

Scire uolens, in qua rerum sis parte locandus,

D iscite, quid timeas, quid ue sit id, quod amas.

N am cuncti hoc gemino nascuntur fomite motus,

R espondentq; suis germina principijs.

E t quod quisq; bonum sibi tempore duxit in isto,

H oc summi regis iudicio capiet.

A ngelicos ciues & Christi in membra renatos,

N on trahat ad ueterem carnis origo hominem.

M ulta quidẽ in nostros mundus bona procreat usus,

E t pleno tellus seruit opima sinu.

S ed terræ hospitiibus, cœli super astra uocatis,

V irtutis palma est spernere blanda soli,

E t sic præsentis spatium præcurrere uitæ,

I psa peregrinis ne uia sit laqueus

Nam declinantes pro summis ferre laborem,

T errenorum auidos infima suscipient.

De ineffabili excellentia Deitatis.

Excedit supereminentia deitatis non solum uisitati eloquij nostri, sed etiam intelligentiæ facultatem. Verius enim cogitatur Deus, quam dicitur, & uerius est, quam cogitatur. Non parua autem notitiæ pars est, si ante quam scire possumus, quid sit Deus, possumus scire quid non sit.

N Vlla quidem mens est mortali in corpore uiuens,
 Quæ plena uideat cognitione Deum.

Sed miris operum signis ostenditur autor,
 Rectoremq; suum condita quæq; canunt.

Vnde licet fandi uires, animiq; uigorem
 Vincat, & excedat gloria, lausq; Dei,

Nos tamen offitio cordis gaudemus, & oris,
 Et tanto oblectat succubuisse bono

Hinc fidei uirtus, hinc flamma oriatur amoris,
 Quod latet, exercet, quod superat reparat.

De superbia diaboli & Christi
 humilitate.

Diabolus superbus hominem superbientem seduxit ad mortem: Christus humilis hominem obedientem reduxit ad uitam. Quia sicut ille elatus cecidit, et deiecit consentientem, sic iste humiliatus surrexit, & crexit credentem.

L Actifer immodico naturæ elatus honore
 Angelus, inde hominem subruit, unde ruit.

Sed Christus miserans deceptum fraude maligni,
 In se illi ad uitam posse redire dedit,

Si caueat patris hostis seruire superbi,
 Sectari & studeat formam humilis domini.

Qui patris in deitate manens Deus omnipreator,
 Verus de sacra uirgine natus homo est.

Sic nostrum assumens matris de corpore corpus
 Effet ut assumptæ carnis origo Deus,
 In quo per lauacrum fidei uirtute renata
 Cælestis accipiet gens noua principium,
 Nil hominis primi retinens, sed plena secundi
 Splendore in capitis glorificanda sui.

De uera beatitudine.

Omnes beati habent quod uolunt, quamuis non omnes qui habent, quod uolunt, continuo sunt beati. Continuo autem miser, qui uel non habent quod uolunt, uel id habent quod non recte uolunt. Propior ergo est beatitudini uoluntas recta, etiam non adepta quæ cupit, quam praua, etiam si quod concupiuit obtinuit.

Non semper uere est felix impleta uoluntas,
 Cum sæpe iniustis sint mala uota animis.
 Recta igitur cupiens, etiam si non sit adeptus,
 Persistendo tamen uelle bonum bonus est.
 At prauus, quod fert animo, si non habet actu,
 Tam miser est, quàm si, quod cupit, obtineat.

Quid sit esse cum deo.

Magna hominis miseria est cum illo non esse, sine quo non potest esse. In quo enim est, sine dubio sine illo non est, & tamen si eius non meminit, eumque non intelligit, neque diligit, cum illo non est.

Maiestate Dei concluditur omne quod usquam est,
 Qua sine nil rerum stare, uel esse potest.
 Huic homo si recte famulatur, proximus heret,
 Si resilit, misero degit in exilio
 Omnia sic dominus discriminat ordine iusto,
 Quo sint summa bonis, ima parata malis.

De incarnatione uerbi Dei.

Diuinitas uerbi æqualis patri facta est particeps mortalitatis
nostræ non de suo, sed de nostro, ut & nos efficeremur parti-
cipes diuinitatis eius, non de nostro, sed de ipsius.

Omnipotens genitor, natusq; & spiritus almus

Vna in personis par tribus est deitas,

Quæ genus humanum prostratum fraude maligni

Ad uitam hac fecit posse redire uia,

Naturæ ut nostræ Christus causæq; redemptor

Mortalis fieret, non minuens, quod erat,

Perq; habitum serui, uacuaret iura tyranni,

Et letum leto uinceret immerito

Hinc uerbum carni insertum, carnemq; receptans,

Nec se confundit corpore, nec geminat.

Sic naturam hominis, uirtute augente superna,

Esset ut in uero lumine lumen homo.

Qui uires mortis per uitæ absorbuisset haustum.

Factum est æternum, quod fuit occiduum,

Quisquis consilio æterno contraria sentis,

Et uerbum in nostra carne manere negas,

Diuinæ pietatis opus dissoluere queris,

Speq; sua mundum dissipare cupis.

Nam quis uentura quenquam saluabit ab ira?

Quis ue hominis primi crimine liber erit?

Si deitas uerbi non nostræ est insita carni,

A ut Christus falsi corporis umbra fuit,

Qui genitus puer est intactæ uirginis aluo.

Quæ

Quae natura annis creuit, & aucta cibis?
 In qua prole patrem mundi se credidit Abram.
 Quae ue eius stirpis est omnia sanctificans?
 Quod regale genus simul est, & pontificale?
 Qui ue idem Dauid filius, & dominus?
 Peccati seruis, & mortis compede uinctis
 V nam est dignatus ferre redemptor opem.
 Qui nostri generis carnem cum morte receptans
 N ostra, hosti, ut nobis uinceret, opposuit.
 E t carne exuta dominantem perculit hostem,
 V t caperet palmam praeda uetusta nouam.

Quo odio odiendi sunt mali.

Perfectum odium est, quod nec iustitia, nec scientia caret, id
 est, ut nec propter uitia homines oderis, nec uitia propter homi-
 nes diligas. Recte ergo in malis odimus malitiam, & diligimus
 creaturam, ut nec propter uitium natura damnetur, nec prop-
 ter naturam uitium diligatur.

Recta uolens animus sapiens, & amator honesti,
 Quosdam odio dignos iudicat esse suo.
 Nec tamen hos toto depellit foedere, gnarus
 Naturam errantem diuidere à uitijs
 Sic generi indulgens proprio, ut peccata recidi
 Optet, & ut damnet crimina, non homines.

De labore fingentium mendatia.

Difficilia & laboriosa sunt figmenta mendatij. Qui au-
 tem uerum uult dicere, non laborat. Quietiores enim
 sunt boni, quam mali, & absolutiora sunt uerba ueridi
 eorum, quam commenta fallacium.

FAllaces curis semper torquentur amaris,
 Et mala mens nunquam gaudia pacis habet.

Lubrica

Lubrica dum trepido mendacia plasmate fingit
 Consumens totum tempus in arte mali.
 At simplex animus, commenti & liber iniqui,
 Nil amat iniustum, nil gerit implacitum.
 Sæclator ueri potietur luce serena,
 Est quoniam mendax, noxq; dolorq; sibi.
 Ad patriam uitæ noctis de ualle uocati
 Virtutum gradibus scandite lucis iter.
 Arduus, atq; arctus fert ad coelestia callis,
 Deuexa ad mortem ducit, & ampla uia,
 Qua fallax tumidi incedit sapientia mundi,
 Commentisq; suis ludificata ruit
 Et mala corporei sequitur dum gaudia sensus
 Exulat à uero lumine cæca procul.
 Nec falsarum habitu uirtutum ornata iuuatur,
 Perdit mens ueri nescia, quicquid agit.
 Nouerit ergo Deum sapiens, totisq; medullis
 Diligat, inq; ipso se quoq; amator amet.
 Sit bonus, & iustus, sit uerax atq; benignus,
 Sit forma, & speculum, lux & imago Dei.
 In Christo factus nouus, & iam carne uetusta
 Exutus, uilem mente relinquat humum
 Ut sacri templi quacunq; in parte locetur,
 Magnum erit, in capitis corpore quicquid erit.

De diuinis scripturis.

Bonæ sunt in scripturis mysteriorum Dei profunditates, quæ
 •b hoc teguntur, ne uilescant, ob hoc quaeruntur, ut exerceant,
 •b hoc aperiuntur ut pascant,

Quamuis

Quamuis in sacris libris, quos nosse labores,
 Plurima sint lector clausa, & opaca tibi,
 Inuigilare tamen studio ne desine sancto,
 Exerceant animum dona morata tuum.
 Grator est fructus, quem spes productior edit,
 Vltro obiectorum uilius est pretium.
 Oblectant adoperta etiam mysteria mentem,
 Qui dedit, ut queras: addet, ut inuenias.

De oratione domini.

Orans cum sudore sanguineo dominus Iesus Christus, significabat de toto corpore suo, quod est ecclesia, manantibus martyrum passiones.

Ferre parans Christus poenam, mortemque propinquam,
 Inuictamque suis ingenerare fidem.
 Cum prece sanguineas fundebat corpore guttas,
 Et pretium mundi sudor erat domini,
 Nec crucis asperitas poterat terrere uolentem
 Que regnaturæ gloria carnis erat.
 Sed cruor ille pares sanctis spondebat honores,
 Orturis toto corpore martyribus.
 Nam cum sacra seges terrarum impleuerit orbem,
 Omnis ab hoc uno semine metis erit.

De sacramentorum perceptione.

Sacramentum pietatis in iudicium sibi sumit indignus: bene enim esse non potest, male accipienti, quod bonum est.

Magnum presidium est sacro libamine pasci,
 Si cor participis crimina nulla premunt.
 Nam geminat sibi met peccati pondera quisquis,
 Que bona sunt sumit, que mala, non refugit.

De laudando Deo.

Qui laudat Deum in miraculis beneficiorū, laudat etiam
in terroribus ultionum. Nam & blanditur & minatur.
Si non blandiretur, nulla esset exhortatio: si non minaretur,
nulla esset correctio.

Qui laudat dominum de mundi conditione,
Et rerum in speciem prædicat artificem,
Laudet & æternam mortem, flammamq; minantem,
Et iusti regis iudicium metuat.
Spes de promissis nihil ambigat, omne dabit rex,
Quod parat, & meritis gratia maior erit
Si properent fontes peccati abrumpere nodos,
Ante diem mortis, dum locus est uenia.

De acceleranda conuersione.

Remedia conuersionis ad Deum nullis sunt cunctationibus
differenda, ne tempus correctionis pereat tarditate. Qui enim
penitenti indulgentiam promissit, dissimulanti diem crastinum non spondit.

Conuerti ad mores rectos, & uiuere sanctè
In Christo meditans, quod cupit, accelcret.
Cedant uirtuti uanarum obstacula rerum,
Ne perdat uoti tempora lenta fides.
Quid iuuat in longum causas producere morbi?
Cur dubium expectat cras hodierna salus?
Scimus correctis ueniam non esse negandam,
Sed nulli nostrum est ultima nota dies.

De timore.

Omnia, quæ timentur, rationabiliter declinantur. Deus sic timendus est, ut ab ipso ad ipsum
confugiatur.

Vtile prudenti est mundana aduersa cauere,
 Et quod uitandum est prospiciat fugere.
 Sed cum peccati merito, manus omnipotentis,
 Omnia concludens arctat ubiq; reum,
 Vnum profugium tutum est deus ipse timenti,
 A quo discedens, ne pereat, redeat.
 Conuerti nanq; ad dominum certissima uita est,
 Et pacem offensi querere sola salus..
 Qui terret, parcit; qui percutit, ipse medetur,
 Viuere uis: illi subdere, quem metuis.

De uirginitate.

Virginitas carnis, corpus intactum: Virginitas animæ, fides incorrupta.

Carnis uirginitas intacto corpore habetur:
 Virginitas animæ est intemerata fides:
 Qua sine corporei nil prodest cura pudoris:
 Sed mentis pietas auget utrumq; bonum.

De modo habendi.

Multa nos in facultatibus nostris habere superfluum probamur, si necessaria sola retineamus. Nā uana querentibus nihil sufficit: & alienorū quodammodo retentor est, qui profutura pauperibus inutiliter habet.

Magnū peccatū est amor immoderatus habendi
 Et plus, quàm uitæ sufficiat, cupiens.
 Nam quod nos uestit, quod pascit, cura salutis,
 Si uanis sit mens libera, non onerat.
 Si qua igitur superant, quorum non indiget usus,
 Debilibus prosint, atq; iuuent inopes.
 Quisquis enim cupide non expedienda recondit,
 Que nulli tribuit, pauperibus rapuit.

De diuiti

De diuitiis.

In magna egestate sunt, qui de iniquitate sunt diuites, iustitiæ opes, & sapientiæ thesauros nō habent. Qui autem domino seruiunt, ea bona acquirunt, quæ perire non possunt.

Terrenis opibus cum diues gaudet iniquus,
Veris se miserum nescit egere bonis.

Nam quid erit, quod non momento temporis uno

Perdere mundana conditione queat?

Cui licet, aduersis cessantibus, omnia parcant,

Lege tamen mortis sit faciendus inops.

At bona iustorum nullis obnoxia damnis,

Hortes, furta, ignes, & mare non metuunt.

Indemnis proprium seruat sapientia censum,

Nec perdunt meritum paxq; fidesq; suum.

Omnis uirtutum semper substantia salua est,

Inuitis Christi munera nemo rapit.

De uera bonitate.

Non sufficit abstinere a malo, nisi fiat, quod bonum est. Et parum est nemini nocere, nisi studeas multis prodesse.

Dignus laude quidem est, uitā sine crimine ducens,

Et quæcumq; sibi sunt nocitura, cauens.

Sed non hoc pietas contenta est limite claudi,

Nec iustis, uetitis abstinuisse, sat est.

Maior cura boni est, fratrum releuare labores,

Et ferre optatum tristibus auxilium.

Pascere ieiunos, nudos uestire, ligatos

Soluere, discordes conciliare sibi.

Et quæcumq; homines miseri solatia querunt,

Hoc ut possibile est, promere corde pio:

Vt rectè uerè cupidus, uerèq; benignus,
 Quæ mala sunt fugiat, quæ bona sunt faciat.
 De mali impunitate.

Peccator cum peccat, non ideo a domino nõ uidetur,
 quia malæ agentis pœna differtur: grauius autem in eum
 decernitur, cui etiam ipsa correctio denegatur.

G Audet transgressor, peccato impune potitus,
 Si non infertur debita pœna reo,
 Ceu nulla offendant hominum commissa tonantem,
 A ut aliqua excelsi notitiam lateant.
 Sed uetitorum audis grauior tunc ira timenda est,
 Cùm sese remouent uerbera iustitiæ.
 Nam quid erit morbi, quod non dominabitur illi,
 Cui supera auxilium iam medicina negat?

De gaudio recto.

Non potest unquam fraudari delectationibus
 suis, cui Christus est gaudium. Aeterna enim
 exultatio est, quæ bono letatur æterno.

F Elices uerè faciunt, semperq; beatos
 De uero & summo, gaudia nata bono.
 Nam mundi ex opibus breuis, ac peritura uoluptas
 Edita perpetuæ semina mortis habet.
 Non placeat uanis animum submittere rebus,
 Pestiferisq; auidam mentem onerare cibus.
 Cor mundum, & sapiens fructu uirtutis alatur,
 Et Christi in nostro pectore regnet amor:
 Quo semel impletus, nunquam uacuabitur illo,
 A eterna æterni flumina fontis erunt.

Quid hominẽ Deo iungat.

Deo, qui ubique est, non locis, sed a fionibus aut longinqui, aut proximi sumus, quia sicut separata dissimilitudo, ita nos illi contingit imitatio.

Ambitum mundi totum Deus implet, & ambit,
 Nec presens ulli desinitur esse loco,
 A quo longinquus multum est, nimumq; remotus,
 Quisquis sincere luce caret fidei,
 Cuius si radijs depulsa nocte nitescat,
 Diuino impletus lumine lumen erit.
 Non igitur terrarum orbis, non equora ponti.
 Inuia, circuitu sunt obeunda uago,
 Ut possit rerum dominator, & autor adiri,
 Quem templo in cordis mens pia semper habet.
 A quo ut dissimilis tetra in deserta recedit,
 Sic uite merito proximus est similis.

Quod tota infidelium uita
 peccatum sit.

Omnis infidelium uita peccatum est, & nihil est bonum, sine summo bono. Vbi enim deest agnito æternæ, et incōmutabilis ueritatis, falsa uirtus est etiam in optimis moribus.

Quamuis multa homini post uulnera prima super/
 Que uitā hanc faciāt laudis habere decus: (sint,
 Si tamen ingenio claro, & probitatis amori
 Fons desit, fidei subdita corda rigans,
 Cunctarum frugum marcessit inutile germen,
 Nec fruitur uero lumine falsus honor.
 Ignoratus enim deus, & non credita uirtus,
 Que uera ad summum prouebit arte bonum.
 Non sinit enim regna ad cœlestia mentem

O bstructam uanis, occiduisq; grauem.
 Perq; omnes calles errat sapientia mundi,
 Et tenebris addit, quæ sine luce gerit.

De sabbato.

Male celebrat sabbatum, qui a bonis operibus uacat, ociunt
 autem ab iniquitate debet esse perpetuum. Quia bona conscientia
 non in quietem, sed tranquillum facit.

Non recto seruat legalia sabbata cultu,
 Qui pietatis opus credit in his uetitum.
 Nulla dies actus hominum non damnat iniquos.
 Omnia conueniunt tempora iustitiæ.
 Nec corrumpuntur uirtutibus oia sancta,
 Tantum à peccatis libera corda uacent.

De uera libertate.

Libera semper est seruitus apud deum, cui non necessitas
 seruit, sed charitas.

Libertas nulla est melior, maiôr ue potestas,
 Quàm seruire Deo, cui bene seruit amor.
 Absq; iugo posita est dictionis amica uoluntas,
 Quæ uiget affectu, non gemit imperio.

De superbia.

Quo primum uitio superatus est homo, hoc ultimum uincit.
 Cum enim omnia peccata superauerit, manet periculum, ne bene
 sibi mens conscia, in se potius, quam in domino gloriatur.

Qua primum in morte est homo pulsus fraude ma/
 Hanc illi extremã bella peracta mouent, (ligni
 Sublimes ut cum palmas, clarasq; coronas
 Sumpserit, atq; hostem subdiderit pedibus,
 Virtuti propriæ uelit assignare triumphum,
 Non domino, cuius munus, opusq; fuit.

In quo

In quo uno semper superat, qui non superatur,

Quo dignante manum subdere, nemo cadit.

Accipitis uitae qui uis superare labores,

Dilige quod semper uerus amator habet.

Instant terrenis infesta pericula rebus.

Feruent pro damnis praelia, proq; lucris.

Et nihil est inter carnalia uota quietum,

Nec pax sollicitis, nec modus est cupidis.

In solo est mens tuta Deo, quem linquere uolens,

Nunquam erit aeterno non opulenta bono.

De adulationis uitio.

Adulantiū linguae alligant animas in peccatis. Delectat enim ea facere, in quibus non solum non metuitur reprehensor, sed etiam laudatur auditor.

Lingua assentatrix uitium peccantis aceruat,

Et delectatum crimine laude ligat.

Nulla sit ut lapsa reparandae cura salutis,

Blanditur fonti dum malesuasus honor.

Libera sit potius uox correctoris amici,

Serpere nec fibris caeca uenena sinat.

Nec credens medici uerbis fallacibus aeger,

Noxia laudatae uulnera pestis amet.

De martyribus non baptisatis.

Qui etiam non percepto regenerationis lanacro pro Christi confessione moriuntur, tantum eis ualet ad abolenda peccata, quantum si abluerentur fonte baptismatis.

Si mundo moritur diuino fonte renascens,

Fitq; nouus uita, qui sepelitur aqua.

Fraudati non sunt sacro baptisate Christi,

Fons quibus ipsa sui sanguinis unda fuit,
 Et quicquid sacri fert mystica forma lauacri,
 Id totum impleuit gloria martyrij.

De uenia.

Iustitia nostra quamuis uera sit propter uerum bonissimam, ad
 quem refertur, tamen tanta est in hac uita, ut potius remissione
 peccatorum constet, quam perfectione uirtutum.

Magna quidem in multis est excellentia sanctis
 Quorum animos superi gratia roris alit.
 Sed dum mens quaedam patitur mala corporis aegri,
 Et pugnam interius exteriora mouent,
 Nunquam ita perfecto capitur uictoria bello,
 Vera ut securus pace fruatur homo.
 Inter discordes motus contagia serpunt,
 Ipsaq; uirtutum gaudia uulnus habent,
 Ut faciat notum longa experientia cunctis,
 Non esse hoc plenam tempore iustitiam,
 Ni dominus miserando lauet delicta suorum,
 Et dans uirtutum munera, det ueniam.

De causis incognitis.

Incognitis causis operum diuinorum non nihil nouimus, cum
 scimus non sine ratione omnipotentem facere, unde infirmus
 humanus animus rationem non potest reddere.

Diuinorum operum secretas noscere causas.
 Humanis non est possibile ingenijs.
 Nec nullo tamen intuitu speculatur aperta,
 Qui, multa ut lateant, scit placuisse Deo.
 In quo mens imbuta fide simul omnia discit,
 Perq; operum speciem suscipit artificem,

Plingen

Fingentem rebus formas, loca, tempora, motus,
Mensuris, numeris, ponderibusq; suis.

Scrutari nec cura procax obstrusa laboret,
Cui cuncta in Christo nosse, & habere datur.

De non desperandis peccatoribus.

Non est desperandum de malis, sed pro ipsis, ut boni fiant, studioius supplicandum. Quia numerus sanctorum de numero semper est auctus impiorum.

Vt morbo oppressis praestanda est cura medendi,
Donec in egroto corpore uita manet,

Sic prauis multa uitiorum mole grauatis,
Sanctarum pietas est adhibenda precum,

Vt, dum possibile est mutari corda malorum,
Horrescat noctis deuia lucis amor.

Conuersisq; nouam mentem det gratia Christi,
Qua sunt homines iustificante boni.

De quaerendis praesidijs.

In tranquillitate pacis comprehendenda est doctrina sapientiae, quae inter tribulationum turbines difficulter agnoscitur, nec facile inueniuntur in aduersitate praesidia, quae non fuerint in pace quaesita.

Dum non perturbant animum discrimina mundi,
Dumq; diem pacis praelia nulla mouent,

Exercere fidem diuinis conuenit armis,
Consilioq; omnes anticipare minas.

Tranquilla nam et curis uacuam sapientia mentem
Imbuet, & placidi pectoris hospes erit.

Nam, quod non fuerit conceptum corde quieto,
Acquiri in saeuo turbine non poterit.

SCHOLAE, CHR/
De bonis quæ nemo amit-
tit inuitus.

Potest homo inuitus amittere temporalia bona. Nunquam uero nisi uolens perdit æterna.

O Mne bonū mundo concretū, & tempore partum,
Quacunq; amitti conditione potest.

Et quamuis damnis uigilanter cura resistat,
Sæpe tamen proprijs dissipatur homo.

At bona, quæ uerè bona sunt, nec sine tenentur,
Semper habet, quisquis semper habere cupit.

Nec uim ferre potest Christo subnixæ uoluntatis,
In quo persistens omnia uincit amor.

De remedijs tribulationum.

Fideliter supplicans Deo pro necessitatibus huius uitæ, & mi-
sericorditer auditur, & misericorditer non auditur. Quid enim
infirmo sit uile, magis nouit medicus, quam ægrotus. Si autem
id postulat, quod Deus præcipit, & promittit, fiet omnino, quod
poscit. Quia accipit charitas, quod parat ueritas.

Inter mundanæ mala consuetantia uitæ,
Sæpe quidem domini corripitur populus.

Qui tempestatum uaria sub clade laborant,
Noscant se iusti ferre flagella dei.

Atq; ipsum toto gemitu, planctuq; precentur,
Ut, quæ scit, miseris auxilietur ope.

Non etenim proprio arbitrio curabitur æger,
Nec uero leges ipse dabit medico.

Morbida rimetur penetralia dextra salutis,
Et depressa graui uiscera peste leuet.

Abq; dolore quidem nequeunt mala facta repelli,
Sed

Sed quod laeserunt dulcia, amara mouent.
 Pœniteat morum, & uitijis uirtute fugatis,
 Regnum peccati respuat aula Dei.
 Ad ueniam tendunt iusti pia uerbera regis.
 Ira breuis rectis gaudia longa dabit.
 Nunquam bella bonis, nunquam discrimina desunt.
 Et cum quo certet, mens pia semper habet.
 Quæ carnem oblectant, sancto sunt noxia cordi.
 Contra animi legem praelia corpus habet.
 Pulsant exterius diuersis motibus hostes.
 Intus ciuile est, & sociale malum.
 Ut possit mundi illecebris, uitijisq; resisti,
 Vis est corporei mortificanda hominis.
 Sed quæ mens recto famulam sub iure tenebit?
 E domita ut regnet carnis in offitijis?
 Excelso nisi quæ seruit bene subdita regi,
 Vnde est facta uolens, fiat ut inde ualens?

Nullam mali esse naturam.

Omnia per uerbū facta sunt, & sine ipso factum est nihil. Cum itaq; uniuersæ naturæ per uerbum dei factæ sunt, iniquitas per ipsum facta non est. Quia iniquitas nulla substantia est, & peccatum non natura est, sed uitium naturæ, id appetentis, quod non est ordinis sui.

Per uerbum omnipotens Deus omnia condidit unus,
 A quo natura est nulla creata mali.
 Et quod non fecit diues sapientia uerbi,
 Non habet in rerum conditione locum,
 Nulla igitur uitijis substantia, nullaq; uita est,

Que uegetet corpus, materiamq; suam.
 Sed cum libertas discedit ab ordine recto,
 Nec seruant proprium, que bona sunt, modulum,
 In culpa, & uitio est Vagus in contraria motus,
 Fitq; malum ueram deseruisse uiam.
 In quam si toto properet quis corde reuerti,
 Nullus neglecti limitis error erit.
 Totaq; debenti peccati poena peribit,
 Condita in integrum restituente Deo.

De petitionibus contrarijs Deo

Deus, cum aliquid male postulatur, dando irascitur, non dando miseretur.

Cum deus effectum precibus non prestat iniquis
 Multum concedit, quod nocitura negat.
 Errantes uoto non uult delinquere facto,
 Iratus sineret, quod prohibet placidus.
 Discat felici supplex gaudere repulsa,
 Incipiatq; animo pellere, quod uoluit
 Parcentemq; Deum noscat sibi, cum ruiturus
 Non exaudiri, ne rueret, meruit.

De iudicijs Dei.

Nullo modo iudicijs hominum comparanda sunt iudicia dei,
 quem non duritandum est esse iustum, etiam quando facit, quod
 hominibus uidetur iniustum.

Iudicium humanum, quod falli sepe necesse est,
 Non semper recipit regula iustitię,
 At domini in cunctis æqua est, ueraxq; potestas,
 Aspectum cuius nulla remota latent.

Talis

Talis laudetur iudex, timeatur, ametur,
 Qui uerè iustus permanet, atq; bonus,
 A duersos reuocans, conuersis cuncta remittens,
 A tq; malis ueniam dando bonus faciens,
 Non ergo audacter mens ueri nescia culpet,
 Quod placuit summi iudicis arbitrio.
 Sed subdat sese iusto ignorantia regi,
 Qui nunquam, quæ sunt non bona, uelle potest.

De cohibenda ira.

Nulli irascenti ira sua uidetur iniusta, unde ab omni indignatione cito redeundum est ad mansuetudinis lenitatē. Nam pertinax motus facile in eius odiū trāsit, cui nō celeriter ignoscitur,

Nemo suæ mentis motus non æstimat æquos.
 Quodq; uolunt homines, se bene uelle putant,
 Vnde animus celeri pace est reuocandus ab ira,
 Ne robur seuis tempora dent odijs.
 Offensas sibi met parcentia corda remittant.
 Nam nemo est, qui non indigeat uenia,
 Quam nostri memores, mundi inter uana uicissim
 Omnibus in causis, & damus, & petimus.
 Cultor iustitiæ, & diuinæ pacis amator,
 Quem uocat ad summum uita beata bonum,
 Scandere constanter dextros admittere calles,
 Despiciens leuæ noxia plana uia.
 Tutius est dueros mundi tolerare labores,
 Infestiq; hostis prælia seua pati.
 Quam uictum offitijs animum submittere blandis
 Captaq; seruili subdere colla iugo.

Tempore

Tempore in occiduo non longi est usus honoris,
Et celeri lapsu gaudia falsa fluunt.

Finem igitur proprij sapiens speculabitur cui,
Et uia, qua currit, quò ferat, aspiciet.

Nam mundo innexis pars est cum principe mundi,
At seruis Christi gloria Christus erit.

Corporeos inter sensus, moribundaq; membra,
Multa animus patitur carnis ab hospicio,

Quæ uita, de qua uiuit, contraria quærens,
Legem uult mentis soluere lege sua.

Sed prudens præsul famulam frenare rebellem
Aeterni regis discat ab imperio:

Et uerum accipiens supero de lumine lumen,
Noctem peccati cordis ab æde fuget.

Nam quæ cuncta deus bona condidit, ipsaq; nostri
Exilij regio est pulchra decore suo.

Auditus, uisus, gustus, contactus, odorq;
Præberi gaudent undiq; quod placeat.

Fitq; nocens homini præsentis temporis usus,
Si captum blandis inferiora ligant.

Mens igitur sapiens superas adnitere ad arces,
Et summis fieri suesce beata bonis.

Delitias iam nunc promissi concipe regni,
Virtute, atq; fide, quod cupis esse, tene,

Néuc ad spem dubiam frustra te currere credas,
Naturæ in Christo prospice liba tue.

A quo susceptum si te non ambigis esse,

Totus homo in capitis corpore semper eris.
 Tantum ut iussa uelis mutu obseruare docentis,
 Qui, quod ait, uerbo, praeuenit auxilio.
 In deitate gradus, mensura, & tempora non sunt,
 Et quod idem est, maius non habet, atq; minus.
 Corporeæ moles longe, formæq; recedant,
 Virtus summa caret finibus, & spatijs,
 Quod pater, hoc uerbū patris est, simul hoc utriusq;
 Spiritus, hic Deus est unus, & una fides.
 Per quam uerorum spes non incerta bonorum
 Sublimem ignito scandit amore uiam:
 Et prægustata superi dulcedine roris,
 Doctrinis pasci gaudet apostolicis
 Tu, qui ergo indignas non uis incurrere curas,
 Innekti uanis, occiduisq; caue.
 Mortalis uitæ breuitas, non multa requirit,
 Paucorum exigui temporis usus eget.
 Esse uolens gaudere optans, scire abdita querens,
 Ut te non teneant infima, summa pete.
 Delectare Deo rege, in coelestibus esto,
 Et quæ spe sequeris, credita amore tene.
 Nulla in te maneat hominis uestigia primi,
 Nec formam ueteris gestet imago noui.
 Exulta agnoscens te uerbi in carne renatum,
 Cuius si pars es, pars tua Christus erit.
 Qui, ne dammandi gereres mala gaudia mundi
 Promissum ad regnum se tibi fecit iter.

Cum pater in uerbo sit semper, & in patre uerbum,
 Sitq; idem uerbi spiritus, atq; patris,
 Sic de personis tribus est tibi non dubitandum,
 Vnum, ut docta fides, confiteare Deum.
 Corde patris genitum creat, et regit omnia uerbum,
 Nec tamen est aliquid, quod sine patre gerat.
 Vnus enim amborum motus, ratio una uolendi est,
 Par uirtus, idem spiritus, unus amor.
 Sic deus est magnus, de se ualet, & manet in se,
 Cui summū et propriū est, semper id esse, quod est.
 Splendet enim uerum uero de lumine lumen,
 Vt genitum agnoscens nouerit ingenitum.
 Vna trium deitas, una est essentia ab uno,
 Idem est & uerbi spiritus, atq; patris.
 Nullum opus abiunctum, nulla est nō æqua potestas,
 In cunctis unum sunt tria principium.
 Cum pia mens in laude dei superata labores,
 Gaude, quod tantum te bene uincit opus.
 Tēq; aliquid superi cognosce hausisse uigoris,
 Si tibi non satis est, quod cupis atq; sapis.
 Quere bonum sine fine, bono & persiste reperto,
 Querere non habeant talia uota modum.
 Nam qui se nullo iam munere credit egere,
 Crescere non cupiens, perdit adepta tepens.
Merium Anacreontium, quod & colopon dicitur, re-
 cipit Anapeitum, duos lambos & unam syllabam.
 Age iam precor me trum
 Comes irremota rerum,

Trepidam,

Trepidam, breuicmq; uitam
 Domino Deo dicemus.
 Celeri uides rotatu
 Rapidos dies meare,
 Fragilisq; membra mundi
 Minui, perire, labi.
 Fugit omne, quod tenemus,
 Neq; fluxa habent recursum.
 Cupidas, uagasq; mentes
 Specie trahunt inani.
 Vbi nunc imago rerum?
 Vbi sunt opes potentum?
 Quibus occupare captas
 Animas fuit uoluntas?
 Qui centum quondam terram uertebat aratris,
 Aestu ut geminos possu habere boues.
 Vectus magnificas carpentis sepe per urbes,
 Rus uacuum fessis ager adit pedibus.
 Ille decem celsis sulcans maria alta carinis,
 Nunc lembum exiguum scandit, & ipse regit.
 Non idem status est agris, non urbibus ullis,
 Omniaq; in finem precipitata ruunt.
 Ferro, peste, fame, uinclis, algore, calore,
 Mille modis miseros mors rapit una homines.
 Vndiq; bella fremunt, omnis furor haesitat armis,
 Incumbunt reges regibus innumeris.
 Impia confuso saeuit discordia mundo,

Pax abijt terris, ultima quæq; uides.
 Et si concluso superessent tempora seculo,
 Vt posset longos mundus habere dies.
 Nos tamen occasum nostrum obseruare deceret,
 Et finem uitæ quemq; uidere suæ.
 Nam mihi quid prodest, quod longo flumina cursu
 Semper inexhaustis prona feruntur aquis?
 Multa quod amosæ uicerunt secula syluæ,
 Quodq; suis durant florea rura locis?
 Ista manent, nostri sed non mansere parentes:
 Exigui uitam temporis hospes ago,
 Non ergo sumus hic nequicquam in secula nati,
 Quæ pereunt nobis, & quibus occidimus,
 Sed uitam æternam uita ut mereamur in ista,
 Vt subeat requies longa labore breui.
 Et tamen iste labor sit forte rebellibus asper,
 Ac rigidas leges effera corda putent.
 Non tamen hæc grauis est mansueto sarcina dorso,
 Nec lædit blandum mitia colla iugum,
 Tota mente Deus, tota ui cordis amari
 Præcipitur, uideat cura secunda hominis.
 Quod sibi quis nolit fieri, non inferat ulli,
 Vindictam læsus nesciat exigere.
 Contentus modicis, uiuet sublimis haberi.
 Sperni non timeat, spernere non libeat.
 Parcus, uera loquens, & mente, & corpore castus,
 Infontem uitam pacis amator agat.

Et propria

Et proprio pascat loculo quos norit egentes,
 Non sua, non cupiat: quæ sua sunt, tribuat.
 Quid rogo mandatis durum censeatur in istis?
 Aut quid erit, quod non possit obire fides?
 Qui credunt sacros uerum cecinisse prophetas,
 Et qui non dubitant uerba manere Dei,
 Qui Christum passum penas crucis, ultima mortis
 In toto excelsi patris honore uident.
 Quiq; ipsum multa cum maiestate tremendum,
 Expectant pingui lampade peruigiles,
 His sordent terrena, patent caelestia, nec se
 Captiuos seruos temporis huius agunt.
 Non illos fallax cepit sapientia mundi,
 Nec curas steriles inseruere polis.
 Imperia, & fasces, indocti munera uulgi,
 Quasq; orbis scelerum semina fecit opes,
 Calcarunt sancta coelum ambitione petentes
 Suffragijs Christi, & plausibus angelicis.
 Nec labor hos durus uincit, nec blanda uoluptas,
 Querere nil cupiunt, perdere nil metuunt.
 Omnia non Christi, qui Christi est, odit, in illo
 Se statuens, in se qui gerere optat eum.
 Ille Deus caeli, rerum, terræq; creator,
 Me propter sacra uirgine natus homo est.
 Flagris dorsa, alapis maxillas, ora saluius
 Præbuit, & figi se cruci non remat.
 Non ut tanta deo quicquam patientia ferret,

Cuius nec crescunt, nec minuuntur opes.
 Sed quod erat uictum in me, ut superaret in illo
 Factus sum Christi corporis, ille mei.
 Me gessit moriens, me uicta morte resurgens,
 Et secum ad patrem me super astra tulit.
 Quid nam igitur tanta pro spe tolerare recusem?
 Aut quid erit, quod me separet à domino?
 Ignem adhibe, rimare manu mea uiscera tortor,
 Effugient poenas membra, soluta tuas,
 Carcere si caeco claudar, neqtarq; catenis,
 Liber in excessu mentis adibo Deum.
 Si mucrone paret ceruicem abscindere licetor,
 Impavidum inueniet mors cita, poena breuis.
 Non metuo exiliũ, mundus domus omnibus una est.
 Sperno famem, domini sit mihi sermo cibus.
 Nec tamen ista mihi de me fiducia surgit,
 Tu das Christe loqui, tuq; pati tribuis.
 In nobis nihil audemus, sed fidimus in te,
 Quos pugnare iubes, & superare facis.
 Spes igitur mea sola Deus, quem credere uita est,
 Qui patriae ciuem me dedit alterius.
 Sorte patrum occiduũ iussus transcurrere mundum,
 Sub Christi sacris aduena miles eo.
 Nec dubius me iure breui terrena tenere,
 Sic utar proprijs, ceu mea, non mea sint.
 Non mirabor opes, nullos sectabor honores,
 Pauperiem Christo diuite non metuam.

Qua stetero aduersis, hac utar mente secundis,
 Nec mala me uincant, nec bona me capient.
 Semper agam grates Christo, dabo semper honores,
 Laus domini uigeat semper in ore meo.
 Tu modo fida comes mecum isti accingere pugnae,
 Quam deus infirmo prebuit auxilium.
 Sollicita elatum colibe, solare dolentem.
 Exemplum uitae simus uterq; pie.
 Custos esto tui custodis, mutua redde.
 Erige labentem, surge leuantis ope.
 Ut caro non cadem tantum, sed mens quoq; nobis
 Vna sit, atq; duos spiritus unus alat.

FINIS LIB. I. CHRISTIA/
 NAE SCHOLAE.

q 2 LIBER

LIBER SECVNDVS

EPIGRAMMATVM SCHOLAE

Christianæ ex uarijs

poëtis conscriptus.

Abſtinentia. Iouij.

Qui ſtudet ingenio uicturum extendere nomen.
Huic opus eſt cunctis parcere delitijs.

Accidia. Big.

Tanta hominis uegetâ torpedine deprimo mentē,
Audeat ut nullam laudis inire uiam.

Adulatores aliquando fe-
rendi. Luſci

Blandiloqui placeant ſi principibus paraſiti
Turpibus ore uiris quanta fenestra patet?
Sed præſtat blandos odiſſe, & cedere nunquam
Aſſentatori, ſi bonus eſſe uoles.

Cornarius.

Si quis adulantes princeps tolerabit, apertis
Exponet multos quàm cito conuitijs,
Conuenit ergo ubi ſis princeps odiſſe potenter,
Aſſentatorem, & qui huic quoq; paruerint.

Adulator. Pictor.

Accipitres ubi uidit anas, & aprica Phileni
Cerua canes: properæ dant ſua terga fuga.
Sic uelut hoſtiles fuga dulcia uerba ſagittas,
Mollis adulator non minus hoſti ferit.

In adula

In adolutores, seu fucatam amicitiam. Vrs.

Non aequè damno est odium ore professus aperto,
Ac qui synceram fingit amicitiam.

Vitatu facilis nobis qui cognitus hostis.

Vitari qui se dicit amare nequit.

Hic hostis capitalis erit, quicumq; nocebit.

Prætextu fide fretus amicitiae.

De adulatione ad Marianum.

Big.

In medijs te munificum Mariane rapinis,

Inq; ipsa urbanum rusticitate uocant.

Et tua blandiloquo mens est ita prona susurro,

Ut te illis dignum laudibus esse putes?

Cùm gemeret Macedū rex ictus arundine magnus,

Suspensumq; tenens crus resideret equo,

Esse Iouis me progeniem uos dicitis inquit,

Ast hominem plagæ clamat esse dolor.

Te quoq; quam calcas, terra arguat esse caducam

Bestiolam, & tanti quod facis, esse nihil.

Sulphureo siquidem laus ficta simillima fumo est

Ad breue uanescit tempus, obestq; diu.

Stelliferum digitis, te scalpere credis olympum

In serobe cum teneas brachia, colla, caput.

Sed quia te lactat uox blanda, emergere nescis,

Mensq; suis plaudit credula uulneribus.

Nulla diu fallunt mendacia donec Eois

Surgat aquis Titan, omnia nocte latent
 Exorto actutum apparent hyperione sordes
 In lucem ueniunt crimina cuncta breui.
 Te multi uocitant sapientem, nunquid eodem,
 Seu bona seu mala sunt fata tenore manes?
 Consule te, nunquid tibi leta uidetur aegestas?
 Cordaq; nec probrum, nec tua tangit honor?
 Quod si sollicitat spes, si penuria turbat,
 Si sternunt animum classica pulsa tuum,
 Cur ita das faciles assentatoribus aures?
 Vis ne alijs potius, quàm tibi, habere fidem?
 Et tibi laudato pudor inficit ora, ruborq;
 Gestit in aspectos explicuisse dolos,
 Et tamen attolis cristas, falsisq; tumessis
 Laudibus, & gradiens uix pede tangis humum.
 Deq; pari cum coelicolis pugnare uideris,
 Teq; etiam forsàn posse tonare putas,
 Heu fuge palpantes teneris tua pectora uerbis,
 Corrumpunt animas obtenebrantq; leues.
 Quod precor offitium est caris illudere amicis?
 Utq; illis placeam, subdola uerba loqui?
 Ni quia ab his cupiam laudes audire uicissim,
 Et mea consimili pectora fraude capi
 Sontibus ob sepi geminas pungentibus aures,
 Si cupis hæc nequeat cor penetrare lues.
 Mollior est oleo, sensimq; illabitur intro,
 Sed grauius telis interiora ferit.

Quàm stultum est aperire fores hic hostibus ultro,
Sola ubi dat palmam ianua clausa suis.

Nónne uides, quantum laudata insania crescat?
Et quodcumq; aliquis crimen in astra ferat?

Felix ó nimum, qui se scrutatur in imo,
Nec nisi uult proprio credere iudicio.

Nec sua ab instabili probitas ut pendeat aura,
Sustinet, & soli uult bonus esse deo.

Aduersa. Piët.

Saepe uides alios alijs accedere uentos,
Ingerere & fluctus sese alijs alios,

Rebus in humanis ita duris dura uidemus
Subnecti, didicit qui tolerare sapit.

Si petis hæc quorsum tibi chara Polyxena dicam,
Ut quod commune est omnibus, haud doceas.

Aduersis succumbens. Faust.

Casibus aduersis fracta qui mente recumbit,
Fortuna ignorat dexteriore frui.

Adulterium fugiendum. Arnol.

Virginitas pulchris ornatur dotibus, at si
Illam omnes foueant, uita peribit iners.

Duc itaq; uxorem, tibi fac succedat & orbi
Hæres legitimus, subsuge adulterium.

Soter.

Optima uirginitas homini est possessio, uerum
Amplexa à cunctis, uitam ea perdiderit.

Rite igitur tu uxorem ducito, mundus ut olim
Pignus pro te habeat, sed fuge adulterium.

Alciatus.

Ad uenerem properate omnes, nam perdere posse
Vitam hominum nimius uirginitatis amor.
Idcirco uxorem capias, da pignora mundo,
Et caue sis spurci fautor adulterij.

Aetatem omnia ferre. Lusc.

Omnia fert aetas, quid enim non deterat aeuum?
Fortunam, faciem, nomen & ingenium.

Cornar.

Omnia fert aetas, fortunaq; formaq; nomen.
Ingenij, & dotes, quam subito intereunt.

Sleid.

Omnia fert aetas, mutant quoq; secula nomen,
Et genus, & formam, diuitiasq; simul.

Amicitia. Pict.

Si me per terras, si iusseris ire per aequor.
Scrutabor terras sedulus & maria.
Nullaq; me poterunt loca deterrere ferarum,
Nec furor undosi turbidus Oceani,
Contemnam glaciem, ignitosq; Hyperionis aestus,
Contemnam uentos, saxa, niues, pluias.
Forte loqui uideor nimis ardua Pamphile, nullum
Difficile est uerae pondus amicitiae.

De ami/

De amicitia ficta.

Quam metus, & turpis nimium conflauit egestas,
Quis fidam tandem credat amicitiam?

Amicus reconciliatus. Faust.

Gratia quæ coëat ficti male sarta sodalis,
Est uelut in Siculo Scylla cauenda mari.

Amici ficti quid noceant.

Non æque nocet hic, qui sese odisse fatetur,
Atq; hic qui puram fingit amicitiam.

O solem monitus fugio, fugisse sed illum
Quomodo qui me se fingit amare, queo?

Pessimus hic certe est inimicus, quisquis amicus
Creditus, occulta subdolos arte nocet.

Lilius.

Non is tam lædit, liquide qui dixerit, odi,
Quam qui synceram fingit amicitiam.

Vitabis certe quem noueris esse nocentem,
Ast illum nunquam qui tibi dixit, amo.

Ille mihi grauis est hostis, qui clam nocuisse
Gaudet, quiq; fidem fert in amicitia.

Veliis.

Non æquo damno est odium ore professus aperto,
Ac qui synceram fingit amicitiam.

Vitatu facilis nolis qui cognitus hostis,
Vitari qui se dicit amare, nequit.

Hic hostis capitalis erit, quicumq; nocebit,
Pretextu fidæ fretus amicitie.

SCHOLÆ CHRUI
De uero amico. Sleid.

Si quis amicitia legum perdoctus, amicum
Deligat, haud paruum repperit ille bonum.

Idem.

Ipse ego, qui fidum noui tractare sodalem,
Ne qua commaculer parte, repello malos.
In speciem nulli palpor, sed quisquis amatur
Vel semel, ad cineres hic mihi amicus erit.

Lusci.

Commutes nolim presentem sanus amicum
Ignoto, id suadet garrula turba malum.

Idem.

Difficilis res est inuentu uerus amicus,
Nec durant primus quos tibi sermo parat.
In amicos fictos. Cor.

Nil peius natura potest confingere, quam si
S it uir qui integram fingat amicitiam.
Quis nanq; obseruet tanquam hoste, creditum amicum,
Inde ergo cunctis certa pericla manent.

Non amans, sed amens. Faust.

Si sapis, amentem dicas, non lector amantem,
Nam nihil insanus mentis amator habet.

Amor. Io.

Dic mihi quid sit amor: pessum quo cuncta feruntur.
Pondus amor meus est, nil nisi pondus amor.

Amor

Amor coniugalis. Dulich.

Forte domi geminos Gracchus depræderat angues,
Cum foemina, grandem marem.

Mas uxori atram mortem ipsi foemina Graccho,
Ni destruantur, connotant.

Hæc ubi respondit subito consultus aruspex,
Aruspicum clarissimus,

Gracchus, se extincto, ut charissima uiueret uxor,
Extinxit apprensam marem.

Amor. Faust.

Non amor antiquo fuerat, sed amaro ab euo
Dicendus, cum sit semper amarus amor.

Amor simulatus. Pict.

Te nisi donato uolumine, nostram
Petre relicturum scribis amicitiam
Desere quantumuis, tales perdantur amici.
Si cessare potest, est simulatus amor.

De tranquillitate anni. Ad Paulum.
Big.

Cur te Paule finis retrahit? insolite ne subire
Portum desperas asperitate uis?
Principio labat intendens uirtutibus, at cum
Progrreditur, firmat fortius usq; pedem.
In primo recidunt sic poma tenerrima flore.
Sic minimo cedit planta nouella noto

Mens prius est multis duranda laboribus, ut quis

Non facile aduersis succubuisse queat.

Nemo potest paucis componere pectus in horis

Sic nulla ut laedi possit auaritia,

Haud cito adornatum multa ambitione cubile

Negligitur, nec amor laudis, honoris, opum

Sit quamuis tetricus, noli diffidere, callis

Primus, habet planam non procul inde uiam

Mox fauor ingresso uilescet, & aurea uestis

Et uenus, & celebri summus in urbe locus.

Mox fauent tibi plenae epulis fastidia mense,

Vinaq; campanis inueterata cadis

Mox lare nil humili felicius esse putabis,

Gramineoq; nihil tutius esse thoro.

Ipsaq; fortunae comes assentator opimae

Incipiet partes deseruisse tuas.

Non emere hic minimū uult summa laude trientem,

Non longa coenam garrulitate breuem.

Quin neq; te socrus poterit turbare, neq; uxor,

Nec patriae soboles calcare auaritia.

Non te ancilla nitens, non cultus uerna iuuabit,

Dulce tua fuerit cuncta parare manu.

Surge, age, teq; ipso contentus uiue, cupido

Ne quis tranquilla mente sit, una facit.

Arcana Dei. Pict.

Miraris iustos alios feliciter uti

Vita, alios tristes semper habere dies

Sic etiam nocuis alijs contraria semper,

A tq; alijs semper prospera fata dari.

T e moneo, fuge scrutari secreta tonantis

C onsilia humani uiribus ingenij

A ut parcat deus, aut cadat iustosue reosue,

V eridico fiunt omnia iudicio.

= In assentatores. Dulich.

A ssentatori sese indulgere, periculum est,

L etale est mulsum, est melle litus gladius.

= Assentator. Faust.

Q ui blanda patulas gnatori commodat aures,

I nsanum ex stulto pectore, pectushabet.

Auaritiæ descriptio. Dulich.

S i modo auaritiæ naturam pessimæ iniquam

C omplecti paucis carminibus liceat,

E xpassis manibus terrarum amplectitur orbem,

S idera contingit uertice celsa suo.

T artaræ noctis spurcissima filia nauci

F as habet, abrumpit foedera, pacta mouet.

T esseram amicitiae frangit, diuellit amorem,

P romissam raro liberat una fidem.

F igit diuinas leges nummo, atq; refigit,

C onculcat pedibus iuraq; fasq; suis.

O mnibus Hesperiae quando de fluctibus aurum,

I nclusæ aut Danaës ebibit impluuium,

I nter opes mendaca tum opum, seruentius ardet,

Vasta

Vasta ut inextinctis ignibus Aetna solet.
 Insatiabilis est, vorat omnia uentre capaci,
 Et quum absorbuerit plurima, plura cupit.
 Mors tantorum illi finem facit una laborum
 Si certè finem monstrum id habere poterit.

Auaritia. Pictor.

TE quoties, quod sepe quidem est, interrogo, sit ne
 T Dextra tibi humano tincta cruore, negas.
 Deq; meo grauius quercris Faustine rogatu,
 Cum tibi displiceat pugna, nec arma geras.
 Væ tibi uæ, nam tritici qui munera foetus
 Occulit, humani est sanguinis ille reus:

Ad Antonium Molinium de auaritia uitanda. Dulich.

SI quantos fluctus, si quantas Pontus arenas
 S E uixinus uersat flatibus asiduis,
 Si quanta obscuras per noctes sidera fulgent,
 Finibus ut Titan mergitur occiduis,
 Si quantæ resonant feruenti æstate cicadæ,
 Messor ubi curua falce metit segetes,
 Si quantæ quoq; apes Sicula recreantur in Hybla,
 Quum dulcem herbicomo uere thymum lacerant,
 Si quantis folijs multò est obscurior Ida,
 Quum tegit argutas fronde sua uolucres,
 Tantas fundat opes dextra fortuna benigna,
 Insatiabilium uota hominum excipiens,

Nil satis

N il satis est cupidis, prius aucta augere laborant,

V t miseros inhians irit auaritia.

V t bibit Hermi undas, oculo haurit auarus Hidaspē,

E x Croeso cupiens Crassus adhuc fieri.

I ure, Molini, igitur Crates demerserat aurum,

Quo cum & habere satis se sibi nō potuit.

Diues auarus, pauper est sibi.

E Græco T. Mor.

D iuitias animi, solas ego iudico ueras.

Qui rebus pluris se facit ipse suis.

H unc adco ditem, hunc opulentum ritē uocamus,

M agnarum quis sit qui uidet usus opum.

C alculus at si quem misere numerandus adurit,

Qui misere semper diuitias cumulet,

H ic ut apes paruo crebroq; foramine fosso,

Sudat in alueolo, mel alij comedunt.

Auarus. Pictor.

M ulta deesse putat sibi, cum sibi multa supersint

M arcus, id cueniat forsitan unde petes.

S e desiderio subijcit, nec prospicit Aule

M ortali uitæ quid satis esse queat.

In Grallam auarum. Dulich.

N ec das, nec fruere pecuniarum

M agno pondere, sed tuo reseruas

H eredi, inde suo sibi futuro,

Quando tunc tuus esse, Gralla, non uis.

Quum uero hoc facis, ut draco superbus

Custos arboris aurifrondis olim,
 Et custos uigil elegantis Ius,
 Ipsi coelicolæ, omnium rogati,
 In te Mercurium, Herculemq; mittant.

Auarus. Faust.

Semper egit sitiens medijs ceu Tantalus undis
 Inter anhelatas pauper auarus opes.

Auarus. Pict.

Cum nolit propriæ necessitati
 Peruidisse tenax opum Philenus,
 Hunc tu credideris tibi daturum.
 Quos promisit agros Propertiane?
 Qui se decipit, an putabit esse
 Decepisse alium scelus nefasq;?
 Haud ulla est homini fides auaro.

Auarus. Pict.

Ne tua deficient metuis patrimonia, si quid
 Ex illis dederis maxime pauperibus.
 Hæc quibus excæcat te uasta cupido tenebris,
 Te nec enim in barathrum prospicis inde trahi,
 Ne pereat census, quicumq; recusat egenos
 Pascere, pro censu funditus ipse perit.

De auaro. Ver.

Nusquam fraude caret, semper mentitur auarus
 Erga inopes surdus ferrea corda gerit.

In diuites auaros. *Auf.*

Effigiem rex Cræse tuam ditissime regum

Vidit apud manes Dyogenes Cynicus.

Constitit, utq; procul solito maiore cachinno

Concussus dixit, quid tibi diuitiæ

Nunc profunt regum rex ô ditissime quum sis

Sicut ego solus, me quoq; pauperior.

Nam quæcumq; habui mecum fero, quum nihil ipse

Ex tantis tecum Cræse feras opibus.

In auaros. *Alc.*

Delphini insidens uada cærule sulcat Arion,

Et cytharæ mulcet, frenat & ora sono.

Quam sit auari hominis, nō tam mēs dira ferarū est,

Quiq; uiris rapimur, piscibus eripimur.

De uitio auditus. *Ad Iuliū. Big.*

Quod genus hoc hominū, ut quicq; dixeris illud

Protinus insensis auribus accipiant?

In partemq; trahant fidiſſima uerba sinistram?

Indeq; fulminei more ferantur apri?

Nimirum tolerare nequit mens improba uerum,

Seq; peti scelerum conscia corda putant.

Idq; audire piget, quod agunt, hinc spūta loquantur,

Hinc digitos mordent, insidiasq; parant.

Saucius ut tacto gemit ulcere, mens ita, si quis

Tentet eam uerbis, flagitiosa dolet.

Quam melius placidas monitori tradere aures,

Quereret ac uitij imposuisse modum.

r Scilicet

Scilicet auditus datus est, ut sermo maligne
 Captus auernales huc trahat Eumenides.
 Misceat & iustis iniusta, incesta pudicis,
 Danma lucris, ueris falsa, dolos fidei.
 Quod precor id uitij est furtim auscultare loquentes?
 Noscereq; inuitis uelle aliena uiris?
 Si sapiens, audire nihil curabis Iuli,
 Quod nequeat mores contribuisse bonos,
 Idq; unum quæres omni comprehendere cura
 Quo fretus cupias nocte dieq; mori.

Ad aulicum. T. Mor.

Sæpe mihi iactas faciles ad principis aures
 Liber, & arbitrio ludis ut ipse tuo.
 Sic inter domitos sine noxa sæpe leones
 Luditur, ac noxæ non sine sæpe metu.
 Infremit incerta crebra indignatio causa,
 Et subito mors est, qui modo ludus erat,
 Tuta tibi non est, ut sit secunda uoluptas.
 Magna tibi est, mihi sit dummodo certa, minor.

Auriuis. Alc.

Aurum blanditiæ pater est, natusq; doloris,
 Qui caret mœret, qui tenet hic metuit.

Cornarius.

Assentatorum pater aurum, filius autem
 Curarum, & duri sæpe laboris ades,
 Diuersis homines etiam tu affectibus urges,
 Qui te habet ille timet, qui caret ille dolet.

De beatit

De beatitudine. Ad Paulū. Big.

DE uita, post fata hominum, si quando beata
 Dissero, me fatuis sensibus esse refers,
Terrenæq; uacans sophiæ, cœlestia rides.
 Gaudia teq; uno clam nihil esse putas
Te miser anticyram transfer, quæ turgida purgans
 Corda latet sacris Paule uoluminibus.
Et potius quàm nigrum adeas incredulus orcum
 Aeterna sanctos crede quiete frui,
Plūs ne ipso Solomone sapiēs tamen ille fatetur
 Paudi spiritibus cœlica regna pijs,
Ipsaq; diuitijs præfert supraq; salutem
 Diligit, utq; fimum cætera cuncta putat.
Tandem illuc intende animum & consentiat illis
 Delitijs, quicquid mente in manuq; facis.
Nauita, quin terras petat inscius, errat, & aura
 Portum ignoranti commoda nulla rati est,
Sat tibi curarum & nimij perire labores.
 Neglecta summi cognitione boni.
Forsitan expectas sint gaudia quanta beatis
 Carminibus fieri certior ipse meis.
Magnā ne uis mundi in paruo sit machina pugnos
 Et breuis æquorcas urna receptet aquas.
Vis ne quod immensum est, capiat mensura? reiq;
 Vis ne infinitæ finis ut esse queat?
Nec minus hinc requies uitæ affectanda supernæ est.
 Mortali prodi quod nequit eloquio

Quin magis instandum est, ut quoduis nulla capeſſit

Hic hominis, celſo detur in axe frui.

Incipe letiferos animæ abieciſſe libellos,

Atq; ſalutiſeris te dare codicibus.

O ſ ne ſenex chryſeon minor eſt Demotheſene? nūquid

Excedit Pauli Tullius ingenium?

Sermo foris diuinus habet, lac unde puſillis

Præbeat, & mentes nutriat unde rudes

Alta ſubincluſo retinet myſteria ſenſu,

Sublimes animos quæ ſuper aſtra leuent.

Gurgite in hoc elephas natat, agnus inambulatur ac ſi

Sit cuius habili preſſus & altus aqua

Hinc facile ad ueræ portum datur ire ſalutis.

Quam potis eſt nullus debilitare furor,

Quod nequit hic aliquis, quid ſit deus unus & idem

Trinus, in aſtrifera ſpiritus arce uidet.

Hunc ſpectare quies animæ eſt, & uita peremis.

Hunc ſpectare frui eſt omnibus uſq; bonis.

Mens auida et ſemp plena hinc, quod poſidet optat,

Semper hiat comedens, ſemper hians comedit.

Hinc ſaturum capiunt ſaſtidia nulla, nec ullis

Angitur eſuriens ſollicitudinibus.

Bellum. Fauſt.

Perfurit & totum miſcet Mars impius orbem,

Heu diro inuenta eſt ab Ioue tanta lues.

Beneficus

Beneficus. Big.

EGregia si uis imitari parte tonantem,
Munificus larga pluribus esto manu.

Ad bibacem. Faust.

EBria ne titubent dubio uestigia gressu,
Temperet appositum lymphæ refusa merum,

Summum bonum quid sit, ad
Medibarbam. Big.

ENnatis adest toto celeberrimus orbe,
Munera quo patrio mutua more damus.

Hic dat Iuliæ uicinis collibus alba
Hic Sinuessanis uina relata iugis.

Alter Idumæi fructus largitur agelli,
Alter inaurato uascula picta uitro.

Donat odoriferis specula hic ornata figuris.
Ille peregrina stragula texta manu.

Sunt qui turritis mittant cerealia crustis
Liba, uel ad largas cerea dona faces.

Sunt qui pyramidum in specie dent Zachara, sunt qui
Mellitos capiant retribuuntq; cibos.

Huic Philomella detur, uocalis psittacus illi,
Accipit hic nummos, accipit ille togas.

Tu capere exiguos à me dignabere uersus,
Corda tui librans non rude uatis opus.

Summum sepe bonum duxi esse carcere dolore,
Sæpe superbificas si quis haberet opes.

Sæpe fuit mihi uisus honor, quandoq; uoluptas
Corporis, interdum scire, uel arte loqui.

At simul in uatem tibi sum Medibarba receptus
Ex uita id didici, longius esse tua.

Cum foueas inopes, sis in prece, templa frequentes,
Fasq; tibi placeat, displiceatq; nefas.

In solo nos esse doces bona uera tonante.
Nullaq; mortali secla beata dari.

Et quæcunq; iacent sub sole, senescere furtim.
Et nullam humanis rebus inesse fidem.

Ut scipsum miles parat in certamen iturus
Per multos totis uiribus ante dies,

Sic cunctis Medibarba tuus se spiritus horis
Armat ad infernæ monstra domanda casæ.

Et licet Insubrum te dux utatur ad omnes
Imperij curas admonitore sui.

Longaq; maiores numerare in stemmata possis.
Et merito herois associare uiris.

Tu tamen hæc rides memor effectura beatum
Nunquam animum, & spatio præteritura breui.

Hinc patrias nil pendis opes, nil pendis honores,
Vile putans, extra pectora quicquid habes.

Sed quia mens aliquid semper tua cogitat altum.
Et nunquam uirtus ignea repit humi,

Obstrepere ulterius nugis tibi nolo canoris.
Qua colo te, notam sat reor esse fidem.

Bonum principem esse patrem, non
dominum. Iambicum.

T. Mor.

Princeps pius nunquam carebit liberis,

Totius est regni pater.

Princeps abundat ergo felicissimus

Tot liberis, quot ciuibus.

Quale sit culmen bonæ mentis, ad
Pontremmolum. Big.

Forte bonæ mentis culmen sit quale, requiris,

Vana triumphanti est supposuisse pedi.

Ad summum merito se peruenisse putabit,

Letari, quisquis nouerit, unde decet,

Speq; aliqua nunquam suspendi se sinet, atq;

Cui semper fuerint integra consilia.

Site censuerit talem Pontremmole quisquam,

Ne tibi credideris blandula uerba dari.

Quin potius totis enitere uiribus, ut tam

Nobile sustineas ac tueare decus.

Hoc non est altæ supponere Pelion Ossæ,

Maiores uires exigat istud opus

Inuidia summis aliquem præstare fauente

Ciuibus, humano est robore maius onus.

Ille uoluptates cohibet, nec murmura uulgi.

Seu mala, seu bona sint, hinc ouat, inde gemit.

Illi pauperes nec non opulentia leta est.

Deq; suo extremos gaudet ad usq; rogos.

De bono Rege & populo.

T. Mor.

Totum est unus homo regnū, idq; cohaeret amore,
Rex caput est, populus caetera membra facit.

Rex quot habet ciues (dolet ergo perdere quenquā)

Tot numerat partes corporis ipse sui.

Exponit populus sese pro rege, putatq;

Quilibet hunc proprii corporis esse caput.

Omnia bona deo referēda, luxumq;

fugiendum esse docet. Ad Lu-

douicum. Big.

ME nisi decipiant uatum praesaga futuri

Pectora, uaticinor summos instare tumultus.

Bellaq; letiferis dirimenda furoribus, ecce

Non frustra hinnitus grauis intonat, inq; lupatis

Sustentatus equus quatit indignatus habenas,

Opplet & incussum uolitantibus aëra spumis,

Ac uni totum gestit sibi pandere campum

Frenorum dominus, nec scintillare uidentur

Frustra oculi, erectaq; aures cupere æra sonari,

Ventorumq; acres imitari praelia nares.

Fallimur? an sese diffundet in oppida tantus

Maumetana furor? subigetq; serocia gentis

Corda profanatae faueas rerum arbiter, utq;

Ora Philistæo puer abstulit alta giganti

Grande breui robur te suppeditante lacerto,

Non aliter pueri nunc se exercentis in armis

Vi teneram firmare manum dignare potenti,
 Nec sine tam longum pater ô pater optime in æuum.
 Gens infanda tui teneat loca sancta sepulchri
 Certe ego, non uano mi a numine corda mouente.
 Hactenus effugi (licet hortarentur amici)
 Heroa celebrare tuba ciuilia bella
 Hanc mihi materiem triplices sanxere sorores
 Fatorum dominæ, seu (ne fragmenta sequamur
 Christicolæ) pater omnipotens, qui mente repostum
 Quicquid habet, fatû est, qui summo cuncta gubernat.
 Consilio, & cuius sine numine nec mare feruet
 Aestibus alternis, nec tellus procreat herbas,
 Nec leuis in terram passer cadit, heu graue crimen,
 Heu nimium mens cæca hominû, qui uiribus audent,
 Quicquid agunt proprijs ascribere, cû neq; uerbum
 Explicuisse, deo nisi concedente, ualere.
 At tu mactæ puer, seu Marte coegeris hostes,
 Scu fama attonitos nostro parere tonanti.
 Ipsius dextra refer omnia, teq; minorem
 Crede, sed interea quoniam formare figuras
 In uarias potes argillam, cum saxeâ nondum est
 Dum puer es, duris asuesce laboribus, utq;
 Pestiferum uirus quantum potes, effuge luxum
 Orbida non adeo cunctos pecus insicit agnos.
 Nec totos uue liuentia grana racemos
 Ut uitiat puerorum animos, & pectora furtim
 Eneruat iuuenum lasciua licentia, quin &

Versutos capit illa senes: Campana uoluptas
 Ludibrio dedit Hannibalem, Xerxisq; ruina
 Hinc exorta fuit, quid tam miserabile? quid tam
 Damnosum inuenies? cum uirtus langueat omnis
 Hoc uitio? et parti bello obscrentur honores?
 Quid largos memorẽ absumptos hoc crimine census,
 Quid uarias morbi species? letiq; tremendos
 Enarrem casus: ualeant unguenta, thorusq;
 Ignauo stratus genio, fuge balnea, noli
 Intonsas coluisse comas, nec uentris amore
 Alta iube maria euerti, terrasq; patentes,
 Sed refer è luxu primos Ludouice triumphos,
 Vnde meum ex uoto sumat primordia carmen.

Bona non cognosci, nisi dum amittuntur. T. Mor.

Perdendo bona nostra serè cognoscimus omnes.
 Dum possidemus, spernimus.
 Sic populo quoq; sepe malus, sed sero benignum.
 Commendat hæres principem.

Bona malaq; præsentia. Pict.

Nec bona quis peteret nimio præsentia uoto,
 Et mala ne contrà nequiter effugeret,
 Vtraq; constituit communia fontibus atq;
 Innocuis trini prouida cura Dei.
 Cuncta tibi quamuis sint leta, tumescere noli.
 Sis ne deo gratus, certior esse nequis.

Nullum

Nullum in bonis praesentibus quietem esse docet. Ad Iulium Ceruum. Big.

AN qui Cerue bonis praesentibus affluit, atq;
 Delitijs hilarem uiuere posse putas?
 Quodq; tibi id minime liceat, crudelibus audes.
 Vocibus aeternos insimulare deos
 Quis gerat urbanis primos in rebus honores,
 Nec tamen hunc pallens torqueat anxietas?
 Sene aliquis sine moestitia titubasse salerno
 Noscat? & hesternas euomuisse dapes?
 Quis nimios faciens sumptus non ingemat, & quis
 Non egeat, clausae si teneantur opes?
 Quis secum uelit Isthmiacas habitare puellas,
 Nec se sollicito sentiat igne premi?
 Nimirum imperio superi sanxere maligno,
 Ne foret in studijs talibus ulla quies,
 Ah tandem in melius mores compone uetustos,
 Velaq; nauigio commodiora para,
 Quodq; tuum est, uentis ne diripere sinistris,
 Virtute in portum remige flecte ratem
 Haud secus hinc animum nulla aduersantia mutant,
 Ac mare flumineis nil uariatur aquis
 Desine longaeuos exposcere sedulus annos,
 Inq; bonis multos annumerare dies.
 Atq; hodie, fatale uelit si rumpere filum

Atropos,

A tropos, impauido pectore disce mori.
 Hic gladio incumbit, ne uiuus seruiat hosti.
 Irato è tectis se iacit alter hero
 Duræ alius iacet ante fores iugulatus amica
 O ppobria hinc pendens effugit, ille famem
 Quod misera efficitur formidine, tu ne negaris
 Virtutis fieri posse patrocini?
 Haud ulli tranquilla potest contingere uita
 Si metuat, propero ne uolet illa pede
 Omnibus hoc tecum Iuli meditare diebus
 Durius amitti, quæ placuere magis.

Canis in præsepî, auarus homo.

T. Mor.

IN præsepe canis sceno nec uescitur ipse,
 Nec sinit ut scœnum qui cupit edat equus.
 Seruat auarus opes, opibus non utitur ipse,
 Atq; alios uti qui cupiunt, prohibet.

Captator. Pict.

Nunc pyra, nunc turdos, nunc uascula mittis Iulo
 Et dominum & regem, semideumq; uocas,
 Quid sibi quæso uolunt hæc Archemidore? quid optas
 Inde? senem ex facili fallere nemo potest.

Cardinalis. Faust.

Hic habet à fixo deductum cardine nomen,
 Debeat ut firmam sustinuisse fidem.

Castigatio

Semper enim non est qui percutit hostis habendus,
Nec ferule gaudens parcere semper amat
Diligat est melius nos Zeno seuerus amicus
Quam lenis facili pectore decipiat.

De infelici ciuitate. Ver.

Infelix patria est pueros ubi purpura uestit,
Atq; ubi præcedit diues honore bonos.

Cœlestia terrenaq;. Pict.

Haud fieri Xantippe potest, fugientibus ut quis
A eternisq; frui delitijs ualeat,

Quare age præsentis bona quam potes effuge uita,
Si bona sunt, quorum finis it in lachrimas.

Malam cogitationem in ipsum cogi-
tantem cadere, ex Danielis
cap. XIII. Dulich.

Lauerat ad uitreum fontem Susanna pudica,
Qua medius penitis partibus ortus erat.

Spurca duos in eam seniores Idalis ergo
Suscitat, & ualidis ignibus urit amor.

Lex erat, oppeteret deprensa ut adultera saxis,
Illa palestini inuiolata quidem.

Immotam frustra senior uesanus uterq;
Dum lactat precibus, sollicitatq; minis,

Deleta est, neq; non innoxia dedita pœnæ,
Testibus ut tantis credita res facile est.

At falsi demum conuictis testibus, ipsi
 Supplicio exemptæ reddita fama sua est.
 Saxa luunt falsi seniores, quando sequuntur
 Commenta autores peruitiosa suos.

Conscientia. Io.

Iudicis examen fugerunt sæpe scelsti.
 Id est at nunquam pectore iudicium.

Conscientia. Big.

Crimina multa licet nullo ulciscente patrentur,
 Effugiunt morsus non tamen ulla meos.

Conscientia. Pict.

Stud habet damni uitium inter cætera quod mens
 Implorat assiduo flagitiosa metu.

Semper enim uel si non deprendatur, in ipso
 Sese deprendi posse putat scelere.

Deq; suo alterius quotiens de crimine sermo est,
 Cogitat, & credit se magis esse reum.

Inq; dies timor hinc crescit de moribus ergo
 Cura sit intrepidus nos bona cura facit.

In consilijs sit mora. Sleid.

Sit mora consilijs: nam si moderamine tractes,
 Prosunt ut stulte precipitata nocent.

Lusc.

Sanius efficies mora consilium, properantes
 Pœnitent hæc stultos præmia digna manent.

Consuetudo. Pict.

Naturale bonum est Roberte uirtus.

Naturæ vitium repugnat omne.

Consuetudo tamen facit frequenter,

Vt contraria sentiant maligni.

Consuetudo peccati. *Pict.*

Quo magis ad mores per me reuocaris honestos,

Hoc magis impura niteris ire uia.

Crede, dies uenient, cum perditus ulcera flebis

Ob longam nimium conualuisse moram.

Nam uetus in uitij habitus creberq; remitti,

Sed penitus tolli uix Labiene potest.

Conuitia. *Pict.*

Te quereris natum nimis infelicibus astris.

Quod Fabius multis te premat opprobrijs:

Parce Caper lachrymis, nec enim conuitia quisquis

Audierit, sed qui fecerit, hic miser est.

Conuitia. *Pict.*

Credebam te forti animo similem esse Catoni,

Sed tibi foemineum pectus inesse doces.

Non aliter uerbis te detractoris iniqui,

Quam trifido sterni fulminis igne sinis.

Fac redeas in te. Nec enim conuitia quenquam,

Sed uitium turpem Iustiniane facit.

Alios corrigere. *Pict.*

Ni male coniecto, uidearis ut esse pudicus,

Pluribus insequeris Zoilon opprobrijs.

Carpere perfacile est alienam Scipio uitam,

Sed propriam in melius, composuisse labor.

Corpus pondus animo.

Carcer & infernus, tum luctus tristeq; pondus
 Est animo corpus, quum dominatur ei.
 Hoc laxatus enim seuæ ceu à carcere mortis.
 Peruolat ad sedem candidus ipse deum.

Alciatus.

Vita hominum infelix, & pluribus anxia noxis,
 Quam metus exagitat, spes & inanis alit.
 Mors igitur felix affectu obnoxia nullo,
 Que nos aethereis sedibus alma locat.

Crapula. Big.

Nec gladio, nec nauifrago tam magna profundo
 Turba perit, nimio pondere quanta cibi.

Crapula. Pict.

Vnde tot angantur mortalia corpora morbis,
 Me petis, à lauto est multipliciq; cibo.
 Prisci uis utentes & simpliciore ualebant,
 Tunc herbas norat uix medicina decem,
 Nunc nemora & montes scrutatur & æquora, et alii
 Vti etiã magicis sepe magisterijs. (det
 Excedunt tamen & morbi medicamina, quippe
 Quisq; mori mauult quàm cohibere gulam.
 Cupiditas moderanda. Dulich.
Elige quod iustum est, nimiaq; cupidine frangi
 Effuge, inexpleto deterius nihil est.
 Hermo nam exhausto festinat auarus Hidassem
 Haurire, ignorans, cum ratione, modum: ille

ille quidem similis, demersæ spongiæ in amnem,
 Quæ nunquam inde, nisi plena, redire potest.

Cura. Io.

Insomnes agit hæc noctes, quatit ista medullas
 Ut uiuas, miseros excute corde metus.

Cura uana abijcienda. Corn.

Si quid cura potest, ut cures cuncta monemus,
 Nec cures pro te numine sollicito,
 Sed neq; tu curare queas sine numine, nanq;
 Quod cures, quod non, cura erit ista deo.

Curæ fugiendæ. Corn.

Et patria atq; domus uitæ sunt munera, curæ
 Non faciunt uitam, sunt labor atq; dolor

Luscinius.

Cui domus est, uictusq; decens, et patria dulcis,
 Sunt satis hæc uitæ, cætera cura, labor.

Fidelis Curionis institutio, ad Phi-
 libertum Carrium. Duch.

Vt possis ueri officium pastoris obire,
 Tuoq; fungi munere,
 Turpis auaritiæ studium uitabis iniquum,
 Et lucra, Carri, pessima.

Si te cura gregis, studiumq; fidele tenebit,
 Ouiumq; amor uerissimus,

Paneq; doctrinæ, et diuini flumine uerbi
 Pasces eosdem sedulo.

s Ut grex.

Vt grex securus maneat, nulloq; timore

Percussus angatur animi,

Tetros, passim autem niuea sub ueste latentes,

Arcibus instanter lupos.

Præterea speculum, exemplar, lux, forma, lucerna

Operum bonorum, ac dux tuis,

Ad Pauli exemplum, proprio sic uiue labore,

Ne sis onus nimium tuis.

Pastorum hinc Christus pastor uerissimus ille

Stipendium reddet tibi.

Curiositas. Pict.

Quicquid sit ruri, quicquid sit in urbe requiris,

Et quid inops Codrus, quid Midas diues agit,

Quid tibi queso serunt aliena negotia rerum?

An ne magistratus Pamphile: nunquid opes?

Qui res alterius proprijs indagat omisiss,

Blandiri, aut nigro rodere dente cupit.

Cauendum cōtra dæmonis insidias,

ad Castaldum. Big.

Cum ferus humani generis consueuerit hostis

Insidias nostræ sine fine parare saluti,

Atq; laceßiti semper de more leonis

Rugiat in nostram concusso dente ruina

Non opus est placide Castaldæ uacare quieti,

Non opus est lentos nos molli stertere lecto.

Vrbs facile capitur non custodita labore,

Quicq; lares tutore carent, sunt præda latronum.

Truncari

T runcari uidi semel à tirone pufillo,
 P restantem uirtute ducem, dum segnis in umbra
 S ecurusq; sui gremio captaret aperto
 F rondibus æstiuas somnum elicientibus auras,
 S i uersuta procul uulpes, si dama latrantes
 A udicrit uel cerua canes, siue æra rapacis
 A ccipitris fluuiialis, anas resonantia, sese
 P rotinus occultant inter dumeta lacusq;
 N os quoties strepitus nostras hostilis ad aures
 V enerit, in blanda pigri cantabimus herba?
 F œmina cum nobis nimio uenit obuia cultu,
 C ùm uarias spectamus opes, laticesq; falernos,
 E t suaui nidore dapes, regumq; fauores,
 N on procul hinc animarum hostem mugire leonem
 H aud dubium est, tunc mente decet nos illa sagaci
 E lapsura breui meminisse, nigrumq; sub illis
 A bscondi uirus, miseratq; resurgere lites.
 S æpius hinc morbosq; graues, & bella cruenta,
 Quid stolidū magis est, quàm longā exposcere uitā,
 E t tamen ignaua semper torpere quiete?
 Q uam si quis recta uelit expendisse bilance,
 N on multum à leto differre fatebitur, atq;
 V iui hominis certum testabitur esse sepulchrum,
 S egnitie tardos conducit nemo colonos,
 Q uosq; piget capere arma, truci dum sidere cancer
 A estuat, hos merita dux concitus imperat ira
 E t castris procul ire suis, nec querit incertem.

V cctorem extremas mercator iturus ad oras.
 Sic fugat agricolam multo torpore iacentem
 A eterna dominus segetis, uæ terq; quaterq;
 Quisquis is est, cuius præcordia tanta capeßit
 P igrities, turpem mereatur ut inde repulsam
 H ei mihi crura labant, cor palpitat, ossa gelantur.
 O raq; pallefcunt, crinesq; leuantur in altum
 D um metuo, ne Christe tua de messe repellar.
 A h potius torque innumeris mea membra flagellis.
 A h potius Lybicos profugum me mitte per æstus,
 Siue per arctoæ crudelia frigora terræ
 S i neget alma mihi tellus alimenta, diemq;
 P hœbus, & undosum contra me seuiat æquor,
 E t caput assiduis niger hoc petat imbribus ær,
 M e q; homines habeant odio, uolucresq; seræq;
 A equo animo tulerim, modo me digneris amare,
 A h pudeat coelestem animum marcescere somno.
 C ùm uideat nunquam cessare Hyperiona, seq;
 V t tollant plantæ sublimi uertice, semper
 E niti, quoties datur exercere facultas
 I ncrementa sui, demirror sæpius, unde
 T am grauius formidet iners succumbere morti,
 C ui similem uitam traduxerit, ecce propinquat
 I lle dies, quo nostra salus Castalde reuixit
 C hristus, & infernis uictor remeauit ab umbris,
 Q uos laqueos lupus ille paret, quæ retia credis?
 N unc animis opus est nobis, nunc pectore firmo.

Nunc uigili studio nos defensare necesse est,
Ille uerecundo querit pressisse pudore
Ora hominum quantumq; potest effingere noxas.
Maiores uenia, seu persuadere, nec esse
Tartareas poenas, sensum nec habere sepultos
Hybernas citius guttas, aestatis aristas,
Autumni fructus, et ueris germina dicam,
Quam ualeam antiqui fraudes numerare draconis,
Quas si consilio cupimus superari salubre
Luctibus inprimis multis precibusq; supernam
Imploremus opem, dehinc nostra nouissima semper
Pectore uersentur: uenient ea tempora, cum nos
Sub gelida claudemur humo, uermesq; uorabunt
Viscera nostra, quibus nec terra, nec aequora possunt
Vertim præbere cibos, heu lumina tantis
Dedita delitijs, uctitisq; uacantia ludis,
Heu cerebrum, tumido quod caeca superbia folle
Inflat, et immenso studet exaequare tonanti?
Heu celeres in cuncta pedes mala, lingua dolosa.
Gaudens eade manus, letiq; libidine renes,
Gaudia uestra breui mors auferet, utq; uolucrum
Aeris in campo uestigia nulla supersunt,
Sic nihil è uestris dabitur spectare triumphis,
Quodq; magis deslere decet, longeq; timendum
Est magis, aeterni tormenta subitis ignis,
Dum Castalde licet, somnos fugiamus inertes,
Ut domino uigiles redeunte uocemur ad astra.

SCHOLAE CHRIV
Cito dandum. Pict.

Dicere cras dabimus, subito dare cum quis amico
Est potis, hunc longa scrutari mora est.

Dum mihi restitui mandare numismata differs,
Acceleras uitae fata suprema meae.

Si non uis rerum ius defensare mearum,
Ab saltem curam quaeso clientis habe,

Iam clara mihi uoce nega quod postulo, mortis
Promissi officij tarda fides genus est.

Quod dare uis, cito da. Aufon.

Gratia quae tarda est, ingrata est, gratia namque
Quum fieri properat, gratia grata magis.

Idem.

Si bene quid facias, facias cito, nam cito factum
Gratum erit, ingratum gratia tarda facit.

Debitor. Faustus.

Semper et infelix alieni debitor aris,
Duraque seruili uincula mente gerit.

In deformem & improbum,
è Græco T. Mor.

Pingere difficile est animum: depingere corpus,
Hoc facile est, in te sunt tamen ambo secus,

Nam prauos animi mores natura reuelans,
Fecit ut emineant undique perspicui.

Sed formae portenta tuae deformia membra

Quis pingat? quando haec cernere nemo uelit?

Defunctos

Defunctos nō esse plangēdos. Sleid.

Expectare necem, res plena doloribus hæc est,
Qui periit, tacite gaudeat ille sibi.

Define nunc tandem defunctos plangere uita,
Certus, post cineres nil superesse mali.

Cornarius.

Instantis fati sunt certa dolenda pericla

Hoc habet in lucro qui prior interiit.

Ne plangas igitur priuatos lumine uitæ,

Non aliud nam illis imminet inde mali.

Dentes. Faust.

Natura omniparens dentes formauit acutos.

Ne uaga, sed claustris lingua sit arcta suis.

Detractio. Pict.

Nemo tam pius innocensq; transit

Huius curriculum uolucere uitæ.

Vt morsus hominum queat dicaces

Euitare, probris bonos notare

Sunt solatia uana pessimorum.

Detractor. Pict.

Quod percunctanti de religione rccussem

Resspondere tibi, te stupor Vrse manet

Extimeo canibus sanctum dare, quippe latrantem

Vitæ hominem alterius, suspicor esse canem.

Detractor. Pict.

Crasse uides illum dicteria blanda loquentem

Effuge, non semper que sapit, esca fouet.

Si qua

Si qua palàm loquitur, lepidum se ostendit in aurem

Non uerba, ignitas ipse iacit faculas.

Quomodo diabolum uincamus.

Pict.

A Stygio quereris te uinci sepius angue,
 V iribus & tantis sistere posse negas.
 E terra sustolle oculos, meditareq; tandem,
 R ectam homini omnipotens cur dederit faciem.
 S cilicet ut nitidos cœli consideret orbes,
 Aeternamq; illic esse sibi patriam,
 H inc fortes sumas animos, & robur, & omneis
 I nuicto casus excipies clypeo.

Morsq; erit in uotis, spe uite obijisse supernæ,
 E t hostem pedibus supposuisse suum.

Nulla dies sine linea. Faust.

Nulla dies abeat quin linea ducta supersit,
 N on decet ignauum præterijisse diem.

Disciplina. Io.

Artibus ingenuis quisquis mansuescere nescit,
 H ic puer indocili seuior est Tygridæ.

Diuitiæ ueræ. Morus.

Diuities animi solas ego iudico ueras,
 Q ui rebus pluris se facit ipse suis.

Hunc adeo ditem, hunc opulentum ritè uocamus
 M agnarum quis sit qui uidet usus opum.

Calculus at si quem misere numerandus adurit,
 Q ui misere semper diuitias cumulet.

Hic ut

Hic ut apes paruo crebroq; foramine foffo
Sudat in alueolo, mel alij comedunt.

Sleidanus.

Nobilis est animi thesaurus, nobilis ille
Postrema quisquis parte locabit opes.
Dives erit uere, qui fidos inter amicos,
Largiter effundit parta labore bona.
Sed genium quisquis defraudat, opesq; tenacem
Congerit in testam, quo numerare queat.
Qualis apes, frustra studio complebit auaro
Vascula, mox fucō diripiente fauos.
Diuitiarum usus. Alciatus.

Vtere diuitijs ut morti proximus, idem
Tanquam uicturus parce tuis opibus.
Ille sapit uere qui callens hæc duo, nouit
Non nimium largus, nec nimis esse tenax.
Diuitias mortuo nil prodesse.
Quo tibi diuitiarum post quoq; fata sepulchro
Ingeris? et socias putre cadauer habes?
Ne tenuis uideare, perit male temporis ingens
Portio, nam uite nil potes adijcere.
Diuitijs quomodo utendum.
Lilius.

Duitijs utare tuis tanquam moriturus,
Tanquam uicturus deuo parce tuis.
Vir sapiens est ille quidem, qui hæc ambo uolutans,
Parcit, quiq; modum sumptibus applicuit

Diuitijs quomodo utendū. Auso.

RE frueri ut natus mortalīs, dilige sed rem
TAnquā immortalis: fors est in utroq; uerēda.
 Diuitijs quomodo utendum.

Morus.

TAnquam iam moriturus partis utere rebus,
TAnquam uicturus denuo parce tuis.
 Ille sapit, qui perpensis his rite duobus,
 P arcus erit certo munificusq; modo.

In diuitem. Lilius.

Diuitias locupletis habes, animam sed egeni.
Hæredi o diues, sed tibi solus egens.
 Ut patientiæ crescant præmia non
 audit subito deus inuocantes se.

Ver.

VT tua maiori crescat patientia laude.
Non audit subito uota, petita deus.
 Qui deo militat mortalia cōtemnat.

Ver.

Terra spernat opes cœli qui militat oris.
Pincipis æterni castra sequenda tibi.

Doce. Pict.

Non est te Christi sapientior alter in æde,
Nec tamen ulla est tibi cura docere rudes.
 Militibus quemcunq; piget succurrere captis
 C arole, cum possit, non amat ille ducem.

Ebrictas

= Ebrictas. Big.

Visus hebet, fumant artus, cerebrumq; rotatur

Nec facit officium pes, animum ue suum.

Inebrium & uiolentum. Vrsf.

Violentus usq; & usq; uiolentus es

Vna addita uel una adempta litera

Vtrumq; recte conuenit nomen tibi.

= Adeundem. Faust.

Non imos epota pedes, sed bachica summum

Vis caput inuadit, parcius ergo bibe.

Ebrii benigni. Morus.

Vespere quā bibimus homines sumus, atq; benigni,

Mane homini siccus trux fera surgit homo.

Cornar.

Est homo blandum animal, ubi sero pocula sumpsit,

Non differt trucibus mane sed ille feris.

Eleemosyna. Pict.

Extruis excelsis urbana palatia pinnis.

Atq; suis laribus prædia nulla carent.

Et bene Sexte cubas, bene pascere, & bene uestis,

Tæq; negas uti posse opibus melius.

Falleris his inopum frigus depelle famemq;

Summus fructus opum est has dare pauperibus

Eleemosyna. Pict.

Abs te ne faciem deus Marulle

Auertat metuis, modum docebo,

Quo securus eris tuam caueto

A mudo

A nudo faciem famelicoq;

A uertas, dat enim deus pari par.

De Eleemosyna. Ad Marcum.
Big.

SI quid arenoso pingas in littore, fluctus
 O bruit, aut tumidi seuæ procella nothi.
 Et cerusa perit digito, & flammam enecat imber,
 Atq; abaci delet cana salina notus.
Assiduis sic abluitur mens sordida donis
 Infaustis fuerint si data pauperibus.
Ac uelut est scelerum fomes sitibunda cupido,
 Larga ita uirtutum est portus & aura, manus.
Quod uideas fuerat tutata libenter egenas,
 A d uitam domita morte Tabitha redit.
Si sua Chaldaeus Daniele monente Tyrannus
 Purgasset iussis crimina mueribus,
Certe ea perpeffus nunquam tormenta fuisset,
 Que nocturna fuit uaticinata quies.
Tu tamen hæc cum Marce legas, cumulare laboras
 S temmate maiores irrequietus opes.
Ne pereat census, uigilas, animæq; salutem
 D espicis, & salua re periisse iuuat.
Ah miser ad fontes hac nocte uocaberis umbras,
 E t congesta tibi tot bonæ cuius erunt?
Forsan adhuc uenis salientibus auferet hostis,
 N emoq; qui donet ueste cadauer erit.
Nóme istud multis contingere cernimus: an tu
 Fortune

Fortunæ solis non es in orbe rotæ?

Quin ipso pendes in margine forsitan iturus

Cras, hodie in præceps, nec tamen ista times.

Nec mirum rabies quia te cæcauit habendi,

Intentusq; lucro nulla pericla uides

Huc nihil intulimus, nihil hinc auferre ualemus,

Oppida rex moriens, friuola linquit inops

Vis doceam, quo gaza modo tamen esse perennis

Possit, eam fido pauperis abde sinu.

Captiuos redimat defossa pecunia, nudos

Veete sub innumero pallia clausa tegant.

Accipiant spatiosa uagos pallacia, quiq;

Esurit hunc, superest qui tibi, panis alat.

Sic homines facimus nobis superosq; benignos,

Sic bene dispensas multiplicamus opes.

Quæ quondam uati paulum donauit oliui

Plena habuit caris uasa diebus anus.

De modico dedit hæc totum, tu pauca recusas

Ex coaceruata fertilitate dare?

Passibus it lentis dubijsq; uiator honestus,

Sese sarcinulis, qui petit astra, leuct.

Quam stultum est præferre bonis terrena supernis,

Diuina humanis, fluxaq; perpetuis?

Qui coram fuerit populis opulentior, illo

Pauperior coram numine nullus erit

Quicquid credidimus Christo, nec latro nec audax

Filius, aut fiscus lîsue maligna rapit

In tuto est, quodcumq; deo custode tenetur,

Hoc est heredi consuluisse suo.

Pascitur in medio diuinitus ille leonum

Hic coruo in solis auxiliante locis,

Et tibi ne desit uictus soboliq; timebis,

Si bene de summo promerere deo?

Nunquid arant uolucres? num frugibus horrea com?

Cœlestus tamen his fert alimenta pater. (plent?)

Nec te munifica præsignem mente iuuabit?

Pauperibus quisquis donat, egere nequit.

Si tua conscruo claudes præcordia, quicquid

Est tibi largitus, reddere coget herus

Pone, quod hinc referanda foret tibi gratia nusquam.

Quæ uirtus magis est, quàm dare digna uiro?

Vnde magis sequitur domini uestigia, quàm cum

Pluribus assiduam suppeditamus opem?

In commune suum facit is lucescere solem,

Innumera noctes irradiare face

Dat proprias cunctis escas animantibus omnes

Tegmine corporibus conueniente tegit,

Infelix, quicumq; graui se mancipat auro,

Vinctus is ingenti marmore colla natat

Ne pereas, memor Archite sine cuncta perire.

Prædia, & à duplici pocula quære manu

Res homines humana decet, feritasq; ferarum est.

Quem nunquam miseret, uir sapit ille feram.

Te frustra natura animal lachrymabile fecit,

Si durum medio corde adamanta geris.

Inclementia bellica. Faust.

Nulla est ardenti miserans clementia bello,
Impetuosa pium dextera nescit opus.

Episcopus. Faust.

Caetera quo superet meditantia pectora sensu,
Imposita ex ipsis nomina rebus habet.

*In Episcopum quendam sordidum,
& perparcum. T. Mor.*

Vita Sybillinos mea si duraret in annos,
Non bonitas unquam praesulis excideret.

Iugera multa soli locat, amplas possidet urbes,
Centum stipatus progreditur famulis.

Me tamen exigui census, quum nuper adirem,
Excipit, & uere comiter alloquitur.

Quin abiens nigri gustarem ut pocula uim,
E loculo clauem liberat ipse suo.

Erudiendi pueri in aetate tenera.

Ver.

Dum tenera est aetas, generosos imbue mores
Tunc facile est cunctis artibus ingenium.

Exempla. Pict.

Tolle tuos monitus & uerba differta, mouemur
Exemplis multis pontice, uoce parum.

Namq; loqui facile est, summi est fecisse laboris,
Si cupis audiri, quae loqueris facito.

Fama. Io.

Quid superest mortis? gestorum gloria satum
 Nescit, & hæc cineri posthumat una suo.
 Fatis nemo potest repugnare.

Lusc.

Si ducunt te fata, feras, dolor additur omni
 Inuito, & collo non minus illa trahunt.

Morus.

Si ferris ferre & ser, sin irasceris, & te
 Laferis, & quod fert te feret, immo trahet.
 Cito fauendum. Piet.

Si te iura mouent inopum uiolata, tuoq;
 Si qua sedet pietas pectore, si qua fides,
 Si quis amor tibi iustitiæ sine lite regendæ est.
 Si tibi clamosi displicet ira fori,
 Si presens mihi per magnū crucis oro triumphum,
 Et recipi testes præcipe queso meos.
 Quodq; probi Iuli est hominis, cras dicere noli
 Præsto ero, cum possis non minus esse hodie.
 Omnes sunt felices ubi omnes amici.

Ver.

Quam felix & quanta foret respublica, ciues
 Si cunctos unus conciliaisset amor?
 Nemo felix ante obitum. Faust.
 Ne quisquam extrema felix nisi morte uocetur,
 Instruis accenso Croese ligate rogo.

Aliud

Aliud T. Mori.

Non es dum in somno es, dum nec te uiuere sentis,
Felix, at somnus ni ueniat, miser es.

Qui felix igitur sorte indulgente superbit,
Inflatusq; leui prosperitate tumet.

Nox quoties uenit, aut toties iam desinit esse
Felix, aut toties incipit esse miser.

Fides. Faust.

Aurea quam sancto coluerant secula ritu,
A ut nulla aut nostro est tempore rara fides.

Quanta fides fuerit, tanta re-
tributio. Ver.

Est operis mensura fides, nostriq; laboris
Examen, capies præmia, quanta fides.

Fidelis. Pict.

Necte triumphali tua Cosmice lauru,
Dignaq; propensis uota resolue deis.

Inscribiq; iube Pario tua nomina saxo,

Totaq; uictori plebs tibi cantet io.

Scilicet est puerum res ardua fallere regem,

Difficile est opibus præposuisse fidem.

Finis. Pict.

Præteritos quamuis bene Quinte peregeris annos,

Non tamen in tuto dixeris esse uado.

Qualem habeant finem Christi uexilla sequentes

Querendum est, uitam mors probat aut reprobat.

t. Flere

SCHOLAE, CHRIS/
Fleremortuos. Piet.

Dilaceras crines, sletumq; ululatibus implet,
Mcestaq; sanguineis unguibus ora notas.
Credis an extinctos hinc posse resurgere natos?
Fleri obitum, est addi uulnera uulneribus.

In fœnoratorem.

TRadis ad usuram, dederas nuper, dabis inde
Nunquam eris proprij sic fueris dominus.
Formæ fuge bonum. Ver.

Hæc quam cernis anum, quondam formosa puella
Extitit, an nescis quàm breue forma bonum est.
Forma caduca & malî persæpe
causa. Ver.

Quid fidis formæ populat quam morbus ex atq;
Multis causa mali candida forma fuit.

Fortis. Faust.

Instanti ueniunt subeunda pericula casu,
Rebus in angustis fortia corda patent.

Fortuna. Faust.

Vitrea dum splendet uultu fortuna sereno,
Protinus in uili fracta recumbit humo.

Amici fortunæ. Faust.

Agmina que nitido credis fidissima cœlo,
Nube subobscura terga fugata dabunt.
De uicis

De uicissitudine fortunæ e Græco,

T. Mor.

- L** Vbrica non seruat certum fortuna tenorem,
Sed rotat instabilem ceca subinde rotam.
Sternere summa libet, libet infyma tollere rerum,
Inq; uicem nulla uertere lege uices.
- M**axima quum bona sunt, iā sunt mala, pxima, rursus
M axima quū mala sunt, proxima iam bona sunt.
Forti animo mala fer, nec bis miser esto dolore,
Ne cito uenturis pramoriare bonis.
- De fortunæ inconstantia. Vrs.
- F** Vndus Achaemenide fueram, nūc cedo Menippo.
M ox alium rursus, mox aliumq; sequar.
V t q; suum hic credit, sic me prius ille putauit,
Sed me, fortunæ sum, quia nullus habet.
- Garrulus. Faustus,
- E** Xtremum ad malum primo quæ obtundit ab ouo,
V itanda est mensæ garrula pica tuæ.
- De ueris gaudijs. Ver.
- V** Na salus seruire deo est, hæc gaudia sola
V era putes, quorum gloria finis erit.
- De fallis gaudijs. Ver.
- Q** Væ durare putas mortalis gaudia uitæ
Sunt breuia, & finis tristis amator erit.
- Post gaudia dolor sequitur. Ver.
- A** Eternus sequitur præsentia gaudia mœror,
S tultene delitijs credis utrisq; frui?

SCHOLAE CHRIZ
 Generosus. Faust.

A Cceptum duplici munus cum scœnore reddit,
 V incitur haut larga mens generosa manu.
 Degloria, & populi iuditio.
 T. Mor.

M Axima pars hominum fama sibi plaudit inani,
 A tq; leuis uento fertur in astra leui.
 Quid populi tibi uoce places? sepe optima cæcus,
 D at uitio, & temere deteriora probat.
 S ollicitus pendes alieno semper ab ore.
 N e laudem cerdo quam dedit, cripiat.
 F ors tamen irridet quo tu laudante superbis.
 E x animo laudet, laus tamen illa fugit.
 Quid tibi fama facit? toto lauderis ab orbe,
 A rticulus doleat, quod tibi fama facit.

Gula. Faust.

S Int ignota licet magni patrimonia Croesi,
 I mmense absument alta barathra gula.

Homo. Faust.

Q Vid genus affectas uitam mortale perennem?
 Q uum sis momento bulla caduca breui?
 Hominis ortus & mors. Alc.

F Lens ego sum genitus, celebrantur funera fleu,
 T ransacta innumeris uita fuit lachrymis.
 O miserum mortale genus, lachrymabile semper:
 Q uod factum ex cinere est, soluitur in cinerem.

Hofhes.

Hospes. Velius.

Cuius & hospes eris gratus, nam qualis & unde
Natus es, hospitij quærere iura uetant.

Hypocrita. Faust.

Ne pura explicitæ credas sub imagine fronti,
Raptorem occultat pellis ouina lupum.

Hypocrita. Pict.

Nil fieri in toto reor infelicius orbe,
Atq; adeo nobis exitiale nihil,
Quàm si quis spe gloriolæ sua membra flagellet,
Et sese longa maceret esurie.

Nec uiuo nec defuncto datur ulla uoluptas,
Vsq; subit poenas, quas sibi sponte tulit.

Hypocrita. Pict.

Laudo quod assidua sis in prece, templa frequêtes,
Ocia quod fugias, illicitosq; toros,
Quod neq; scœnus ames, neq; delecteris honore,
Non tamen est aurum, quicquid Homere nitet.

Hypocritis. Big.

Sancta foris, sed praua domi est mihi uita, placendi
Causa homini prauo ledere pendo deum.

Hypocritim detestatur ad Ladifil. Big.

Quid sibi coneretis uult squallida barba capillis?
Quid uox demisso pressa supercilio?
Non aliter Struto data forma uolatibus apta est.
Cum tamen is nunquam Ladisilæ uolet.

Virtutum tibi signa placent, sed displicet usus,
Sub pulchro uermis cortice sepe latet.

Quam graue pro fragili est duros mercede labores,
Magnaq; pro paruo damna fauore pati.

Decipitur, quisquis mauult probus esse uideri,
Discendis animi quam uigilare bonis.

Quicquid agis studio laudis, uanescit inauras,
Illaq; continuo uix satis orta perit.

Munda licet fuerit caro uirginis, hanc tamen nitro
Abnuuit infecta mente uocare deus.

Quid corpus torquere fame modicaq; quiete
Est opus? & togula pauperiore tegi?

Si tamen incultis animus sub uestibus ardet?
Mensq; inter sordes ambitione tumet?

Florida nil prodest sine fructu uinea, sic &
Nil animam, quod sit laudis amore, iuuat.

Namq; licet frondes uideatur habere uirentes,
Non tamen ad fructum prouenit illud opus.

Quis furorem alto te credere uiuere in axe.
Defossus scelerum stercora cum iaceas?

Quæ tua laudari est, ceu sis sine labe, uoluptas
Ipso animo sordes conspiciente suas?

Vt qui comperto ditari somniat auro.
Gaudet, at cui gilans gaudia uana dolet,

Nonne miser simili cruciaris imagine, cum te
Laudari ficta de probitate uides?

Laus hominis propria est natura uiuere, sanctis
Legibus,

Legibus, illa nihil, quod simulatur, amat.

Si quis fictilibus sic uti nouit ut auro,

Nullus cum magnum denegat esse uirum,

Nec minor est, uti fuluo quicumq; metallo,

Sic ut fictilibus Ladisilae solet.

Pauperies animis nunquam est lucrosa superbis,

Summissis nullo tempore census obest.

Est sua muneribus merces, si causa mouendi

Diuinus fuerit pectora dantis amor.

Sic & temperies, & mens interrita prodest,

Sic utens æqua dextra bilance iuuat.

At secus, in rapidas abeunt ea cuncta procellas.

Perdunturq; pari res preciumq; modo.

Erga uana rudis præconia despice uulgi,

Est animæ humanus subiiciendus honor.

Impunitas. Io.

Quas tulerint leges frangunt impune tyranni,

Impunis populus sub duce ridiculo.

Ignauia. Piët.

Fortes prisca uiros habebat ætas,

Viuentesq; diu, & diu ualentes,

Se somno nec enim dabant gulæ ue,

Nunc seu sic a cibus, sopor sepulchrum est.

Ignoratio sui. Piët.

Nil mirum est, nostris sint omnia praua diebus,

Ignara est siquidem pleraq; turba sui

Quod si percepto depeilere nubila uero

Ex animo quisquam nauiter institerit,
 Cognoscet quo uita sibi referenda sit, atq;
 Impinget nullis nauigium scopulis,
 Non bene uitari sub nocte ceraunia possunt
 Lucis inops rectum saepe reliquit iter.

Incautus. Pict.

Foemineis pueri spectacula festa choreis
 Dum celebrant, multos Basse perire uides.
 Et tamen huc audes accedere, cæcus & amens,
 Est mihi, subsequitur qui pereuntis iter.

Contra inertes. Ver.

Tolle moras, uolucres menses labuntur & anni,
 Vltima sit nescis quando futura dies.

Ingenium humanum. Io.

Multiplici natura feras munimine rexist
 Plus habet ingenij munere nudus homo.
 Ingenium malum nullis officijs
 mitescere. Vrs.

Admoueo nolens catulo distenta lupino
 Vbera, cò me amens sed trahit upilio.

In me, lacte meo nutritus, seuiet olim,
 Flectere naturam gratia nulla potest.

De iniuria æquo animo ferendum,
 ad Claudium. Big.

Vindictæ cupidus Claudi dedisse furores.
 Vnius hanc uoluit nam Deus esse suam

Quis

Quin potius uerbis maledicta repende benignis
 I aeduramq; pio prosequere officio
 Sic uenit ad palmam, qui Christi in gymnade certat
 Namq; ibi uincendi est succubuisse modus
 Testis erit, qui crate fuit crudeliter ustus,
 Quiq; hilaris cædi singula membra tulit
 Testis erit Pauli ceruix, pendensq; Philippus,
 Et qui pectinibus dilaniatus obit,
 Nõme uides uindictæ auidum similem esse furentis
 Scintillant oculi, stat coma, labra tremunt.
 Nec firmas tenet ille manus, ferturq; citatis
 Gressibus, & toto est multus in ore rubor
 Aestuauit ima ferox circum præcordia sanguis,
 Denteq; dens premitur, terra pede icta gemit.
 Intorti crepitant digiti, stridetq; coactus
 Spiritus, & sensu fracta loquela caret,
 Fœdæq; & horrenda est facies deformius utrum
 Sit uitium an grauius noscere difficile est.
 Ah pudeat te saltem habitus ita turpis, & esse
 Humanis finem cladibus esto memor
 Felices, quos excercent aduersa, quibusq;
 Ipsam etiam offensam non meminisse placet.
 Qui mala non animo tulerint illata superbo,
 Nil erit, hos ualeat quod cruciari diu
 Improbus at sceleris retinens sub pectore plagas.
 Flagitio tacite roditur usq; suo.
 Si sapis, ergo pati malis, quàm ledere claudi.

Tartara percussor, sidera casus adit,
 Casus Abel colit astriferas in premia sedes,
 Sed stygis antra Cain sanguinolentus habet.
 Ingratus. Cor.

Pertusum vas est ingratus hominum semper,
 Omne quod infundis perfluit in nihilum.
 Lusc.

Rimarum plenus perdit tua dona scelestus,
 Si sapis integro uina reconde cado.
 Ingratus. Pict.

Multa petis stricte consanguinitatis amore,
 Multa sacrosancti iure sodalitiij
 Cuncta negant fratres, tibi cuncta recusat amictus.
 Quippe manu refugis Petre fricare manum.
 Ingratum nimium. Morus.

Ingratum est quicquid nimium est, sic semper amarum est,
 Vt uerbum uetus est, mel quoque si nimium est.
 Erasmus.

Insuauis est quicquid nimium est. Nam dicitur olim
 Mel quoque, si immodica est copia, bilis erit.
 De ingratitude in Deum. Big.

Ingratos quereris multos tibi Maure fuisse
 Vt refers, largas comprimis inde manus.
 Si semel atque iterum nullas tibi praeclia fruges
 Reddiderunt, semen non renouare uoles?
 Et facta mare naufragio tentamus, et iterum
 Ad fera post multam praecia perniciem

Sape quod in multis sterilis non protulit annis
Campus, id ubertas unius omne tulit.
Si quicquid lædit nos, de seruisse uelimus
Torpebunt spatio pectora nostra breui
Si quod agis, superum faceret pater, unde *Lycus*
Vnde Ceres nobis? unde darentur aquæ?
Quis somnus requiem ferret, quis lampada Titan?
Quis zephyrus uernos condecoraret agros?
Quo staret pax alma loco? nos unde liceret
Protegere à uentis, æstibus, imbre, gelu?
Inuocat ille Deum medijs in fluctibus, ille
Ex indignanti præcipitatus equo,
Si Mars sanguineis furialiter obstrepat armis,
Si seges usta diu nulla alimenta ferat,
Si monstrosa sacri contagio sæuiat ignis,
Deucalcneas si metuamus aquas,
Thuricremas subito flentes properamus ad aras,
Diuinamq; pia uoce rogamus opem.
At simul hinc saluis abicere pericula rebus,
Vertimus in memores terga repente deo.
Hunc reuocat meretrix, illum gula, plurima turba
Ad fastum inuidiam, murmura, furta redit
Heu heu, quo tantis famulabimur usq; tyrannis?
Nosq; trahi, uincti more sinemus equi?
Ah pudeat cœleste animal terrena sitire,
Et prona erectum lumina ferre diu.
Iamq; quid humana lateat sub carne, requirat,
Nolite

Nolit & inuentum prostituiffe solo.
 Sed quaecunq; dei, quaecunq; uidebimus esse
 Cæsaris, hæc habeat Cæsar, at illa deus.

Insatiabilis. Pict.

EXstructis plantas uillis, plantisq; locatis,
 V icini campos proximioris emis
 Protinus hic aliquid mutas, uix munere functus
 Quæstoris, fieri prætor Alane cupis.
 Dux equitum factus, peditum quoq; queris habendas,
 S pes generat uotis spem sine fine tuis,
 Quæ precor inde capis solatia? quæ' ue uoluptas,
 E st ueteri curam substituiffe nouam?
 M utare assiduos & non finire labores,
 E st homini optanda nolle quiete frui.

Insipiens. Pict.

Forsitan irasci tibi me Callistrate dicis,
 Quod me mittendum dicis in Anticyram,
 D o ueniam, neq; te merito reprehendere possum,
 I nsipiens omneis mente carere putat.

Inuitus sui pœna est. Big.

Mordenti mirare meos me parcere uersus,
 I nuida sat grauis est mens Tite pœna sui.

Inuidus. Faust.

Inuida perpetuis urit præcordia flammis,
 I ncedens fausto sors aliena pede.

Ira. Big.

Mens ignara sui fit me stimulante, ministro
S æuitiam, atq; homines iurgia cogo loqui.

Ira. Faust.

Sanguine scintillans feruenti nascitur ira,
Quæ semper domina mente domanda uenit.

Iudex & censor omni careat peccato.

Ver. =

Aspiciat lucem, qui uult damnare tenebras:
Qui carpit mores, labe carere decet.

Iustitia. Faust.

AEqua gerit rectam librat quæ pondera lancem.
Iustitia immota, firma, tenaxq; manu.

Iustitia & charitas arma sint principum. Ver.

Iustitia & charitas ualide sunt principis arces
Nulla tyrannorum uis diuturna fuit.

Iustus. Pict.

PRelia nescio quis mihi litigiosa minatur,
Inq; meum rabido fulminat ore caput.

Colligat innumeras terraq; mariaq; phalanges,
Milleq; signato congreget ære duces.

Nullaq; bellorum Pontremole machina desit,
Cuncta tuo fretus sperno patricinio,

Non opus est, inopem speret te iudice diues
V el prece uel prætio, uel superare minis.

Iustitiam gaze & regum preponis amori,

Nec

Nec uitæ pluris tempora longa facis.
 Felices essent urbes, si talibus omnis
 Lis commissa uiris excutienda foret.
 Sed bene quod saltem, Herculei tibi tradita regni
 Cura fuit, per te ius ibi fasq; ualent.

Iuuenta. Faust.

Accensa exardens flammata libidine pectus,
 Abitur in cunctum prona iuuenta nefas.

Labor. Io.

Optima quæq; uides longo sunt parta labore,
 Hic peperit Graium, Romuleumq; decus.

Nihil labori, & ingenio non
 cedere. Duch.

Commissio undisonum mare tandem ponte ligatur,
 Acrius remo uilificatur Athos,

Humanis pedibus Tethys substernitur ipsa,

Ingenti contra puppe meatur humus,

Salmoeneus forti iaculatur fulmina dextra,

Præpetibus pennis Dædalus astra petit,

Scilicet ingenij præceps furor inuia rumpi,

Improbis, & uincit maxima quæq; labos.

Lachrymæ. Pict.

Naufragium nuper fecisti, desine flere,

Luctibus amissa non reparantur opes.

Fœdasti uitij tua Zoile corda nefandis,

Hoc de fle lachrymæ pectora fœda lauant,

At nisi decipior, rides mea carmina, ride
 Ut lubet, egroto mella mouent stomachum,

Leno. Faust.

Communis stultæ pestis damnosa iuuenta,
 Surripit incautas leno dolosus opes.

Lex. Faust.

Lex sancta humana ducta est qua regula uite,
 Demissum ætherco munus ab orbe uenit.

Delicentia. T. Mori

Vltra concessos indulta licentia fines
 Prouehitur celeri, non reuocanda gradu.

Si patiare pedem calcet tibi uespere coniuix.

Calcabit surgens hæc tibi mane caput.

Lingua stultitiæ index. Alc.

Quæ tacet, haud quicquã differt sapiētibus amens,

Stulticiæ est index linguaq; uoxq; suæ.

Ergo premat labias, digitoq; silentia signet.

Et sese Pharium uertat in Harpocratem.

Lingua. Faust.

Quid melius lingua? lingua quid peius eadem?

Tristia cum dulci toxica melle gerit.

Idem. Faust.

Exteriora gerit qui simplicis ora columbæ,

Interiora uasfræ pectora uulpis habet.

Delingua. Lusc.

Profuit arcanis posuisse sigilla tacendis

Lingua magis rebus scrinia fida petit.

Probis

Probis linguas nihil esse metuendas.
Duch.

Quando tibi recte es, quando bene conscius, atq;
Non terrent animum fraus ue, dolus ue tuum.
Sermones hominum unius ne feceris assis,
Sive boni fuerint, siue mali fuerint.
Nam, quod uulgatum est, & passim dicitur, altum
Tardi coelum a fini uox penetrare nequit.

Lis. Pict.

Res agitur dicis mea, dum Pontremole tractas
Rem uatis, sed agi rem negat ille tuam.
Si tua namq; foret res uatis, ab omnibus ipsam
Quod tibi perfacile est litibus eximeres.
Miraris, quærisq; modum fortasse, malignos
Ut uincas homines, non prece, fuste opus est.

Lis. Faust.

Ille breui fiet misero mendicior Hiro,
Tristia qui litis bella forensis amet.
De liuore & miseratione. Eras.

Perior liuore est miseratione, Pindarus inquit,
Nam sunt felices quos petit inuidia.
Horum nos contra miseret, quorum aspera fors est.
At mihi donari non cupio alterutrum.
Ut nimium felix, uel sim miserabilis ulli,
Nam præstat cunctis rebus adesse modum.
Quandoquidem coeleste uicina pericula sorti,
Imaq; deprimitur non toleranda ferens.

Soter.

Pessima res liuor, solamen quoddam habet in se,
 Liuido enim exagitat lumina corq; simul.
 Lucrum iniustum. Big.

Iniustum maiora adfert dispendia lucrum,
 Hinc rapitur uectis, perditur inde fides.

Præscire malum inutile. Lilius.

Si posset casus quisquam præscire futuros,
 Et uitare simul, scire suaue foret.

Sin patienda tibi prorsus quæ scire requiris,
 Quid præscisse iuuat? nanq; necesse pati.

T. Mor.

Suitare quæas, quæ sunt patienda, sciendo.

Scire quidem pulchrum, quæ paterere foret,

Sin quæ præscicris uitandi est nulla potestas,

Quid præscire iuuat, quæ patiêre tamen?

Idem.

Præscire si quæas, quæ oporteat pati,

Quæasq; non pati, bonum est ut præscias.

At si te oporteat, licet scias, pati,

Præscire quid iuuat? necesse enim est pati.

Tuta mediocritas, ad Antoniũ Ros
 selionem Bellicianum. Duch.

CVI curæ est, tutè sedem retinere perennem,

Fortuna quauis matre, nouerca etiam,

Vitet, Rossellio, montis sublime cacumen,

Vitet arenosis ædificare locis.

Illud enim magno uehemens quatit impete uentus,
 Illas instabiles grande resoluit onus.

A eternum stabit, nulla firmidine, saxo

I mixta exiguo non nimis alta domus.

De mediocritate, è Græco

T. Mor.

Ingratū est quicquid nimū est: sic semper amarū est
 I Vt uerbum uetus est, mel quoq; si nimium est.

De mediocritate, è Græco

T. Mor.

A Gros ego haud porrectiores appeto

N on auream aut Gygis beatitudinem,

Que sit satis sibi, uita sat eadem est mihi,

Illud nihil nimis, nimis mihi placet.

Mendax. Pict.

D iscrutior, saluare potes me Carole, siue

Perdere, mandatis stoq; cadoq; tuis.

I nteritus genus est spes longa, uel obrue, uel iane

E rue de tantis pectora nostra malis

C arole priuare malim uitalibus auris,

Quam mea quis teneat sub pede colla diu.

M e quibus oppugnent ambagibus inspicis hostes,

Obstrue ueraci guttura falsa manu.

A lcide geris ipse uices, cum noueris esse

I stius officium monstra necare, nece.

P ersæ grande ferunt monstrum mendacia, quantum

F orsitan Herculeæ non domuere manus.

Dirue falsiloquos, quæ sunt uerissima debent

Esse gubernantis tutâ patrocínio.

Mens. Faust.

Diuina humanos mens est infusa per artus,

Cogitet ut spreto facta superna solo.

Tenera mens mala facile

imbibit. Ver.

Heu male diluitur teneris quod mentibus hæsit,

Pæsertim durant quæ didicere mala,

Meretrix. Pict.

Cum frustra uitij sicceat riuulus omnis,

Ni fontem ualidis clauferis aggeribus,

In cassum ploras, incassum pectora cadis

Expellenda prius turpis amica domo est.

Metiendæ uires. Faust.

Ardua ne subeas ignotæ pondera molis,

Ni bene sint tergi robora mensa tui,

De moderato sumptu. G. Lil.

Diuitijs utare tuis tanquam moriturus,

Tanquam uicturus, parcito diuitijs,

Vir sapiens est ille quidem, qui hæc ambo uolutans

Parcit, quiq; modum sumptibus applicuit.

Moderatio sit in omnibus. T. Mor.

Tanquam iam moriturus partis utere rebus.

Tanquam uicturus demuo parce tuis.

Ille sapit, qui perpensis hijs rite duobus,

Parcus erit certo munificusq; modo.

SCHOLAE CHRIS-
 Modestus, Faustus.

Seruanda in rebus praefixa est meta gerendis,
 Non excessa pudens facta modestus amat.
 Seruandus modus in utraq;
 fortuna, Faust.

Ne dextra elatum uideat, fractumq; sinistra,
 Adsit fortunæ certus utriq; modus.
 Modus sit in rebus. Lusc.

Non me tempestas rapiat maris, ac placidum me
 Non olim detineat uela negans pelagus.
 Est primum in rebus modus ordine credo gerendis,
 Hic tibi cum tenui, quod satis est placeat.
 Corda metu freta mota scient, sidentia torpent,
 Inuenies mutes uitæ etiam Zephyros.

Cornarius.

Non mihi seua maris tempestas, nulla quietis
 Nocua longa situ marcida lampe placent.
 Diligo sed medium, quum splendida facta uirorum
 Mensura fulgent sufficiente palam.
 Dilige tu id semper, nullis permixte procellis,
 Ipsa suos mites uita habet & Zephyros.

Mora. Picet.

Qui datus est nobis & nostro terminus hosti,
 Præterijt testes posco rogoq; legi.
 Atq; breui dici ius obsecro, longior anno est,
 Vna homini oppresso litigiosa dies.

Male mori. Pict.

Ventris abhinc menses fluxus te dissipat octo,
 Et febris quarto quoq; iterata die,
 Iamq; spes est tibi nulla relicta salutis,
 Nil medici profunt, pharmaca nulla iuuant:
 Et tamen accersi nondum Beltrande iubetur,
 Accuses proprio cui scelus ore tuum.
 Sed nihil hoc miror, nam qui male uixit, oportet
 Hunc male iustitia sic statuente mori.

Mors. Faust.

Clam uenit orta metens, æqua mors omnia falce.
 Hinc habet incertam nescia uita diem
 Mors haud timenda. Faust.

Tensa quid horrescis missuram spicula mortem?
 Non mors, sed passi est meta suprema mali.
 Sola mors tyrannicida est.

T. Mor.

Duriter es quicumq; iuris oppressus iniquis,
 Spem cape, spes luctus leniat alma tuos.
Versilis in melius uel te fortuna reponet,
 Vt solet excussa nube, nitere dies.
Aut libertatis uindex frendente tyranno,
 Eruet iniecta mors miserata manu.
Auferet hæc (quo plus tibi gratificetur) et illum,
Afferet atq; tuos protinus ante pedes.
Ille opibus tantis, factuq; elatus inani

Ille ferox crebris ante satellitibus,
 Hic neq; toruus erit, uultu nec ut ante superbo,
 Sed miser, abiectus, solus, inermis, inops.
 O quid uita tibi dedit unquam tale? uicissim
 Iam ridendus erit, qui metuendus erat.
 O cor triste malis misere immersumq; profundis,
 Rumpere sit poena terminus iste tue.
 Sanguinolenta tue domine tua uulnera pande,
 Illa breui est, quæ nos diuidet una duos.
 Quam miser ergo diu sic heu lachrymabo, queratq;
 Mors ades, & tantis horrida solue malis.

Operandum. Pict.

Dicta beatorum ex libris collecta uirorum.
 Ad quodcumq; uelis propositum recitas.
Dic Plato quid prodest? argenti splendor an usus?
 Effice quod loqueris, nam didicisse parum est.

Nuptiæ. Io.

Connubium commendat amor, non foeda libido,
 Hic tibi blanditiæ fornice nequitiae.

Ocium. Io.

Ocia corrumpunt animos, pectusq; uirile,
 Tristius ignaua nil tibi segnitie.

Ocium. Faust.

Corrumpunt forti celsas cum pectore mentes.
 Ocia plumoso desidiosa thoro.

Ocium fuge. Pict.

Si tibi perpetuae uincenti est cura salutis,
Ocia perpetuo delitiosa caue.

Hostis apricantem quoties uidet in ferus hostem,
Semper uictrici currit ad arma manu.

Sed timet implicitum manuumue pedumue laborc,

Aut mentis uigili sollicita studio.

De uitando ocio, ad Cæ-
farem. Big.

Quod tibi sit facilis res omnis, & otia turbet

Nil tua, te primum Cæsar in urbe putas

Sit mare tranquillum, quid nauita laudis habebit

In portum salua perueniente rate?

Non minus hæc celebrat, quam secla uetusta Catonẽ

Scilicet huic segnis uita quod acta fuit?

Re magis haud ulla nituit, quam uase rotatus

Regulus & Cocles, quod pede claudus erat.

Vnde fuit claros Lucullus adeptus honores?

An quod aceruatas torpuit inter opes?

In uarios uirtutis amor te concitet actus,

Illa nequit requiem molliciẽm ue pati.

Illa nec est uoto, nec odore petenda Sabæo.

A siduo tantum quippe labore datur,

Ecce forum fremit oppresso ui iure potentum

Iustitiæ hos contra foriter asser opem.

Ecce seros contra parat arma ecclesia Turchos.

Curre flagellato puluerulentus equo,

Magni animū tibi sume iuri, Christoq; clientes

Morte nihil timeas multiplicare tua,

Hinc habitant multorum animæ felicia regna,

Magnaq; factori proxima turba suo est.

Vt segetes, sic ingenium exercere necesse est.

Præcipui si quid germinis inde cupis

Germina sunt, placida contra incurstantia mente

Durare, & proprio non cecidisse loco.

Germina sunt duros nil formidare dolores,

Fortius & cunctis pectus habere malis,

Ardua quid valeat uirtus, patientia monstrat.

Otia sunt cupido poena laborq; uiro.

Nunquam aliquid reat accidere infelicius ulli,

Quam res aduersi cum nihil eius habent.

Me crebris potius sors occupet aspera curis,

Quam foueat blando desidiosa sinu.

Perseuerantia. Pict.

Coepisti sceleris uiam cruenti

Declinare, bene est, tibiq; quantum

Possum gratulor, attamen memento

Non qui cœperit assequi coronam,

Sed quisquis Mariane perscuerat.

Pœnitentia. Pict.

Si tibi uis credam te pœnituisse malorum,

Prisca uelim posthac crimina non iteres.

Turpe homini nimis est, ubi se fluuialibus undis

Lauerit, à solito nolle carere luto.

Principijs obsistendum. Duch.

VT primum ex alto dilapsa est tegula tecto,
 Ipsa quidem prompte est restitucnda domus,
 Nam si differtur longum reparatio prima,
 Paruo ex compluuiio lata fenestra subit.
 Et quemcunq; nimis spes differt, fallitur ille
 Sæpius, & misero spes sua tota fluit.

Patientia. Piçt.

SE deus in placidis abs te cùm nosset amari
 Qualis in aduersis sit, uideamus, ait.
 Tæq; flagellauit, solita est offensa docere
 Felici uere tempore si quis amat.

Peccare. Piçt.

VNde nihil patrare homines diuersa pueret
 Crimina, quærebam quæ Tite causa foret
 Vox mihi nescio quæ tenui, sic uisa susurro est
 Dicere, nulla caret noxa patrociniio.

Pœnitere. Piçt.

SI cupis ob scelera iratum placare tonantem,
 Et uotis placidum restituisse tuis,
 Illicitis quantum te noueris Olle uacasse,
 Fac tantum licitis abstinuisse uelis.
 Namq; sequi uitæ contraria facta priori,
 Criminis hoc uere est pœnituisse sui.

Polities corporis. Piçt.

Asbrios fragrat tua Cosmice uestis odores,
 Tæq; lauas omni terq; quaterq; die.

Cæsariemq; parcis flauentem comis in orbes,
Et nullus toto corpore neuus inest

Vita dei famulum nunquid decet ista: tonanti
Ni sibi displiceat, nemo placere potest.

Peccatori non esse desperandum,
ad Album Big.

Excedant numero estiuas tua crimina frondes,
Esingulaq; excelsa sint grauiora iugo

Desperare tamen noli tibi quippe remitti
Exigua possunt omnia lacrymula

Ipsa suo nostros humero portasse labores
Dicitur aeterni filius Albe patris.

Arcta uia est inquis, superas qui tendit ad arces
Esto sed & portu non caret ampla suo

Portus in hoc uasto est (male ne te distrahat error)
Aequore, delicti poenituisse sui.

Arctam omni peragrant tantummodo labe carentes
Precognositor domini qualis, Abelq; fuit.

Sed latro est permensus iter spatiosus, & quo
Mortuus est, habuit regna beata die

Flerit enim quacumq; animus uel pessimus hora.
Protinus hunc gremio suscipit omnipotens

Hinc ea sydereo ingressa fuere penates
Agmina, quae nemo dinumerare potest

Fallor: an & strictam & largam qui credit eandem
Esse uiam, à uero discrepat ille nihil?

Christicole, ad superos ceu sit uia stricta, timendum est
Sperandum;

Sperandum, ceu nil latius esse queat

Spes simul & formido dei sub lege iugantur

Hæc illi, huic miro congruit illa modo.

Esto etiam spatiosa nigrum uia ducat ad orcum

Maior & infernis turba feratur aquis,

Cerne Eurum & Zephyrū Borcamq; tuere notumq;

Christicolæ in toto pars gregis orbe quota est?

Nec, quoniam multos deus asserit esse uocatos

Electos paucos, extimuisse uelis.

Perlege scripturam, nummum capit ultimus æque ac

Primus, & à domino nullus inanis abit.

Si nequeas sedem electæ meruisse cohortis

Qualem martyr habet uirginicus ue chorus

Quare uocatore[m] saltem esse nouissimus, idq;

In summis etiam rebus habere uelis.

Nonne uocat multos & amat terrena potestas?

Cum paucisq; tamen nocte dieq; manet.

Pone, quod excelsi sis ima in ualle barathri

Et restim ex alto porrigat axe deus,

Tam ne salutarem tardabis prendere funem?

Et tamen hoc differes? nec tua damna uides.

Flecte gradum, peccasse dole, summitte tonanti

Ceruicem, & sine te, quo uelit, ille trahat.

Teq; ubi cuncta tuis pro uiribus cgeris, esse

Momenti seruum nullius Albe puta.

Sic funem capies, puteiq; uoragine ab alti

Illasus poteris profiluisse foras.

Peccatum. Big.

Peccatum est cum quis loquitur ue facit ue cupit ue
A eterni contra iussa uerenda patris.

Principes indocti. Pict.

Sic humana iacet uirtus, ut nulla salutis
S pes sit iudicio Cossæ relicta tuo,
Que sit causa, taces, dicam tibi, causa malorum est.
P lena quod indoctis omnia sunt dominis.

Omnis homo peccat E Græco suo.
Borb.

Labitur omnis homo, ut mercatur sepe flagellū,
Quem uel in electis uult deus esse suis.

Patientia. Pict.

Nec lachrimæ aegroto prosunt, nec thura sepultis,
Nec nautis fracta multa querela rate.
Sic nihil Olle tuum sedant lamenta furorem,
Imò magis querula uulnera uoce foues.
Quod pateris, conare animo tolerare libenti.
Quod geris inuitus, te magis urget onus.

Peccata deum scire. Alc.

Forte uiros que tu facies malefacta latebunt,
Prætereunt summos nec meditata deos.

Lusc.

Vt celes hominum commissa piacula uulgas,
Nulla tamen fugiunt mente reposita deum.

Bergius

Bergius.

Improbe mortales quamuis tua crimina celes,
Fallere cœlestes non potes ipse deos.

Soter.

Impostor licet usq; homines celaueris, atqui
Celare haud ulla quiueris arte deos.

Pœnitentia. Io.

Emendare uelis infectos crimine mores
Despicient animum numina nulla tuum.

Præmium & pœna. Io.

Virtutis sectanda uia est, uitiumq; fugandum
Præmia digna bonis, pœna parata malis.

Peccatum. Io.

Peccatum est quicquid prohibent æquissima iura,
Quodq; iubent fieri ni quoq; perficias.

Peccatum est obex inter animam &
Deum. Ver.

Obtenebrat mentem peccatum, est obicis instar,
Quo nequit autorem cernere tecta suum.

Quod nulla sit excusatio peccatorū
Ad Marcum. Big.

Cæcus emat cum sæpe ducem, nos unde uidentes
Errores inter uiuere Marce iuuat?

Cur uarijs patimur lædi uestigia saxis?

Et recta sumpto nolumus ire duce?

Alter egestati uitium imputat, alter opimis.

Rebus, hic illecebris principis, ille minis.

Artubus

Artibus hic ualidis ascribit, inertibus ille,
 Sunt qui caesentur tempora, quiq; locum,
 Nemo tamen mores mutata sorte uetustos
 Mutat & attritum nemo relinquit iter.
 Tempora mutantur simul & loca, sed tamen haerent
 Ipsa diu obsessis crimina pectoribus.
 Non facile è panno labes antiqua leuatur.
 Non facili pridem foeda lauantur aqua.
 Fallimur heu miseri, non est extrinsecus ullum
 Flagitium, in medio pectore regna tenet
 Vultus hiat letale, tamen medicina paratur
 Nulla, nec à nobis curritur ad medicum.
 Illa si doleant, terras peragramus, & equor,
 Curam animi nullus deficientis habet,
 Hinc ubi conualuit longa assuetudine pestis,
 Pharmaca nos opus est asperiora pati.
 Quin admota nimis sero quandoq; sub orcum.
 Suerunt flebilibus praecipitare modis.
 Nec tamen ex animo spes decidat, ulcera quamuis.
 Immodica fuerint putrida facta mora.
 Nil ita difficile est, quod cura operosa, laborq;
 Multiplici nequeant exuperare uia.
 Flexa inde in rectum reuocari robora possunt.
 Curuatasq; trabes explicuisse datur.
 Terrificamq; bonus salua trabe nauta charybdin
 Transit, & expugnant moenia celsa duces.
 Et rerum in nostros naturam uertimus usus.

A equora sulcannus remige, bobus humum,

Per iuga cliuosos excidimus inuia calles,

In mediaq; domos ædificamus aqua.

Et bello frenamus equos, oneriq; camelos.

Aucupiumq; truces ungue docemus aues.

Instruit hic pardos uenatibus, ille molossos,

Captandiq; sicut piscibus ille plagas

Ceu pudeat, sana uult nemo attendere menti,

Vult nemo fini consuluisse suo.

Si uetus est animi morbus, sudare necesse est.

Si nouus est, modico plaga labore coit.

Principijs igitur sapit is, quicumq; resistit,

Proxima sunt omni multa pericla mora.

Peccator & cæcus & bestia
efficitur. Ver.

Cor deus iniusti nebulis obnubilat atris,

Exiit & formam fitq; repente fera.

Patientia, T. Mor.

Tristia qui pateris perfer, sors tristia soluet.

Quod si non faciat sors, tibi mors faciet.

Illa patria est felix ubi iuuentus assue

scit modicis cibus. Ver.

Illa domus felix ubi paruo assueta iuuentus,

In festo coctum luxuriatur olus.

In peccato est plus doloris quam

uoluptatis. Ver.

Quid latere miser? peccati est nulla uoluptas.

Gaudia

Gaudia plus aloës quàm tua mellis habent.

Punitio. Io.

Corripiet populum Regnator uindice scepro,
Quem nequeunt homines, puinct ira Iouis.

De homine paupere.

Non ego fortunam, nec spem, nec deniq; curo
Fraudes, optatum portum ego contineo.
Nam sum homo, sum pauper, libertatemq; reseruo,
Diuitie nulle quàm uiolare queant.

Ad paupertatem uia. Lilius.

Corpora multa alere, & complures ponere sedes,
Ipsa est ad summam semita pauperiem.

Ad pauperiem uia. Morus.

Multa edificare domos, & pascere multos,
Est ad pauperiem semita recta quidem.

Prudens. Faust.

Quisquis es ô prudens, Ianum sectare bifrontem,
Sunt ora, atq; oculis terga uidenda tuis.

Populus consentiens Regnum dat
et aufert. T. Mori.

Quicumq; multis uir uiris unus præest.
Hoc debet his quibus præest.

Præesse debet ne utiquam diutius

Hi quam uolent quibus præest

Quid impotentes principes superbiunt

Quod imperant precario?

STIANA LIB. II.
De diuina pace, ad Paulum.
Big.

323

Non ego cum Siculas sis prator iturus ad urbes.

O rabo, ut fausta te comitentur aues,

S cilicet humanae uersuta negotia gentis

O mmpotens auribus supposuisse uelit

V t comitem diuinam habeant tua pectora pacem:

Suppliciter trinum Paule rogabo deum.

S ic poterit nec Scylla tibi nec obesse Charybdis,

N ec qui sulphureas mons uomit usq; faces,

D onec eris tanto munitus praeside, nunquam

L uxurics, nec opum te superabit amor.

N on fauor à recto, nec uerba superba, nec ira,

N ec blandæ poterunt te remouere preces.

S tabis, ut in medio cautes firmissima ponto-

C asibus & cunctis mens tua maior erit.

H oc quicumq; serit, seu uir seu foemina in agro

F œnore prouentus uberiore legit.

H ec est illa seges nitidis preciosior astris,

Q uæ saturat uiuo pectora nostra cibo.

O felix nimium, & rerum pulcherrima mensa,

O fortunatae terq; quaterq; dapes.

S i mihi cum multis uox esset ahenea linguis,

E t phœbea meum dextra moueret ebur,

N on tamen attigerim tam celsas carmine laudes,

N ulla capax tanti est musa ministerij.

N on igitur uolucris, sed te comitante per omnes

x Paule

Paule uidas summi pace tonantis abi,
 Hac ope erit: reos Moses saluo agmine fluctus
 Concinitur sicco prateriisse pede.
 Hac ope confisus Iosues consistere lunam
 Iussit, & astrorum lentius ire ducem.
 Si te Paule geres pacata mente, benigno
 Ore, nec in rebus sanguinolentus eris,
 Certatim iuuenes cupient parere senesq;
 Nec leuis imperio laus inde erit tuo.
 Ac tibi nil rabidi poterunt nocuisse tyranni,
 Nil acherontei tota caterua laris.
 Nec tua crudelis mors deterrere ualcbit
 Pectora, seu iuuenis seu moriere senex.

Mors. Io.

Mors potius subeunda uiro, quam turpibus ausis
 Candorem uitae commaculare suae.

Mors uiri boni non est
 flenda. Ver.

Non obitus flendus, sequitur quem uita peremiss.
 V iuus enim semper, qui bene uixit, erit.

Mors nemini parcit. Cornar.

Mortuus expecto te, expecta deinde alium tu,
 V num etenim cunctis hospitium orcus erit.

Luscinius.

Morte mea quidam Theodorus gaudet, at huius
 Protinus hinc alius, stat sua cuiq; dies.

Mors omnibus æqua. *Pict.*

Omnis, diues, inopsq; adusq; ad mortem,
Viuunt, diuitibusq; quod pauendum est,

Causam fertilitas frequenter adfert

Aeterni interitus, acum camelus

Ingressu magis intrat expedito,

Quam regni locuples domum superni.

Mors unde dicta. *Pict.*

Qua neq; pauperibus, neq; mole potentibus auri,

Nec pueris noui parcere, nec senibus.

Mors uocor, impositū nunquid maledixero nomen,

Quod fugere à morsu res nequit orta meo?

Mors. *Pict.*

Cum sit cunctarum mors Galle grauisima rerum,

Communem uelit hanc cur deus esse, petis.

Forsitan ut summam fors omnibus æqua ruinam

Soletur, plures quod premit est leuius.

Mors. *Pict.*

Qua modo iactabas, ubi sunt constantia uerba?

Sunt ubi sollicito libera corda metu?

Te leuis à summo casus quassauit ad imum,

Vtq; graui myrtus uento agitata tremis.

An dictum magis est pronum, quam Cinnamē factus?

Inq; uado facile est nil timuisse fretum?

Sume animum, nec te sic desere, teq; memento

Esse uirum, nunquam succubuisse uiri est.

Nulla diu mala scrutiant, dolor euolat omnis,

Dum sumus hic, statio nos aliena tenet,
 Mox erit hinc nobis migrandum, colligo mecum
 Sarcinulas, dicet mox herus, hospes abi.

Mors non timenda. Borb.

Atra mors non est adeo timenda,
 Vt tibi nil sit magis expetendum,
 Si futurorum tibi cor bonorum
 Specula tangit.

Quicquid in sanctis legitur prophetis,
 Et libris sacris, animos piorum
 Hoc docet nostram periisse mortem
 Munere Christi.

Mors iacet certe superata Christi
 Morte, nec Christo dominatur ultra,
 Nosq; qui Christum sequimur fideles
 Vivimus una.

Hoc semel corpus morietur ægrum,
 In diem, sed quod domini resurget
 Lucidum vitro magis & recocto
 Purius auro.

Sol ut è luna tamen, utq; stellæ
 Differunt, sic tum uariè resurgent
 Mortui, coelum manet innocentes,
 Terra scelestos.

Ergo ne mortem metuas rogamus,
 Spe bona fretus, potiusq; Christo

Gaudes

Gaudeas iungi, fieriq; luci
Stella refulgens.

Mors quietis mater. Morus.

Nvm stultum est mortem matrem timuisse quietis?

Quam fugiunt morbi, mœstaq; pauperies?

Sola semel miseris sese mortalibus offert,

Nec quisquam est ad quem mox iterum redijt.

At reliqui morbi uarij, multiq; uicissim

Nunc hunc, nunc illum, terq; quaterq; premunt.

Luscinius.

Mortem cur timeas, solidam paritura quietem

Que morbis releuat pauperieq; graui.

Sola semel uisa est hominum petijisse penates,

Atq; ego dispaream, denuo si redeat.

Languores contra multi & uarij hunc, uarij illum

Infestant, uicibus deinde redire solent.

Morti omnes nasci. Berg.

Uuimus heu morti, morti quoq; nascimur omnes,

Vt grex porcorum qui temere intereunt.

Qui bene uixit non timet mor-

tem. Ver.

Qui bene præteritos sine labe peregerit annos,

Non horret mortis uulnera dira pati.

Mortē non esse metuendam cū sit fi-

nis malorum, è Græco. Mor.

Nvm stultum est mortem matrem timuisse quietis?

Quam fugiunt morbi, mœstaq; pauperies.

Sola semel miseris sese mortalibus offert,
 Nec quisquam est ad quem mors iterum rediit.
 At reliqui morbi uarij, multiq; uicissim
 Nunc hunc, nunc illum, terq; quaterq; premunt.
 De morte. T. Mor.

Somniat, hic ditem qui se putat esse, uidetq;
 Morte experrectus illico quam sit inops.
 De morte. G. Lil.

Ingredior nudusterram, egredior quoq; nudus.
 I Quid frustra studeo, funera nuda uidens.
 Mortui non flendi. Lusc.

Laudantur Thraces, natos quod uiscera matrum
 L E gressos gemitu protinus excipiunt.
 Quodq; relinquentes uitam sine fine beatos
 C redunt, incautos dum fera parca rapit.
 Illos uita malis quia destinat omnibus, hinc hos,
 P harmaca quod mortem tot reperere malis.
 Mortui non flendi.

E Cquis non laudet Thracas? qui prodit ut infans,
 I n lucem ex utero fletibus ora rigant,
 Quiq; beati cernunt quoscunq; relinquere seclum,
 P arcarum, & quos mors dira ministra rapit.
 N am uiui uario iactantur turbine semper,
 Qui moritur finem repperit ille mali.
 In mundo nihil stabile. Lusc.

Vlta rapit miseros scapha ceu uicina periculis,
 N aufragus arumnis qua patet assiduis.

Inconstans

Inconstans regit hanc fortuna uolubilis, errans,

Nec nisi per gyros, & uada caeca trahit.

Nauigat hinc felix alius, sorte alter iniqua,

Cuiq; tamen puluis, tumbaq; portus erit.

De principe bono & malo.

T. Mor.

Quid bonusest princeps? canis est custos gregis in/
Qui fugat ore lupos. quid malus? ipse lupo. (de

Ad magna praemia magno la-
 bore uenitur. Ver.

NON nisi per magnos ad praemia magna labores
 Itur, at ignauis nulla corona datur.

Puer fingendus ab optimo
 artifice. Faust.

Cereus est docto fingendus pollice uultus,
 Ora Promethaeum pulchra uenustat opus.

Pax. Faust.

SEcurus placida mundus sub pace quiescit.
 Tranquillum est summi pax opus alma Dei.
 Pont. Max. Faust.

PRAEFICITUR pastor baculo munitus adunco,
 Vt uigili errantes lumine seruet oues.
 Pecunia seruire. Big.

SI cuiquam imponit congesta pecunia leges,
 Mancipium hoc nullum turpius esse potest.

Paupertas summa. Big.

Omnibus Vrse tibi locupletior esse uideris,
Paupertatis apex summus auaritia.

Pueri instruendi. Pict.

Formatur tenera in uarias argilla figuras,
Ceraq; tractanti mollificata manu.

Non secus ingenijs licet impressisse tenellis

Mores siue bonos, Cretice siue malos.

Ergo tuus puer ad recti erudiatur amorem,

Est omni admonitus durior ære senex.

Punitio. Pict.

Dira per Italiam bacchantur bella, putas ne
Hæc fieri minime prospiciente deo?

An quereris nimis hunc acri scuire flagello?

Hæc mihi quàm timeo ne grauiora parat.

Crimina quo crescant hominũ magis, hoc magis ipsũ

Crescere supplicium Bartholomæe decet.

Nulla astrorũ ui peccata procedere,
ad Manlium. Big.

Causaris, quoties peccas, uim sideris ac si
In uitium cogi libera corda queant.

Ergo Deus dedit incassum præcepta, nec esse

In nostra uoluit uitam obitumq; manu.

Quisquam ergo immerito æterna deplorat in umbra

Perpetuò ue fruens lumine semper ouat.

Mascula Gallorum pubes ceu foemina quondam

Concessi assuerat nubere more thori.

Nunc quantum id uitij gens illa perhorreat, omnis

Nouit ab eo limite ad occiduum.

Astra ne nunc astris illic diuersa uetustis.

In fluxu sceptrum candidiore tenent?

Nonne ptuas, multi puncto nascantur eodem,

Quo soboles ortum mascula regis habet?

Hæc tamen imperio tantum succedit & illi

Semper habent misero subdita colla iugo.

Pugna quot, aut fluctus, seu flâma quot abstulit una,

Hos ne satos uno fidere crediderim?

Non astrum causa est sceleris, sed sola uoluntas,

Hinc probitas Manli prodit & improbitas.

— Patientia. Pict.

En quo peruentum est, multi emendare tonantem

Malunt, quàm uitam corripuisse suam.

Quod tonat, incusant: quod fulminat, indignantur:

Quodq; pluit, ningit, grandinat: ore fremunt.

Bacchatur sacer ignis, ager sitit, impia Mauors.

Bella mouet, seges est rara, pati nequeunt.

Tu mentem secus institue, & sine murmure cuncta

Accipe, & iniuste crede nihil fieri.

Quodq; alijs damno est, tibi fac patientia uertat

In lucrum humanis dulcius illecebris.

De paupertate, ad Candi-
dum. Big.

Magna licet tibi sint patrimonia, nil tamẽ æque ac

Sordidulam metuis Candide pauperiem.

x s Nunquid

N unquid habet tantum illa mali, tã flebile quicquam

Debeat ut fortem sollicitare uirum?

Forsitan à caris ne destituaris amicis.

Inde times, crebro quod cecidisse solet.

H oc primum bene de nobis operosa meretur

Paupertas, blandos detegit illa dolos.

N ec falsos decepta fouet, neq; pascit amicos

Pauperibus nunquam subdolos haeret amor.

B ellisonos pauper liuos interitus audit,

N ec querit, capta quid serat urbe foras.

P rospicit incolumi fugiens tantummodo uita

C um nullo desit panis & unda loco.

S cit uictum exiguo constare, nec esse necesse,

P ossideat magnas, ut bene uiuat opes.

S cit, mala uota sues quis merferit equore gazas,

P osset ut ingenio liberiore frui.

S citq; quis ad solem contentus uase rotato

M uicra pellei, spreuerit ampla ducis

E xcolat ut mentem quisquam, non obstat egestas,

G aza sed ampla nimis saepe nocere solet.

S i magis esse putas animũ, quàm corpus amandum,

V iuere te censu pauperiore doce.

Q uod satis est uitæ retine, præstetur egenis,

Q uod superest, uitæ sat toga, panis, aqua est.

Q uod si fortunæ amor est seruare paternas,

D esine diuitijs saltem inhiare nouis,

N emo potest animo pariter lucroq; uacare,

Accipiter

Accipiter geminas non bene captat aues.

Altera diffugiet, siue utraq; sepe, sequensq;

Sæpe duos lepores perdit utrumq; canis.

Si te opibus satiare prius fortasse requiras,

Explebis tantam quo precor amne sitim?

Erue Pactoli totus fulgentis arenas.

Et Tagus ac Hermus congere quicquid habent,

Sterne domum argento, tegat aurea lamina muros,

Omnis ab Eoo sit tuus orbe lapis.

Nec ualeas numerare pecus, nec pendere nummos,

Plus cupere inde tamen disceet auara fames.

Quid natura satis credat, nec opinio, quere

Hæc etenim immensum postulat, illa parum.

Nunquam diues eris fallentia uota secutus,

Erranti nullus terminus esse potest.

Horridulum cape mantellum, stratumq; parumper

Vtere gramineo, rusticuloq; cibo.

Pauperiem ne adeo dehinc duxeris esse timendam?

Quid? si plus locuples anxietatis habet?

An facile est multos & edaces pascere uentres?

His soccos? illis suppeditare togas?

Armentisq; luem? sceproq; timere ruinam?

A ut nimios æstus luxuriem ue satis?

A rebus saltem interdum secede caducis,

Et tandem æternis disce uacare bonis.

Temere si nequeas census, interritus illos

Posside, & his animum posse carere doce.

Quics

Quies. Io.

D Vlce bonum superis uera est & amica uoluptas.
 Ingenij fomes, semper amanda quies.

Rapaces. Pict.

I Nferno locuples flagrans camino.
I Gutta suppliciter rogat pusilla.
L inguam Flacce suam refrigerari
Quod de diuitijs suis egenti
N unquam dicitur erogasse quicquam,
S i quisquis dare de suo recusat:
S ic affligitur igneo sub orco,
Quid nam supplicij putas rependi
I llis, qui bona prodigunt uorantq;
P upilli aut uidue manu rapaci?

Regem nō Satellitium, sed uirtus
 reddit tutum. T. M.

N on timor inuisus, non alta palatia regem,
N on compilata plebe tuentur opes.
N on rigidus uili mercabilis ære satelles
 Qui sic alterius fiet ut huius erat.

T utus erit populum, qui sic regit, utiliorem
 Vt populus nullum censeat esse sibi.

Negligendos uulgi rumores.
 è Græco. T. Mori.

T V teipsum oblectes, & uulgi uerba loquacis,
 S perne, bene hic de te dicet, & ille male.

Quis

Quis optimus Reipub. status
T. Mor.

- Q**uæris uter melius, Rex ne imperet, an ue senatus.
Neuter (quod sæpe est) si sit uterq; malus.
Sin sit uterq; bonus, numero præstare senatum,
Inq; bonis multis plus reor esse boni.
Difficile est numerum forsan reperire bonorum,
Sic facile est unum sæpius esse malum.
Et fuerit medius sæpe inter utrumq; senatus.
Sed tibi uix unquam Rex mediocris erit,
Consilioq; malus regitur meliore senator.
Rex consultores sed regit ipse suos.
Alter ut eligitur populo, sic nascitur alter.
Sors hic cæca regit, certum ibi consilium.
Illeq; se factum populo, populum sibi factum.
Scilicet hic ut sint quos regat ipse putat.
Rex est in primo semper blandissimus anno.
Ommi anno consul rex erit ergo nouus.
Rex cupidus longo populum corroserit euo.
Si consul malus est, spes melioris adest.
Nec me nota mouet quæ pastam fabula muscam
Ferre iubet, subeat ne male pransa locum.
Fallitur expleri regem qui credit auarum
Nunquam hoc non uacuum mittet hirus cutem.
Ad patrum consulta grauis dissensio turbat.
Regi dissentit nemo, malum hoc grauius.
Nam quum de magnis uariæ est sententia rebus

Questio sed tamen hæc nascitur unde tibi?

Est ne usquam populus, cui regem siue senatum

Reficere arbitrio tu potes ipse tuo?

Si potes hoc, regnas nec iam cui, consule, tradas

Imperium prior est questio, an expediat.

Somnus. Faust.

Quam uigil ignauo demis solertia somno,

Additur hæc uitæ longior hora tuæ.

De senectutis malo.

Dolia si fundum gustu tentaris acescunt

Protinus ut dulci sunt uacuata mero.

Et spatijs exhausta suis annosa senectus

Iam præter facem nil habet & choleram.

De senij incommoditatibus.

Pauper eram iuuenis, natu modo grandis abundo

Hæc, quia sum è cunctis solus utroq; miser

Cum mihi nulla foret poteram feliciter uti,

Nunc ubi res large suppetit, usus abest.

Sermo citra factum. Corna.

Sermo omnis uanus citra factum, adsit ubi istud

Ipsum sermonem quisq; putabit opus,

Senectæ. Faust.

Prudentem exhausto mentem pro robore desert,

Matura & longa cocta senectæ die.

Superbia. Faust

Turgida uentosos imitata superbia folles,

Pascitur æreio corpus inane noto.

Scortum. Faust.

Non scortū est aliud, nisi blanda & subdola syren.
 Quæ trahit humanum sub uada cœca genus.

Idem. Faust.

Ad uiuam scortum sugens ut hirudo medullam,
 In Paphiam exhaurit pectora prona decam.

De somno, e Græco.

T. Mor.

Ferme dimidium uitæ dormitur in illo
 Aequales spatio diues, inopsq; iacent,
 Ergo Cræse tibi regum ditissime, uitæ
 Ferme dimidio par erat Irus egens,
 Summissio ad Leonel. Pict.

Tam monstrosa tuo sub corde superbia regnat,
 Vt rerum dominum te Leonelle putes,
 Dumq; tibi tumidas imponit uertice cristas,
 Paulatim ignarum sub slyga precipitat.
 Ah tandem conare tibi uilescere, nanq;
 Carus eris Christo, si tibi uilis eris.
 Ad sacerdotes. Pict.

Imo pectore cogitate fratres
 Vestram Paulus ait uocationem
 Respondete mihi rogo parumper
 Vos, qui in uertice crinibus coronam,
 Abrahis geritis, licet ne poni
 Vobis fercula quæ grauant ferentes?
 Nunquid pectinibus comas eburnis

In multos decet anulos reuolui?
 Auratoq; latus dolone cingi?
 A duroq; manus gelu uel aestu.
 Defendi niuea leuiq; circum
 Ducto pellicula nigro corymbo?
 Et telas Phrygio decore pictas.
 Ferri uestibus hinc & hinc apertis
 A collo ad medium amplius ue pectus?
 Aut zonas quibus excitentur ad uos
 Spectandos pueri & senes? quis aedes
 (Proh crimen) ueniam sacras emendi
 Vendendiq; dedit? Timete magnum
 Vitorem scelerum, nec hunc reflecti
 Votis fidite, cum nimis nimisq;
 Mensuram uitij uidet repletam.

Exhortatio ad sacras literas. Car-
 mine Asclepiadeo. Big.

Tandem nescio quid luminis intuo.
 Tandem corda prius nubila semitam
 Illam prospiciunt, qua super aethera
 Hinc non ancipiti tenditur orbita.
 O lumen nitido clarius hespero,
 Et solis radijs hoc rutilantius,
 Quo stellis etiam dignius omnibus
 Non extinguibile lampade fulgeras,
 Vt tete penitus, quam potes, inseras
 Nostri pectoribus deprecor o nitor

Illustrans homines, quotquot in æquora
 Huius perueniunt turbida seculi.
 Tu nos per trepidum non uehis ambitum,
 Non per sollicitum scepta cupidinem
 Gestandi, ò hominum uota miserrima,
 Hic implere sitim diuitijs hiat,
 Cum norit tamen hanc posse uoraginem,
 Nec Cyri solio, nec diademate
 Xerxis, non opibus diuitis Indię
 Expleri, nec agro fertilis Africę.
 Alter magnificis instat honoribus,
 Cras cum possit eum prodere ciuitas,
 Quem summis hodie laudibus afficit.
 Nunquid (quo nihil est nec pretiosius
 Nec uenale minus) temporis abstulit
 Sat fabella mihi garrula Pegasi?
 Nunquid Cesar adhuc, ut tua cognita
 Essent gesta mihi, sat studij miser
 Consumpsi? & satis hoc nunquid adhuc freto
 Vexauere meam flamina cymbulam?
 Non saltem dabitur totus ut aridus
 In portu moriar? iam trieterida
 Exegi undecimam forsã & amplius,
 Et nullum uideo curriculi mei
 Fructum, tota mihi spes fuit hæc hactenus
 In uirtute mea, cum foret hæc nihil
 Præter stultitiam, quod sine maximo

Virtus nulla deo est, o mea cœcitas

Exclamat sapiens, omnia uanitas

Sunt quæcunq; iacent sole sub aureo.

Iam somnum & tenebras excute, & incipe

Quæ sola una salus solaq; ueritas,

Amplecti uigili pectore paginam,

Quæ nos ex misero carcere, ad inclytam

A eternis patriam cantibus euehit.

Sacræ scripturæ nō uacasse dolet,
ad Franciscum. Big.

Contremūt os, crepitant dentes, & more micantis
Luciferi rutilant oculi, uultumq; uicissim
Et rubor & pallor uariant: & corde tumentis
Irascor mihimet, qui captus mente reformem
In melius nunquam uitam, multosq; per annos
In præceptis patiar ferri, poenæq; nocentum
Me nihil ad superos reuocent, iaceamq; sepultus
Viuus, & erectos mihi quos ad sydera uultus
Rerum opifex dederit, pœcudum uelut una decorsum
Vsq; geram, fixaq; solo mens fronte supernæ
Cogitet haud quicquam patriæ, quæ lumine cassum
Sola potest hominem uita donare perenni.
Hei mihi (pace tua quod dixero) pœnitet auum
Consumpsisse meum, tibi dum placuisse laboro,
Arteq; pieria studeo pro uiribus aures
Oblectare tuas, potuissem mente capaci
Discere Christicolæ uerissima pabula gentis
Testamenta

Testamenta Dei, reliquosq; euoluere libros,
 Quos habet in pretio Romana ecclesia, quiq;
 A strigere pandunt mortalibus atria cœli.
 A mihi uirides amos, pariter ne senectam
 A mittam? ueteresq; uias sequar? & mea nunquam
 I ncipiam uentis subducere uel malignis?
 I am satis erratum est, sat me cirrhea fefellit
 Gloria, nunc nitida mea cingi tempora lauru
 Nec uolo, nec cupio, nomenq; recusò poëtae,
 Da ueniam tu, qui celsa de sede potentes
 Deijcis, & ditas inopes, semperq; quietus
 P lurima perpetuo peragis, mora nulla repulsam
 A bs te perpetitur, posthac ex fructibus arbor
 F ac tua dignoscar, nec auara libido, nec atas
 M e damnet rugosa senem permittit salacem,
 D iuine sum testa rotæ, miserere, tuumq;
 V ndiq; rimosum gipso uas stringe fideli,
 P orrige iam rannum fessæ errantiq; columbæ,
 N ec cadat inuenta nulla statione sub undas
 N il aliud nisi diluuium est hæc uita procellis
 P erpetuis plenum, reboant fora litibus, hostes
 E xcultos prædantur agros, stygiq; latrones
 O bsedere uias, manet hac in parte simultas,
 F ronte aliud referens, aliud sub corde uolutans
 E t propriæ tribuens nimis indulgentia uitæ.
 P arte alia uictrix, sacrarum audacia Legum,
 E t metus effusi grassatur sanguinis autor.

Hic latitat socijs hærens discordia sceptris.
 E brietasq; ignara sui letaleq; uirus
 Mollicies, luxuq; fluens iactantia, & illic
 Ambitio subtile malum, mærensq; secundis
 Inuidia, & cæcis comitata furoribus ira
 Et scelerum radix, latet ignorantia ueri,
 Quis poterit tam multiplices euadere pestes?
 Quis nisi cui sentes illuxeris inter opacos,
 Et certum monstraris iter, tua pagina cantat
 Qui sitit, ad fontem ueniat, sitis arida fauces
 O cclusit iam penè meas, mihi copia detur
 In cœlum salientis aquæ, ueterumq; uiarum
 E brius æthereo nequeam meminisse liquore.
 Tu quoq; ut hos sitias latices Franciscæ, cohortor,
 Spiritus assumptis aquilæ tuus æthera pennis,
 Iam petat affectu terræ post terga relicto.
 Nec licet à teneris quisquam male uixerit annis
 Defecisse decet, neq; desperasse salutem.
 Nam si pœniteat scelerum, & meliora sequatur
 In rectam poterit uelo euasisse reflexo,
 Sicut enim male uiuentem nil adiuuat ipsa
 Exactæ probitas uitæ, nam cuncta repente
 Noxa superueniens merita obruit haud ita, si quis
 Facta profanata correxerit impia uitæ,
 Officit, huic labes antiquior, omnia nanq;
 Iustitiæ subito accessu cœnosa lauantur.
 Ncu desyderio percas deceptus honorum,
Illece

I llecebrisq; elusus opum, meditare beatos
 D ici inopes, tumidaq; nihil ceruice gerentes,
 P erq; foramen acus posse aptius ire camelos,
 Q uam gaza suffulti homines cœlestia regna
 C onscendisse queant, uix pastus Lazarus olim
 D iuitis è micis epulas nunc inter opimas
 A eternum exultat, sitiens rogat ille parumper
 D iues aqua refici, quàm detestabile diræ
 C rimen auaritiæ est, nec enim dum uiuit auarus
 A ere frui paruo ualet, & post funera semper
 E surit, indomitaq; siti tabescit, & ardet
 I nconsumptus, egens opis, & solaminis expers,
 S ed bene tecum agitur, quod eo satius esse uideris
 I ngenio iuuenum fortunatissime princeps,
 V t licet eximios fueris sortitus honores,
 F ortunasq; tibi pater accumulauerit amplas,
 P ulchrius esse tamen credas non ire leuata
 F ronte, nec indignis plebem traducere ronchis,
 T eq; putes magis (& merito) uirtutibus esse
 O rnandum quàm diuitijs, opulentiâ nanq;
 I mmortale nihil parit, & leuis occidit instar
 F ulguris: at uirtus, ut in omnia secula uiuas
 E fficit, & nullam timeas à peste rapinam.
 H æc est, quam dominus (licet arcta sit) esse profatur
 A d uitam Franciscæ uiam, quam raro frequentat
 T urba, quod insolito uirtutum calle uidetur
 A spera nimis, gaude ô iuuenis, qui mollibus annis
 γ 3 Cœperis

Cœperis hoc robustus iter, clausisq; labores
 Auribus enerues Sirenum euadere cantus.
 Te nec enim iuuat in blandis torpescere plumis,
 Nec iuuenum de more leues agitare choreas,
 Nec nutrire comas humeros in utrosq; fluentes,
 Aetatis nec flore tumes, quem flamine noris
 Possse uel exiguo languescere, qualis in agro
 Flos cadit ex facili foeni, perge optime perge
 Maacte animo iuuenis, tantoq; ardentius insta,
 Estadio restat quanto minus utere totis
 Viribus, inq; dies stimulis grauioribus urge
 Quadrupedem, nulli uictricia præmia dantur.
 Ni prius ad iussu peruenerit ultima meta.

Sapientia melior diuitijs. *Sleid.*

NI quis ab immodicis animum subduxerit omnem
 Curis, iam uitæ gratus abibit honos.
 Quod satis est, cupio, mihi porrò displicet auri
 Sæuis amor, mentem ledere nanq; solet.
 Diuitijsq; ferè (nimium peccator utrinq;)
 Pauperies, uita morsq; petenda magis.
 Propterea, quocunq; demum fortuna uocarit,
 Consilio prudens res moderare tuas.

Cornarius.

Vluere cui gratum credas, curas nisi si quis
 Cautie quæ implent tempora proijciat.
 Sint mihi diuitiæ quantum satis, & nihil auri,
 Quod cupidum furijs impleat inde animum.

Ergo

Ergo homini semper longe meliora putabis
 Diuitijs, uita & pauperiem atq; necem.
 Quod si cognoscis, cordis uada rite gubernans,
 Vnica quæ tandem liberet est sophia.

Sacra pagina. Pict. =

Qualiter esuriens in campo querit eodem.
 Semen auis, stramen bos, leporemq; canis,
 Ingenijs ita diuersis diuersa ministrat.
 Fabula siderei pagina sacra patris.
 Lac capit hic infans, panem robustior ætas,
 Nec caret optato curua senecta cibo,
 Et tamen huic pauci inuigilant, quia pleraq; turba
 Aures, non animum consuluisse solet.

Scandalum. Big.

VT multi facto aut dicto imprudente ferantur
 In preceps, causam fomite preesto meo.

Secretum. Pict.

Verborum quedam est dulcedo Theophile, quedam
 Serpit, & arcanas res facit, ut retegat,
 Talis & ebrietas, & amoris cœca libido est.
 Hæc tria, secretus si cupis esse, fuge.
 Namq; aliter quodcunq; uoles latuisse, patebit,
 Atq; breui grandis tempore rumor erit.
 Quippe quid audierit quisquam, non posse uidetur
 Nescio quo fato conticuisse diu.

Sensus. Pict.

Presentis durare parum solatia uite,
 Aeternumq; sequi supplicium recole,
 Sic poteris facile audaces pessundare sensus,
 Sensus humane praelia quina anime.

Simultas. Big.

Blanda foris uideor, seuus intrinsecus iras
 Oculo, & arcana spicula iacto manu.

Sobrietatis laus.

ET uentrē, et quæ explent, odit deus omnia, uentrē,
 Horum etenim causa sobrietas perijt.

Sollicitam esse tyranni uitam,

T. Mor.

Magna diem magnis exhaurit cura tyrannis,
 Nocte uenit requies, si tamen ulla uenit,
 Nec tamen hi pluma requiescunt mollius ulla,
 In dura pauper quàm requiescit humo.

Ergo tyranne tibi hæc pars felicissima uita est,

In qua mendico par tamen esse uelis.

De somno æquante pauperem

cum diuite. T. Mor.

Somme quies uite spes & solamen egenis,

Diuitibus noctu quos facis esse pares.

Tristia demulcens lethæo pectora rore,

Excutis & sensum totius inde mali.

Lata benignus opes inopi per somnia mittis.

Quid

Quid falsas rides diues opes inopis?
 Diuitibus uere curas, tormenta, dolores,
 Pauperibus falsè gaudia uera ferunt.

Sontes non effugere suppli-
 cium. Vrs.

Ponè ruinosas homicida quicuerat aedes
 Cui uisus, tacita nocte, Serapis ait
 Prescius, hinc o qui stertis te protinus aufer,
 Atq; alio cubitum progrediare miser,
 Euigilans homicida abiit, pariesq; ruinam
 Lapsum humi uasta mole repente dedit,
 Sospita dehinc fecit dijs sacra nepharius orto
 Sole, ratus letum cædibus esse Deum.
 Cui Deus in somnis iterum uentura ferebat,
 Men' sontes scelerum perditè amare putas?
 Quippe quod auerti facilis discrimina leti
 Hinc te seruandum noueris esse cruci.

Spes. Pict.

In prece dicebam sequere & confide, Tonantis
 Mutari in placidum cogitur inde furor.
 Ecce datum in patriam est gnatisq; tibiq; reuerti,
 Ac honor & raptæ restituantur opes,
 Teq; tuosq; simul sanies furibunda reliquit,
 Quiq; hostis fuerat sanguinolentus, amat.
 Pressus ab exemplo discat durare, secundat
 Cuncta, ubi spes stabili supplicat ore, Deus.

Studio insistendum. Pict.

Quo fugis? horrēdi qd habet schola? nunq̄d acervos
 Mens tua librorum forsitan extimuit?
 Nunquam clarus erit miles, formidinc quisquis
 Cedendi, subito dat sua terga fugae.
 Pugna opus est, si quis uult uincere, arare necesse est
 Vt multo reddat scœnore semen ager.
 Flecte pedem, studioq; uaca nam plura legenti
 Plus dilatatur iugiter ingenium.

Cito succurrendum. Pict.

Factum Bige puta dicis mihi saepe, quid oro
 Ex uerbis factum uis re ar esse tui?
 An pelagus? terræ? ue globum? coelum? ue? putamus
 Facta, quod hæc certo lumine conspiciamus.
 Vt mihi reddatur sublata pecunia, factum
 Nunquam crediderim, reddita ni fuerit
 Luca rumpe moras, quæcunq; negotia sunt
 S erius, inuita mente uidentur agi.

Cōtra superbiã medicamē. Mor.

Hæus homo si memor es, quid te dum gigneret, egit
 Tum pater, ex animo iam tumor ille cadet.
 At Plato te fastu dum somniat, inflat inani,
 A eternumq; uocat semen & æthereum.
 Factus es ecce luto, quid suspicis alta? sed istud
 P lasmatē qui te ornat, nobiliore feret.
 Quin si uera uoles audire, libidine scœda
 N atus è coitu, guttula & è misera.

Superbus

Superbus. Pict.

PAule uides illum qui tanto incedit honore?

Quelibet angusta est quo spatiente uia?

Qui tunica latos hinc inde fluente lacertos

Librat? & ut dicant rex bone gestit aue?

Mentior, & serula cædi uolo, si quis ab illo

Quæsierit quid sit, dixerit esse hominem.

Suspiciosus. Pict.

Nil famulo credis, nil fratribus, atq; parenti,

Nil audes thalami credere consocia.

Quid facis infelix? multi docuere fidelem

Fallere, dum falli Cæciliane timent.

Tacere. Morus.

Rebus in humanis magna est doctrina tacere,

T estis erit sapiens hic mihi Pythagoras.

N empe loqui doctus, reliquos docet ille tacere,

M agnum hoc ad requiem pharmacon inueniens.

Incerti interpretis.

Non mediocre bonum seruata silentia præbent,

Huius pythagoras non leuis autor erat.

Qui fari callens, alios reticere docebat,

I nueniens monitis corda quieta suis.

Tace. Pict.

Tandem Pamphile prædicare cessa

Quod fixum est tibi scætitare cordi.

R idendi datur hinc tui scæultas,

S i fecisse nequis quod es locutus.

Tempus. Pict.

Dum longum tibi polliceris æuum,
 Differs præcipitem referre gressum,
 Ne tandem in foueam ruas, memento
 Solum temporibus deum iubere.

Tempus. Pict.

Quo te cunq; die nil sancti egisse uidebis.
 Hunc tibi Laurenti deperijisse puta.
 Ista nec in minimis ponas dispendia damnis.
 Aere potest nullo uel breue tempus emi

Timidus. Pict.

Audaces damas, audaces dicere ceruos
 Iam potes, his minor est quam tibi quippe metus
 Nulla ubi formido est, semper trepidare pusilli est,
 Pectoris, & facile est hinc ruere in barathrum
 Solerti primum fortiq; deinde necesse est
 Vti animo, ne quis decidat in facinus
 Ne ueniat caucas rerum confusio, sed cum
 Venerit, aduersum fer patienter onus.

Parum tutā esse tyrannidē. Duch.

Damocles Dionysio tyranno
 Assentans nimis impudenter, illum
 In primis uocitauerat beatum,
 Quod mensis studiosius paratis,
 A formidine liber, uteretur.
 Is contrā timido sciens tyranno
 Obuersantia perpetim pericla,

In laetis epulis male aestimantem
 Damoclem statuit, piloq; latum
 Ensem pratenui, parumq; fido
 Suspendit, miseri prope imminentem
 Ceruici, ut male sobrium doceret
 Haud quicquam in trifido orbe cogitari
 Securum minus, atq; sint tyranni,
 Quos multa species periculorum
 Vexent assidue, auxiosq; reddant.

Quid inter Tyrannum & Prin-
 cipem. T. Mori

L Egitimus immanissimis
 Rex hoc tyrannis interest
 Seruos, tyrannus quos regit
 Rex liberos putat suos.

Tyrannum in somno nihil differ-
 re a plebeio. T. Mori.

E Rigit ergo tuas insane superbia cristas,
 Quod flexo curuat se tibi turba genu.
 Quod populus nudo surgat tibi uertice, quod sit.
 M ultorum in manibus uitaq; morsq; tuis.
 A t somnus quoties artus adstringit inertes,
 H ac tua iam toties gloria dic ubi sit?
 T unc ignaue iaces trunco non impar inani.
 A ut paulo functis ante cadaueribus
 Quod nisi conclusus timide intra tecta lateres,
 In cuiusq; foret iam tua uita manu.

Vanitas. Pict.

Quicquid & Euphrates emittit & Indus odorum,
 Id totum, atq; etiam plus, tua uestis olet.
 Vae tibi cum nunquam succurrat Iliſia menti,
 Quam grauis in buſti carcere factor eris.
 Vendere ſua. Pict.

Nunc ſyluas, nunc praediolum, nunc paſcua uendis.
 Qua precor id cauſa conſilio ue facis?
 Laudarem ſi pauperibus ſuccurrere uelles,
 Et nudus nudum Marce ſequi dominum:
 Si minus id tandem reminſcere tutius eſſe
 Ferre famem, uendi quam ſua rura pati.
 Venter quomodo domadus. Sleid.

Quamquam uentris erat gurgēs nimium uſq; moleſtus,
 Hunc mihi ſubiecti ſobrietate tamen,
 Quumq; ſit inferior uenter ratione magiſtra,
 Nonne queat facili uincier ille manu?
 Haud eſſe poſt uictoriam ſæui
 endum. Fauſt.

Bellica queſito frenanda eſt ira triumpho.
 Haud ſciuit domito nobilis hoſte manus.
 Victoria animi. Io.

Quod ſi magnifice deerunt tibi munera fame
 Vincere diſce animum, tu quoq; magnus eris.
 Suos uincere turpe eſt. Big.

Arima moues contra conſanguinitate propinquos;
 Galle tibi, foeda eſt uincere ſana ſuos.

Vinum. Faust.

Immodicus ledit, ceu³ dira cicuta, Lyæus,
Non facit ad longam crapula multa diem

Vinum. Volat.

Dulce merum Musis equus est in carmine uelox
Sⁱ quis aquam potes nil bene parturiet

Lusci.

Probet equum docto uinum, gratoq; poetæ,
Frigebit carmen mox ubi potat aquam.

Laudat uini usus moderatus. **Vrs.**

Sumere nec nimium, Bacchi ualet optimus usus
Nec minimum, hinc moeror, prouenit inde furor.

Quartus & ipse tribus nymphis misceriet optat.

Tunc quoq; sic lecto conuenit ille magis,
Sⁱ in nimius spiret, placidos auertit amores

Mergit & hunc leto proximus ipse sopor.

Virginitas. Big.

Angelicam in fragili uis corpore degere uitam?
Sⁱ castus, res est ardua? maior honos.

Ad uirginem. Big.

Thesaurum cum uirgo tuum fas fictile seruet.
Vt caueas que sunt noxia, tuta time.

Exercenda uirtus. **Pict.**

Quomodo scintillam flanti se adiueris ore,
Continuo magnas elicis inde faces.

Insita sic animis uirtutum semina cum quis

Excitat ubertim luxuriare facit

Dum potes hæc omni studio cole, sæpe morantem.

A gricolam glebas rumpere fallit ager.

Humana formicam imitans iam consule brumæ

Bruma hominis uitæ est ultima Paule dies.

Paraenesis ad uirtutem ueram.

T. Mor.

Heu miseris quicquid misero blanditur in orbe,
I lico marcescens ut rosa uerna cadit.

Nec quenquã usq; adeo placidis complectitur ulnis

S ors, ut non aliqua parte molesta premat.

Imbibe uirtutes, & inania gaudia sperne.

S unt animi comites gaudia uera boni.

Virtus uitium. Pict.

Desine cœlestes tandem incusare meatus,
I nsita sunt nullis crimina sideribus.

Quo terrena colis, studium ad cœlestia uerte,

A c bene formandis moribus inuigila.

Sic proprij nosces animi, non sideris esse,

S iue hominis uitam degere, siue asini.

**Animus uirî probi intrepidus
est. Pict.**

Nunquam adeo fuerit exiguus fortuna flagello.
Q ui consternata mente repente cadis

Teq; bonos inter numeras, quo iure? quibus ue

L egibus? intrepidum mens bona pectus habet.

Mars ruat in populos, urbes sacer atterat ignis

P allida ieiuno, sauiat ore fames.

Vir probus hæc animo constanti sustinet, ut qui
 Non it ad æthereas hinc iter esse plagas.

Per uarias clades, per multa pericula, perq;
 Mortem ipsam, eternam tendimus ad patriam.

De uita hominū calamitosa. Virg.

Tristius atq; olim, uitæ Heraclete labores
 Vt mage qua miserum nil queat esse, gemas.

Tu quoq; maiori Democrite diffue risu,
 Quandoquidem hæc uita est ridiculosa magis,
 Ipse autem interea uos cernens differor anceps
 Te risu, lachrymis quoq; teq; iuueni.

De miseria humanæ uitæ. Luc.

Qvem teneas uitæ callem? si iurgia, formas,
 Difficilesq; forum seruat, at in domibus
 Curæ, duris agris labor immūet, undiq; ponto
 Terror, opes peregre qui gerit, usq; pauet,
 Pauperies grauior, conubia mente quietem
 Excutiunt, cœlebs heu male solus cris.
 Tædia dat proles, genus hac sine concidit, omnis,
 Mente caret iuuenis, uiribus inde senex.

Vtrum igitur mauius optandum, uel neq; nasci
 Vnquam, uel fato præpropere occidere.

Vita felix & infelix dissimilis.

Luc.

Vita breuis tota est albis numerata lapillis,
 At mala nox auo longior uita manet.

Cornarius.

QVI bene semp agūt, his uita breuissima cūcta est,
 Qui male, nox una his integer annus erit.
 In uita nihil stabile. *Luf.*

FVndebam lachrymas genitus, moribundus idē nūc
 Plango, uidens luctu tempora cuncta teri.
 O mortale genus, male firmum, triste, misellum,
 Seu te habeat tellus, seu fera parca ferat.
 Horæ uitæ bene locandæ. *Luf.*

HOris perge frui labentibus, en breuis æstas,
 Ex hœdo rigidum perficit una caprum.
Sleid.

AEstas una potest hœdum mutare tenellum,
 Hircus. ut existat. gaudia carpe puer.
 In adulatorem. *Alc.*

SI clam probra feras, benedicis: si bene coram
 Dicis, tunc de me tristia uerba refers.
Cornarius.

SI male me tractas absentem, iniuria nulla est
 Si bene presentem, scis male cuncta facis.

De miseria humanæ uitæ. Eras.

QUod nam iter humanæ cupias insistere uitæ?
 Quoquò te uertas, omnia plena malis.
 Litigijs causisq; forum strepit usq; molestis.
 Perpetua cruciat sollicitudo domi.

Enecat assiduis rus triste laboribus, undas
 Et freta si sulces, mille pericla premunt.

Viuenti

V iuenti peregre, si res tibi suppetit ampla.
 Cuncta miser metues, nec bene tutus ages.
 Rursum si uacua pendebunt are crumena,
 Vt durum ac miserum est hospitem egere uirum.
 C oniugium sequeris, quanta hic te cura sequetur?
 Desolatus eris, si sine coniuge eris.
 S i tollis sobolem, multo educanda labore est.
 N on tolles, orbi lumine uita uacat,
 S i iuuenis fueris, uaga & inconsulta iuuenta est,
 V iribus effreta est cara senecta suis.
 Ergo quid reliquum est queso, nisi sanus ut optes,
 A lterutrum, aut nunquam tristibus è sinibus
 M aterni prodijse uteri, aut ubi protinus illinc
 E xieris, stygias abdiis in latebras.

In diuersam sententiã uitæ com-
 moditates. Vrs.

O mne iter insistas uita, fora, nomen, & usus
 Dant rerum uarios, uita quicta domi est.
 G ratia delectat ruris, dant æquora lucrum.
 L aus est si peregre diues haberis opum.
 S olus egens noris, domus est uxore beata,
 C œlebs curarum pondere uita uacat.
 P ignora nata iuuant, non sollicitaberis orbis.
 R obor inest iuueni: sunt pia uota seni.
 A lterutrum ne optes igitur, non nascier, aut non
 E sse diu, nam sunt cuncta referta bonis.

SCHOLAE CHRIV
De miseria humanæ uitæ.

Vrs.

Nam quod iter uitæ sectabere? plena molestis
Sunt fora litigijs, anxia cura domi,
Rure labor, terrent medio discrimina Ponto.
Si peregre es, partis rebus ubiq; times.
Ac rursum tristaris egens, uxorius autem
Angeris, es uita coelibe, solus eris.
Sollicitant nati, non uiuis, & integer, orbis.
Corde iuuenta caret, robore canities.
Alter utrum idcirco est nobis optabile, nunquam
Aut nasci, aut natos occubuisse citò.

Vita breuis. T. M.

Non tibi uiuacem furor est spondere senectam?
Quum non sit uitæ certa uel hora tuae.
Finge age Nestorcum sis peruenturus in æuum,
Longa tument multis tempora foeta malis.
Omnia ut effugias uiridis quibus angitur ætas,
Tœdia longa tibi curua senecta feret.
Tu tamen ad seros nulli quod contigit annos,
Ut uenias nullo percitus ante malo.
Hoc tamen exiguum est, ubi nunc tot Nestoris anni,
Ex tanto superest tempore nulla dies.

Ad contemptum huius uitæ.

T. Mor.

Nos uelut instabiles uentus quatit omnis aristas,
Quolibet impellunt spes, dolor, ira, metus.

Nil

Nil habet in rebus pondus mortalibus ullum,
Memento pudor est si mouere leui.

De sollicita potentum uita.

T. Mor.

Semper habet miseras immensa potentia curas,
Anxia perpetuis sollicitudinibus,
Non prodit, multis nisi circumseptus ab armis,
Non nisi gustato uescitur ante cibo,
Tutamenta quidem sunt hæc, tamen hæc male tutū
illum, aliter tutus qui nequit esse, docent
Nempe satellitium, metuendos admonet enses
Toxica prægustans esse timenda docet,
Ergo timore locus quisnam uacat hic: ubi gignunt
Hæc eadem pellunt, quæ metuenda, metum.

In huius uitæ uanitatē.

T. Mor.

Damnati ac morituri in terræ claudimur omnes
Carcere, in hoc mortem carcere nemo fugit,
Carceris in multas describitur area partes,
Inq; alijs alij partibus ædificant,
Non aliter quàm de regno de carcere certant.
In cæco cupidus carcere condit opes,
Carcere obambulat hic uagus, hic uincitur in antro,
Hic seruit, regit hic, hic canit, ille gemit,
Iam quoq; dum carcer, non tanquã carcer amatur,
Hinc alijs alij mortibus extrahimur.

SCHOLAE CHRI
 Vitam hominis esse nihil.
 T. Mor.

Nos tenuem structis spirantes aëra fibris,
 V uiuimus & Phœbi lampada conspiciamus
 Quotquot uiuimus hic sumus omnes organa, quæ
 V iuificis animat flatibus aura leuis,
 Quot tua si tenuem restringat palma uaporem,
 E ripiens animam miseris usq; stygem.
 Sic sumus ergo nihil, Plutoni pascimur omnes,
 E flatu minimo nos leuis aura fouet.
 Vita humana cursus ad mor-
 tem. Borb.

Fallimur, & cæci mortem procul esse putamus,
 Illa tamen medio corpore clausa latet.
 Quandoquidem ex illa qua primū nascimur hora,
 I t uitæ iuncto mors comes atra pede.
 Partem aliquam uitæ semper furatur, & ipsam
 Diminuit uitam quælibet hora tuam,
 E t morimur sensim, & momento extinguimur uno.
 Non secus ac lampas deficiente oleo.
 Mors nihil ut perimat, tamē ipso in tēpore præsto est
 Quin nunc, ah miseri, dum loquimur, morimur.
 Vita ipsa cursus ad mortem est.
 T. Mor.

Nvgamur, mortemq; procul procul esse putamus,
 At medijs latet hæc abdita uisceribus.
 Siclicet ex illa, qua primum nascimur hora.

Præcipit

Prorepunt iuncto uitâq; morsq; pede.

Partem aliquam furtim qua se metitur & ipsam

Surripit e uita quaelibet hora tua.

Paulatim morimur, momento extinguimur uno,

Vt lampas oleo deficiente perit,

Vt nihil interimat, tamen ipso in tempore mors est.

Qui nunc interea dum loquimur, morimur.

E græco ἄδελφον. Borb. =

Hanc potius uitam Heraclite hæc tempora desic,

Hæc uita est lachrymis quàm tua digna magis.

Hanc potius uitam, hæc Democrite tempora ride,

Hæc uita est risu quàm tua digna magis.

Vos ego contemplan, dubito qui fiet, ut ambos.

Hunc imiter ridens, hunc imiter lachrymans,

E græco τὸ πᾶλλᾶδᾶ. Borb.

Scena est hæc uita, ac ludus, uel ludere disce

A bisiciens curas, uel tua damna pati.

E græco λυκίανῶ. Borb.

Qui bene agunt, ijs uita quidē breuis omnis: at illis

Qui male, nox seclis longior una decem.

Nudi nascimur & nudi abi-

mus. Luf.

Confendi terram nudus, subiturus eandem

Nudus quid facio? mors quoq; nuda uenit.

Lilius.

Ingredior nudus terram, egredior quoq; nudus.

Quid frustra studeo, funera nuda uidens?

Nudus ut in terram ueni, sic nudus abibo,
Quid frustra sudo, funera nuda uidens?
Alciatus.

Nudus humo exilij, sub terram nudus abibo,
Ad finem nudum sudo ego cur temere?
Luscinius.

Disce iocos, scena est, ludus quoq; repugnans
Fortunae, tristis tristia damna ferens.
Lilius.

Si ducunt te fata, feras: dolor additur omni
Inuito, & collo non mirus illa trahunt.
Barth.

Defle hominũ uitam plus quàm Heraclite solebas,
In lachrymas totos solue age nunc oculos.

Concute maiori splenem Democrite risu,
Et toto resonans ore cachinnus hiet.

Vita fuit nunquam post condita secula mundi,
Et risu pariter dignior & lachrymis.

De eadem re. Auf.

Quod uitae sectabor iter? Si plena tumultu
Sunt fora, si curis domus anxia, si peregrinos
Cura domos sequitur. mercantem si noua semper
Damna manent. cessare uetat si turpis egestas,
Si uexat labor agricolam, mare naufragus horror
Infamat, poen. eq; graues in coelibe uita.
Et grauior cautis custodia uana maritis.

Sanguis

Sanguinum si martis opus, si turpia lucra
 Fœnoris, & uelox inopes usura trucidat.
 Omne æuum curæ, cunctis sua displicet ætas.
 Sensus abest paruis lætentibus, & puerorum
 Dura rudimenta, & iuuenum temeraria pubes
 Afflicta fortuna uiros per bella, per æquor,
 Iras, insidiasq; catenatosq; labores,
 Mutandos semper grauioribus. Ipsa senectus
 Expectata diu, uotisq; optata malignis,
 Objicit innumeris corpus lacerabile morbis.
 Spernimus in commune omnes præsentia. Quosdam
 Constat nolle deos fieri. Iuturna reclamat.
 Quo uitam dedit æternam? Cur mortis adempta
 Conditio? sic caucasea sub rupe Prometheus
 Testatur saturnigenam, nec nomine cessat
 Incusare Iouem, data sit quod uita perennis.
 Respice & ad cultus animi. Sic nempe pudicum
 Perdidit Hippolitum non felix cura pudoris,
 At contra illecebris maculosam ducere uitam
 Quem iuuat, aspice & ad poenas & crimina regum,
 Tereos incesti, uel mollis Sardanapali
 Perfidiam uitare mouent tria punica bella,
 Sed prohibet seruare fidem deleta Saguntos.
 Viue, & amicitias cole, crimen ob istud,
 Pythagoreorum periit schola docta sophorum.
 Hoc metuens igitur nullas cole, crimen ob istud,
 Timon Palladijs olim lapidatus Athenis.

Dissidet ambiguus semper mens obuia uotis,
 Nec uoluisse homini satis est, optata recusant.
 Esse in honore placet, mox poenitet. Et dominari
 Ut possint, seruire uolunt. Idem auctus honore,
 Inuidiae obijcitur. Peruox est cura disertis,
 Sed rudis ornatu uitae caret. Esto patronus,
 Et defende reos, sed gratia rara clientis.
 Esto cliens grauis imperij persona patroni.
 Exterrent hunc uota patrum, mox aspera curis
 Sollicitudo subit, contemnitur orba senectus,
 Et captatoris praeda est heredis egenus.
 Vitam parcus agas, auidi lacerabere fama.
 Et largitorem grauius censura notabit
 Cuncta tibi aduersis contraria casibus. Ergo,
 Optima Graiorum sententia, quippe homini aiunt,
 Non nasci esse bonum, natum aut cito morte potiri.

Vitae humanae commoda & incommoda. Lusc.

Quem lubeat uitae callem tene, summa forensis
 Gloria & ingenij questus. At in domibus,
 Certa quies, gratas fruges ager educat, asserti
 Lucra, mare, hospitibus, aere paratur honos.
 Pauperiem nolunt soli, uxor rite gubernat
 Aedes, ni placeat libera uita magis.
 Proles, dulcis amor, minor hac sine cura iuuentus.
 Vires, at canos gloria pulchra manet.
 Optandum est igitur, nec luce carere, nec orbe

Diuelli, in summis est, quia uita bonis.

De eadem re. Eras.

Quamlibet imò uiam uitae ingrediare licebit,
 Undiq; blanditur plurima commoditas.
 Concio si placet atq; forum, hinc uberrima fama
 Materia, hinc ingens gloria colligitur.
 Hic bene tractandis prudentia callida rebus
 Exoritur, rursum uita quieta domi est.
 Rura petis, uario illic oblectamine mentem.
 Naturae facies pascet amena tuam.
 Dulcia praediues lucra suppeditauerit æquor.
 Si peregre uiuis, resq; tibi superest,
 Multus honos comitatur, habes nihil, ergo pudoris
 Est minus, ipse tibi conscius unus eris.
 Vxor ducta tibi est, domus optima proinde futura est,
 Non ducta est, curis exoneratus ages,
 Si tibi dulce patris cognomen, pignora nata
 Donant, & quod ames, unde & ameris erit.
 Orbis ages, orbi est sine sollicitudine uita,
 Quam patribus sobolis ferre alitura solet.
 Vt constant uiridi, roborq; uigorq; iuuentæ,
 Commendat pietas sic sua canitiem.
 Nil igitur uideo causæ cur alterutrum optes.
 Aut nasci nunquam, aut interisse staim.
 Quandoquidem humane quæ tandem est portio uitæ
 Non optanda bonis, atq; adamanda suis?

Vitium

Vitium excœcare animum.
hominis.

Doctrinam crepitum digiti asseris esse sonantis
A tq; uoluptati qui uacat, hunc sapere
O uox tartareis emissa paludibus, ô uox
Qualem nulla trium protulit Eumenidum.
E rue captiuo nigras è pectore labes.

N il magis excœcat mentem hominis uitio.

Aliena magis quàm nostra uitia
cernimus. Ver.

Cvr aliena magis quàm crimina nostra uidemus?
A n quia nostra procul sint aliena prope?
Vitium in honore. Pict.

Miraris nostro decurrere fulmen ab ore,
M e stupeo in tantis uiuere posse malis.

Qui scelera ulcisci deberet, peccat aperte,
H ic bona pupilli dissipat, ille negat.

Venditur ad dominam sententia iudicis hastam,
V enales testes angulus omnis habet.

Deniq; ne longus sim Lazare, mentis habetur
N unc quicumq; malos non imitatur, hebes.

Vitium. Pict.

VAdè ultra Boream, calidam transcende Syenem
T eq; latebrosis occule Cimmerijs
Q uo te cunq; feres, turpis comitabitur usus,
L assari longa nescius ille mora est.

Si quibus obrueris, mens est explodere pestes,

Est opus esse alium te Line, non alibi.

Breuem esse uoluptatem. **Duch.**

GAudia magna quidem, uerum fluxura repente,

Ne moueant sensus interiora pij.

Exultat toto male prudens uere cicada,

Gaudiaq; ex blando leta uirore capit.

Sed uiror id perijt, perit ipsa cicada repente,

Ergo uoluptatum gaudia uana fuge.

Quid nobis ex uoluptate. **Duch.**

Omnis uoluptas hoc habet,

Autor nobis Sacrate,

Apis uolantis in modum,

Suaue ubi mel fuderit,

Aculcis tenacibus

Demulsa corda sauciat.

Vulgi uerba non curanda. **Morus.**

TVteipsum oblectes & uulgi uerba loquacis

Sperne, bene hic de te dicet, & ille male.

Vxor ob sobolem ducenda.

Fauft.

VXor habenda uenit, non ut saturata libido.

Sed sit in eternos aucta propago dies.

Vxor dignitatis nomen non uo-

luptatis. Fauft.

Nomina seposita ueneranda libidine gestat

Quam iunxit casto copula sancta thoro.

Vxor bona & non pulchra habenda est. Ver.

Sit formosa alijs uxor, tibi sic bona nescis,
 Quam noceat castæ formæ pudicitie.
 De ratione uictus, & quæ diæta dicitur
 seruanda per totum annum,
 in cura ualitudinis. Ioach.

Cam.

Si Medici quis forte cupis cum pixide succos,
 Et uitare leuis pondera rara trochi,
 Hac ratione tibi degantur tempora uite,
 Quam mea composito carmine Musa canit.
 A Bruma ad uernos augentes tempora soles,
 Vtêris calido carnificoq; cibo.
 Et iuxta instructum lignis ardentibus ignem
 Accumbens, hilaris dulcia uina bibes.
 Hinc usq; ad nitidum comedes beneolentia Mâium,
 Sed ueniat mensis acrior esca tuis.
 Tunc exercebis mediocri membra labore,
 Et liquido gelida flumine nabis aque.
 Inde per æstiuæ flagrantia tempora Phœbi,
 Dum grauis arcentes Sirius urit agros,
 Atq; æstus donec terra conceptus ab ima,
 Aethereas sursum desinit ire plagas,
 Frigida ama, & grato tibi commendata sapore,
 Tunc & odoriferi sit tibi cura cibi,
 Sitq; laborifuge tunc & tibi cura quietis,

Blandaq;

Blandaq; respirans ocia corpus alant.
 Querantur faciles, & demulcentia sensus,
 In gelida umbrosæ gaudia parte domus.
 Sola uenus lætis aut toto tempore rebus,
 A ut aliena toris sit potiore tuis.
 Sed tempus sequitur quod Idus deinde Nouembres,
 Acria det mensis absq; labore tuis.
 Hinc leni fruere usq; gelatricem dape brumam,
 O s; tuum Bacchi suauia dona rigent.
 Nec Venere abstineas, neq; formidato laborem,
 Hoc enim utrunq; isto tempore quadrat opus.
 Tempora sic igitur tua si distinxeris æui,
 Ad talemq; uoles instituisse modum,
 Ex hac, quod dixi incipiens, cura ante redibit,
 Ne te dispoliet Pharmacopola, bonum.
 Deratione uictus salutaris post inci-
 sam uenam, & emissum sangui-
 nem ad Armatū. Epigram-
 ma Anastasij.

Venam Armate tibi medici incidere timentū
 Nescio uenturi qualia damna mali.
 Nunc quo uita modo fuso peragenda cruore,
 Sitq; dieta tibi qualis habenda, rogas.
 Ille morborum dicant Armate periti,
 Hæc non est nostra falce metenda seges.
 Non missum facis, & cupio ex te audire disertū
 Atq; aliquid tua quod Pieris ornet, aiss

Accide

Accipe quandoquidem nugae ad seria ducis,

Quae facias, octo uersibus, octo dies.

Prima coena die sit misso sanguine parca,

Lux abeat letis aucta secunda modis.

Tertia sed placidae debetur tota quieti,

Quarta & quinta sibi mollius esse uolunt.

Balea sexta petit, mox septima colligit auras,

Fertq; uagos circum rura nemusq; pedes.

O flaua amplexus dilectae coniugis, & quae

Ante fuit, uitam restituisse solet.

Victus & cultus ratio exposita qua-

ternis in singulos menses uersibus,

per Ioach. Cam.

IANUARIUS.

Mensis amat tepido Iani decurrere uictu,

Et refici grato saepe liquore iubet.

Vena tibi nullos exudet secta cruores,

Sed calida fas est, mergere corpus aqua.

FEBRUARIUS.

Febrae olus, uolucresq; cibus odere palustres,

Esseq; inertifica febre timenda solent.

Pharmaca tunc hauri, tunc scinde in pollice uenam,

Et calido multum flumine membra foue.

MARTIUS.

Martius humores & terrae & corporis auget,

Tunc ratio est puri magna tenenda cibi.

Dulcia

Dulcia tum profunt acri condita sopore,
Pharmaca non profunt, uenam aperire nocet.

APRILIS.

Frigore uim lenta reuocat telluris Aprilis,
Tunc etiam est tenuis perq; forata cutis.
Tunc intus sunt aucta magis, suntq; omnia plena,
Soluere se uenter, uena aperire iubet.

MAIUS.

Omnia iam florent, iam formosissimus annus,
Iamq; sibi cuncti mollius esse uolunt.
Balnea nunc cole, nunc sit pharmaca sumere cura,
Et tibi nunc misso sanguine uena fluat.

IUNIUS.

Iunius & gaudet gelidis, & pascitur herbis.
Viuifico humori, tunc inimica fuge.
Letitia & recreet tunc mentem blanda uoluptas,
Affligat corpus nec medicina tuum.

IULIUS, siue QUINTILIS.

Aeris ignifluos intendit Iulius aestus,
Hoc breuior somno tempore danda quies.

Balnea uitentur, nec uenam tangere ferro,
Nec dominae petulans accubuisse uelis.

AVGVSTVS, siue SEXTILIS.

Pse etiam Augustus somnum restringit & escas,
IEt ueneris cupidos gaudia ferre uetat.
Pharmaca nemo bibat, laceret neq; corpora ferro,
Nec gelidas intra delitietur aquas

A September

SEPTEMBER.

Poma dat & gratos September ab arbore fructus,
Tunc etiam presso pascere lacte caprae.
Pharmaca nil prohibet tunc sumere, scindere uenam,
Nec tuus externum uitet aroma cibus.

OCTOBER.

Octobri offertur uenatio, uina, uolucres
Vtere, nec dubites non tenuisse modum.
Sic tamen ut ne oneres nimio praecordia uictu,
Cumq; modo studeas non tenuisse modum.

NOVEMBER.

Esse salutaris perhibetur mulsa Nouembri,
Gingiber & dulci fissile melle natans.
Tum neq; saepe laues, Veneris neq; sacra frequenter,
Ante senex tempus ne uidcare suum.

DECEMBER.

Ivxta mense focum calidis utare decembri,
Tunc iaceant mensis gramina nulla tuis.
Incidas capitis defensi à frigore uenam,
Cinnameoq; tuus fragret odore calix.

Quid fieri

Quid fieri singulis mensibus so-
leat. Eiusdem loach.
Camer.

IANVARIVS.

Nunc opus indulgere cibo, siccumq; palatum
Lauere liquido bacchico.
Sic ait, inq; latus fumum inter fusus ad ignem,
Se rusticus uino imbuit.

FEBRVARIVS.

Terram si qua niue est soluta findo,
Nec me nunc quoq; arare hyems moratur,
Nunc sentes etiam recido, humiq;
Palum figo, domum reporto fascem.

MARTIVS.

Serotina tibi mando aruum semina, teq;
Multa ut fruge uelis reddere plena rogo.
Eximit ille meus uicinus ab aggere uites,
Iuerit utq; optat frigida prater hyems.

APRILIS.

Anus suas nunc merces rustica expedit,
Anunc rustica conficit merces anus,
Et caseum, et cui lac super pingui natat,
Ac quod futurum tempus impensas petet,
Iis comparat nunc illa prudens numulos.

M A I V S.

MAij suauia dona mensis, hæc sunt
 Lætis graminibus, uirente fronde,
 Vrbis pellere tædium superbæ,
 Nunc cultis iuuat ambulare in hortis
 Flores carpere,serta sustinere.
 Quæ si candidula implicet puella,
 MAJ quàm tua tum uenusta dona,
 Quàm ueris sit amœnior uoluptas?

I V N I V S.

Tondebamus oues ait illo tempore pastor,
 Quod sit, ne sit opus querere, quale uide.

I V L I V S.

GRamen falce meto graui sub æstu,
 Quod Phyllis mea dente dissipatum
 Furcato, iubet aridum esse scœnum.

A V G V S T V S.

HOrrea frumentis & stramine nuda, choreis
 O pueri uobis sepe dedere locum.
 Quod nisi iam fuerint per uos iterum illa referta,
 Vos hyemis uacuos ocia dura manent.

S E P T E M B E R.

OHe pergite, arator inquit, ohe
 Ohe pergite equi, tenetq; stiuam.
 Ii pergit melius, trahuntq; aratrum,
 O bseruantq; sui sonos magistri.
 A licet sed iacit in solum gradatim

Victus semina separata nostri,
 Diuinumq; operi petit fauorem.

OCTOBER.

Avtunmus uenit, sacrum tibi tempus Iacche,
 Insanire, tuum est tempus Iacche, libet
Musta puer phiala mihi ser spumantia grandi,
 Anno uina tange iunge priore data.
 Villica cortis auem, merulam da uillice pinguem.
 Desit, habet salso de petasone nihil?
 Hic quoq; deest, saltem quecumq; caruncula detur,
 Omnia sunt huius temporis apta cibo.

NOVEMBER.

Ne uos parcite fustibus, manipulis,
 Qui grana excutitis manu ualente.
 Nec leui hoc dolet areæ, nec illis,
 Si panis iuuat, est labor ferendus.

DECEMBER.

Nil faciendum operis nunc est, sed rusticus ignem
 Nutrit, & ad duras net tegmina manus,
 Et duplicat tritum peronem æstate priore,
 De fuso coniux linea fila trahit.

De quodam monacho. Ebn.

Mentio cum fieret, fortuna ut sæpe modestum
 Efferat, & faciat dissimilem esse sui,
 Et cedant mores rebus plerunq; secundis.
 Audiui à doctis hunc ego sæpe iocum.

Ignotis iuuenem quendam natalibus ortum

Ut monachus mos est uota dedisse deo.
 Hunc submittentem tristi sua lumina uultu
 Non unquam lata fronte fuisse ferunt.
 Et quocunq; iret facie fudisse, modesta
 Sacras fricata religione preces.
 Cumq; foret propter iam morum exempla honorū
 Abbas electus fratribus ille suis,
 Tum nimium rebus sublata mente secundis
 Mutauit mores protinus ille suos.
 Et uultu incedens erecto, prodita tandem
 Nequitia est Monachi dissimulata pij.
 Cumq; rogaretur, quæ mentis causa nouatæ:
 Talem commemorant mox rettulisse iocum:
 Frons demissa domus curabat querere clauis,
 Lumina cum crebro fixa teneret humi.
 At cum nunc habeat, se læto incedere uultu,
 Querere iam partas nil opus esse sibi.

Cur serpentes pellē exuant, atq; ho-
 mines senescant. Fabula Georg.

Iuppiter imperium quo tempore coepit olympi,
 Et superis primum regia iura dedit.
 Sacra nouo domino terrestris turba parauit,
 Atq; dies toto festus in orbe fuit,
 Ceduntur niuei passim de more iuueni
 Incensis redolent thura sabæa focis.
 At Deus hac tanta motus pietate, rogarint,

Mortales

Mortales quicquid, iussit id esse ratum.

Conueniunt homines, simul aeternamq; iuuentam

Ledere quam posset nulla senecta, petunt.

Audijt ille preces, tardumq; uocabat asellum,

Quo senior Bacchi uectus alumnus erat.

Cuius in ignauo pulcherrima munera tergo

Ad nos mortales ille ferenda dedit.

Quid tibi cum tali turpissima bestia dono?

Te graue lignorum, dignius esset onus.

Ecce sitim fessus dum colligit inter eundem

Flectit ad irrigui flumina fontis iter.

Ad quem sic breuiter per cærule colla locutus

Seruator liquidi gurgitis Hydrus ait.

Fluminis huius erit tibi copia nulla bibendi,

Ni mihi quid portas munus aselle dabis.

Heu pecus ignauum, cœlesti nectare munus

Nobilius, uili uendit asellus aqua

Exiit tui tenui quare cum pelle uetustas.

Anguibus, ast homines ægra senecta premit.

Sed caueat porro ne quid committat asellis,

Qui bene curatas res uolet esse suas.

De quodam coquo. Ebn.

Ex quidam multis epulis excepit amicos,

Instruxit mensa magnificasq; dapes.

Cumq; omnes modici transgressi munera Bacchi,

Implerent dulci libera corda mero.

Ille iubet murus, procedere quemq; petiitum

Id nulla dicit se dare uelle mora.

M unera cumq; omnes à summo rege tulissent.

V ltimus accessit his quoq; forte coquus.

I lle nihil aliud tantum hoc à rege petebat,

Sese ut in Arcadicum uerteret ille pecus.

R ex hominis ridens scurrilia dicta prophani,

M iratusq; leuis rustica uota ioci.

E cquid habes aliud quod poscas improbe dixit,

An ne hæc in nostra sunt tua uota manu?

T um coquus ingentes asinos, rex optime, noui

I n summum quos tu uexeris usq; gradum.

H umanam quare si possem uertere formam

M agnas sperarem factus asellus opes.

De medico iocus. Georg.

R omanus quidam medicus procul ibat Athenas,

V t Græce Latio disceret ore loqui.

P rima nouæ linguae, qui cum præcepta teneret,

I am rude Grammatices, & superasset opus.

M œonium uatem sibi mox proponit Homerum,

T alia sunt cuius carmina scripta libro.

I ram Pelide memora mihi diua superbi

P estiferam Græcis, quæ mala multa dedit.

E t fortes animas sub tristia tartara misit

H eroum, quos nunc pallidus orcus habet.

S cilicet hæc medicus cum primum carmina legit,

E didit insigni dicta faceta ioco.

S i meruit laudis tantum bellator Achilles,

Haq; suae famae gloria magna fuit.

Quod stygio multas animas Acheronte subegit,

Pro Danaïis quando fortiter arma tulit.

Meritorum simili celebrabit Graecia laude,

Ars mea nam quiddam grandius instar habet.

Non quia sic gladijs, rigido nec deniq; ferro

Est unquam cades ulla peracta mihi.

Herbis simplicibus tantum curator, ad orcum

Multorum medica corpora mitto manu.

De Momo fabula. Ebn.

Festa dies aderat maiorum ex more Deorum,

Venerat in sacrum cum pia turba locum.

Floribus ornata[m] tulerat sibi quisq; coronam,

Cingebantq; pias mollia fersa comas.

Vina dabat Bacchus, uinoq; expellere curas

Falluntur uarijs tempora longa iocis.

Cumq; animum Leti multo sermone leuant,

Est quoq; de studijs mentio facta bonis.

Atq; inter superos certamina magna fuerunt,

Quis magis egregium condere posset opus.

Diuum nemo suae uult cedere laudibus artis,

Ingeniumq; cupit quisq; probare suum.

Neptunus ualidum praestanti corpore primus

Effingit summa sedulitate bouem,

Attica magnificis immensam turribus arcem,

Ac altam magna construit arte domum.

At Vulcanus, atrox cui seruit turba Cyclopum,

A 5 Quisq;

Quiq; hac perpetuo clarus ab arte fuit.
 Quin Neptune tuas pascis sub gurgite phocas,
 Et lanas carpis Attica uirgo rudes.
 Nos labor ille decet tractent fabrilia fabri
 Dixit, opusq; Dijs attulit ille suum.
 Istud ad humanam confixerat ille figuram
 Formam mortalis indueratq; uiri,
 Quisq; suum collaudat opus operumq; labores,
 Quenq; iuuat longa commemorare mora.
 Cedere nemo cupit, studijs certamina crescunt
 A c illis magna uincere laudis erat.
 Cunq; diu in dubio diuis uictoria staret,
 Fertur ad arbitrium res ibi Mome tuum,
 Ille diu in reliquis dum culpat multa figuris
 Illic mulciberis nobile cernit opus.
 Omnibus hic alijs id præfert. Attamen unum
 Hoc operi uitium dicit inesse suo.
 Quod non humano fixisset corde fenestras,
 Et nullas animo fecerit ille uias.
 Ut cerni posset falso quid corde lateret,
 Blandaq; ne quenquam ledere lingua queat,
 Locus de scurra. Christ.
 Scurra fuit quondam dederat cui noctua nomen.
 Nemo in Saxonico notior orbe fuit.
 Illum dira fames peregrinas iussere terras
 Impulit, & turpi querere ab arte cibos.
 Forte etiam uenit claram Brunonis ad urbem,

Saxonica quo non pulchrior ulla solo est.

Hic quoq; scurriles incepit fingere ludos,

Et uulgo risus arte mouere sua.

Namq; ubi turba frequēs uelut ad spectacula stabat,

In medio sparsit semina iacta foro:

Hic quid nam taceret cū quidam interrogat, inquit,

Ista malos ciues semina iacta ferent.

Cumq; bonos potius serere hunc quidā iubet, inquit,

Sed non ista potest gignere terra bonos.

locus de Iulio Pontifice.

Silb.

Cum contra Gallos bellum Papa Iulius esset

Gesturus, sicut fama uetusta docet.

Ingentes Martis turmas contraxit, & urbem

Egressus, seuas edidit ore minas.

Iratuq; sacras clauas in flumina iecit,

Tybridis hic urbi pons ubi iungit aquas.

Inde manu strictum uagina diripit ensen,

Exclamansq; truci talia uoce refert.

Hic gladius Pauli nos nunc defendet ab hoste,

Quandoquidem clauis nil iuuat ista Petri

locus eiusdem de. Thalete.

Rdua forte Thales coeli dum sydera lustrat,

A In foueam gressu præcipitante ruit.

Hunc anus ut quedam delapsum rustica uidit,

Que uitrio liquidas fonte petebat aquas.

Sic super illudens cum peruenisset ad ipsum

Alloquitur

A loquitur quatiens uoce tremente caput
 A stra quid inspectas cœli sublimia stulte?
 Nec tibi quæ profint inferiora uides?
 Dumq; futura studes alijs prædicere fâta,
 Cernere quæ iaceant non potes ante pedes?
 Iocus Cunzen uon der Rosen.

Theod.

Forte parat Cæsar conuiuia Maxmilianus,
 Ad quæ leta uenit turba uocata ducum.
 Hic undam famuli manibus, dant ordine, regum
 Mensisq; instructis accubuerunt duces.
 Deinde epulis onerant mensas, et plena reponunt
 Pocula, quæ miris sculpta fuerunt modis.
 Postquam epulis domuere famem, et sua corpora læti
 Curarunt, ludos mensa secunda dedit,
 Iam media in mensa pingunt longo ordine turrim,
 Et carbone notant atria parua nigro.
 Hic spes quisq; suas, hic præmia pacta reponunt,
 Inq; nouum bellum nomina quisq; dabat.
 Partem aliquam talis deposcit Morio belli.
 Chonrado nomen cui Rosa pulchra dedit.
 Post primum incipiunt pictis colludere chartis,
 Nec fortuna diu regibus æqua fuit,
 Nam fauet illa magis stultis, superare potentes
 Nec fert, exiguos sed iuuat illa uiros.
 Ille feret tota restantia præmia turri,
 Depictos reges bis duo si quis habet.

Tres

Tres fortuna dedit Chomado Heroas habere
 Fortunaë auspiciū, protinus arte iuuat.
Mox itaq; exclamat, nec longo gaudia differt
 Tempore, sed tales reddidit ore sonos,
Vicinus, & fortem uocat ad se Maxmilianum,
 Amplexumq; tenens, talia uerba refert.
Ecce tria in chartis regum simulachra uidetis
 Qui uincat quartus Maxmilianus erit,
Seria seu ludos agitat, succumbere nescit,
 Nunquam fortuna cessit, & iste minis
Dixerat, inq; suam prædam simul inuolat, atq;
 In nummos auidas iniecit ille manus

De Vulpe ægrota & leone
Apologus. Mor.

Dum iacet angusta uulpes ægrota caucerna,
 Ante fores blando consistit ore leo.
Ecquid amica uales? cito me lambente ualebis,
 Nescis in lingua uis mihi quanta mea.
Lingua tibi medica est, uulpes ait, at nocet illud
 Vicinos quod habet tam bona lingua malos.

De Graculo & Perdice. Borb

Graculus & perdix, Aiakis & Hectoris instar
 Dum pugnant, uulpes spectat utrumq; latens.
Aneps pugna fuit, rostris atq; unguibus atrox,
 Ceu palmam neutri cedere fata uelint.
Dum colluctantur, uulpes salit, ac uorat ambos,
 Sic inopinato uictor uterq; fuit,

Derege & rustico Mora

Rusticus in syluis nutritus uenit in urbem,
 Rusticior Fauno, rusticior Satyro.
 En populus plena stetit hinc, stetit inde platea,
 Vnaq; uox tota, Rex uenit, urbe fuit.
 Rusticus insolita uocis nouitate mouetur,
 Quid nam ita respectet turba, uidere cupit,
 Rex subito inuehitur, celebri pereunte caterua,
 A urcus excelso conspiciendus equo.
 Tum uero ingeminant, uiuat rex, undiq; regem
 Attonito populus sufficit ore suum.
 Rusticus, o ubi rex? ubi rex est? clamat, at unus;
 Ille, ait, est illo qui sedet altus equo.
 Hiccine rex? puto me derides, rusticus, inquit,
 Ille mihi picta ueste uidetur homo.

In Canem. D. Iusti. Borb.

Sceleres damas potes, & praecurrere ceruos,
 Syluiagos capros, & genus omne feras.
 Quir porcos, uaccasq; & oues, uitulosq; laceassis?
 Mansuetumq; cupis dilaniare gregem?
 Parce, ut sis domino dignus, re, & nomine, iusto,
 Quem sua plebs, tanquam pacis Asylon, habet;
 Ille nihil patitur fieri ui, equissimus heros,
 Parce, putas quicquid corruptis esse tuum?

De Canum fidelitate. Mycil.

Inter quadrupedes canis fidelis,
 Inter quadrupedes canis uoluptas,

Inter quadrupedes canis patronum
 Cognoscit, ueneratur & tuetur,
 Hic quae tu iubeas facit libenter.
 Hunc tu si serias, dolet gemitq;
 Sed parcit tibi protinus reuertens,
 Hunc si tu expuleris, redit benignus,
 Et caudam mouet ille blandiendo.
 Hunc tu si meritis loquendo laudes,
 Sentit quod loqueris suasq; laudes
 Et gestit tibi gratias referre,
 Hic te si mare nauiges sequetur,
 Hic tu si mare pernates natabit,
 Non te per medios relinquet aestus.
 Non te deseret horridos per hymbres,
 Non te deseret asperas per alpes,
 Non te deseret ille, uel per hostes,
 Tutabitur ille, sed per hostes,
 Te nam diligit ille diligentes,
 Non te deseret ille uel diebus,
 Non te deseret ille uel tenebris,
 Te non diligit ille non amantes,
 Si uenaberis ille per labores
 Conatur tibi complacere semper,
 Et praedam tibi uincit ut triumphes,
 Illesum leporem tibi reportans,
 Pro te non rabidos recusat ursos,
 Et dentes patitur furentis apri.

C eruos capreolas, uasrasq; uulpes
 E t sternit genus omnium ferarum
 Certe non sibi sed tibi laborans
 S i soluis iacet ille sic solutus,
 E t iussus iacet ille sub catenis,
 N on audens querulas mouere uoces,
 H ic custos pecorum tuæq; uillæ,
 F ures exigit arduos, luposq;
 N ec non arcibus, ille præidentes
 T utos insidiq; facit latratu,
 N on te pocula delicata poscit,
 N on obsonia sobrius requirit
 C ontentus latices bibisse lymphas,
 N ec non reliquijs tuisq; frustis
 Q ui tantos tibi sustinet labores,
 H os contendimus esse nos habendos,
 H os contendimus esse nos alendos
 E t non dulcius esse quicquam posse,
 I nter quadrupedes canis fidelis
 I nter quadrupedes canis uoluptas

De principe & rustico Selando
 ridiculum. Mor.

Q uum spectaret aquis princeps, in ponte resedit,
 P rimoresq; suos ante steterè pedes.
 R usticus assedit, modico tamen interuallo,
 C iuilemq; dato se putat esse loco.
 S uscitatur hunc quidam, & cum principe, dixit, eodem
 Ponte

Ponte sedere aude rustice? nonne pudet?
 Ille refert, scelus est in eodem ponte sedere?

Quid si pons longus millia dena foret?

De aulico ridiculum. Mor.

Quum descendit equo, de circumstantibus uni

Aulicus hunc teneas quisquis es, inquit, equum.

Ille ut erat pauidus dixit, domine ego ferocem,

Hunc rogo qui teneat sufficit unus equum?

Vnus ait potis est retinere. subintulit ille:

Si potis est unus, tu potes ipse tuum.

Vitæ puritati fidendum.

Salm.

Cum sit dulce Deo placensq; sacrum

Non mactatio cruda uictimarum,

Non fusus uituli cruor, uel agni

Viuo in cespite, thusculi uel usti

Fundens Arrabios acerra fumos,

Laudum at redditio frequens, & hymnus,

Nec non actio crebra gratiarum,

Et morum integritas, nitorq; uite,

Affectusq; animo pio profectus

Rerum erga dominum, omniumq; placent,

Quò, queso ruitis furore adacti

Mortales? agitis quid hæc inepta,

Que nec ethnica gens patrauit olim?

Votis friuola ne titisq; uota

Ad diuim simulachra eburncorum,

Ritus nescio, quos secuti aniles.
 Formari Deus aetheris supremi
 Humanis digitis nequit, nec urget
 Caelo effingier, atq; penicillo,
 Scalpi marmore, uel colore pingi,
 Nec factis manibus sedere templo,
 Si saltem Stephani audienda uox est:
 Sed gaudet magis mentibus bonorum,
 Secusq; animi sibi dicati,
 Quam templis habitare marmoratis.
 Est accommodata (non negamus) ades
 Cogendis sacra coetibus piorum,
 Ipsi laudibus & Deo canendis,
 Suggestu & quoties gregate ab alto
 Sancta est concio factitanda plebi,
 Atq; Euangelium palam explicandum.
 At si quis putet ade sumptuosa,
 Auri pondere, dentibus uel Indis,
 Aut fabra statuis manu dolatis
 Tam gaudere Deum, & perinde flecti,
 Ac uirtutibus, innocentiaq;
 Longe falliur, & uia (quod aiunt)
 Tota errat. Quoniam Dei uoluntas
 Humanis nisi mentibus reposita est
 Ut gratissima, singularis intus
 Ni dilectio proximi caleseat,
 Frustra, frustra adaeamus alta templa,

S acratæ statuas colamus aris,
 P anchæa & digitis tribus minutim
 P leno thufcula uasculo friemus,
 A ccensisq; crememus omne flammis
 O dorum genus, ac fragrantiarum.
 N amq; est dulce Deo placensq; sacrum
 L audum redditio, frequens & hymnis,
 E t noxis nihil inquinata uita.
 H æc qui eadem intulit in sacram litauit.

Sententiæ septem Sapientum, sep-
 tenis uersibus explicatæ.

Auson.

Bias Prieneus.

V æ nam summa boni? mens quæ sibi conscia recti.
 Q uæ perniciës hominũ quæ maxima? solus homo alter.
 Q uis diues? qui nihil cupiet. Quis pauper? auarus.
 Q uæ dos matronis pulcherrima? uita pudica.
 Q uæ casta est? de qua mentiri fama ueretur.
 Q uod prudentis opus? cum possit, nolle nocere.
 Q uid stulti proprium? non posse, & uelle nocere.

Pittacus Mitylineus.

L oqui ignorabit, qui tacere nesciet.
 B ono probari malo, quàm multis malis.
 D emens superbis inuidet felicibus,
 D emens dolorem ridet infelicium.
 P areto legi quisquis legem sanxeris.

*P*lures amicos re secunda compares,
*P*aucos amicos rebus aduersis proba.

Cleobulus Lyndius.

*Q*vanto plus liceat, tam libeat minus,
*F*ortunæ inuidia est immeritus miser.
*F*elix criminibus nullus erit diu.
*I*gnoscas alijs multa, nihil tibi.
*P*arcit quiq; bonis, prodere uult bonos.
*M*aiorum meritis gloria non datur.
*T*urpis sepe datur forma minoribus.

Periander Corinthius.

*N*unquam discrepat utile à decoro
*P*lus est sollicitus magis beatus.
*M*ortem optare malum, timere peius.
*F*axis ut libeat, quod est necesse.
*M*ultis terribilis, caueto multos.
*S*i fortuna iuuat caueto tolli.
*S*i fortuna tonat caueto mergi.

Solon Atheniensis.

*D*ico tunc beatam uitam cum peracta fata sint,
*P*ar pari iugato coniux, quod impar est dissidet.
*N*on erunt honores unquam fortuiti muneris.
*C*lam coarguas propinquū quem palam laudaueris.
*P*ulchrius multo parari, quam creari nobilem.
*C*erta si decreta sors est, quid cauere proderit?
*S*iuic sint incerta cuncta, quid timere conuenit?

Chilo Lacedæmonius.

Nolo minor me timeat despicietq; maior.
Vive memor mortis, ut sis memor & salutis,
Tristia cuncta exuperans aut animo aut amico.
Tu bene si quid facias non meminisse fas est.
Grata senectus homini quæ parilis iuuentæ.
Illa iuuentus grauior quæ similis senectæ

Thales Milesius.

Tvrpe quid ausurus te sine teste time.
Vita perit, mortis gloria non moritur.
Quod facturus eris, dicere sustuleris.
Crux est si metuas uincere quod nequeas.
Cum uere obiurges sic inimice iuuas.
Nil nimium, satis est, ne sit & hoc nimium.

De septem sapientibus,
ex Græco.

Septenis patriam sapientum, nomina, uoces,
Sersibus expediam, sua quenq; monosticha dicent.
Chilo cui patria est Lacedæmon, Noscere seipsum.
Perianther trepidam moderare Corinthius iram.
Et Mitylenæis nimium nil Pittacus oris.
Mensuram optimam ait Cleobolus Lyndius in re.
Expectare Solon finem docet ortus Athenis.
Plures esse Bias prauos, quem clara Priene.
Mileti fugisse Thales uadimonia alumnus.

Ausonij carmen de XII laboribus Herculis.

Prima Cleonæi tolerata crumena leonis.
Proxima Lerneam ferro & face contudit hydræ.
Mox Erymantheum uis tertia perculit aprum.
Acripidis quarto tulit aurea cornua cerui.
Stymphalidas pepulit uolucres discrimine quinto.
Threiciam sexto spoliavit Amazona baltheo.
Septima in Augei stabulis impensa laboris.
Octaua expulso numeratur adorea tauro.
In Diomedæis uictoria nona quadrigis.
Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.
Vndecimo mala Hesperidum districta triumpho.
Cerberus extremi suprema est meta laboris.

In Icona diui Christophori
 Melchior Acontius
 Vrsellanis.

Quis sit, inaurati qui stat prope limina templi,
Conspicius uasto corpore, forte rogas.
Qui puerum gestans humeris ingentibus, audet
AEquoris incertas arduus ire uias.
Et ueluti Cyclops, alta regit arbore gressus,
Sustentans ualida pondera uasta manu?
Hunc aliquis forsân Polyphemum dixerit esse,
Plorantem amisso lumine damna suo.
Aut alium quemuis genitum de stirpe Gigantum,
Qui contra superas arma tulere domos.

Mitte procut Graijs miracula ficta Poëtis,
 Siquis uacat, quis sit carmine disce meo.
 Non est effosso Cyclops qui luminis orbe,
 Pro turpi pœnas ebrietate dedit.
 Non est Enceladus cœlesti perditus igne,
 Ardua fluminiuomo quem premit ætna iugo.
 Talia monstra suis statuebant plurima templis,
 Quos latuit uera religionis iter.
 Hic alia est ratio, nec quisquam ut lumina pascant,
 Constitui sacris adibus ista putet.
 Aut ut adoremus Christo simulachra relicto,
 Vtiliore coli que ratione queunt.
 Sicut enim reges, Equitis pictura Georgi,
 Que deceat Christo munera ferre, docet.
 Sic pius hac nobis monstratur imagine doctor,
 Qui populis sacro prædicat ore Deum.
 Inde quis hunc, portans Christum quia prædicet orbi,
 Nomina Christophorum Graia tulisse neget?
 Cur tamen, ætneo ueluti Cyclopes ab antro
 Delapsi, tumidum per mare carpit iter?
 Alluiturque uagis emissis fluctibus Austro?
 Intentantque ipsi monstra marina necem.
 Scilicet & curis ingentibus ille premetur,
 Doctor, & afflictâ plurima mente feret.
 Sed tamen imprimis crudelia monstra Tyranni,
 Christophoro seuâ mente nocere parant.
 Ardentesque odio uera pietatis acerbo,

Bella uirum contra sanguinolenta mouent,
 Vt queat hæc igitur perferre pericula, uastum,
 Firmius & quouis robore corpus habet.
 Nec satis est tot monstra maris fluctusq; tulisse,
 Et non tam uarijs succubuisse malis.
 Ipse puer residens humero procedere rectum,
 Non sinit, & nimio pondere crescit onus.
 Christus enim uaria quos arte modoq; tuetur,
 Sæpius arguitur deseruisse pios,
 Hostiliq; suos affligere mente putatur.
 Cum dubio nullam tempore præstat opem,
 Ne tamen occumbat medijs desessus in undis,
 Arbore Christophorus se uiridante leuat.
 Quæ nisi se rursum sustentet & erigat Heros,
 Victus in æquoreis forte iaccret aquis.
 Illa Dei uerbum signare putabitur arbor,
 Quo regitur Christi nomina quisquis amat.
 Hoc facit ut tuto ridere pericula possit,
 Quæq; natant toto monstra timenda mari.
 Hoc unum misero solatia tempore præstat,
 Hoc redit afflictis erigiturq; fides.
 Quid tamen ille senex sibi uult, quem litore stantem,
 Cernimus extensa lampada ferre manu.
 Succensoq; procul depellere lumine noctem.
 Quæ passim dubijs incubat atra uadis.
 Hunc aliquis sacrum si quis feret esse Prophetam,
 Iudicio recte sentiet ille meo.

Namq;

Namq; exempla iuuant uatum, firmantq; uolentem,
 Vt mala pro Christi nomine cuncta ferat.
 Talia nam cernens multos tolerasse priores,
 Digna q; militiae praemia ferre sua,
 Non animo detrectat onus commune subire,
 Nec uult dissimilis talibus esse uiris.
 His ducibus pelagi contemnit murmur, & audax,
 Fortiter insanas transgreditur aquas.
 Sed cur pera latus cingat, mirabere forsan,
 Quidq; sibi pisces farrag; cocta uelint.
 Diuitias amplas & Cræsi possidet aurum,
 Luxuriatq; opibus turba prophana suis.
 Et quibus alma bonis nutriri Ecclesia debet,
 Ignauis plenis faucibus illa uorant.
 Tristior interea miseros fortuna ministros,
 Sæpius indignam cogit habere famem.
 Sed tamen ipse suo Deus hos quoq; tempore pascit,
 Et licet exiguas, attamen addit, opes.
 Hac igitur ueteres istum ratione Cyclopem,
 Omnibus in templis constituisse puto.
 Scilicet ut discat pius hac sub imagine Doctor,
 Quanta sit officio iuncta procella suo.
 Fortunaq; minis ingentibus obuius ire,
 Audeat, & Christi nomine multa pati.
 Quandoquidem talem Deus ipse tuebitur, atq;
 Debita qui iustis praemia reddat, erit.
 Plura quidem lector cupiebam scribere, sed me.
 Christophorus monuit sic satis esse, Vale.

Psalmus LXXVIII per
Arcturum Frisium.

O Deus humani generis mundiq; creator,
 Omnia qui ualida sub ditione premis.
In toto nusquam locus est mihi carior orbe,
 Quam sunt auspicio condita templa tuo,
Hic ubi, siue tui tractamus mystica uerbi,
 Seu tibi sollicito dicimus ore preces,
Hunc ego odorati diuino thuris honore,
 Perpetuaq; colam religione locum.
Nam uelut aëria sibi struxit in arbore nidum,
 Se foetusq; suos quo tueatur, auis.
Sic tutus nobis sacra est Ecclesia nidus,
 Susceptosq; suo nos fouet illa sinu.
Nec sinit innumeros nigri nos demonis astus,
 Aut quascumq; alias extimuisse minas.
Queritis unde habeat tantas Ecclesia uires,
 Scilicet aeterno est iudice tuta Deo.
Perpetuo ille suam studio tutabitur adem,
 Nec feret hanc ulla demonis arte premi.
Recte igitur uera se prosperitate beatum,
 Sentiat, in tali cui licet esse loco.
Tutus ubi sacras sancte prostratus ad aras,
 Edat diuinos accipiatq; sonos.
Atq; iterum felix qui te pater optime rebus,
 Auxiliumq; habeat presidiumq; suis.

Nāq; licet duros non longo tempore casus,
 Et ferat hostiles in sua damna manus.
 Dum pius ingrato diuina oracula mundo.
 Teq; adeo uerum prædicat esse Deum.
 Ille tamen uicto portabit ab hoste triumphum,
 Victoricq; feret leta trophæa manu.
 Sic licet ingentes perpeffa Ecclesia fluctus,
 Inde tamen saluum tollit in astra caput.
 Successuq; docet, quod toto solus in orbe,
 Aternus dici tu mereare Deus.
 At tu summe pater nostris precor annue uotis,
 Nec hos auxilio destituisse uelis.
 Ipse tuas ades præfenti numine serua,
 Ipse tua Christi Regna tuere manu.
 Ipse repugnantes sceptro contunde Tyrannos,
 Da nobis, placida posse quiete frui.
 Illa dies igitur niueo signanda lapillo,
 Et ueræ fructum prosperitatis habet.
 Et mihi mille alijs longe anteferenda diebus,
 Qua sum facta tuæ pars ego parua domus.
 Vnus enim sacræ est mihi charior angulus adis,
 Quam sunt alterius splendida regna loci.
 Illic securæ felicia tempora uitæ,
 Et peragam letos te modo dante dies,
 Tu pater aduersis præbes solatia rebus,
 Solus es populo portus es aura tuo.
 Tu geris inuicta pro nobis prælia dextra,

Tu nos tartareo solus ab hoste tegis.
Deniq; cuncta pijs cedent felicia, qui te,
Agnoscut uera religione Deum.

In Icona diui Georgij.

G. Aemylius.

Cur eques in templis stat ubiq; Georgius acer,
Bellaq; cum diro seu dracone gerit?
Admonet offitij reges, quæ munera Christo
Armato deceat propria ferre duccs.
Quæ sit causa tamen si quis mirabitur, unde
Agricolæ teneat nomina fortis eques?
Pace coluntur agri, pacem efficit ille colonis
Omnibus & uictus queritur huius ope
Legibus hic coctus hominum iungitq; fouetq;
Et custos uitæ corporis esse solet.
Sed tamen inprimis nomen tenet ille coloni
Armato residet qui cataphractus equo.
Non modo iudicibus populum quia protegit armis,
Ciuibus & pacem tutaq; regna facit.
Sed magis egregijs quia moribus excolit urbes,
Atq; ornat ueri cognitione Dei
At non ista facit crudeli mente Tyrannus,
Arbitrio miscens fasq; nefasq; suo.
Non huic iusta pij sunt nomina danda Coloni,
Quem decet à rigidis nomen habere teris
Nam neq; iure suas terras nec moribus ornat,
Nec studium ueræ religionis habet,

Sed

Sed facit, ut uastæ deletis legibus urbes
 Templaq; contempto stent sine honore Dro.
 Cumq; bonis tollens præclaras moribus artes
 Contemptum studijs barbaricmq; parit.
 Quin etiam sacros uita priuare ministros,
 Hostiliq; pios mente necare solet.
 Hic est ille draco, quem noster conficit heros,
 Pro sanctæ uita uirginis arma mouens
 Nomine Margaridos Ecclesia uera putanda est,
 Quæ gemmam uerbi, dogmata sacra, tenet.
 Atq; ideo medijs per templa Georgius aris
 Ponitur armato constiiciendus equo,
 Ut se templa sciant Reges debere tueri,
 Et studium uerbi muneris esse sui,
 Utq; sacerdotes iusto tueantur honore,
 Qui populum Christi uerba fidemq; docent.
 Ac fauet ipse Deus pugna, luuenemq; tuetur,
 Qui tandem occiso uictor ab hoste redit.
 Odit enim tota crudeles mente Tyrannos,
 Qui lacerant ueræ religionis opus.
 Certantesq; duces sacrum defendere uerbum
 Successu belli prosperior iuuat.
 Namq; suos nunquam pater optimus ille relinquit,
 Liberat e tandem tempore quemq; suo.
 Sed tamen his etiam sunt aspera multa feranda,
 Qui pia pro Christi nomine bella gerunt.
 Namq; cado generosus eques conclusus acerno

I pſe ſuæ uitæ mille pericla ſubit.
 P lurimus hic rigido directus acumine culter;
 I ncluſi corpus qui laceraret, erat.
 I nde cadus ſaxo mox præcipitatur ab alto,
 A ltius ut motu uulnera culter agat.
 N il nocuere tamen tibi ſtructa pericla Georgi,
 N anq; Deo ſemper uindice tutus eras.
 I lle in uafe tibi præſens fuit, inter & enſes
 I ntegra ſeruauit numine membra ſuo.
 H æc tormenta boni ſignare pericula Regis
 Q uis neget? & curas pro pietate graues.
 S ed Deus has inter curas ſolatia præbet,
 R egibus optatam fertq; libenter opem.
 T alis erat iuſtis rex Conſtantinus in armis,
 I pſe pijs gratam quando ferebat opem,
 B ellaq; ſincera pro religione gerebat,
 P rincipis hoc credens muneris eſſe boni.
 H unc merito patriæq; patrem u. rumq; colonum
 D ixeris, hic ueri nomina Regis habet.
 A tq; utinam tales etiam nunc eſſe coloni,
 Q uotquot habent regum ſceptra decusq; uelint.

F I N I S.

ERRATA, QVAE INTER LEGEN
dum occurrerunt, sic emendato.

Pagina 3 lin. 17. lege Christianis. pag. 6. lin. 16. lite/
mus. pag. 29. lin. 2. regi. pag. 71. li. 22. Crimen. pag. 73.
lin. 18. iurginis. pag. 103. lin. 14. lege pro patre, primū.
pag. 104. lin. 17. proprium nescit. pag. 108. lin. 2. pro
mat & 10 penes. pag. 109. lin. 20. Decedam. pag. 112.
lin. 6. Fortunæ & 7. iurauimus. pag. 164. lin. 4. utilis/
simis doctrinis.

